

T.C. İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MEDYA ve KÜLTÜREL ÇALIŞMALAR ANABİLİMDALI

ERKEK KÖŞE YAZARLARININ
KADINA YÖNELİK ŞİDDET ANLATIMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hakan Ada

115120107

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Özge U. YURTTAŞ

İstanbul - 2015

T.C. İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MEDYA ve KÜLTÜREL ÇALIŞMALAR ANABİLİMDALI

ERKEK KÖŞE YAZARLARININ KADINA
YÖNELİK ŞİDDET ANLATIMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hakan Ada

115120107

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Özge U. YURTTAŞ

İstanbul - 2015

ÖZET

ERKEK KÖŞE YAZARLARININ KADINA YÖNELİK ŞİDDET ANLATIMI

Hakan Ada

Yüksek Lisans Tezi, Medya ve Kültürel Çalışmalar Anabilim dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. **Özge U. YURTTAŞ**

Mart 2015 - 229 sayfa

Şiddet bir iletişimdir. Bu çalışma kadına yönelik şiddetin bir erkek sorunu olduğu üzerinedir. Kadınların mağduriyetleriyle gündem olabilmeleri sorunun bir kadın sorunu olarak algılanmasına neden olmuştur. Oysa, erkeğe yönelik şiddet vardır. Medya şiddeti reyting malzemesi olarak değerlendirir. Yapılan son çalışmalar çözüm için erkeklerin katılımı gereğini söyler.

Çalışma erkek köşe yazarlarının 1 Ocak 2011 - 1 Ocak 2013 tarihleri arasındaki yazılarını içerik ve söylem analizi ile inceleyerek fikir verir. 40 yazının konusu kadına yönelik şiddettir. Erkek yazarların tarifine göre sorunu bir erkek sorunu olarak görülmektedir. Fakat erkek egemen değerler yazılarla yeniden üretilmektedir.

Anahtar Sözcükler : *Şiddet, Toplumsal Cinsiyet, Türkiye yazılı basını, söylem analizi,*

ABSTRACT

THE EXPRESSION OF THE VIOLENCE AGAINST THE WOMEN BY MALE COLUMNISTS

Violence is a communication. This study is about that the violence against the women is actually a men's problem. The becoming of women on the agenda through their victimization has helped the problem to be perceived as a women's problem. However, there is violence against the men as well. The media assesses the violence as a mean for achieving rating. The recent studies on the issue indicate the required participation of the men for the solution.

Throughout the study, how male columnists handle the violence against the women is analyzed. The content and critical discourse analyses have been applied to the column writings. It is determined that the male columnists have not fully represented the violence problem with all dimensions. Among the whole column writings of the newspapers monitored between 01 January 2011 and 01 January 2013, only the 40 column writings' theme is the violence against the women. It is identified that while discussing the violence against the women, the male columnists have reproduced the hegemonic ideological worldview.

Key words: *Violence, Social Sex, Turkish print media, Discourse Analysis,*

ÖNSÖZ

Kadın konulu filmler, kitaplar ve edebiyat ortalama erkeğin ilgisini genellikle aşık olduğu dönemlerde çeker. Aşk hakkındaki teorik bilgilerimiz aşkın yoğunluğunu belirlemez fakat kalitesini belirler. Bilgisiz olduğumuz konular sonucu gelen hüsranın suçunu aşkta aramamak gerek. Hüsrandan daha büyük bir yıkım olan facialarsa cehaletimizin yarattığı durumlardır.

Bir kadının aşkta ve ilişkideki başarısı aşk üzerindeki teorik bilgilerinin yoğunluğundan ileri gelir. Erkeklerin çoğu; arabalar, futbol, finans vb. alanlar hakkında geliştirdikleri teorik bilgiler kadar ilişkileri hakkında bir bilgi birikimi edinmeyi zayıflık görürler.

Üzerinde birikim elde etmediğimiz konular hep anlamlandıramadığımız gizemler, yara aldığımız alanlar olacaklar. Tıpkı aşk gibi birden başımıza gelen şiddeti anlamamız, zarar görmememiz ve en önemlisi zarar vermememiz için şiddet hakkında bilgi birikimini de geliştirmemiz gereklidir.

Bu çalışma medyadaki meslektaşlarımla şahit olduğum sayısız yüzleri bulan kadına yönelik şiddet olaylarına karşı mesleki ve kişisel anlamda yetersiz kalıyor olduğumuz inancım nihayetinde ortaya çıkmıştır. Haberin ve habercinin iç enerjisini sağlayan merak benim bu teze başlamama ve bitirebilmeme sebep olmuştur.

Başta Kültürel Çalışmalar bölümünde birlikte olduğum öğretim elemanları ve öğrenci arkadaşlarıma, tez danışmanım, Yrd. Doç. Dr. Özge Yuttaş'a, ağabeyim, Dr Hüsnü Ada'ya , kız arkadaşım Dr. Olga Kuzmina'ya ve siyasetçi Murat Fidan'a desteklerinden ötürü teşekkür ederim.

İSTANBUL, 2015

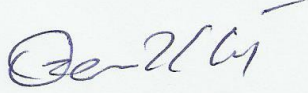
Hakan Ada

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

09.02.2015

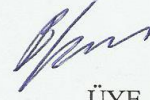
Enstitümüz *Medya ve Kültürel Çalışmalar* Anabilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden **115120107** numaralı **Hakan ADA** "*İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**ERKEK KÖŞE YAZARLARININ KADINA YÖNELİK ŞİDDET ANLATIMI**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 22.01.2015 tarih ve 2015/2 sayılı toplantısında seçilen ve Sefaköy Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin 48. maddesi gereğince **100** dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında ~~oyçokluğu~~ **oybirliği** ile **Kabul** ~~veya Düzeltme~~ kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

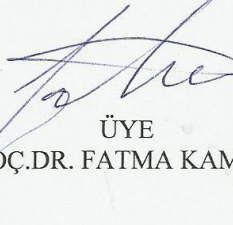
DANIŞMAN

YRD.DOÇ.DR.ÖZGE ULUĞ YURTTAŞ

ÜYE

YRD.DOÇ.DR. BAŞAK ŞİŞMAN

ÜYE

YRD.DOÇ.DR. FATMA KAMILOĞLU

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi projesi olarak sunduğum “*Erkek Köşe Yazarlarının Kadına Yönelik Şiddet Anlatımı*” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

06.03.2015

Hakan Ada

ONAY

Tezimin/raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- a.** Tezim/Raporum sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- b.** Tezimin/Raporumun 4 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin / raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

06.03.2015

Hakan Ada

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	I
ABSTRACT	II
ÖNSÖZ	III
EKLER LİSTESİ	X
GİRİŞ	XII

1. BÖLÜM

TOPLUMSAL CİNSİYET VE TOPLUMSAL CİNSİYET DÜZENİ

1.1. Cinsiyetlerin Varoluş Şekilleri	1
1.2. Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet Kavramları	10
1.3. Toplumsal Cinsiyetin Kazanılması	11
1.4. Erkeklik, Erkek İktidar ve Eş seçimi	15

2. BÖLÜM

ŞİDDET VE TOPLUMSAL CİNSİYET

2.1. Şiddet Kavramı	26
2.2. Şiddetin Nedenleri ve Türleri	28
2.3. Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet	37
2.3.1 Erkeğe Yönelik Şiddet	40

2.3.2 Cinsel Hizmet Satın Alımı	47
2.4. Kadına Yönelik Şiddetin Boyutları	48

3. BÖLÜM

MEDYADA TOPLUMSAL CİNSİYET VE ŞİDDET İLİŞKİSİ

3.1 Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Medyada Eşitsizliğin Üretimi	52
3.2. Şiddet Bağlamında Toplumsal Cinsiyetin Medyada Sunumu	59
3.3. Medyanın Şiddeti ve Cinsiyetleri Metalaştırması	66
3.4. Kadına Yönelik Şiddet Olaylarının Haberlerdeki Boyutu	74

4. BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN DİZAYNI VE METODOLOJİSİ

4.1. Araştırmanın Amacı	76
4.2. Araştırmanın Konusu Kapsamı ve Sınırlılıkları	76
4.3. Araştırmanın Yöntemi	79
4.4. Araştırmanın Önemi	82
4.5. Araştırma Kapsamındaki Köşe Yazıları	82
4.6. Atılan Başlıkların Analizi	82
4.7. Kadın Sorunları ile İlgili Yazıların İçerik Çözümlemesi	85
4.7.1. İnsan Hakları ve Kadın Özgürlüğü Sorununun Yazarlarca Ele Alınışı	86
4.7.2. Sağlık ve Kürtaj Sorununun Yazarlarca Ele Alınışı	87
4.7.3 Cinsiyet Eşitsizliği ve Pozitif Ayrımcılık Sorununun	

Yazarlarca Ele Alınışı	87
4.7.4. Toplumsal Cinsiyet Sorunlarının Yazarlarca Ele Alınışı	87
4.7.5. Kadına Yönelik Şiddet Sorununun Yazarlarca Ele Alınışı	88
4.8. Kadına Yönelik Şiddeti İşleyen Yazıların Söylem Analizi	88
4.8.1. Makro Yapılar	89
4.8.1.1 Başlıklar, Alt Başlıklar	89
4.8.1.2 Temalar, Sınırlı Anlamlar, Roller	99
4.8.2. Mikro Yapılar	102
4.8.2.1. Fotoğraf Seçimi	102
4.8.2.2. Sözcüklerin Seçimi	105
4.9. Bulguların Değerlendirmesi	110
SONUÇ	119
KAYNAKÇA	125
EKLER	133

Tablo, Ek, Şekil ve Fotoğraf Listesi

	Sayfa
Şekiller	
Şekil 1 Şiddeti anlamada ekolojik model	27
Şekil 2 Şiddet tekeri	36
Şekil 3 Gazetelerin ideoloji yörüngesi	80
Şekil 4 Toplumsal cinsiyetler ve değişim	85
Şekil 5 Yazılarda toplumsal cinsiyet değerleri	108
Şekil 6 Şiddetin nedenleri	110
Şekil 7 Yazılarda şiddet Türleri	113
Şekil 8 Şiddetin mekanı	116
Şekil 9 Şiddet sorunu tarifi	116
Tablolar	
Tablo 1 Kadın ve erkek rolleri	11
Tablo 2 Ev içi sözlü şiddet oranı	49
Tablo 3 Şiddet gören kadın oranı	49
Tablo 4 Aile içi şiddet etki oranı	50
Tablo 5 Basında haber olan kadın cinayetleri	74
Tablo 6 Basında haber olan şiddet rakamları	75
Tablo 7 Şiddet ve değişen toplumsal cinsiyetler	84
Tablo 8 Yazılarda toplumsal cinsiyet değerleri	109
Tablo 9 Şiddetin nedenleri	111
Tablo 10 Sorunun çözüm rolü kime verilmiş	112
Tablo 11 Yazılarda şiddet türleri	114
Tablo 12 Şiddetin mekanı	115
Tablo 13 Şiddet sorunu tarifi	117
Fotoğraflar	
Fotoğraf 1 Habertürk 12 Haziran 2009	68
Fotoğraf 2 Habertürk 7 Ekim 2011	69
Fotoğraf 3 Habertürk web sitesi 31 Mart 2012	69
Fotoğraf 4 Ayşe Paşalı	103

Fotoğraf 5 Orijinal fotoğraf	103
Fotoğraf 6 Fe-Men üyesi	103
Fotoğraf 7 Similasyon şiddet	104

Ekler

Ek-1. Gazete ve yazar soyadına göre yazıların listesi	133
Ek-2. Konusu kadına şiddet olan köşe yazıları	140

GİRİŞ

"Ben bir bonoboyum." Ertuğrul Özkök'ün Hürriyet Gazetesinde 8 Ocak 2012'de " *Kadın İktidar'ı Yatakta mı Arar*" başlıklı yazısında şahsı için yaptığı bir benzetmedir. Bu yazı 11 Temmuz 2010'da yazdığı " *Bonobo Erkeği Hangi Kadını İster*" başlıklı yazının devamı görünür. Özkök yazısında " *Bonobo İdeolojisi*"nin hızla yayıldığından bahseder. Yazıda sanayi ötesi toplumda kadının giderek erkekle daha eşit mevkiler talep ettiği ve boşanan insan sayısındaki artışla artan monogami üzerinde durur. Kadının cinsel açıdan daha bağımsız olduğuna, mutsuz ilişkileri sürdürmeme konusunda daha rahat olduğuna ve bonobo maymununa atıfta bulunarak gelecekteki kadın erkek ilişkilerinin bonobo maymunlarının anaerkil düzeninde olacağından; yani bir " *bonobo ideoloji*"sinin yayılışından bahseder.

Evrim teorisine göre yapılan bazı araştırmalarda insana yüzde 99.4 oranda benzeyen insanın doğadaki en yakın akrabası; şempanzeler ve bonobolar'dır. Bonoboların avlandıkları, alet kullandıkları ve ölümcül öfke davranışları sergiledikleri görülmemiştir. Bunun tersine Şempanzeler ise ataerkindir. Şempanzeler başarılı bir şekilde alet kullanabilir ve işbirliği yaparak avlanır. "Maymunlar Cehennemi" seri filmlerinden hatırlayacağımız " *Maymun maymunu öldürmez.*" kuralının aksine diğer maymunları avlayıp öldürürler. Bahsi geçen konu bir bakışla Özkök'ün yazısında; şempanzelerden türeyen şiddet kullanan insan ırkının bonobolaşmaya evrilmesi yani şiddetsiz bir türe dönüşmesi üzerinedir.

Kadına yönelik şiddet bireysel bir sorun olmaktan çok ötedir. Özkök'ün de yazısında belirttiği değişimlerin bir yansımasıdır. Toplumsal değişimler sonucu bu sorun toplumda yaşamakta ve gelişmektedir. Toplumdaki değişime ilk tepki kanaat önderlerinden gelir. Bunlar sanatçı ve yazarlardır. Kanaat önderi durumundaki köşe yazarlarının üretimlerini analiz etmek toplumda hakim erkeğin görüşü hakkında fikir verir.

Kadına yönelik şiddet öncelikle bir erkek sorunudur. Kadınların mağduru olduğu bu durumun kadınlardan daha çok erkeklerce tartışması ve

çözmesi gerekmektedir. Şiddet uygulayan erkeklerin neden bu davranışa başvurdukları erkeklerce tartışılmaz, sürekli kanuni bir yaptırımla bir şeyler yapılması gerektiği söylenir. Konu bir aile&hukuk sorunu (bireysel bir sorun) olarak anlatılır. Caydırıcı cezaların şiddeti önleyeceği yazarlarca varsayılır. Fiziki şiddeti cezalandırabilir ama daha tehlikeli birçok şiddet yöntemi için halen bir hukuki yaptırımın kati uygulamaları bulunmaz. Kaldı ki şiddetin her türlüşünün maliyeti çok büyük ve zarar alanı çok geniştir. Şiddet sorunu erkeklerce anlatılmaz. Oysa araştırmalara göre günümüz Türkiye'sinde her iki kadınından biri yaşamının bir bölümünde erkek şiddetinin mağduru olur.

Araştırma erkek köşe yazarlarının kadına yönelik şiddet sorununu yazılarında nasıl işlediklerini analiz ederek erkeklerin bu soruna bakışını yakalamaya çalışmaktadır. Çalışma köşe yazarlarının kadına yönelik şiddeti işledikleri yazıları söylem analizi yöntemi ile incelemiştir. Araştırma sonucu iki senelik süre zarfında taranan gazetelerde erkek köşe yazarları kadına şiddet sorununu içeren 40 köşe yazısı yazmışlardır. Bu toplam, bir gazetede çalışan erkek köşe yazarı sayısından azdır. Erkeklerin kadın sorunlarıyla ilgili yazılarının artışı siyasi söylemle ve 8 Mart dünya kadınlar günüyle paralellik göstermektedir. Bu durum erkeklerin sorunu kadın sorunu olarak gördükleri izlenimi vermektedir. 17 yazıda kadına yönelik şiddet sorununun medyada ele alınış biçiminin eleştirisi yapılmıştır. Bu medyamızın etik değerlerinin henüz oturmadığını düşündürmektedir. Muhafazakar gazete olan Zaman; değişen erkeklik ve kadınlık değerlerini şiddet konusundan daha yoğun işlemiştir ama artan şiddete yazılarda değinmemiştir. Sosyal değişimler Zaman dışındaki yazarlarca yoğun ilgi görmemiştir. Bu cinsiyetlerin, özellikle erkeklerin bu konuda bilinç eksikliğine sebep olabilir. Araştırmanın sonucuna göre kadına yönelik şiddet bir erkek sorunu olarak düşük düzeyde anlatılmakta. Değişen erkeklik ve kadınlık sorunları şiddet ekseninde tartışılmamakta. Bu durum erkeklerin çözüme faal katılımının eksik olduğunu ve erkeklik değerlerinin sorgulanmadığını düşündürmektedir. Bunun sonucu şiddet devam etmektedir. Feminist teorisyenlerin yaptıkları çalışmalarca da çözüm için erkeklerin katılımı gerekmektedir.

Kişideki psikolojik rahatsızlıkların iyileşme süreci bireyin kendisindeki kusuru fark etmesi ve zayıf duvarlarını güçlendirmesi ile çözülebilir tıpkı bireysel sorunlarımız gibi bireylerden oluşan toplumsal sorunların çözümünde öncelikle kusurlarımızın kabulünün sağlanması sorunun çözümü için gereklidir. Şiddet konusundaki araştırmaların değindiği üzere iktidarlar henüz sürdürebilir bir çözüme ulaşmamaktadır. Kadına yönelik şiddet aile içi bir sınırdan tartışılmakta, cinsel hizmet satın alımı, kadının bulunduğu aile dışı sosyal alanlar, yalnız yaşayan kadın ve evlilik bağıyla bağlı olunmayan ilişkideki kadının uğradığı şiddet durumları medya da yeterince temsil edilmektedir. Ama aile dışında yalnız yaşayan kadın yada erkek gruplarının yaşadığı yeni metropoller doğmaktadır.

Yaşadığımız dönem, tarihteki tüm kadınlık şekillerini barındırır. Tarih çağlarında ortaya çıkan kadınlık şekillerinin hepsi aynı anda günümüzde yaşanmaktadır. Bugünlerde tek bir kadın varlığından söz edemeyiz. Kadınlar toplumun her kesiminde ve her rolde yer edinmekte. Kadını tek bir rol içinde tasvir etmek (anne/eş) yaygın ama bugünlerde basmakalıp bir erkek düşünce biçimine dönüşmekte. Kadının uğradığı şiddet sorununun medyada erkekler tarafından nasıl işlendiği konusu; erkek şiddeti, kadınlık şekilleri ve erkeğin kadına yönelik varlık algısının anlaşılması kadına yönelik şiddet sorununun çözümünde önemlidir. Erkekler şiddeti anlarsa ve anlatabilirse kadına yönelik şiddet daha etkili çözülebilir. Şiddet sorununun çözümü için erkeklerin faal katılımı gerekmektedir. Araştırma erkek yazarlar üzerinden bu katılım hakkında fikir vermektedir.

Erkek şiddetinin temelinde iktidar olmak yatmaktadır, yetersizlik duygusu yeterli hale gelme davranışı edinmek, eksiklik ve kusur ile yüzleşip onarmanın tersine yerleşmiş değerler sonucu ilkel bir davranış olan şiddet şekillerine dönüşmektedir. Kısacası kadın gelişmelere daha hızlı ve çabuk adapte olmakta ve erkek iktidarına gereksinim duymadığı yaşam formları geliştirebilmektedir, erkek ise değişimi yakalamakta gecikmekte ve iktidarını kaybetmektedir. İktidarıyla mutlu edemeyen, meşru yollarla iktidar kazanamayan erkek şiddete başvurmakta ve iktidar dışı durumları, eşitliği kabullenememektedir. Toplumsal cinsiyet bölümünde ortaya konulan

kavramlar, sorunun çözümünde erkeklerin faal var olması gerektiği varsayımı, kadına yönelik şiddetin Türkiye'deki boyutunu ortaya koyan araştırmaları özetleyen bölümdeki verilerle desteklenmektedir.

Medya erkek sorunlarını incelemeyeceği ve erkeklerin kendi eksiklerini görebilecekleri bir sosyal ayna olamadığı için erkekler erkeklikleri ile yüzleşememektedir. Kadına şiddet konusundaki yazılarda erkekler yoğunlukla siyasi söylemin analizinde bulunmuşlar sorunun temelindeki erkeklik bakışını tartışmamışlardır. Havanda su dövmek olarak açıklanan bu durum erkekliğin geri kalması açısından önemlidir. Modern yaşamın her basamağında kadınlık sorunlarıyla yüzleşen kadınlar sosyal hayatta erkeklerden daha ileri bir duruma yetersizliklerini belirleyip çözmekteki başarıları ve dayanışmaları sonucu erişmektedirler. Değişime daha çabuk adapte olup hızlı gelişen kadın, değişime direnen erkek arasında uyumsuzluk bulunmaktadır. Bu uyumsuzluk sonucu uygun eş bulamayan kadın nüfusu oluşmaktadır. Çiftler evlilik sürecinde farklılaşmakta ve uyumlu başlayan ilişkiler uyumsuzlaşmakta ve boşanmalar yaşanmaktadır.

Medyanın toplumsal hayat ve algılar üzerinde etkisi ve önemi büyüktür. Eleştirel Teoriye göre medya metinlerinde ideoloji yeniden üretilir. Medyayı dördüncü kuvvet olarak gören Liberal teoriye göre medya iktidarın gerçekliğini toplum üzerinde oluşturmasında bir araçtır. Dolayısıyla Medya toplumsal sorunları algılayışımız üzerinde etkilidir. Bu nedenle toplumsal sorunların Medya da doğru ve yanlış, eksik veya yanlış temsil durumu algımızı etkilemektedir, zamanla medya tarafından oluşturulan algılar sıradanlaşıp, toplumun gerçeği olmaktadır. Fakat medya ve köşe yazarları şiddet üzerinde etkilidir diyemeyiz çünkü etkisini ölçmek araştırmaların ve bu araştırmanın imkansızlıkları arasındadır. Bu araştırma yalnızca bir fikir verebilir.

"Erkeklik çalışmaları erkekliğin tarihsel, kültürel ve toplumsal bir kurgu olduğundan hareketle eril iktidarın kaynaklarına ve farklı tezahürlerine ışık tutmayı amaçlayan disiplinler arası bir akademik çalışma alanıdır. Bu alanın temel sorularından birisi ise şudur: Erkeklik ve iktidar ilişkisi kendisini hangi kalıplar içinde göstermektedir? Bir başka deyişle, eril tahakküm hangi süreçler içinde somutlaşmaktadır?" (Türk, 2008, s:1) Bu anlamda çalışma

erkeklik çalışmaları altında değerlendirilebilir. İletişim alışmaları alanında köşe yazarlarını inceleyen benzer bir tez çalışmasına tarama sonucu rastlanmamıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TOPLUMSAL CİNSİYET VE TOPLUMSAL CİNSİYET DÜZENİ

1.1. Cinsiyetlerin Varoluş Şekilleri

Kadın ve erkek arasındaki durum için geçmiş incelendiğinde; ilk çağlarda kadınların erkeklerle birlikte ava gittiğini sonraları ise kadının mağaralarda oturup çocuklara bakıp ateşi besleme görevini üstlendiği görünür. Bunun sebebi kadının doğum esnasında çocuk başının geçmesini kolaylaştırmak için kalçasında genişleme meydana gelmesi, bunun da kadının hızlı koşmasını engellemesidir. Hızlı koşamaması ve geride kalması onun vahşi hayvanlar için savunmazsız bırakır. Erkeklerin hayatta kalma becerisi fiziksel üstünlüklerinden ötürü gelişir. Avlanma görevinin bir erkek görevi olmasına, annelik doğum ve çocuk bakımı gibi konuların bir kadın görevi olması, görev paylaşımının ilk aşamalarıdır.

Mağarada kalıp çocuk doğuran kadının korunma ve hayatta kalma ihtiyacı vardır. Kadının korunma ihtiyacı erkeği ona bağlı kılma gerekliliği doğurmuştur. Eş seçimi, seksüel seçim kriterleri ortaya çıkmıştır. Kadın, topluluğun en güçlü ve hayatta kalanını eş seçmeyi becerebildiği ölçüde güçlü bir kadındır. Rasyonel seçimini yapmayı öğrenir. En iyi genlere sahip olan, en zeki ve güçlü olan hayatta kalır. Hayatta kalan güçlü erkek kadının çocuklarını uygun bir ortamda güvenli yetiştirmesini sağlar. Kadın, ekonomik ihtiyaçlarından ötürü sürünün en zeki, güçlü ve hayatta kalma becerisi yüksek olanını seçme konusunda içgüdüsel olarak yönlenmiştir. Kadın seçtiği erkek için diğer kadınlarla rekabet etmenin ve onu kendisine bağlı kılmanın yollarını öğrenmeye başlar. Koruma gereksinimi sonucu erkeklik zihinsel güç; zeka ve fiziksel güç ile edinilmiş davranışlar olarak gelişmeye başlar. Erkekler en iyi kadın tarafından seçilmek için; üstün erkeklik davranışları ve ortalamanın üstünde biri olma gerekliliği ile yüzleşmişlerdir.

Doğada bir rekabet vardır. Eş seçiminde erkek tür, kadını elde etmek için rekabet halindedir. Erkek tür diğer erkeklere güç göstererek rekabet

ederler. Doğada dişiler, güçsüz ve tekdüze olan erkek türüne nazaran sürünün en güçlü ve tekdüze olmayan erkeğini çekici bulurlar.

"Seksüel seçim ilkesini kabul eden kişi şu kayda değer sonuca ulaşacaktır: Serebral sistem yalnızca bedensel işlevlerin çoğunun yönetmekle kalmaz, çeşitli zihinsel nitelikler ve bedensel yapıtların aşamalı gelişimini de dolaylı olarak etkiler. Cesaret, kavgacılık, azim, beden büyüklüğü ve gücü, her çeşit silah, ses ve enstrümanlı müzik organları, parlak renkler, çizgi ve işaretler, süslü tüy ve kıyımlar, tüm bunlar aşk ya da kıskançlık; seste, renkte, şekilde güzelliğe duyulacak övgü ve seçimin dışavurumu sayesinde erkek ya da dişiden biri tarafından dolaylı olarak edinilen özellikler olur. Bu zihinsel güçlerin beyin sisteminin gelişimine dayandığı açıkça görülmektedir" (Darwin 1871, Cilt2: 402'den aktaran Geoffrey, 2000: 52).

Evrim teorileri insan beyninin ilk gelişimini güçlü olanın hayatta kalması olarak açıklar. İnsan düşüncesinin, insan beyninin evrimi dünyayı kendi konforu için değiştirecek teknolojiyi bulması ve geliştirmesi, yaşamı kolaylaştırma ve anlamlandırma çabalarının gelişimi olarak açıklanır.

Beyin evrim geçirmeye başlamıştır. Kadın tehlikelerden korunma, doğum sürecinde ve doğumdan sonra çocuklarını büyütme için beslenme bakım ihtiyacını karşılamak, soyun devamı sağlamak için erkeğin ona bağlılığını sağlamak durumundadır. Flört iletişimi konusunda kadının erkeğe nazaran çok ileride olma durumu beyninin bu bölümünü kullanmaya erkeğe nazaran çok önce başlayıp geliştirmesi ihtiyacının doğmasıyla açıklanır. Kendi yaşam sürecini uzatmak ve çocuklarının hayatta kalması için kur davranışlarını geliştirmek zorundadır. Bu ilişki sürecinde yaratıcı ve gizemli yanını kullanan kadın bir süre sonra iktidarı ele geçilir ve kadın tanrıçaların hakimiyetinde, anaerkil dönem yaşanır. Tarihin bu döneminde kadınlık değerleriyle yönetilen toplumlar olduğu bilinir.

Hayatta kalmacı görüş insanın çevresini değiştirmesini, konfor anlayışını, baltalar yapmasını, ateşi bulmasını, tekerleği icat etmesini ve sonraki teknolojik süreçleri açıklayabilir. Fakat hayatta kalmacı görüş, insanın mağara resimleri yapma ihtiyacını, siyasi görüş geliştirmesi, müzik, tiyatro, komedi gibi eğlenceye dayalı zihinsel gelişimini açıklamakta yetersiz kalır. Sosyal rekabetin başlaması ile insan sosyalleşmiş, hayatta kalma becerisi tek rekabet unsuru olarak yetersiz kalmış ve sosyal rekabet ortaya çıkmıştır. En iyi

eşi seçme ihtiyacının gelişmesi flört iletişimini geliştirmiş ve sosyal zeka kadınların erkekte aradıkları bir özellik olmuştur. Sosyal rekabet; konuşma, zeka, psikolojik mücadele yöntemleri olarak açıklanır. Bunun sonucu bazı karakter biçimleri gelişmiştir.

Yaklaşık iki yüz bin yıl önce orta yontma taş çağı insanının ölümlerini ortada bırakmayıp gömmeye başladıkları anlaşılmaktadır. İlk mezarlarda armağan yoktur, sonraki mezarlara ölü hediyeleri bırakılmıştır. Bu olay konumuz açısından oldukça önemlidir çünkü hediye bırakılan mezarlar yalnızca erkek mezarlarıdır. İlk defa orta yontma taş çağı insanı toplumda insan soyunun iki cinsi için farklı tutum izlenmeye başlanmıştır (Aydingün 2005: 11).

İnsanın şiddet uygulayarak hakimiyet kurma çabasının temelleri ilk toplumsallaşma süreçlerinde aranabilir. İnsan bitki yetiştirmeyi, hayvanları evcilleştirmeyi köyler kurup toplu hayata geçmeyi öğrenir. Bunun sebebi insanın konfor arayışıdır. İnsanın yaşam süresini uzatma arayışı onu soğuktan vahşi hayattan korunması ve kendi konforuna uygun yaşam alanları geliştirmesini doğurur. İnsan dünyaya şekil vermeye başlar. İnsanın dünyayı değiştirip kendi konforuna uygun hale getirmesi bitki ve hayvanları doğal ortamlarından alıp kendi yaşamına uygun hale getirmesidir. Kendi iradesini doğaya zorla kabul ettirmiş ve bunu doğal durum olarak nitelemiş bu durumun dışındaki varlıkları "Vahşi" olarak ötekileştirmiştir. İnsan elinin değmediği alanlarda gelişimini sürdüren doğal hayatı "Vahşi" olarak nitelememiz önemlidir. Mitlerde kadın doğanın bu vahşi kısmıyla özdeşleştirilmiştir. Denetlenemez bir güzelliştir. Apollon ve Defne'nin mitolojik hikayesi buna örnektir. Söylenceye göre; Appollon aşık olduğu Defne'yi yakalamak için kovalar ama Defne erkeklerin kendisine dokunmasına izin vermemektedir. Apollo'dan kaçır, soluğu tükenip yakalanacağını anladığında ise Toprak Ana'dan kendisini saklamasını korumasını ister. Toprak Ana onu defne ağacına çevirir.

"İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı" eserinde Rousseau'nun (1997) vurguladığı gibi; erkeğin kadını kendi anlayışına göre değiştirmesini bir

hak olarak gördüğü erkek bakışı toplumsallaşmayla doğan mülkiyet ilişkileri sonucudur.

"Kamu ve özel alanın en az ayrıştığı, hiyerarşinin en az vurgulandığı, saldırganlık ve rekabetin en çok engellendiği, hakların, etkinliklerin ve kadının ve erkeğin etki alanının en çok örtüştüğü toplumlar, besin toplayıcılarıdır" (Kattak'tan aktaran Atay, 2012: 26).

Üzerinde durulması gereken nokta, erkeğin üretim sürecinde etkin ve başat olduğu toplumsallıkta, cinsiyetler arası eşitsizliğin ve erkek iktidarının kendisini göstermesi, buna karşılık kadının daha belirleyici olduğu, besin toplayıcılığı ve çapa tarımı gibi ekonomik süreçlerde kadından yana bir cinsiyet eşitsizliğinin ortaya çıkmamasıdır. Kadının topluluğun geçiminde erkekten daha etkin konum kazandığı durumlarda cinsiyetler arası eşitlik artarak kendisini göstermektedir. Yani kadının ekonomik katkısının merkezi ve hayati olmasının sonucu, "kadın iktidarı" olmamakta, aksine neredeyse iktidardan söz edilemez bir noktaya doğru ilerlenmektedir.

Bu çağdan elimize ulaşan insan eserlerinde; küçük insan heykelciklerinin çoğunluğu kadın betimlemeleridir. Erkek heykelciği azdır. Göğüs kalça ve cinsel organ abartılı bir şekilde gösterilmesi bu çağda oluşmaya başlayan bereket kavramının kadın şeklinde düşünüldüğünün kanıtıdır. Doğumun kadın tarafından gerçekleştirilmesi kadını kutsal bir seviyeye getirmiştir. Bu dönemden sonra erkeğin yaratıcı olduğu ve doğurganlık görev ve sebebinin bir erkekten olduğu, kutsal olanın erkek olarak kabul edildiği bir döneme aynı değerler yeniden üretilmiştir.

Demir çağı başında Ana tanrıca mitoloji ve kozmolojisi kökten değişir. Ataerkil tanrılar tanrıçaları savaşlarda yenip iktidarı ele geçirdikleri mitolojilerde söylenir. Mitolojilere göre ataerkil tanrılar tanrıçaları savaşlarda yenip iktidarı ele geçirmiştir. Fakat ülkelerin tanrıçalarını yok edememişler, onlarla evlenmişlerdir.

Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet ile ilgili verilere; mitler, hikayeler, masallar, destanlar, şiir ve ninni gibi günümüze kadar erişebilen edebi türler

üzerinden de okunur. Kadının yazılı eserlerde karşımıza çıktığı yapıt Homeros'un İlias'sıdır. İlyada'da Helena Troya prensi ile kaçır. Grekliler ise onu geri getirmek için Troya ile 10 yıl savaşır. Erkek bakışının ve tarihteki erkeğin kadın anlayışını algılanması açısından Homeros'un bu durumu belirtmesi konumuzla yakından ilgilidir.

“ Paris ile Menelaos boy ölçüşsün Helena Galip gelene verirsin”

Helena'ya seçimi sorulmamıştır. Hollywood tarafından filme de çekilen Truva filminden hatırlanan hikayede; çağın anlayışına göre erkekler arasında galip gelenin kadını alması meşrudur. Kadın bir mülkiyettir.

Hız İsa'nın, Nasıra'da genç bir adam olarak ortaya çıkmasıyla düzen değişir, İsa; kadın ve erkek “birbirlerinin elbisesi gibidir” demiştir. İsa'ı çarmıha gerilerek öldürülmüş fakat ondan sonra dönem inançlıların gayretli çalışmasıyla hızla İsa'ya inanılmaya başlanmıştır. Aziz olarak anılan ve Hıristiyan inancını yayan insanların en önemlisi Aziz Pavlus'tur. Pavlus'un kadın hakları konusunda aktardıkları Hz İsa'nın anlatmak istediklerinin tam tersidir.

Kutsal kitaplardan bize anlatılanlara göre; önce Adem topraktan içine can üfleyerek yaratılmış, hayat ağacının meyvesine dokunmaması sıkı sıkı tembihlendikten sonra cennete konmuş. Ademin kaburga kemiğinden Adem'e can yoldaşı olsun diye Havva yaratılmış. Adem, Havva'yı kendine eş olarak almış cennette mutlu bir şekilde yaşıyorlarmış. Ancak bir gün Havva cennet bahçesinde gezerken yılan tarafından kandırılmış. Yasak olan meyveyi hayat ağacından koparmış ve yemiştir. Daha sonra aynı meyveyi Adem'e de vermiş İki de cennetten kovulmuşlar.

"Mitolojilerde de kadının yaratılışı hemen hemen aynıdır. Ataerkil sistemlerde toprağın ana tanrıca ve onun cisimleşmesi olan kadınla kurulan olumlu ve kuşatıcı anlamı kaybolurken, bunun yerini toprağın ve kadın bedeninin cansız madde ile özdeşleştirilip yaratıcılıktan yoksun bırakması alır. Tıpkı pandora mitosunda "*pandora*" sözcüğünün en eski zamanlarda “bütün iyiliklerin anası” şeklindeki anlamının, sonradan ataerkillik altında içerik

değişikliğine uğrayarak “bütün kötülüklerin anası” anlamını alması gibi, bir zamanlar her şeyin yaratıcısı olan toprak ve kadın bedeni sonrada yalnızca erkeğin “can veren tohum” onu taşımaya yarayan araca dönüşür” (Evelyn Reed,1982).

Cahiliye döneminde Ortadoğu geleneğinde kadın diğer toplum örneklerinde görüldüğü gibi miras hakkından mahrum bırakılmıştır. Kız çocuk dünyaya getirmek bir ayıptır. Kız evlat toplumun yüzkarası sayıldığı için diri diri gömülmek suretiyle öldürmenin yaygın ve meşru olduğu bir dönemdir. Kölelik ve cinsel obje olarak kadının kullanılması ve satılmasının yaygın olduğunu görünür.

Eski Hint geleneğinde kadın ve kadın tanrıçaların yoğun bir kültürel altyapısı bulunmaktadır. Fakat Hint geleneğinde kadın kayıtsız şartsız itaat ve sadakat göstermek zorundadır. Kadının kocasını belirleme ve tercih hakkı yoktur. Kocasını ölen kadın, çoğu yerde kocası ile birlikte canlı olarak yakılır. Bu dönemin din anlayışına göre kadın, diğer mitolojilerdeki değişimde olduğu gibi kötünün sembolüdür; tanrılar için kurban edilir.

Günümüzde halen Hindistan ve Pakistan'da yürütülen çalışmalara göre kadınların bazı bölgelerde kendi eşlerini seçme ve aşık olma hakları yoktur.

Eski Çin ve Japon geleneğinde kadın, dövülerek eğitilmesi ve ehlileştirilmesi gereken bir varlık olarak değerlendirilir.

"Yaşamı yaratan kimdir?" sorusunun ardından ikinci dinsel soru olan "Bu dünyadaki kötülüğün ve acının kaynağı nedir?" sorusu akla gelir. Hıristiyan Batı geleneği bu soruya Yahudilikten devraldığı cennetten kovulma öyküsüyle cevap verir. İlk cinsellik günahı ve bunun sorumlusu olan kadın, acının kaynağı olarak gösterilir. Kur-an'daki yaratılış öyküsünde; Adem ve Hava'nın cennetten kovulma hikayesi aynıdır ama diğer anlatılardan farkı baştan çıkarıcı Havva imgesinin Kur-an'da yer almamasıdır ve insanın cennetten çıkarılmasını gerektiren olayda da sorumluluğu ortak paylaşmalarıdır. Kur-an'a göre Adem ve Havva birlikte iblise yenik düşmüşlerdir.

Kilise adamları, kadını ilk büyük günahı işleyen “Havva” ile eşleyerek bütün kötülüklerin sorumlusu görür. Ruhu olmadığına konsül toplayarak karar verirler. MS. 585'de bir grup piskopos Maçon Konsülü adı altında kadının ölümlü bir ruhu olmadığı önerisini ciddi bir şekilde tartışarak sonuçlandırır.

Doğramacı'nın anlatımıyla; yazının bulunmasıyla başlayan tarih çağlarından kalan yazılı örnekleri incelediğimizde; Hitit kraliçesi adına düzenlenmiş bağımsız mühürlerin varlığı kraliçenin egemenliğini ve saltanata ortak olduğunu göstermektedir. Sümer, Asur, Hitit kadınları ticari işlerde erkek gibi çalışmışlardır. Asurlularla alış veriş yapıp borç alıp borç vermişler. Dava açabilmiş, mahkemede tanıklık yapabilmişlerdir. Sümerlerde tek eşlilik vardır. Evlilikte kadın ve erkek eşittir ve yazılı belgesi olmayan evlilikler yasal değildir. Benzer durumlara İslamiyet'ten önceki Türk kavimlerde de rastlanmaktadır.

"Türk kadını sahip olduğu haklarla, İslamiyet'in getirdiklerini pekiştirdiğinde, diğer Müslüman toplumdaki kadınlarla kıyaslanmayacak ölçüde özgür ve erkekle eşit şartlara sahip olmuştur. Selçuklular döneminde kadınlar, siyasi etkinliklerinin yanı sıra sanatsal ve kültürel faaliyetler içinde de yer almıştır. Erkekler kadar Türk kadınları da vakıflar kurmuş, cami, mescit, medrese, okul, kütüphane, imaret, muvakkithane, yol, köprü, kervansaray, han, hamam ve kaleler yaptırmıştır" (Doğramacı,1997: 66).

"Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında, her ne kadar dağılmış da olsalar bu teşkilatın etkilerini görmek mümkündür. Nitekim kuruluş döneminde kadının konumu ve sosyal yaşamı, ilk devir Türk kadınıninkiyle hemen hemen aynıdır. Erkeklerle aynı haklara sahip olan kadın en az onun kadar özgür ve sosyal hayatın içindedir. Ancak zamanla Osmanlı beyliğinin bürokratik bir devlet haline dönüşmesiyle kadınların statüsünde önemli değişimler meydana gelmiştir" (Darga,1984: 49).

Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethiyle Ortaçağ biter. Ortaçağ din bilimi olan skolastik düşünce bırakılır eleştiri ve sorgulama dönemi başlar.

"Fatih devrine kadar özgür olan kadınlar, bu dönemde Bizans'la temasın başlaması ve özellikle İstanbul'un fethinden sonra Bizans saray geleneklerinin etkisiyle harem hayatı ile tanışmıştır. Artık onların siyasi anlamdaki etkin rollerine son verilmiş, gündün güne kafes hayatına itilerek özgür Türk kadını esaret altına alınmıştır. Bu dönemde kadınların toplum hayatında engellenmeden yapabildikleri tek iş hayır işidir" (Doğramacı, 1997: 66).

Seçuklu ve Osmanlı döneminde kadın ancak evlenip çocuk sahibi olunca, kendisine birinin eşi ya da birisinin annesi olarak bir varoluş alanı sunulmaktadır.

İtalya da başlayan Rönesans'ın yaptığı en büyük katkı, insana bakışın değişmesine yol açmasıdır. Meryem ve İsa kutsal oldukları için önemli değil, insan oldukları için kutsal ve önemlidir. Bu insanı insan olduğu için önemseme Avrupa'nın kadına bakışını da değiştirmiştir. Bu dönemde kadın ve erkek cinsiyet rolleri yeniden üretilir. Bazı insani duygular cinsiyetleştirilir. Şövalyeler cesareti, kahramanlığı temsil eder hale gelirken, kadın merhamet ve aşk'ı temsil etmekle görevlendirir. Platonik aşk ve romantik aşk ile ilgili tüm argüman bu dönemden itibaren üretilir ve kodlanır.

"Romantik aşk aslında aşk değildir, aşk hakkındaki karmaşık tavrılardır. İstem dışı duygular, idealler ve tepkiler. Romantik aşkta Jung'in deyişiyle, kadının bu tehlikeli simgesi erkeğe aittir. Erkek bu simgenin kendisine ait olduğunu anlarsa, o zaman romantik aşkta bilinçliliğe doğru ilk adımı atmış olur. Her sevgilinin, bu her zaman, her yerde var olup yaşı olmayan simgeyi taşıyan ve somutlaştıran kişi olmaya zorlandığını görmeye başlar. Romantik aşkın en büyük paradokslarından biri, romantik kaldığı sürece hiçbir zaman insani ilişki üretmemesidir. Çünkü o bir animedir, o bir simge olarak yaşanmalıdır" (Johnson, 2001: 69).

1640'daki İngiliz Devrimi işçi kadınların toplumdaki yeri de içinde olmak üzere toplumsal yapı ile ilgili birçok temel soruyu ortaya atmıştır. İşçi kadınlarında yer aldığı 1789'daki Fransız Devrimi ve 1871'deki Paris Komün'ü son olarak 1917'deki Rus Devrimi ile kadınların ekonomik, politik ve cinsel eşitliği sorunu gündeme gelmiştir.

Fransız ihtilalinin demokratik gelişmeye kazandırdığı asıl belge insan hakları beyannamesidir. Fakat bildirgenin içeriğinde kadınlara yer verilmemiştir. Bu nedenle Ollympe de Gouges, bir kadın hakları beyannamesi yayınlamıştır. *"Kadınların dar ağacına çıkmaya hakkı olduğuna göre, meclis kürsüsüne çıkmaya da hakkı vardır."* demiştir.

Türkiye'de kadınlara haklarının verilmesi Cumhuriyet'in ilanından sonra 1926 yılından itibaren başlamıştır. Çağdaş bir görüntü için çarşaf ve peçe uygulaması yasaklanmıştır. Eğitim olanaklarından erkeklerle eşit oranda faydalanmaları sağlanmıştır. Bütün iş alanlarında görev alma hakkı verilmiştir.

İlk kez 1930'da belediye seçimlerinde, belediye üyesi seçme seçilme hakkı 5 Aralık 1934'te seçme seçilme hakkı tanınmıştır.

"Cumhuriyet devrimleri kulluktan yurttaşlığa yükseltmek istediği kadına nasıl bakıyordu. Onun aklına enerjisine yaratıcılığına ve sorumluluğuna saygı duyarken cinselliğini göz ardı ediyordu. Kadının geri kalmışlığını genel geri kalmışlığına bağlıyor ataerkil yapıyı sorgulamıyor. Erkeğin yaptığı her işi kadında yapar düşüncesini yerleştirmeye çalışırken, toplumsal dönüşümü kadının yaptığı her işi erkekte yapar çizgisine varamıyordu" (Atasü,1995: 15).

"Türk modernleşmesi bir boyutuyla başından sonuna kadar "ideal kadın nasıl olur?" sorusuna verilen yanıtlar üzerinde pazarlık, dışlama-içerme ve uzlaşma arayışıdır. Bu arayışı nihai olarak eril kılan şey kadınların modernleşirken hangi aşırı davranışlardan kaçınması gerektiğini saptama hakkının erkek elitlere verilmiş olmasıdır. Modernlikten söz edildiğinde – erkeklik değil –kadınlık 'düzenlenmesi gereken bir modern "toplumsal sorun" oldu. "Eril modernleşme"nin bir başka boyutu modernliği kuran (ve onun tarafından kurulan) "modern kamu"da ortaya çıkan yeni "modern kadın" temsillerini "cinsiyetsizleştirilmesi"dir (Sancar, 2012: 314).

Türkiye geleneksellikten modernliğe geçiş sürecinde bulunmakta ve bu süreci tam anlamıyla gerçekleştirememektedir. Değerlerdeki farklılaşmaya kadın çok çabuk ayak uydururken erkek bu hızlı değişimi kadın kadar hızlı içselleştirememektedir çünkü değişimi talep eden kadındır.

Modern dünya kadınlar açısından tüm tarih çağlarına nazaran ayrıdır çünkü günümüz dünyasında tarihteki tüm kadınlık durumları ve rolleri aynı anda yaşanmaktadır. Günümüz kadını ve erkeğinin dünya yaşamı toplumsal hayata geçiş öncesi hariç tarihteki tüm erkeklik ve kadınlık rollerini içerir.

Modern kendisinin farkına varmıştır. O aidiyetlerini koparmış, bireyselleşmiş dünyayı değiştirme ve organize etme gücü içinde tek başına yer etmeye başlamıştır. Fakat evden kopmuştur. Cemaatlerin parçalanması olarak açıklanan durum içinde modern erkek gibi modern kadında aile, din vs sosyal cemaatlerden koparak, çeşitli aydınların da saptadığı üzere yalnızlaşmakta, modernleşen Türkiye'de köklerinden kopmaktadır. Köklerden kopma ve bireyselleşme, dünyalı olma dönemi başlamıştır.

Modernleşen bu toplumda köklerinden kopan birey şiddetle sürekli iletişim halindedir;

"toplumsal cinsiyetin kadın ve erkek üzerine yüklediği değerler gücüne karşı duran bireyler bir maliyetle karşılaşır, ruhsal dünyaya yönelik bu şiddet bireyin içinde bulunduğu kültürel ortama göre değişiklikler gösterebilir. Özellikle erkeğe itaat ve boyun eğme konusunun toplumca denetimi çok sıkıdır. Şiddetin sadece kadınların dünyasına ait bir sorun olmadığına şiddetin toplumsal çözümlerinin olduğunun gündeme taşınması gerekmektedir. Sorunların yaşamı nasıl etkilediğini ve maliyetini tartışmak ve göstermek gerekmektedir" (Kumbetoğlu, 2010: 45).

1.2. Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet Kavramları

Cinsiyet biyolojik kimliğe hitap eder, biyolojik farklılıkları tanımlar. *Toplumsal cinsiyet*; kadın ya da erkek olmanın kültürel, toplumsal yönüdür. Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları aynı anlamı ifade etmezler. Cinsiyeti ile biyolojik olarak nesnel bir erkek ve kadın tanımı yapabiliriz. Toplumsal cinsiyet anlamında tek bir kadın ve erkekten söz edemeyiz. Her toplumun içinde farklı erkeklik ve kadınlık kimlikleri farklı düzeyde ve şekilde içicidirler. Doğuştan kazanılan genetik özellikler cinsiyeti tanımlarken, toplumsal cinsiyeti kadın ve erkeğin içerisinde bulunduğu toplumdan edindiği değerleri tanımlar. Bu durum toplumsal cinsiyetin, cinsel kimliklerin, kazanılan özellikler olduğunu ve değişmez özellikler olmadığını açıklar. Cinsiyet doğumla kazanılırken, toplumsal cinsiyet doğumun ardından sosyalleşme süreçlerin içerisinde kişiye öğretilen kültürel değerlerdir. Connell'in (1998: 191) de belirttiği üzere toplumsal cinsiyet; "*bir nesne olmaktan çok bir süreç*" niteliği göstermektedir. Tamamlanmamıştır, sürekli gelişerek değişimler gösterip yeniden üretilir. Kadın ve erkek kelimeleri bu anlamda Türkçemizdeki kullanımında cinsiyeti tanımlamakla birlikte, toplumsal cinsiyeti de tanımlamaktadır.*

* TDK türkçe sözlüğe göre; **ERKEK** : a. 1. İnsan, hayvan ve bitkilerin dişiye dölleyecek cinsten olanı. 2. *biy.* Sperma oluşturan organizma. 3. Yetişkin adam, bay, er kişi, **kadın** karşıtı: □ *Erkekler gelince buraya, karılar işte böyle kaçar.* □ -O. C. Kaygılı. 4. Koca: *Kadın erkeğini uğurladı.* 5. *sf. mec.* Sözüne güvenilir, mert. 6. *sf.* Girintili ve çıkıntılı olarak bir çift oluşturan nesnelere çıkıntılı olanı. 7. *sf.* Sert, kolay bükülmez: *Erkek demir, erkek bakar.* **KADIN** : a. 1. Erişkin dişi insan, hatun, hatun kişi, zen, erkek veya adam karşıtı: □ *Yanlarında, kendileriyle ahbaplık edecek dostlar, hizmetlerine koşacak kadınlar veya erkekler görmek isterler.* -A. Ş. Hisar. 2. *sf.* Analık veya ev yönetimi bakımından gereken erdemleri olan. 3. *mec.* Hizmetçi bayan. 4. *esk.* Bayan.

Bugünkü anlamıyla toplumsal cinsiyet 1995 yılında Pekin'de düzenlenen dördüncü Dünya Kadın Konferansında yapılan düzenlemeyle kabul edilmiştir. Toplumsal cinsiyet bugün gelinen noktada her alanda kabul edilmiş farklı kelimelerle de olsa aynı anlamı açıklayacak şekilde tanımlanmaktadır (Marshall, 2000: 12).

Birleşmiş Milletler tarafından yapılan tanıma göre toplumsal cinsiyet, kadınlar ve erkekler arasındaki ilişkileri düzenleyen toplumsal kural, uygulama ve kurumlara atıfta bulunur ve kadınlarla erkekler arasında "kadınlık" ve "erkekliğin" sosyo-kültürel tanımlamaları kapsamında var olan iktidar ilişkileri ile ekonomik ilişkileri kapsar (United Nations, 2008).

1.3. Toplumsal Cinsiyetin Kazanılması

Birey, toplumsal cinsiyetini kazanırken toplum sürekli bir beklenti içerisinde. Erkek ve kadın olmak kazanılması, hak edilmesi gereken süreçlerdir. Bireyi her dönemde kendi isteklerinden yabancılaştıran bu toplumsallaşmada, toplumsal beklentileri içselleştiren birey cinsel kimliğiyle var olmaya başlar. Zamanla cinsel kimliği ile kişi olur. Pınar Selek(2008: 10)'in tanımıyla; bireyin varlığı ancak, cinsiyetlendirilmiş muhayyel cemaatler içindeyken kabul edilir.

Kadın İçin		Erkek İçin	
Şöyle ol	Böyle olma	Şöyle ol	Böyle olma
Yumuşak	Sert	Sert	Yumuşak
Uyum gösteren	Hükmeden	Hükmeden	Uyum gösteren
Güçsüz	Güçlü	Güçlü	Güçsüz
Kabullenici	Yargılayıcı	Yargılayıcı	Kabullenici
Kararsız	Kararlı	Kararlı	Kararsız
Başarı peşinde koşmayan	Başarılı	Başarılı	Başarı peşinde koşmayan
Bağımlı	Bağımsız	Bağımsız	Bağımlı

Çaresiz	Hırslı	Hırslı	Çaresiz
Edilgen	Çözüm getiren	Çözüm getiren	Edilgen
	Etkin	Etkin	

Tablo1. Kadın ve Erkek rolleri (Butler'den akt. Navaro, 1999: 34).

"Kadın ve erkek olmayı iki ayrı uç veya iki ayrı olgu gibi görmeyi yeğleyen ataerkil anlayış cinsel rolleri oldukça belirgin bir çizgiyle ayırma çalışır: genelde erkekte "şöyle ol" diye beklenen özellikler, kadında "öyle olma" başlığı altındadır; aynı şekilde de tam aksi, kadında "ol" denilenler, erkekte "öyle olma" beklentisiyle yasaklanmıştır" (Navaro, 1999: 34).

"Türkiye'de geleneksel olarak kabul gören erkeklik kademesine varmak için dört temel aşamayı geçmek zorunludur: 1. Sünnet, 2. Askerlik, 3. İş bulma, 4. Evlilik. Babalık, "erkekliğini" ispatlayan erkeklerin konumudur. Bu konum için çeşitli ruhsatlar kazanılmalıdır" (Selek, 2008: 19).

Toplumsal cinsiyetin kişinin biyolojik yapısından kaynaklandığını ileri süren görüşlerin tersine yeni araştırmalar toplumsal cinsiyet ile biyolojik cinsiyetin içice olduğunu söyler. "Gene Tapınma"nın yazarı Giselle Kaplan ve Lesley Roger'ın işaret ettiği üzere*, nasıl davrandığımız ya da ne düşündüğümüz cinsiyet hormonlarımızın seviyesini etkileyebilir. Dolayısıyla bir erkek çocuk baktığında bir kadın yöneticilik yaptığında ihtiyaç duyduğu biyolojik özellikleri geliştirir. Sosyal alandaki durumlar biyolojik varlığı da şekillendirmektedir. Kadın ve erkek arasındaki temel farkın başta beyinlerinin farklı olması ve hormon seviyelerindeki farklılıklar üzerine kuran görüşlerin karşısında Fine toplumsal cinsiyetin oluşumunda biyolojik farklılıkların neden oluşturmadığı içice geçmiş birbirlerine uyum sağlayan yapılar olduğundan bahseder (Kaplan ve Rogers'tan aktaran Fine, 2010: 246).

"Cinsiyet, sadece biyolojik kimliğe işaret ederken; toplumsal cinsiyet toplumdan topluma, kültürden kültüre değişen psikolojik, sosyal ve kültürel farklılıklara işaret etmektedir" (2012, Zeybekoğlu: 7).

İnsan soyunda var olan işbölümü her iki cinsi farklı yönlerde fizyolojik olarak geliştirmiştir. İki cinsin eşit olmasına rağmen iş bölümü sonucu farklı ustalıklar ortaya çıkmıştır.

* Kaplan ve Rogers, 2003: 74, Gene worship: Moving beyond the nature /nurture debate over genes, brain, and gender. New York: Other Press

"Erkek planlamada, buluşçulukta, risk almada, uzamsal soruları çözmeye ve güç gösterisinde uzmanlaşmıştır. Kadın akıcı konuşmada daha gelişmiş işitme, koklama ve dokunma duyularına sahip olmuştur ve hastalıklara karşı daha dirençlidir" (Morris, 2008: 14).

Cinsiyet kültürü, toplumsal yapının içerisinde o cinsiyete yönelik tüm anlayış, düşünce, değer, derecelendirme ve değerlendirmeleri kapsamaktadır. Cinsiyetler arasındaki ilişkiler toplumlarda sosyal kurallarla düzenlenir. Cinsiyete yönelik davranışları tayin eden toplumdaki cinsiyet kültürü, insanlar arası ilişkilerin değerini saptar. Bu öneminden dolayı cinsiyet kültürünü oluşturan değerlerin, tutumların ve davranışların oluşumunun temellerini açıklamak önemlidir. Cinsiyet kültürü; kadın ve erkeklerin nasıl düşünecekleri, hissedecekleri, davranacakları, konuşacakları, giyinecekleri, vb. ile ilgili beklentileri oluşturur. Buna göre Ataerkil kültürde kadın rolleri; duygusal, destekleyici, anaç, bakıcı, besleyici, temiz, bağımlı özelliklidir. Erkek rolleri; bağımsız, söz dinlemez, mekanik, mantıklı, bilimsel kabul edilir. Toplumsal cinsiyet ilişkilerini ilk olarak sınıf ilişkileri içerisinde analiz eden;

"Engels'e göre cinsiyet rolleri farklılıkları biyolojik temelli olmaktan ziyade artı değeri, özel mülkiyeti ve patriarkal yapıyı yaratan üretim teknolojilerinin sonucudur. Kadın bir mülkiyet biçimi olarak tanımlanmış ve erkeğin kontrolüne girmiştir. Erkekler zamanla ekonomik, politik ve askeri rollerle ilgilenmiş, kadın ise ev içi rollere zorlanmıştır. Erkek baskınlığı ve cinsiyet rolleri arasındaki ayrım arttıkça, bu anlayışı doğrulamak için kültürel ideolojiler inşa edilmiştir. Ve bu ideolojiler erkeğin kadın üzerindeki zihinsel ve fiziksel üstünlüğünü vurgulamıştır." (Engels'ten aktaran Bryjak, G.J. ve Soroka, M.P, 1991: 146).

Ataerkil kodlar bireyin cinsiyetinin belirmesinden itibaren başlar. Bu kodlar toplumlarda ve farklı zamanlarda kuşaklarda yok olmasa da farklı değişiklikler gösterebilirler. Bu kodlar tarihsel süreç içerisinde oluşan maddi manevi değerlerdir. Kişi herhangi bir seçimde bulunamaz bu kodlar onun algı ve alışkanlıklarına yerleşir kişi eğitimi sürecinde farkında olmada bu kodları kabul eder.

Günümüzde ataerkil aile yapısındaki değişimle sorumluluklar paylaşılmaya başlanmış, önceki dönemlerin aksine kadın ve erkeklerin toplumsal rollerinde yakınlaşma örnekleri görünmeye başlamıştır. Kadının aile dışında yaşamdaki yaşamda yer elde etmesi; polis, asker, yönetici, kameraman

vb. olabilmesi. Erkeğin ise ev içi rolleri katılımı çocuk bakımı, ev temizliği, metro seksüelleşmesi vb. durumlar rollerin birbirine yaklaşımı olarak değerlendirilebilir.

Kadın ve Erkek rollerinin birbirine benzemesi durumu "*androjeni*" olarak adlandırılmaktadır. Kadın ve erkeklerin davranışlarında hem eril hem de dişil olma yeteneğini içeren androjeni iki cinsinde olumlu yönlerinin gelişip kişilik kazanma durumudur. Kadının ava çıkması, odun kesmesi, erkeğin çocuk bakması, ev temizlemesi, çamaşır yıkaması vb. gibi. Cinsiyet rolleri konusunda öncü niteliğinde çalışmalar yapan kişi Sandra Bern (1974) olmuştur.

"Psikolojik çift cinsiyetlilik kavramını yeniden tanımlamıştır. Bern'in iddiasına göre mükemmel kişi sadece erkek ya da kadın değil, her iki cinsiyetin bir karışımıdır. Kadın hem bir sigortayı tamir edebilir hem de çorba pişirebilir, erkek ise hem bebeğe bakabilir hem de kararlı olabilir" (Cohen'den aktaran Zeybekoğlu 2013: 16).

Kadın ve erkeği birbirini dışlayan iki karşıt gibi gösteren toplumsal cinsiyet pratikleri çatışmayı beslemekte ve abartmaktadırlar. Bu kutuplaşmanın aksine cinsiyetler arasındaki eşitlik siyasi ve toplumsal eşitlik içersinde yeniden tanımlanmalıdır. Günümüzde siyasi anlamda gerçekten eşitlikçi bir toplumsal cinsiyet kavramı söz konusu değildir. Fakat söylemler kadın ve erkeğin siyasi anlamda eşit olduğundan bahseder.

"Nasıl ki kızlar, iddialı, kendine güvenen eylemlerde bulunmak için sahip oldukları potansiyellerinin yarısından baskıyla vazgeçiyorsa; sosyal hayata ait becerilerini ve benlik kavramlarını geliştirip bunların keyfini sürmekten sistematik olarak alıkonuluyorlarsa, oğlanlar da bağlılık, kendini ifade etmek, şefkat göstermek gibi hepsi de duygu dünyasına ait olan becerilerini ve benlik kavramlarını ortaya koymaktan baskıyla vazgeçiriliyorlar. 'Andorjeni', hem erkeksi hem kadınsı nitelikleri barındırma psikolojik sağlıklılıkla ilişkili olarak gösterilir. Ama empati kurabilen bir erkeği ya da hakkını arayabilen bir kadını 'androjen' olarak tanımlamak bile insani niteliklerin bir kısmının erkeksi bir kısmının da kadınsı olduğunu peşinen kabul etmektir" (Real'den aktaran Atay, 2012: 45).

Sonuç olarak toplumsal cinsiyet konusundaki eşitsizlikler sanılanın aksine kadınlara zarar verdiği gibi erkeklere de zarar vermektedir. Eşitsizliklerde dezavantajlı olanın kadın olmasından ötürü, gerekli değişikliklerin yapılması talebi kadınlardan gelmektedir. Talebin kadınlardan gelmesi sorunun bir kadın sorunu olarak algılanmasına neden olmaktadır.

Erkeklik, erkeklerin özgür benliğini sınırlayarak oldukça ağır yükler yükler. Erkeğin özünü keşfetmesini engeller.

1.4. Erkeklik, İktidar ve Eş seçimi

Ataerkil toplumda kadının karşıt olanı erkekliği verir. Dolayısıyla erkeğin karşıtı kadınlık değerlerini verecektir. Erkeklik duygu olarak; iktidar olmayı, güçlü olmayı, koruyucu ve üretici olmayı, eril değer ve göstergeleri içerir. Erkeklik simgesel anlamda bir Priapos* tur, kendisini hep erekte göstermeyi ve zayıflığın karşıtı olmayı içerir. Eril göstergeler; dik ve çizgiseldir, başarı, güç ve hakimiyet gibi yücelmelerdir. Erkeklik duygusu; sanat, edebiyat, tasarım ve modada bu ilhamları içerir.

Erkeklik kendisini kadınlık üzerinden tanımlar. Erkeklik bu anlamda kültürel ve toplumsal bir oluşumdur. R.W. Connell'e (2005: 10-15) göre erkeklik, erkeğin kadınlığa karşı tanımlandığı bir toplumsal cinsiyet düzeni içinde kurulan ve bu yolla kadınlarla erkekler arasındaki iktidar ilişkilerini sürdüren toplumsal bir yapılanmadır. Tarih boyunca tek bir erkeklikten söz edilemez. Erkeklik halleri toplumsal ilişkiler ve güç dengeleri sonucu şekillenmekte devamlı yeniden üretilmektedir. Erkeklik iktidar kurma amacıyla merkezde olan ve kendisine göre çatışmacı şekilde diğerini tanımlayandır.

Simone de Beauvoir "*İkinci Cins*" adlı eserinde erkekliğin, kendi cinsiyetinden bahsetmeyip sürekli başkalarının, kadınların, çocukların, yabancıların, eşcinsellerin, siyahların, düşmanların, hainlerin, vb., cinsiyet özelliklerinden bahsederek kurulan bir iktidar konumu olduğunu ifade etmektedir. Buradan hareketle, 'erkeklik'in, sürekli başka konumların "ne olduğu" hakkında konuşma hakkını kendi elinde tutan ve bu sayede kendi bulunduğu konum sorgulama dışı kalan bir "iktidar konumu" olarak görüldüğünün altı çizilmektedir (Simone De Beauvoir, 1976).

* Priapos : Yunan mitolojisinde bahçeler ve bağlar tanrısı (bereket tanrısı). Erekte olmuş erkek figürü.

Foucault, biyo-iktidar** kavramına atıfta bulunarak; hâkim toplumsal yapı, kadını ev içi yani özel alana, erkeği ise kamusal alana ait bireyler olarak kabul etmekte, bebeklikten başlayarak kadın ve erkeklere roller verip onları sınırlamaktadır. Bu sınırların dışında olanlar sosyal baskı organlarıncı sosyal normlarla cezalandırılmaktadır bu cezalar örneklerle Şu Şekildedir; kınama, öğüt, yalnız bırakmak, toplumdan dışlama, dedikodu, Őakaya vurarak yapılan aŐađılamalar, hakaret, göz hapsi, susturulma, kapatma, ekonomik baskı altına alma, korkutulma, yok sayılma, tehdit, yargılama, namus olguları yüklemek, sözlü - fiziksel taciz, tahrik, tecavüz, tutuklama, psikolojik Şiddet ve akıl sağlığı konusunda nitelemelerle hastaneye gönderme. medya da söz edilmeme. medyada yer almama, kültür ürünlerinde işlenmeme ve yaşamamıŐ yokmuş gibi davranma.

İktidar Foucault' a göre söylemin hazzın üretilmesini sağlayan araçtır. Foucault'un 1976 da yazdığı "Cinselliğin Tarihi" kitabı ile cinselliğin bir iktidar stratejisi olarak kullanımından bahseder. "Cinsellik" Foucault'a göre iktidarın ürünüdür; bedenın denetlenmesi, disipline edilmesiyle cinsellik bastırılmamaktadır. İktidar'ın bilgiyi oluŐturucu vasfıyla psikiyatri, hapishane ile normalliğin iktidarca inŐası ve bedenın ruhun değil ruhun bedenın hapishanesinde olduğunu söyler. Akgül (2012)'ün anlatımıyla İktidar bireylerin yaşamlarındaki her alana girmiş onun kılcallarına kadar ulaŐmıŐtır. Bedenlerine dokunur, tutumlarına, öğrenme süreçlerine dolayısıyla yaşamlarına girer.

"Foucault için böyle bir iktidar hem özneyi pasifleŐtiren, hareketsizleŐtiren bir iktidar hem de hukuk ile kendi gerçeğini maskeleyen başarılı bir iktidardır. Her disiplin, kendine ait birer bilim teknolojisi ve söylem ile bedeni ve cinselliği, denetleyen, tanımlayan, detaylandıran iktidar araçlarına dönüşmüştür. Bu anlamda, meŐrulaŐtırılmıŐ bilgi ve normların dayatılmasıyla bütün baskıyı bireyin kendisine yükleyerek, kendini kamufle edebilen bir iktidarın sinsiliğiyle karşı karŐıyayız. Baskının ve cezanın bütün

** **Biyo - iktidar** : Modern ulus devletlerin amaçlarını "bedenlerin zapt edilmesini ve nüfusun kontrol edilmesini başarmak için sayısız ve farklı tekniklerin uygulanıŐındaki bir patlama" aracılığıyla, özellikle de istatistik ve olasılığın kullanılması yoluyla, düzenleme pratiğine işareten bir terim.

ağırlığını öznenin kendisine yüklemeyi başarabilen bir iktidar" (Akgül, 2012: 84).

Erkeklik medyada, akademilerde, günlük hayatta tartışılmayan, dolayısıyla fark edilemeyen bir iktidar türüdür.

Basit bir tanımla diğeri, bilinenden, konuşulandan başkası anlamına gelen öteki kavramı, üzerinde oldukça durulan (sosyoloji, antropoloji, siyaset, hukuk, felsefe, tarih, psikoloji, din vb. alanlar) kavramlardan biridir. Öteki kavramını* tanımlarken birçok kavramı da dikkate almamız gerekmektedir. Ben'in dışındakilere niteleyen, birçok sosyal eşitsizliği (cinsiyet, kültür, ırk, toplum vb. gibi) de beraberinde getirmektedir.

Ben olan erkek iktidardır. Otoritedir, sahiptir, öteki olan ise kadındır yani ben'in karşısında duran kadındır. Öteki olarak konumlandırılan iktidar düzeninde güçsüz olduğunu kabul eder, ötekilik bu azınlık ya da güçsüz olma durumudur. Öteki kimliğini otorite sahibine göre belirler.

"Kadınlar, 'öteki-lik' vasıtasıyla baskı altına alınmıştır. Kadın 'öteki'dir, çünkü 'erkek' değildir" (De Beauvoir, 1976: 235). Sancar'ın (2009: 16) deyişiyle; *"'erkeklik', sürekli başka konumların 'ne olduğu' hakkında konuşma hakkını kendi elinde tutan ve bu sayede kendi bulunduğu konum sorgulama dışı kalan bir 'iktidar konumu'dur."*

Militarizm üzerinden öteki konumundaki kadını açıkladığımızda eril düzenin ötekisi olan kadını açıklayabiliriz. Kadınlar belli bir kültürün, sınıfın, grubun, ırkın, ülkenin erkeklerinin onuru haline getirirler. Bu nedenle dünyadaki savaşları incelediğimizde tecavüz ve kadına yönelik cinsel saldırının diğer biçimleri, her zaman savaşın ve çatışmanın bir parçasıdır. Düşman saldırıdan kaçarsa kadın kimliği ile tasvir edilir. Bir grup diğer gruba hakareti kadın tasvirleri üzerinden olur. Eril düzen öteki durumdaki kadını, erkeğin mülkü, onuru olarak tasvir etmektedir. Kadına saldırı durumlarını erkeğin

* Ben ve Öteki ben'in başka bir ben arasındaki ayrılığı işaret eder. Ben kendi ötekisini oluşturur. Bu anlamda öteki ben'in yansımaları sonucu oluşur. Ben ve öteki şeklinde ayırma toplumsal ve kültürel her türlü ayrımcılığın kaynağında bulunur. Ben ve öteki şeklinde bir bölünme dünyadaki herşeyin ikiye bölünmesini içerir. Bu karşıtlık şiddetin sebebi olur. Ben ve Öteki şeklinde bir bölünmede sınırlar vardır. Ben ancak kendisi olan varlığı kendisi gibi görecektir. Öteki sözü edilen veya benzer iki şey'in önem veya konum bakımından uzakta olanıdır. Mevcut kültür içinde dışlanmış olandır.

onuruna erkekliğine saldırı olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlamalarda kadın güçsüz, duygusal, edilgen, bağımlı, sevgi kaynağı iken erkek iktidar sahibi, güçlü, bağımsız, katı, cesur, akıllı olarak tanımlanır. Eril iktidar düzeninde özneler hep erkektir. Kadın dişidir. Cinsiyeti dişiliği üzerinden tanımlanır.

"Machiavelli'den bu yana gelmiş geçmiş bütün siyaset adamları belki de şunu hep biliyorlardı: iktidarın kaynağı simülasyona uğramış bir mekana hükmetmedir; siyaset gerçek bir işlev ya da gerçek bir mekan değil bir simülasyon modelidir ve o modelin en belirgin icraatı da gerçekleşmiş etkiden başka bir şey değildir. Gerçekte artık hiç kimse, bir gösterim düzeneğinin nasıl işlediğini bilemiyor; böyle bir düzeneğin olup olmadığını da. Ancak simülasyon evreninde olup bitenleri bir an önce akılcı hale getirmek gerekiyor. İktidarın oluşturduğu varsayımsal ve var olmayan bir kutup ile kitlelerin oluşturduğu yansız ve anlaşılmaz kutup arasında neler olup bitiyor? Cevap: Baştan çıkarma: her şey baştan çıkarma sayesinde yürüyor. "Medya, kitleleri baştan çıkarıyor", "kitleler kendilerini baştan çıkarıyorlar" eskiden kitleleri egemenlik altında tutmak için şiddete başvuruluyordu; şimdi ise baştan çıkarmanın gücünden yararlanılıyor" (Baudrillard, 1988: 84, 214).

Erkek günlerini işinde ilerlemesi ve diğerleri üzerinde hakimiyet ve isteklerini nasıl kabul ettirebileceğini düşünerek geçirir. Kendi özüne, dini ahlaki değerlerine, kendi gerçek hislerine yabancı kalır. Çünkü işinde ilerleme, hakimiyet kurma, erkeklik istekleri en çok eşitlik, prensipler ve ahlak değerleriyle çelişir. Kendini dinlemeyi bilmeyen, önce kendisine sonra sevdiği diğer insanlara sadık kalmaz. Bu durumun farkındakilerin sorgulamasına izin vermez. Erkeğin bu iktidarının sorgulanmama durumunu Bourdieu 1998'de yazdığı "*Eril Tahakküm*" ile açıklar. Kitabında Bourdieu eşitsizliğin sürekli yeniden üretildiğinden bahseder.

"Ebedî olarak görünen şey; aile, kilise, devlet, eğitim sistemi ve ayrıca spor, gazetecilik gibi birbirine bağlı kurumların gerçekleştirdiği bir ebedileştirme faaliyetinin ürününden başka bir şey değildir" (Bourdieu, 200: 8).

Kadının kendisini oluşturmak ve var olmak için başkasına, erkeğin onay ve bakışına ihtiyaç duyar. H.Bahadır'ın (2008) Bourdieu üzerine yaptığı çalışmasındaki saptamalar önemlidir. Bahadır'a göre; Bourdieu, eril tahakkümü etkisizleştirecek bir unsurun altını çizmektedir. Bourdieu'nun vurguladığı unsur "*saf aşk*"tır. Karşılık beklemeden, kendinden vazgeçerek karşısındakine mutluluk verme arzusu olarak tanımlayabileceğimiz saf aşk kavramına tasavvuf edebiyatında da rastlarız. "*Saf aşk*"ın imkansızlığı bize eril

tahakkümün gücünü yeniden hatırlatır. Eşler arasındaki tahakküm ilişkisinin ancak karşılıklı yatırım ve stratejilerden, çıkar ve dünyevi arzuların vazgeçerek daha üst bir erdem de birbirlerini tamamlamayı eşlere birçok öğreti tavsiye eder. Bourdieu'da eril tahakkümünde verdiği örnekte bu yöndedir. H. Bahadır'a (2008, s:22) göre altı çizilmesi gereken son nokta, erkeklik çalışmalarının anahtar kavramlarından olan hegemonik erkekliğin Bourdieu'nun "*Eril Tahakküm*"da çizdiği çerçeveden okunmasıyla zenginleşebileceğidir.

Dünyayı erkekler ve kadınlar diye ikiye ayırırız. Erkeklik "ateş" kadınlıkta "barut" metaforuyla söylencelerde anlatılır, yan yana gelmelerinin tehlikeli olduğu söylenir. Doğadaki hiçbir cins için insanoğlunun iki farklı dünya kurması söz konusu değilken, insanlar toplumsal cinsiyet dediğimiz süreçlerle kendileri için iki farklı dünya ve bu dünyaları simgeleyen göstergeler oluşturmuşlardır.

Sancar'ın anlatımıyla; İyi bir erkek kimdir? İyi bir baba nasıl olmalıdır? En iyi koca nasıldır? İşyerinde bir erkek nasıl başarılı olur. Gibi soruların tartışılması toplumdaki egemen ideolojideki erkeği; hegemonik erkeği tasvir eder. Bu soruların tümünü erkeklerle birlikte kadınlarda cevaplarlar çünkü kadınlar kabul etmeden erkeklik oluşamaz. Hegemonik erkeklik kadınların onayına bağlıdır. Bu anlamda toplumsal cinsiyetleri ve hegemonik erkekliği tartışmak, hakim ideoloji ile de ilintilidir.

Erkeklik çalışmaları konusunda R. W. Connell "*Gender and Power*" (Toplumsal Cinsiyet ve İktidar, 1987) ve "*Masculinities*" (Erkeklikler, 1995) adlı iki eseri ile erkekliğin doğuştan kazanılan bir özellik değil, toplumsal bir yapı olduğunu sonradan kazanılan bir özellik olduğunu ortaya koymuş, erkekliklerin bulunduğu noktanın kadınlar üzerinde kurdukları iktidar olduğunu belirtmiş ve egemen iktidar ideoloji teziyle birleştirdiği "*hegemonik erkeklik*" kavramıyla bu durumu açıklamıştır.

Gramscı günümüzde baskı yoluyla iktidarlarının egemenliklerini kuran yapıların yerini hegemonik egemenlik biçimlerinin aldığını belirtir. Hegemonik ilişkilere göre iktidarlar kendilerini çeşitli toplum organları (sivil toplum,

demokrasi vb.) arkasına saklayarak insanlarda rıza oluşturarak, zor kullanmadan iktidarlarını sağlarlar. Baskıcı iktidar biçimlerine nazaran daha etkilidir çünkü insanlar bu egemenliğe rıza gösterirler. Aile, din, okul, askerlik, kitle iletişim araçları, sivil toplum örgütleri, yoluyla toplumda rıza oluşumunu sağlayarak egemen ideolojilerini üretirler.

Althusser kitabında (*İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*) ideolojiyi, insanların beyinlerine hükmeden düşünceler ve temsiller sistemi olarak tanımlar. İdeolojinin temsil alanı çatışma, mücadele ve eylemlerle dolu gibi sunulur. İnsanlar bu alanda temsil edildiklerini ve mücadele verdiklerini düşünür. Egemen durumdakiler çatışma ve mücadeleleri kullanarak demokrasi gereği yapılan faaliyetler görüntüsünde iktidarlarını meşrulaştırırlar. İdeoloji gerçek dünyayı temsil etmez bir simülasyondur. Örnek olarak Güngör'ün de çalışmasında bahsettiği gibi işçi sendikaları toplanıp sosyal haklar konusunda eylemler yaparlar ama sonuçta sosyal haklarda herhangi bir değişim olmaz. Yani idareye karşı yapılan sokak eylemleri idarenin ideolojisini yayma ve sağlamlaştırmasına hizmet eden bir araç olarak kullanılabilir. Görünüşte idareye karşı olan bir eylem aslında o idarenin isteğini yerine getirmesine zemin hazırlar.

Hegemonik erkeklik, Conell'e göre *“belirli erkek gruplarının güç ve zenginliği nasıl ellerinde tuttukları, tahakkümü yaratan toplumsal ilişkileri nasıl meşrulaştırdıklarını ve yeniden ürettiklerini anlamaya yönelik bir kavramdır”* (Conell,1987:15).

Erkekler arasındaki tahakküm ilişkilerini de anlamaya yöneliktir. Dışsal hegemonya erkeklerin kadınlar üzerindeki tahakkümünün kurumsallaşmasını, içsel hegemonya bir grup erkeğin diğer erkekler üzerindeki hakimiyetini açıklar. Hegemonik erkeklik, toplumsal süreçler içinde idealize edilmiş erkeklik formlarının iktidar ilişkileri aracılığıyla tüm topluma nasıl yayıldığını sorunsallaştıran bir kavramdır. Zeybekoğlu'nun (2013: 33) ifadesiyle kavram en genel anlamıyla, *“iktidarı elinde tutan erkeklerin sahip olduğu erkeklik imajına”* işaret eden bir tahakküm modu olarak da okunabilir. Bu çerçevede hegemonik erkeklik denilen şey aslında belirli bir imaj setine işaret etmektedir. Bu imaj seti bulunulan tarih ve mekan içinde farklılık gösterebilir. İyi bir

eğitim almış olmak, geliri yüksek bir işe sahip olmak gibi unsurları yanı sıra “bir aile babası” olmak, kaslı-atletik bir vücuda sahip olmak ve en önemlisi heteroseksüel olmak gibi. Bir imaj seti olarak hegemonik erkeklik, medya çalışmalarından kriminolojiye, işletme kültürü ile ilgili etnografik çalışmalardan eğitim ve spor sosyolojisine uzanan geniş bir alanda kabul görmüş ve zamanla basit bir kavramsal tercihten kapsayıcı bir yaklaşıma dönüşmüştür.

"Cinsiyet düzeni dört temel alandaki cinsiyet ilişkileri sonucu kristalleşir: "emek" (ekonomi, üretim, yeniden üretim, birikim, tüketim vd.), "iktidar" (seksizim, homofobi, heteronormativite, şiddet, tahakküm vd.), "kateksis" (cinsellik, zevk, hisler, arzu, bilinçaltı vd.) ve "sembolizm" (kültür, temsil, iletişim vd.). Cinsiyet düzeni, toplum içindeki her kurumun (aile, işyeri, okul, devlet, din, askerlik, sokak vd.) kendi 'cinsiyet rejimi" ile eklemlenir" (zbay, 2010:110).

Foucault'un, "zne ve İktidar" yapıtından alıntıyla; İktidar ona sahip olanı ezer. İktidarda olan iktidarın gerektirdiği gibi davranacaktır ve kendi özünde ve zgr olamayacaktır. İktidar insanı inşa eder. Bireyin seçimlerinde zgr olduğu düşünülür fakat onu iktidarın biimlendirmesinden kaçamaz. İktidar erkek kimliğini oluştururken kendi kimliğini de sınırlandırmakta kendi de hapsolmaktadır. zerinde bir iktidar bulunan erkek, iktidardan öğrendiğini kendi altına uygulayarak iktidarda kalmaya çalışır dolayısıyla her iktidar hayatta kalabilmesi açısından, kendi ihtiyaı olan erkeği bu şekilde üretir.

"Unutulmaması gereken en önemli nokta, kadın ve erkek "olma"yı koşullayan kültürel pratiklerin, kadına ve erkeğe eksik bir insanlık halini reva görmesidir. Kadınlık ve erkekliği birbirinin karşıtı gibi değerlendiren kültürler, onların toplumsal ve psikolojik farklılıklarını abartırlar. Oysa farklı olmaktan çok daha fazla benzer olan erkek ve kadın, ancak birbiriyle birleştiğinde "tamlık" kazanabilen eksik yarımlardır; bu nedenle kadının ve erkeğin karşılıklı olarak birbirini dışlayan kategoriler olduğu düşüncesine dayanan toplumsal cinsiyet kimliği, kadın ile erkek arasındaki doğal farklılıkları ifade etmekten çok, onlar arasındaki " doğal benzerliklerin bastırılmasına hizmet eder" (Rubin'den aktaran Atay, 2012: 44).

Sancar 'a göre hegomonik erkek genç olmayan, yönetim merkezlerinde oturan iktidara olan veya iktidara yakın, tam zamanlı ortalamının üzerinde maaşlı iş sahibi, heteroseksüel, ortalama derecede dindar, sporda başarılı, aktif spor yapan, beyaz ve ortalamasının üzerinde beden ölçülerine sahip erkeklerin temsil ettiği erkekliktir (Sancar, 2009: 174).

Selek' e göre; hegemonyası kabul edilen bir erkek, öncelikle güçlü, sert ve başarılı görülmeli, ancak bunun yanında dürüst, ağırbaşlı olmalı. Vücut ölçüleri ve "yakışıklılık" ölçülerine uymalı. Gerektiğinde şiddet kullanmalı ama kendisine tabi olanları sevmeli ve onları korumalı. Yani "dövmesini" de "sevmesini" de bilmeli. (Selek, 2008: 125)

"Sembolik şiddetin belki de kadına verdiği en büyük zarar çok sıradan ve doğal görünen pratikler üzerinden kendisine dair bir değersizlik ve yetersizlik hissi vermesidir. Kadınların kendilerini değersiz ve yetersiz hissediş stratejik bir tercihi tetikler ve kadınlar bu yetersizliğı aşmak için erkekleri bir tür kaçış noktası olarak görürler. Bu haliyle eş seçimi "rasyonel bir hesap" meselesi haline gelir ve kadınlar iktidar oyunun güçlü oyuncusu olan erkeklerle ilgi duyarlar" (Bourdieu, 2001: 68).

Toplumdaki hegemonik erkeklik değerlerine göre kadın eş seçimini yapar. "Alfa" erkek veya Kadın olarak tanımlanan grubun lider özelliklerini taşıyan aynı zamanda ideal eştir. Toplumdaki hegemonik ilişkiler kişilerin eş seçimini de belirler.

Bireyler eşlerini belirli kıstaslara göre seçer, kur davranışını bu seçimi gerçekleştirirken kullanır. Dişi ile erkek arasındaki seçimi etkileyen kur davranışlarının tümüne uyum yeteneğı diyebiliriz. Uyum yeteneğı yüksek olan birey eş bulma ve eşi ile doğru ilişkiler kurma konusunda daha başarılı olacaktır. Birçok biyolog eş seçimini şu şekilde açıklar; "çocuk doğurmak ve bakımı için elde edebileceğiniz en iyi genlere sahip olanı bulmak."

"Uyum yeteneğinin fiziksel anlamdaki karşılığı sağlık, gençlik, sportif yetenekler ve fiziksel çekiciliktir" (Geoffrey, 2000: 109).

Uyum yeteneğı çeşitli durumlar yaratılarak kadın tarafından sınanır çünkü uyum yeteneğinin değeri zor durumlarda daha kolay saptanır. Kadın bu sınamaları ile kim rol yapıyor kim kendisini ortaya koyuyor anlar. Erkeğın psikolojisi, değışik durumlarda sınanır. İyi zamanlarda kişiler arasında farklılıklar yoktur, zor durumlarda, kriz anlarında bireyler arasındaki farklılıklar ortaya çıkar. Zor durumda kendisine hakim olan ve özgüvenini kaybetmeyip doğru kararlar alıp uygulama gücüne sahip olan birey uyum yeteneğı gelişmiş olan kabul edilir. Uyum yeteneğini test etmek kadınlara has bir durum değıldir. Kadın benzer testlerin kendisine de yapılmasını ister çünkü

ancak eş bulma sürecinde bağımlı olmayan, kadınlar arasında kendisine uygun seçimi yapan bir erkek ne istediğini bilmektir. Erkeğin kadının uyum yeteneğini test etmemesi düşük özgüvene ve yetersiz, bağımlı kişiliğe sahip olduğunu gösterir.

Ün ve bir konuda saygın biri olmakta bir uyum yeteneğidir. Mesela kendini dine vermekle ve etrafında din konusunda bir alim olmasıyla ünlü biri eş bulma sürecinde bu özellikleri arayan bir kadın tarafından seçilmesi yüksek yoğunluktur.

Bazen erkek, maddi anlamda başarılı olmayan ama başarılı görünen, ünlü ve saygın olmayan ama saygın görünen, uyum yeteneği, genleri yüksek düzeyde olmayıp öyleymiş gibi davranarak kadını aldatmaya çalışır. Kadın böyle yanıltıcı bir durumdan korunmak için statü göstergelerini takip eder.

Şüphesiz statü göstergeleri dışında bazı ispatlar da arayacaktır. Zengin kesimin zenginliği ispat etmek için kullandığı statü göstergeleri, rafine zevkler, aşırı yüksek harcamalar, kullanılan yüksek ücretli herkesin ulaşamayacağı marka tüketim ürünleri statü göstergeleridir. Kadın için yapılan harcamaların yüksekliği kadını kazanmak için kadının erkek üzerinde uyguladığı; erkeğin maddi uyum yeteneğini gösteren test aracıdır. Bu ilişkide erkek bu harcamaları yapamazsa maddi anlamda uyumu yetersiz kabul edilir ve uygun bir eş olarak görülmez.

Bir erkek neden bir kadına hiçbir işe yaramayan ticari, sanatsal değeri bile olmayan pahalı bir pırlantayı vererek, aşkını ilan eder? Geoffrey (2000: 310)'ye göre reklam, sahip olduğu yeteneklerin reklamının yapılması eş bulma sürecinde kişiyi başarıya götürmektedir. Burada karşımıza sorun olarak aldatma veya kandırma davranışı çıkar. Reklamını yapan kişi olmadığı şekilde kendini sunup hedef kitlesini kandırmaya çalışabilir. Günümüzde çevremizde evlilik tekliflerinin en özeli, düğünlerin en büyüğü ve şaşaalısının yapılmaya çalışılması, geline takılan takılar hatta başlık parası gibi kavramlar eş seçme sürecinde kadın için doğru erkeğin uyum yeteneğini sergileme yeteneği olarak toplum tarafından icat edilmiş geleneklerdir.

"Kadınlar evrimsel açıdan olabilecek en iyi erkek adayın çocuklarının babası olmasını istedi ve bu amaca ulaşmak, yani üremek amacıyla, öteki dişi rakiplerinden daha iyi bir erkek aday bulmak için ellerinden geldiği kadar çekici ve baştan çıkarıcı olmaya çalıştı. İnsanlık tarihi boyunca erkekler içgüdüsel olarak, kadın bedenine ilişkin kendi ideallerindeki imgeleri ve dişiliğin fiziksel çekiciliği olarak düşündükleri şeyleri içselleştirdi. Böylece kadınlar "cins-i latif oldu. Öte yandan kadınların fiziksel bir açıdan gördükleri ideallerindeki erkek cinsi imajı, zaman içinde giderek fiziksel boyutunu büyük ölçüde kaybetti: Erkeklerle verilen değer akıl, huy ve yaratıcılık gibi niteliklere bağlanmaya başladı. Görünen o ki, erkek seçiminde fiziksel güç ve yapının değerinin gittikçe azalması, onların davranışları üzerinde hayati bir etki yapmıştır: Erkekler istenen başarıya ulaşabilmeleri için sıkı bir uyarı almıştı ve buna boyun eğdiler, etkin biçimde cevap verdiler. Ancak erkeklerin çoğunluğu hiçbir zaman, kadınların fiziksel güzelliğine tutkulu bir ilgi duymaktan geri durmadı, kadınlar da amansız bir güzellik derdine düştü ve güzelleşme çalışmalarına devam etti" (Knussmann: 92-99 dan aktaran Schipper, 2010: 45).

Dişi, erkekler arasında ayırım yapmaya evrilmiştir. Seçmek, erkekleri sınıflandırmak durumundadır. Günümüz Türkiye'sinde kadınlarla yaptığımız söyleşiler ve izlenimlere dayanarak kadın, eş seçerken erkeğin şiddete yatkınlığını test eder. Kadın eş olarak sınıadığı erkeğin ve ailesinin şiddet ile ilgili düşüncesini ve şiddeti sorun çözerken uygulama yöntemi ile ilgilenmektedir. Günümüzde ideal erkek şiddet kullanan değil, şiddetin tüm türlerinden haberdar, kullanabilecek yetide ve uzmanlıkta ama sosyal zekasıyla sorunlarını çözen erkektir.

Yüksek uyum yeteneğine sahip olmak eş seçimindeki başarı açısından önemlidir şüphesiz bu sizinle aynı uyum yeteneği sahip eşler çekmenize yarar. Kadınlar evlilikten sonra uyum yeteneklerini geliştirmeye devam ederler çünkü kendisini ilişkisini canlı tutma görevinde görürler. Günümüzde kadınlar daha yatkın ve açıkken, erkek değişim konusunda yeterli bir uyum yeteneğine sahip değildir. Erkek, eş bulduktan sonra uyum yeteneğini geliştirmemektedir. Sporu bırakmaktadır, gençliğine, çekiciliğine, bakımına ve sağlığına dikkat etmemektedir. Bir süre sonra uyum yeteneğini devamlı güncelleyen kadına göre çok geride kalmaktadır. Kadın için sosyal anlamda uygun bir eş adayı olamamaktadır.

Rasyonel Seçim Teorisi, toplumdaki bireylerin yaşamlarını sürdürmeleri için belirli amaçları olduğunu ve bu amaçlara ulaşmak için

rasyonel (akılcı) davrandıklarını ileri sürer. Akıl, çıkar, amaç, eylem ve seçim gibi kavramlardan yola çıkan bu teori, bireyleri rasyonel karar verici olarak görür. G. Becker, J. Elster, J. Galdhorpe ve J. Roemer gibi temsilcilerin de öne sürdüğü gibi, toplumsal yapıdaki bireylerin, davranışları (ekonomik temelli) toplumsal yapının onayladığı akılcı eylemleri içerir. Kadınların, toplumsal alandaki akılcı eylemleri ise toplumsal yapının benimsemiş olduğu eylemlerdir. Kadının, annelik ve eve bakma görevi, toplum tarafından akılcı seçim olarak ifade edilir. Onlara göre, bütün toplumlarda çocuğu doğuran aynı zamanda ona bakmakla da yükümlüdür.

Toplumda erkeklik ve kadınlık rolleri bu teorilerin etkisinde gelişir. Cinsiyetten kaynaklanan bir farklılıktan ziyade cinsiyet rollerinden ve bu rollerin kadın ve erkeğe kazandırdığı veya kaybettiği durumlardan söz edilebilir. Erkek ve kadının toplumdaki amaçları bu amaçlara ulaşmak için akılcı davranışları, rasyonel seçimleri farklıdır. Günümüzde kadınlar amaçlarına ulaşmak için erkek rollerini edinmek için geliştiklerini ve uyum yeteneği kazandıkları gözlemlenirken. Erkek için kadın rollerini edinmek bir erkeklik sorunu olmaktadır.

Günümüzde erkekler, erkeklik ve kadınlık rolleri arasında seçim yapmak zorunda değiller. Bunların ikisini de sahip olabilirler. Kadınlar da maço bir erkek ile duygusal bir erkek arasında seçim yapmak zorunda değiller. Fakat ikisinin birleşimi olmak emek ister. Zıtlıklar birbirlerini üretirler ve birbirlerini içerirler. Ancak kim olduğumuzun farkında olursak diğerini de tanımaya başlarız. Erkek erkekliği nasıl içselleştirdiğinin farkına varır kendi değerlerini tanırsa, kadını ve kadının değerlerini anlayabilir, bir uyum yeteneği geliştirebilir. Cinsiyetten kaynaklanan bir iletişim, bir uyum sorunu olduğunu söyleyemeyiz. Toplumsal cinsiyet rollerinden kaynaklanan uyum ve iletişim sorunlarından söz edebiliriz.

İKİNCİ BÖLÜM

ŞİDDET VE TOPLUMSAL CİNSİYET

2.1. Şiddet Kavramı

Şiddet; bir tür "communitas"tır (iletişim) (Moeran, 1989: 146). Kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışlar, şeklinde resmen tanımlanmaktadır.*

Sözlük anlamıyla ise şiddet; bedene zor uygulama, bedensel zedelenmeye neden olma, kişisel özgürlüğü zor yoluyla kısıtlama, tutkulu davranışlara ya da dile başvurma, kişisel duygularda sertlik olarak tanımlanır. Şiddet bir insanın rahatça gelişmesini ya da gelişimi tamamlanmasını engellemek üzere bazı doğal süreçlere, alışkanlıklara yersiz kısıtlamalar getirilmeden, bir insana iradesi dışında kabul ettirilen bir duruma, davranışa, manevi ya da fiziksel baskı uygulamaya, onu hırpalamaya, zor kullanmaya, işkence yapmaya, sakat bırakmaya, hatta öldürmeye kadar uzanır.

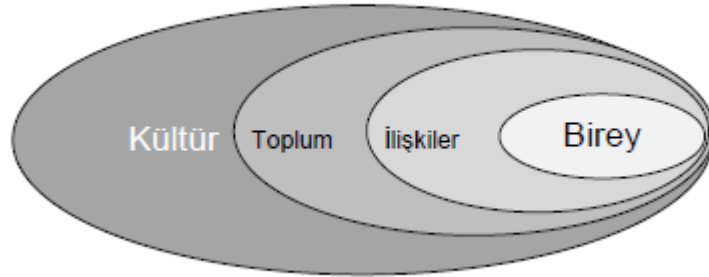
Şiddete toplumsal hayatta çokça rastlarız. Şiddetle ilgili haberler büyük frekanslarla televizyonda, her gün manşette ve üçüncü sayfada gazetelerde, sokakta, trafikte, spor müsabakalarında ve eğlence mekanlarında sıklıkla yer almaktadır. Kadına yönelik şiddetin toplumda ortaya çıkma sürecine baktığımızda kökenlerinin binyıllar öncesine kadar uzandığı fakat toplumda halen çözülemeyen bir sorun olduğunu görünmektedir. Şiddetin önce bir koruma sonra ise bir iktidar aracı olduğu; aile, okul, devlet gibi kurumların iktidar aracı olarak şiddeti kullandığına toplumdaki demokratikleşme düzeyine paralel şekilde rastlanır. Eşitsizliğin bulunduğu yerde bir iktidar olma ihtiyacı ve durumu, iktidarın bulunduğu yerde ise eşitsizlikten doğan şiddet görünür.

* 6284 sayılı, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Madde:2

İktidarın şiddet kullanımı demokratik değerlerle ters orantılıdır. Demokratik değerler yükseldikçe iktidarın şiddet kullanımı azalır.

"Şiddet çok çeşitli ve boyutludur. Şiddet kavramı, saldırganlığı da kapsar. Saldırganlık zorlayıcı davranışların bir bütünüdür. Bir davranışın şiddet özelliği gösterip göstermediğine karar verirken, o davranışın kasıtlı olması, kötü niyetle yapılmış olması, karsıdaki bireye zarar vermesi, bireyin davranışın kötü niyetle yapıldığını düşünmesi ve sosyo-kültürel ortamın eylemi şiddet olarak kabul etmesi koşulları aranır. İçsel süreçlerle yakın bağlantısı da göz önünde bulundurulduğunda şiddetin kültürden kültüre bazı farklı özellikler gösterebildiğini ve sonuçta en ilkel davranış modellerinden birisi olarak "İktidar" kavramı çerçevesinde anlaşılabilirliği görülmektedir." (İlkarcan ve Gülçür,1996).

Şiddet karmaşık bir insan davranışdır. Şiddet içeren davranışa yol açan etkenlerin psikolojik mi, toplumsal mı yoksa biyolojik mi olduğuna ilişkin net bir sonuç yoktur. Son araştırmalar şiddetin bu üç etkenin bir bileşiminden kaynaklandığına işaret etmektedir. (Yıldız ve diğerleri 2011: 4).

Şekil 1. Şiddeti Anlamada Ekolojik Model (Yıldız, 2011, s:4)

Ekolojik Model 1970'ten bu yana şiddeti açıklamakta kullanılmaktadır. Bu modele göre şiddet kişide birinci düzeyde incelenirken; onun biyolojik özellikleri, yaş, gelir ve eğitim düzeyi, madde bağımlılığı, psikolojik bozukluklar ve kişilik bozuklukları, saldırgan davranış sergileme hikâyesi veya şiddete ve suiistimale maruz bırakılmış olma durumları şeklinde değerlendirir. İkinci aşamada ilişkilerine bakılır şiddet davranışının nedeni şiddete özendirici ve destekleyen aile, okul, arkadaş, çevresindeki kişiler veya bir kişi olabilir. Üçüncü düzeyde yani okul, iş yerleri ve komşu çevrelerdeki sosyal ilişkilerin incelenmesi yapılır ve bunların şiddeti özendirici, destekleyici ve şiddeti artırıcı

etkileri araştırılır. İşsizlik düzeyinin yüksek oluşu, gayri resmi ticaretin, uyuşturucu, kumara vs. varlığı, yüksek nüfus yoğunluğu, göç, yetersiz devlet hizmetleri, şiddeti arttırıcı etki yapmaktadır. Dördüncü düzeyde kültür vardır. Sosyal ve kültürel değerler, kanunların yaptırım gücü, silahlara rahatça ulaşılabilirlik, erkek egemen toplumsal yapı, sosyal politikalar gibi etmenler bu düzeyde yer almaktadır. Bu dört düzey birbiri ile iç içedir, bağlantılıdır. Şiddet tek bir düzeyi inceleyerek anlaşılabilir. Birbiri ile ilişkili ve kapsayıcı etkenlerin bir arada rol aldığı ilişki sonucu oluşmaktadır.

Şiddeti uygulayan bireyi tek unsur olarak ele alarak şiddet sorunu anlaşılabilir. Bireyden kaynaklanan faktörler şüphesiz önemli bir yer tutmaktadır fakat toplumun kültürel değerleri, ekonomik ve sosyal değerler, idarecilerin, polisin, medyanın meydana gelen olaylara karşı tutumu, şiddeti teşvik edebilir veya engelleyebilir. Kişinin yakın çevresi de şiddet kullanması üzerinde ayrıca çok etkilidir. Kişilerin özellikle çocukluk döneminde şiddet görme ve şiddete tanık olma durumları şiddet davranışlarını önemli ölçüde etkilemektedir.

2.2. Şiddetin Nedenleri ve Türleri

Herhangi bir istekleri ya da gereksinimleri engellendiği zaman hayvanlarda, çocuklarda ve erginlerde saldırgan davranışlar görürüz. Bu türden saldırgan davranışlar engellenen amaca şiddet kullanarak ulaşma yolunda çoğu zaman boşa çıkan girişimler olmasına rağmen şiddet davranışını görürüz. Fromm (2008)'un anlatımı ile bu yok etmek amaçlı bir istek değil yaşatmak amacıyla girişilen bir saldırganlıktır. Arzulananın, gerekli olanın önündeki engeli aşmanın şiddet yoluyla olması insanın doğasında olan bir durumdur. Şiddetin kullanılması onun kendini hakimliği, farkında lığı ve bilinç düzeyi ile ilgilidir. Şiddet ve saldırganlık sürekli ortaya çıkar ve toplumların bilinç düzeyine göre sergilenir. Doğaldır. Şiddet doğal bir insan davranışıdır. İnsanın dünya hayatı başladığından bu yana doğa, hayvanlar ve kendi türü üzerinde hâkimiyet kurarak bir medeniyet inşa etmiş. Kurduğu bu düzen için önce hayatta kalmak korunmak için kaba güce sonra ise elde etmek, elde ettiğini

korumak ve onun üzerinde iktidarı sürdürmek için şiddete başvurmuştur. Kendisi hakim olduğu yaşadığı sürece herkes kendi düzenini ve hakimiyetini sürekli kılmaya çalışır. Kaba kuvvet bunun en ilkel aracıdır.

Bütün bunlar bizi Hobbes'un "*İnsan insanın kurdudur*" deyişine götürür. Tüm insanlar eşittir ama sorun iki insanın aynı anda sahip olamayacakları bir şeyi istediklerinde çıkar. Çatışma dediğimiz bu durumda biri diğerini baskı altına almak için elinden geleni yapacaktır. Bu çatışma durumu da şiddeti doğurur. İnsanın gerçek kişiliği çatışma durumlarında ortaya çıkar. Çatışma durumuna kadar insan kuzu kürküne bürünmüş kurt mudur, onu sadece korktuğu kanunlar mı zapt etmektedir? Şüphesiz bu ilişkiyi düzenleyen devlet organının yetersiz kalması kişilerin şiddete başvurmalarının önünü açacaktır. Çünkü insanı doğal haline bıraktığımızda diğer insanı kemirir yok etmeye çalışır fakat farklı görüşlere göre de bunun tam tersine insan doğal olarak özgür ve barışçıl bir varlıktır.

Bir toplumun değer verdiği karşı tehdit olmak şiddeti ortaya çıkarır. Çoğu toplumda kadının kocasını aldatması karşılığında öldürülmesinin doğal karşılanması da bu değere karşı tehdit hissini ortaya çıkardığı şiddetle yok etme (*öç alıcı şiddet*) davranışıyla açıklanır. Fromm'un (2008: 22) anlatımıyla; narsızım ile açıklanabilen bu durum sanki topluma yapılan bir hakaret onu yok etmeye çalışan bir tehditmiş gibi algılanır. Bireyden toplum öç alarak, şiddetle yok etmeye çalışılır. Çok barışçıl ve çok iyi insan olarak nitelenen aile bireylerinin konu ataerkil değerlerin tehdidi olduğunda şiddete çok kolay başvuran ve en büyük vahşet olaylarını ortaya çıkartan bireylere dönüşmesini toplumdaki yerleşik inançlarla ve bu inançların gücüyle açıklanır. Ataerkillik, erkek üstünlüğü ve buna bağlı değerlerin toplum tarafından kabul edildiği, içselleştirildiği eşitsizlik durumlarını anlatan niteleme olarak kullanılır.

"Öç alıcı şiddete yakından bağlı olan başka bir tür de çoğu zaman çocuğun yaşamında görülen ve inancın yıkılmasından doğan yıkıcılıktır (Fromm, 2008: 25).

Kişi gelişiminde çevresindeki bazı olaylardan ötürü bazen yıkıma uğrar. Çok çalışmasına rağmen işyerinde hakkını alamaması. Hak ettiği mevkiye gelememesi, en iyi arkadaşının iyi biri olmadığını öğrenmesi, vb. durumlarda

güçlü inançların yıkılması da şiddeti doğurur. Bu gibi duygular kişiyi kendisine ve çevresine karşı şiddete yöneltir.

Burada güçlü insan ve güçsüz insan kavramı ortaya çıkar. Güçlü insan yaşamı yaratma yolunu seçerken, güçsüz insan yaşamı yok etmeyi seçer ve bu şekilde yaşamdan öç almış olur. Böyle bir güçsüzlükten doğan şiddet güçsüzlükten beslenir ve güçsüzlüğü besler bu güçsüzlük inancı kişinin öz güveninde derin yaralar açar. Şiddete başvurmanın temelinde böyle derin bir özgüven eksikliği de vardır. Şiddete başvuran kişi yaşamı değil ölümü sever. Böyle bir kişi yok olmayı istemektedir çünkü kendini de sevmemektedir. Yaşamı sevmek ve yaşatmak özgüven ile sağlanır. Kişi kendini sevdiğçe var ettiklerini, var olanı sever ve yaşatır. Şiddet bir ölü ve öldürme davranışıdır. Modern yaşamın koşuşturması erkeği bir avcı ve avın peşindeki canlıya dönüştürmesi yaşamın kendisini yok eden bir tehdit olmuştur. Kişi öncelikle kendine bir amaç için şiddet uygulamayı kesmedikçe ne kendi yaşamı ne de çevresindeki yaşam için bir yaşam kaynağı olamayacaktır.

"Aile içi şiddet büyük bir oranla kadına ve çocuklara yöneliktir ve bu şiddeti gerçekleştiren kişi de erkektir. Psikiyatrik hastalar tarafından bildirilen fiziksel ve cinsel şiddet eylemlerinin %90'ı aile bireyleri tarafından yapılmıştır" (İlkaracan ve Gülçür, 1996: 45).

Bireyin ihtiyaçlarını veren, güven ortamı ve varlık nedeni olan aile, onu doğumundan itibaren geliştirip sosyalleştirir. Çoğu kez birey, şiddet ile ailede tanışır. Ailedeki bu şiddet gizli kalmakta, günümüz Türkiye'sindeki aile yaşamının niteliğinden ötürü erişilemez bir alanda yaşanmaktadır. Bu ortam çocuklar için zararlıdır çünkü çocuk gelişimi boyunca yaşamı seven insanlarla olmalıdır. Yaşam sevgisi de, şiddet sevgisi, ölüm sevgisi, yok etme sevgisi öğrenilen alışkanlıklardır. Kişi mutlu olmayı ve yaşam kalitesini yükseltmeyi ailede, aile bireylerinden öğrenir.

Şiddet öğrenilen, kültürel olarak aktarılan bir olgudur. Şiddet uygulayarak yenmek, sindirmek, sorun çözmek erkeklerin çocukluklarından itibaren toplumdan öğrendikleri bir davranış biçimidir. Güçlü olma, erkek olma, rakibini yenmek, dövmek gibi eril değerler üzerinden bu davranış öğretilir. Ailede başlayan bu süreçte erkek çocuğun eğitiminde çocuğun güç

kullanması teşvik edilir. Çocuk şiddet davranışını erkek kimliği; maço bir kimlik olarak benimser. Kız çocuğuna şiddet karşısında pasif kalması öğretilerek, şiddet türlerini yadırgamaması öğretilir. "*Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet*" (Karal,D.,Aydemir,E.,2012) çalışmasında altı çizilen hususlardan biri olan şiddetin bir eğitim aracı olarak kullanımı ve bunu gören çocuğun yetişkinliğinde bunu sorun çözme yöntemi olarak kullanmaktan çekinmemesi üzerinde durulur. Şiddeti besleyen inanç ve değer yargılarının eleştirilmesi şiddetin engellenmesi yönünde önemli bir etkidir. Şiddet, bireyin rol model aldığı kişiden öğrenebileceği bir davranış biçimidir.

"Güç ilişkileri eşitsiz olduğu durumlarda bir iktidar ilişkisi ortaya çıkar. İktidar toplumun tüm bireylerince üretilmektedir (Foucault, 1998: 99).

Foucault iktidarın eşit olmayan devingen ilişkilerle ortaya çıkarak, işlerlik kazandığını ifade eder. Hannah Arendt klasik eserinde "*Şiddet Üzerine*" (On Violence)'de İktidar ile birlikte anılan şiddeti iktidardan bağımsız olduğundan bahseder.

"Şiddet insanların güç kazanmak ya da güçlerini elde tutmak için kullandıkları bir araçtır (güç, para ya da söz gibi). Ve şiddet işlenmiş bir alettir çünkü çoğunlukla elde edeceği şeyin beklentisi tarafından ele geçirilir. Başarısız olan bir rejim ya da güçsüz bir grup otoriteyi yeniden kazanmak ya da "darbe" yapmak için şiddeti kullanır" (Trend, 2007: 160-161).

Şiddet iktidarın ve ataerkil erkek düzeninde iktidar olarak kodlanan erkeğin aracıdır. Erkek iktidar aracı olarak kullandığı şiddetin kanunlara ve insan hak ve onuruna aykırı konumundan içinde yetiştiği ataerkil düzenin kodları sebebiyle habersizdir. Çalışmanın ileriki bölümlerinde açıklayacağımız araştırmalara göre; şiddet kimi zaman bir hak olarak görülmektedir.

Erkekler aile içinde, arkadaşları arasında, askerlikte, kavgalara karışmış ya da bu kavgalara tanık olmuştur. Polis şiddetini görmüş, erkek gücü ve erkeklik davranışı olarak şiddeti içselleştirmiş ya da karşı koymuştur. Toplumumuzda erkek, şiddetin değişik boyutlarıyla sıkça yüz yüze kalmıştır. Erkeğin şiddeti sorgulamadığı düşünülür çünkü şiddetin bireysel kullanımında erdemli bir açıklama yoktur. Ortalama ve ortanın altı erkeklikte şiddeti sorgulamak yerini daha yüksek frekansla şiddetle cevap vermeye, şiddeti

övmeye ve şiddetin normalleştirilmesine, bırakır. Bahsedilen şiddet sadece fiziki şiddet değildir. Şiddetin bir çok türü bulunmaktadır. (bkz Şekil 2.)

Şiddete başvuran erkeklerdeki özellikler şu şekildedir; "Düşük öz saygı" Erkeğin kişilik ve erkeklik durumuyla alakalı kendini güçsüz, yetersiz hissetmesi bu duygularıyla bas edebilmek ve özsaygısını sağlamakta yetersiz kalması veya bu amaçla şiddete başvurması. "*Bağımlılık*"; şiddetle sorun çözmek ve erkeğin şiddet göstermesi gerekliliği bunu yapmazsa erkek olamayacağı yönündeki psikolojik bağımlılıklar. "Alkol-Uyuşturucu vb. alışkanlıklar", "*Şiddet davranışıyla ilgili sorumluluk üstlenmeme*"; şiddete başvuran erkek, karşısındaki bireyin bunu hak ettiğini düşünmesi, adaletin bu şekilde sağlanacağı inancı. "*İzole kişilik*"; sorunlu kişilik yapısına sahip, yalnız, toplumsal ilişkilerde yetersizlik içinde olan kişi, ilişkisi içerisinde de uyum sağlayamamakta, şiddet davranışına başvurmaktadırlar. "*Geleneksel cinsiyet rolünü benimseme*"; geleneksel cinsiyet rollerinin dışına çıkan kişiye şiddet davranışında bulunmak aynı değerleri taşıyan toplum tarafından normal, hak olarak görülmektedir. "*Çocuklukta şiddet öyküsünün varlığı*"; sorunların çözümünün şiddetle olduğunu öğrenen birey sorun çözümü için şiddete başvurur.

Şiddet davranışının ortaya çıkmasında ve içselleştirilmesinde toplumdaki kanaatlerin rolü büyüktür. D. Krech, R.S. Crutchfield (2007)' e göre "İnanç ve tutumların psikolojik organizasyonu" sonucu kanaatler oluşur, bu oluşumun şiddet davranışı üzerinde etkisi büyüktür.

İnsanlar bir gazetede günlük yazı yazarken, bir haber okurken, adli kolluk göreviyle bir adli olayı takip ederken, camii de veya diğer dini mekânlarda, siyasi faaliyetlerin içinde, bir spor müsabakasında davranışlarını inanç ve tutumlarına göre idare eder. Çevremizi nasıl algıladığımız ve çevremize neyi yansıttığımız inanç ve tutumlarımız ortaya çıkarır. "*İnançlar*" Kişinin dünyayı algılayışının, değerler sistemine ait anlayış ve bilgilerin devamlı bir organizasyonudur. Bir inanç, bir şeyin ifade ettiği anlamlar bütünüdür. Bir anlayış ve bilgi üretimidir. Anlayış ve bilgi'nin sürekli yeniden yapılanmasıdır. Dolayısıyla bir inanç kişinin değerler bütünü içinde bitmiş, tamamlanmış ve yapılanmıştır (D. Krech, R.S. Crutchfield, 2007: 226-259).

Süleyman Uludağ, "*Sufi Gözüyle Kadın*" isimli çalışmasında doğulu insanın kadın anlayışını şu şekilde açıklar:

"Doğu kadını İslam'a göre anlayacağına, İslam'ın kadın anlayışını kendi geleneksel görüş düzeyine indirmiştir. Bu sebeple Er veya Erkek dendi mi yanında kadın hiçtir" (Uludağ, 2009: 65).

"Er" ya da "erlik" makamının cinsiyetsiz oluşundan ve bu makamın erkeklik değil olgunluk makamı olmasından bahseder.

Sabbah, "*İslam'ın Bilinç Altında Kadın*" isimli çalışmasında modern zamandaki İslam'da kadının sorununu şu şekilde tanımlar;

"Doğulu ailenin bunalımı diye adlandırılan modern zamanlardaki inançlar eksenli çatışmalar her şeyden önce bir söylem bunalımıdır; çünkü, Müslüman edebiyatının zenginliğine karşın İslam, modern kadından "söz edebileceği" bir dili henüz geliştirememiştir: Çağdaş kadın başka bir yerdedir, İslam'ı ayakta tutan ve kendisini yönetip engelleyen iki temel taşı, mekanı ve bilgiyi yerinden oynatmıştır. Sonuç olarak gözlemlenen; İmamlar kadını ya zevk nesnesi olarak görürler ve erotik bir söylem geliştirirler ya da yasa öznesi olarak Ortodoks bir söylem geliştirirler. Her iki durumda da onlar, kendi malları olan ve fantasmalarını doyuma ulaştıran bir kadın tipi çizerler." (Sabbah, 1992: 25).

Tutumlar insanın sosyal davranışının önemli bir bölümünün arkasındaki nedendir. Tutumlar düşünce kalıplarıdır. Tutumlar kişinin bir konuda takındığı tavırlardır. İnançlar kişide bir konuda tepki ortaya çıkartmazken, tutumlar kişide bir tepkiyle ortaya çıkar. Bir partinin aleyhtarı tutumu olan bir parti mensubu görüş sahibi, aleyhtar olduğu partiliyi "yanlış" olarak idrak eder. Propaganda döneminde karşılaştığında kendisine zarar verebileceğini düşünebilir. Fakat gündemde seçimlerin olmadığı bir zamanda ve ortamda karşılaşırsa tutumu aynı motivasyonda olmayacaktır. İnançları benzer olan kişiler tutumlarıyla bir motivasyon kazanıp karşı karşıya gelebilir. Birbirlerine karşı objektif olmaktan uzaktırlar. İnançlar tarafsız oldukları halde tutumların bir tarafı vardır (D. Krech, R.S. Crutchfield, 2007: 226-259).

"İnançlar ferdin dünyasını inşa eden birer blok gibidir; pratik bakımdan inanç ve tutumların örneği, ferdin psikolojik dünyasının tipine eş sayılabilir. Bir psikolojik situasyon'dan diğerine devamlılığı temin eden esas unsur bu devamlı inanç ve tutumlardır. En önemli inanç ve tutumlar da ferdin kendisi hakkında sahip olduklarıdır" (D. Krech, R.S. Crutchfield, 2007: 235).

İnanç ve tutumların devamlı birbirleri ile üretim hali hükümleri ortaya çıkarır. Mesela bir kimse bir elbisenin kadın için boyunun kısa olduğu, bir adamın tavırlarının evli birine göre fazla yakın olduğu veya falan hükümet politikasının iyi olduğu şeklinde bir hüküm verir.

“Bize tesir eden bütün bir uyarıcılar sahası (atıf sistemi - frame of reference) herhangi belli bir hükmü belirler. İnanç ve tutumlar ferdin hükümlerini idare etmekte ekseriya asli bir rol oynadıkları için bunlarla hükümler arasında sıkı bir bağlantı vardır. Bireyin bir şey hakkındaki inançları veya bir şeye karşı tutumu, o şey için çeşitli hal ve şartlarda verdiği hükümlere geniş çapta tesir eder. Kanaatler ise, inançların özel bir türü olarak, belli bir zaman çerçevesi dışında birey için istikrarlı bir tarzda devam ettiği takdirde bahis konusu olur. Bir insanın kanaatleri, onun anlık bir hükmünde kendini gösterecektir, eğer bir "hükümler grubu" varsa bunlar da nihayetinde sabit fikirler haline dönüşebilir” (D.Krech, R.S. Crutchfield, 2007: 237).

Hüküm, anlayış, inanç ve tutumların bir konuda birleşip kişide sonlanması halidir. Kanaatlerse bir bilginin kişide sürekli tekrarı ve deneyimleşmesiyle yerleşmemiş olan bilgileridir. Mesela bir kişinin önümüzdeki yıllarda ekonomi de altının değer kazanacağıyla ilgili kanaati olabilir.

Objektif gerçeklerle uyuşmayan inançlar, gerçeğe daha çok uyan inançlar kadar kuvvetli olmasının sebebi nedir? Burada inancın bilgi mi, kanaat mi yoksa iman mı olması durumu ortaya çıkar. Bilgi halindeki inançlar ispat edilebilirken, kanaat ve iman'ın ispat durumu yoktur. Bireydeki bilgi halindeki inanç objektif bir bilgi olmayabilir. Bu nokta özellikle önemlidir. Bir inancın kuvveti onun mutlaka objektif gerçeklerle uygunluk derecesine bağlı değildir. Kadınların zeka düzeyinin düşük olduğuna inanan bir kişinin eminliği dünyanın yuvarlak olduğundan emin olması kadar yüksek olabilir.

Murphy, Murphy ve Newcomb'un (1937), inançlar arasındaki münasebetler üzerinde yaptıkları araştırmaları aktaran D. Krech, R.S. Crutchfield, şu noktaya işaret eder;

"Elde edilen neticeler gösteriyor ki, bir fert çeşit çeşit en acayip, en birbirini tutmaz inanç kanaatler taşımaktadır. Kolej tahsili yapanlar arasında dahi akıl dışı inançların bulunması çok defa görülen bir hakikattir. Muhtelif fal ve işaretlerle, bilhassa kötü talihe işaret eden şeylere ilimin çeşitli

sahalarındaki bilgi testlerinde yüksek not alanlar dahi inanmaktadırlar. Akli ve akıl dışı fikirler pekala bir arada bulunabilmektedir” (D. Krech, R.S. Crutchfield 2007: 252).

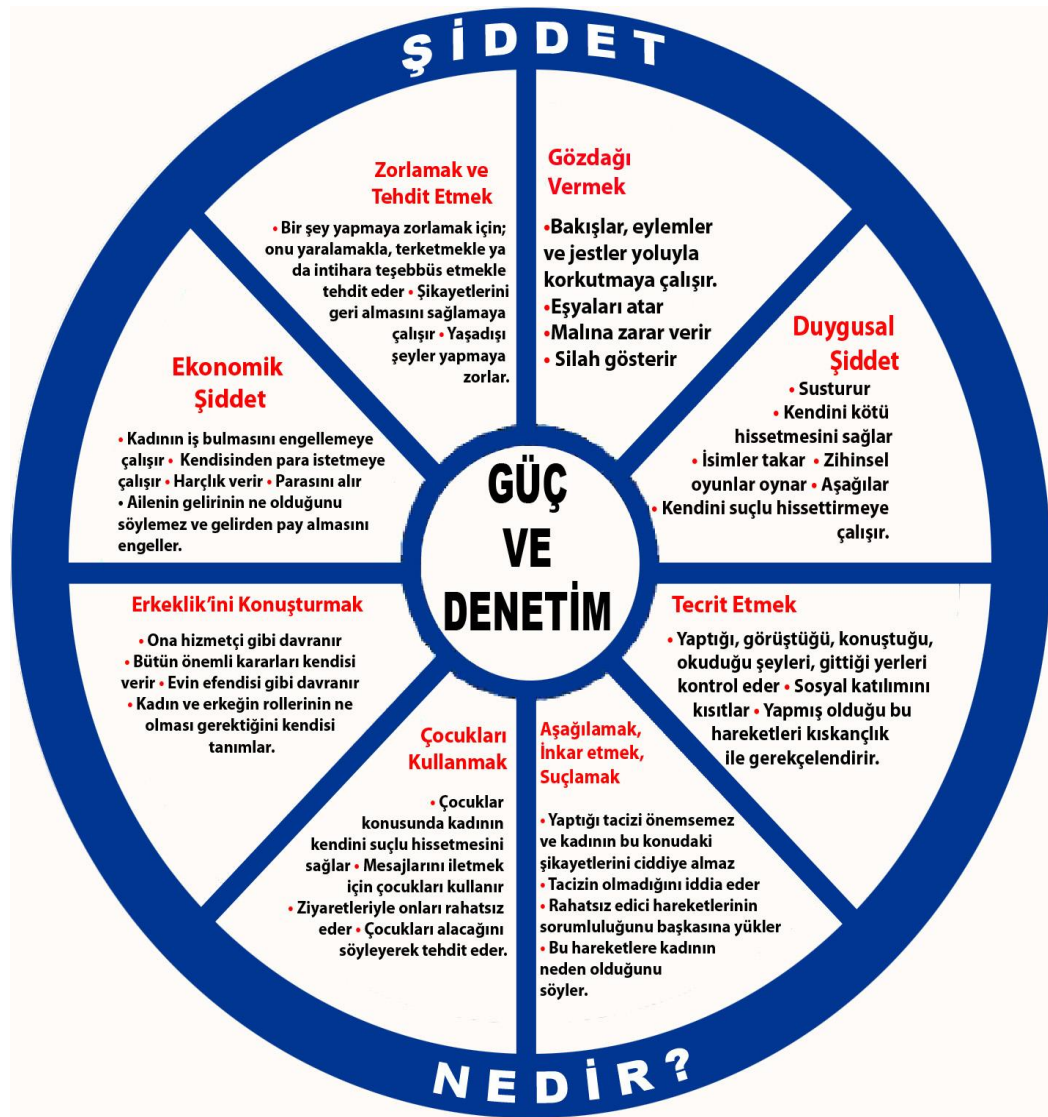
Objektif olgulara uymayan düşüncelerdir toplumdaki kişilerin birçoğları arasında ortak olan doğal olayları talih, kader veya şeytan gibi tabiat-üstü sebeplerle izaha çalışan inançlar batıl inançları oluştur. Hezeyanlar gayet derin kökleri olan ama gerçekliği olmayan birtakım inanç ve tutumlardır ki, objektif gerçeklerden geniş çapta bir sapma gösterirler. Mesela adam kendisine tuzak kurulduğuna, devamlı takip edildiğine, planlı bir zulmün kurbanı olduğuna inanır. Kişide bu düşünceleri çürüttüğünüzde; hasta hemen inancının doğrulamak için bir yeni olgu ortaya atmaktadır. Peşin hüküm, önceden hüküm verme manasına gelir; peşin hüküm sahibi bir adam, o hükme ait objektif gerçeklerin meydana çıkmasından daha önce benimsenmiş inançlara sahiptir ve bu inançların kuvveti yeni idrakleri de önceden tayin eder. Basmakalıp hükümler; bir toplumda belli bir inancın yaygınlaşma gücünü belirtir. Basmakalıp hüküm bu anlamda sosyolojik ve istatistiki bir kavram olduğu için, ona inanan insanların sayısını belirlemek araştırmalar ile mümkündür.

Objektif gerçeklerle bağı bulunmayan inançlara atasözlerimizde rastlayabiliriz: *Kızını dövmeyen dizini döver. Elinin hamuru ile erkek işine karışma. Erkektir sever de, döver de. Dayak cennetten çıkmadır. Kadının karnından sıpayı, sırtından sopayı eksik etmeyeceksin*, vd.. Yaygın kullanımda olan bu atasözleri yaygın inançların birer toplumsal temsilidir. Farklı toplumlarda da benzer atasözleri ile karşılaşılmaktadır.

Şiddet davranışının birey bazında engellenememesinde, kanaatlerinin organizasyonu önemlidir. Kişinin sosyal ortamı yanlış hükümlere varmasında büyük etki eder. Toplumda ortaya çıkan olayların kişinin sübjektif bakışı üzerinde etkisi vardır. Gerçeklerle bağlantısı olmayan hükümlerin sosyal kabulü, yerleşik hükümler olmasına hizmet eder.

Bireyin kültürel çevresi inanç ve tutumlarının kazanılmasında etkilidir. Birçok inanç ve tutumun arkasındaki sosyal destek kazanılmasının veya kaybolmasının nedenidir. Birey tutumunu değiştirmek için bir sosyal destek

arar. Şiddet davranışı sosyal destek bulmadığında yerini daha erdemli davranış şekillerine bırakacaktır.

Şekil 2. Kadına yönelik şiddet konusunda Mor Çatı Vakfı'nın oluşturduğu "Şiddet Tekerini." *

Şiddetin türleri duygusal, psikoz-sosyal, cinsel, ekonomik ve fiziksel şiddet olarak sınıflandırılabilir. Sözlü küfür, hakaret, aşağılama, bağırma, tehdit, yalan söyleme, kandırma, eşyaları kırıp dökme, başkalarının önünde küçük düşürme, sık sık sözünü kesme, kendisi gibi düşünüp davranmaya zorlama, sürekli eleştiri, karar almaya katılımını engelleme, küçümseme,

*http://www.morcati.org.tr/images/siddet_tekeri.jpg, (erişim tarihi: 15.08.2007)

namus ve töre nedeni ile baskı uygulama gibi nedenler psiko-sosyal şiddet türleridir ve en yaygın görünen şiddet türüdür toplumun bazı kesimlerinde gündelik hayatın bir motifi olmuş, bir parçası olmuştur. Kadının doğurganlık gücünü denetim altına alınması kürtaj, istemediği zaman ve yerde istemediği cinsel davranışa zorlanmak, tecavüz, ensest, cinsel içerikli taciz, namus ve töre baskısı uygulamak gibi şiddet türleri cinsel şiddete, çok kısıtlı paralarla mümkün olmayan ev içi hizmetlerin istenmesi, kadınların mal, para ve gelir getirecek kaynaklardan yararlanmaması, ev içi emeğinin sömürülmesi, ekonomik olarak bağımlı bırakmak, zorla çalıştırmak, iş yaşamında ilerlemesini engellemek, ev eksenli üretimde çalışmaya zorlamak ekonomik şiddet türüne ve fiziksel şiddet türüne örnek olarak; kaynar su ve bir alet ile yakmak, boğmaya kalkışmak, itmek, tokat atmak, tekmelemek ve tükürmek, yumruklamak, kol kıvırmak, bıçak vb. nesne ve silahla yaralamak, öldürmek gibi eylemler.

Şiddet uygulayan bazen aynı evdeki ailenin büyüğü kayınbaba, kayınvalide, baba olabildiği gibi yakın akrabalar da kadın ve çocuğa şiddet uygulanabilmektedir.

2.3. Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddet

Kişinin içinde olduğu yapıda (sınıf, siyasal, sosyal yapılar, ekonomik yapılar) şiddetin toplumsallaşması görünür. Güçlünün iktidar aracı olarak kullandığı şiddetin zayıf tarafından kabulü olan şiddet türü toplumca meşru kılınmıştır.

"Güçsüz durumda olanlar, iyice ölçüp biçerek, kendi çıkarlarını düşünüp, şiddete maruz kalmamak için, güçlünün hakkını teslim edebilirler. Bu kabul, bu teslimiyet, bir toplumsal uzlaşma biçimini aldığı anda, güç, yumuşak bir geçişle, halkın rızasıyla güçsüzlere kabul ettirilir. Böylelikle şiddet sivil ve devletin baskı araçlarından biri olur" (Sitterlin'den akt. Büker, Kıran, 1999: 2).

Toplumca meşru kılınmış bu şiddet türü (gelenekler, düzene kuruma saygı vs.) değerler üreterek bir toplum kültürü haline gelir. Askerlik ve polislik gibi görevlerde uygulanan şiddet, rakip futbol takımı veya rakip siyasi

düşüncedekine uygulanan şiddet, ırkçılık gibi. Evlilik ilişkisinde erkeğin şiddeti, babalık ve erkeklik değerleriyle normalleştirilir. Erkek ders vermek ve eğitmek düzeni korumak ve sağlamak adına şiddete başvurabilir. Birey olarak bu şiddeti eleştirmek, bu şiddete karşı durmak düzene başkaldırmak düzene saygısızlık olarak algılanır.

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin temelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve ayrımcılık vardır. Bu şiddet erkekten kadına, toplumdan kadına olduğu gibi kadından kadına, erkekten erkeğe, kadından erkeğe ve toplumdan erkeğe yönelikte olabilir.

Toplumsal cinsiyet rollerine kişiyi kendi rızası dışında zorlayarak uydurmak toplumsal cinsiyet ve şiddet ilişkisini tanımlar. Bu şiddet türü tüm kültürlerde dinlerde ırklarda ve yaş gruplarında vardır ve genellikle kişiye yakınları tarafından uygulanır. Mağdura uygulanan bu şiddette toplum ve bireyler bunu bir hak olarak görül ve sosyal destekle şiddeti meşrulaştırırlar. Bu anlamda neyin toplumca şiddet olarak algılanıp algılanmadığı toplumun bilinç seviyesine göre değişir. Toplumumuzdan örneklersek; namus ve töre olayları, örf ve adetlere uymaya zorlama, cinsel istekleri zorla yerine getirmeye zorlama, ev içi hizmetlerin zorla yaptırımı, çalışma hayatına girememe, istediği işte çalışamama, başörtülü birinin işe alınmaması ya da daha düşük maaşla çalıştırılması, homoseksüel birinin toplumdan dışlanması, evlenmeyen birinin zorla evlendirilmeye çalışılması, boşanmak isteyenin boşandırılmaması, vd.. Kanun nezdinde mağduru koruyan yasaların olmaması ve kamusal alanda özgürlüklerin kısıtlandırılmasıyla da devlet tarafından da uygulanabilir.

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin kaynağı irdelendiğinde, toplumsal inanç, eğitim gibi dinamiklerin etkili olduğu görülür. Salt biyolojik farklılığa göre şekillenmiş toplumsal cinsiyet anlayışı, toplumsal cinsiyete göre iktidarda olanın şiddet uygulama hakkının olduğu sonucunu bireye kabullendirir. Şiddet uygulayan erkek örneklerindeki söylemlerde çoğunlukla namusumu korudum, sözümü dinlemedi, homoseksüeldi, yemeğimi zamanında hazırlamadı vb. şeklinde şiddeti haklı ve meşru gören gerekçeler sunması bu şiddetin dinamikleri hakkında ipucu verir.

Birey kabullenerek bu bedeninin üzerindeki korku düzenine teslim olur. Bu kabulleniş sonucu şiddete şiddetle karşılık vermeyi seçebilir ve kendine karşı şiddet türü olan intiharı seçebilir. *Kadın intiharları kadına şiddet raporlarına dahil edilmemekte bu durum örtülmektedir. Aile içindeki bu duruma ulaşılamamakta aynı ataerkil değerler tarafından kişinin hasta olduğu, psikolojik sorunlarından ötürü intihar ettiği ve İslam dinindeki intihar konusundaki hükümlerden ötürü, konu araştırılmadan üzeri herkesçe kapatılır, kişi tamamen unutulur. Devlet kurumlarının kadına şiddet raporlarında yer almaz.

"Medya ve sivil toplum kuruluşları bir çok intiharın aslında namus cinayeti olabileceğine; ailelerin kurbanı intihara zorlamış olabileceğine ya da cinayetleri başarılı bir şekilde intihar olarak gösterdiklerine ilişkin kaygılarını belirtmişlerdir. Bazı gözlemciler Ceza Yasası'nda töre cinayetlerine getirilen ağır cezaların aileleri namus cinayetlerini intihar olarak göstermeye ittiğini ileri sürmüşlerdir" (Ertürk, 2007: 14).

Althusser, İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları adlı eserinde iktidarın zor kullanmasını, iktidarın baskı aygıtları ile kendini yeniden üretme çabası olarak nitelendirir. Althusser'e göre devlet, düzeni sağlamak ve sistemi yeniden üretmek için kullanabileceği tüm baskı yöntem ve çeşidine ihtiyaç duyar ve öncelik olarak da baskıyı kullanır (Althusser, 1989: 29). Foucault, *'Dostluğa Dair'*de iktidarın fiziksel şiddetten toplum üzerinde bir tür gizli baskı anlamına gelen rızaya geçişini, teknikleriyle beden üzerinde uyguladığı denetime bağlar.

"Bedenin denetim altına alınması ve beden bilinci, ancak beden iktidar tarafından ele geçirilmesiyle kazanılmıştır: Jimnastik, askeri talimler, kas geliştirme, çıplaklık, güzel bedenlere övgüler düzülmesi. Tüm bunlar, iktidarın sağlıklı bedenler üzerinde, çocukların ya da askerlerin bedenleri üzerinde yürüttüğü aralıksız, inatçı ve titiz çalışma sonucu, bireysel beden arzularını hedefleyen bir çizgi üzerinde yer alır" (Foucault'dan aktaran Batur, 1998: 63).

İntihar dışında kendi bedenine zarar verme, sigara basma, kesici aletle çizme, yaralama yaşanan travmaların dışavurumudur. Günümüzde giderek yükselen bu durumla ilgilide araştırma yapılamamaktadır.

* İsvec'te yapılan bir araştırma intihar fikrinin ve gerçek intihar girişimlerinin siddet gören kadınlarda daha sıklıkla görüldüğünü ortaya koymaktadır: (Bkz: E. Lundgren vd., 2001, Captured Queen: Men's Violence Against Women on "Equal" Sweden - A Prevalence Study, s. 62). (Ertürk, 2007,s:14)

Ailede kadın intiharına, evden kaçmasına, vs. durumlara, enstest'e çözüm getiren politikalar yeterince üretilmemektedir. Eğitim düzeyi düşük, bir yeteneğe sahip olmayan, evden ayrılan birey yeme, içme, yatma vs. ihtiyaçlarını karşılayamamakta; sokağa erkekler kadar alışık olmadıklarından ötürü kolay ele geçirilebilecek bir kurban durumuna düşüp kolayca hedef olmaktadır. Kadın sığınma evlerinin bazı belediyelerce açılmaması sonucu bu tür kurbanların seks sektöründe çalıştığı da gözlemlenmektedir.

Meşru şiddetin bir başka alanı iktidarın ürettiği şiddet ilişkisinin medyada sunumuna ilişkindir. L. Gross- Gebner yaptığı araştırmalarda;

"Kitle iletişim araçları, şiddet ve şiddetin kurbanı olmayı meşrulaştırmaktadır. Bu meşrulaştırma ile bilincimizi değiştiriyorlar. Özellikle, yayınlarda gösterilen şiddetin 'yasadan' ve 'nizamdan' yana görevli kişilerce uygulanan bir şiddet olarak gösterilmesi durumunda seyirci çok daha kapsamlı bir tehlike ile karşı karşıya kalmaktadır" (Batur, 1998: 67).

Şiddet görüntü ile güç kazanır. Şiddet görüntüsü, sesi ve bıraktığı dedikodu izleri, hakkında fazla açıklama gerektirmeyen şeylerdir (Riches, 1986: 22).

2.3.1 Erkeğe Yönelik Şiddet

Erkek aileden başlayarak en iyi olmaya, erkek olmaya güdülenir. Sürekli kendisine anlatılan erkeklik mitleriyle yaşar ve kahraman olma içgüdüsunü taşır. Her an erkekliğini kanıtlama zorunluluğunu hissettiği erkekler arasındaki dünyasında; askerlik, okul, kahvehane, işyeri, stat, sokak vb. alanlarda erdemli olmaya çalışır. Fakat erkeksi erdem sürekli dünyanın gerçekleri veya erdemsizliklerle çatışır. Bu anlamda erkek her an çatışmaya hazır ve her çatışmadan galip çıkmak zorundadır. Erkek olmak, baba olmak, patron olmak, lider olmak bu şekilde modellendirilmiştir.

Erkeklerin çoğu meydan okumalara karşı düşünmeden verdikleri tepkilerden gurur duymazlar fakat yine de bundan vazgeçemezler, kendi içlerinde ve dışarıya karşı şiddete kullanmaya her an hazırdırlar. Öfkeli ve sinirli erkekler daha fazla dikkat çeker, testosteron seviyesi yüksek erkekler kadınlar tarafından çekici bulunur. Karşılıklı psikolojik şiddet içeren sataşmaların, rencide edici durumların yaşandığı yarışma programlarının, ağız

dalaşı denen daha benlik yaralayan sözlerle rakibini sindirme yarışlarının yüksek reyting almasında toplumun ve egemen kesimlerin bu sözle dövme davranışını çekici bulunması yatar.

"Evrimci biyologlar blöf yapma, tavır koyma ve kavga etme gibi davranışların erkekleri, özellikle kendi türlerinden hasımlarına karşı korumak için evrimleştiğini belirtirler. Erkeklerin birbirleriyle olan içgüdüsel mücadeleleri ve hiyerarşi savaşları hem hormonları hem de beyin devreleri tarafından yönetilmektedir. Erkek sosyalleşme tarzı rekabetçi ve mücadelecidir" (Brizendine, 2010: 136).

Bu anlamda Atay'ında (2012) üzerinde durduğu "Erkek Ergendir", hayatının her döneminde ergence düşünmeden ve irdelemeden diğer erkeklerle rekabet etmeye, kumar oynamaya, risk almaya, cinsel deneyimlere, savaşımaya ve şiddet merkezli ilişki kurmaya, kızların saçını çekmeye eğilimlidir. Mafyalık, holiganlık, parti üyeliği vb. kimlikler edinerek ergen davranışları göstermek bir anlamda da henüz büyümemiş güçsüz yanların maskelenmesi ihtiyacı olarak algılanabilir. Güçlü görünen erkek görüntüsü, bu görüntüye ihtiyaç duyarak kendisini koruyan zayıf erkeğin korunma duvarıdır.

"Maço erkeklerin kabadayılıkları, esasında içlerindeki zayıflığın ve korkuların maskesidir. Korkak değil, cesur olduklarını kanıtlamak için bazen kendilerine bile zarar verip, aşırı tepki gösterirler" (Ersan, 2009: 57).

Erkeklerin çocukluktan ergenliğe geçiş sürecinde şiddet ve dayanın yeri büyüktür. Selek'in "Sürüne Sürüne Erkek Olmak" isimli çalışmasında askerlikteki dayaktan şu şekilde bahseder:

"Dayaktan çok şikayet ediliyor ama geleneksel eğitim yöntemlerinde biri olarak kabul edilen bu uygulama, reddedilmiyor. Genellikle çocukluktan itibaren toplumsal ilişkiler içinde şiddetle terbiye edilmiş olan erkekler, çeşitli gerekçelerle dayak ve küfrü meşru görüyorlar. Şiddete haklı bir gerekçe bulmak erkeklerin en sık tercih ettikleri rahatlama yöntemi gibi duruyor" (Selek, 2008: 106-111).

Kadın ve erkek arasındaki eşitsizlik durumlarını kadınlar tarafından dile getirilir. Cinsler arasındaki eşitliğin dezavantajlı grup kadınlardan gelmesi doğaldır. Ve kadınların kötü olayları hatırlama durumu erkeklerden farklıdır.

"Çalışmalar gösteriyor ki erkekler ve kadınlar olguları eşit nitelikte hatırlıyorlar ancak kadınlar duygusal vakaların ayrıntılarını akıllarında daha iyi ve daha uzun süre tutuyorlar. Erkekler kesin verileri hatırlarken, kadınlar

yalnızca verileri değil aynı zamanda hissettikleri duygunun her ayrıntısını hatırlıyorlar" (Brizendine, 2010: 131).

Cinsiyet eşitliği bir kadın meselesi olarak algılanmakta ve erkeğin uğradığı şiddet anlaşılmamaktadır. Cinsiyet eşitsizliği ve bunu besleyen kaynaklar erkekliğe çok zarar verir. Erkeğe yönelen şiddet kavramıyla erkeğin uğradığı şiddet durumlarını da bu çalışmamızda ele alacağız.

Erkeklik rolünün erkek üzerinde etkileri öncelikle erkeklere duygularını bastırmalarını devamlı güçlü görünmeleri kontrolü elde tutmaları, çocuklarına mesafe koyarak büyütme, kadınlarla ilişkilerinde sürekli sorun yaşamaları, sert erkek görünme amacıyla bedenlerinin verdiği sinyalleri bastırıp hastaneye gitmeyi kabul etmeyip hastalanmaları, erken önlenilecek bir çok hastalığa bu sebeple kolayca yakalanmaları şeklinde ifade etmek mümkün.

Toplumsal cinsiyet rollerine göre erkek kadını tatmin etme ile görevlidir. Erkek bir bu roldeki durumunda makine gibi dışisine doyum sağlamakla görevlidir. Kimse erkeğe ne istediğini sormaz. "*Kadınlar ne ister?*" sorusu toplumca çok tartışırken, Atay (2012)'in ortaya attığı; "*Erkek ne ister?*" sorusunu kimse sormaz. Bu soruyu erkek de kendisine sormaz. Bu anlamda cinsellik ispatlanması gereken bir erkeklik durumudur. Kültürler giderek cinsel deneyimdeki başarısızlıklardan ötürü erkeği sorumlu tutmaya başlamışlardır. Erkeğin kadını cinsellik durumunda tatmin edememesi durumu; beceriksiz, deneyimsiz, yetersiz, iktidarsız nitelermeleri ile tanımlanır. Kadınlar karşısındaki bu konum erkeklerin ilişkideki sorunu olmuş durumdadır. Erkeklik yatak odasındaki bir performans ve beden üzerinden tanımlanmaktadır. Cinsel organının uzunluğu, faal süresi erkeğin ve erkekliğin değerini tanımlar olmuştur. Dolayısıyla kadın bedeni üzerindeki sürekli eksiklik ve güzellik arayışı gibi cinsellikte günümüz toplumunda erkek için basit doğal bir süreç değildir. Erkek için cinsellik hep eksik olunan diğeri üzerinden tanımlanan bir durumdur. Kadının bedeni üzerindeki "kusursuzluk" arayışı erkeğin cinsel performansı üzerindeki "kusursuzluk" arayışıyla benzerdir.

"Erkekler davrandıkları gibi, kadınlarsa göründükleri gibidirler. Erkekler kadınları seyredeler, kadınlarsa seyredilişlerini seyredeler. Böylece

kadın kendisini bir nesneye, özellikle görsel bir nesneye, seyirlik bir şeye dönüştürmüş olur (Berger, 1986: 47).

Tıpkı kadındaki bu seyirlik nesne olan güzellik, erkekte kadının izlediği bir cinsellik performansına dönüşür.

"Psikanalizin ilgilendiği beden görünen anatomik beden değil, ruhsal beden, başka bir ifadeyle öteki tarafından bize yansıtılan kendi beden algımızın bilinçdışı tasarımıdır. Burada önemli olan nokta, beden dediğimiz şeyin, bütüncül zevkin kaybı, yani eksiklik olmaksızın kurulamadığıdır." (Erşen'den aktaran İnceoğlu ve Kar 2013: 66).

Vücudun bazı parçalarının bir göstergeye dönüştürülmesi sonucu;

"vücudunuzdan siz sorumlu olduğunuza göre onunla ilgilenme ve ona bakmak zorundasınız ve bunu prestije yönelik bir grafik sistemi ve kitle modellerinin aracılık ettikleri ve yansıtıkları göstergeler vs. ile yapmalısınız" (Baudrillard'tan aktaran İnceoğlu ve Kar, 2013: 68).

Modern toplumda cinsel performans erkek için korkular, acı, haz, dayanıklılık, sabır, endişe, mücadele, sorumluluk barındıran bir alandır. Bu sürekli kusursuz performans rolü erkeğe ağır germektedir ve erkek ne istediğini bilmemektedir.

Toplumsal cinsiyet, kişinin toplumun bireyi olarak kabulünde önemli yer tutmakta, deneyimlerle pekişmekte ve yerleşmekte toplumsal yaşamda üretilmekte, tüketilmekte ve dönüşmektedir. Yeniden üretilmekte ve erkeğin kendisinden yabancılaştığı idealize olmuş bir fanteziye "*kusursuzluk*"a ulaşmayı becerebildiği ölçüde değerli olmaktadır. İdeal erkek olmak ve bunu sürdürmek erkek üzerinde bir baskı toplumsal şiddet unsuru olmakta erkek iktidarı kaybetme korkusundan ötürü kendisi ile yüzleşememekte ne istediğini bilememektedir. Erkek ne istediği sorusu yerine "*Toplum ondan ne istiyor?, Kadın ondan ne istiyor ve bekliyor?*", sorusunu sorar. Toplumun beklentilerine en iyi cevabı performans olarak sergiler. Atay (2012) ve birçok araştırmacının üzerinde durduğu üzere "Erkek ne ister?". "*Kadınlar ne ister?*" sorusunun en çok erkekler tarafından sorulması ve cevabının erkek tarafından bulunamaması aslında erkeğin ne istediğini bilmemesinde yatar. İkili ilişkilerde erkek kadınların "*erkek*" olarak algıladıkları şey olmak için çabalamaktadır.

Testesteron erkeklerin ömrünün kısa olmasında önemli bir etken olarak görünmektedir. Erkek olmak sağlık açısından iyi değildir. Bribeescas (2011) "*Erkekler Evrim ve Yaşam Tarihi*" isimli çalışmasında erkeklerin saldırganlık ve hayatlarını tehlikeye sokmaya meyillerinde, riskli davranışlarda hormonların etkili olduğundan bahseder fakat konunun henüz tam aydınlık olmadığını söyler. Genç erkekler yaşamlarını kısaltan ve tehlikeye sokan akıl dışı uğraşlar edinme isteği içerisindeyler. Goldeberg (2010: 213-225) "*Erkek Olmanın Tehlikeleri*" çalışmasında ergenliğinden itibaren tehlikeli işlerle erkekliğini ispata çalışan erkeğin otuz yaşına gelindiğinde başına bir kaza gelme oranı modern kadına göre on kat daha fazla olduğunu belirtmektedir. Erkeklerin hiper aktif, otistik, dişleksi olma, Tourette Sendromu'na kapılma ve sakarlaşma ihtimalleri kadınlara oranla üç veya dört kat daha fazladır. Alkolizm, şeker hastalığı, akciğer kanseri ve intihar erkekler arasında çok daha yaygındır. Erkeklerin cinayet işleme ihtimalleri kadınlara göre on kat daha fazladır. Goldeberg, cinsel yaşamlarında birden fazla kadınla birlikte olabilmelerinin önemli bir erkeklik özelliği olarak görülmesi, erkeklerde (aynı zamanda eşlerinde) HIV enfeksiyonu kapma riskinin yüksek olmasına sebep olmaktan olduğundan bahseder.

Sanayi öncesi toplumlara ilişkin incelemelerde cinsel şiddetin çok az olduğu ve hiç görülmediği bildirilmiştir. Erkek dünya üzerinde iktidar kurmaya başladıkça kadınlar üzerinde iktidarı kaybetmeye başlamış cinsel şiddeti ise bir iktidar aracı olarak kullanmaya başlamıştır. Cinsellik sanayileşmeyle birlikte bir savaş alanıdır. Artık erkeğin iktidar kurmaya çalıştığı bir alan olmuştur. Taciz ve tecavüzün kadın özgürlüğünü kısıtlayan korkular olması gibi iktidarsızlık ve kadını cinsel anlamda yönetememe de erkeğin en büyük korkularından biri haline gelmiştir.

Kadında erkek kadar şiddete başvurabilir. Kudat (2007: 99-106)'ın çalışmasına göre, bu şiddeti örneklerle açıklarsak ;

- *Erkeği başkalarının yanında küçük düşürmek, uzun uzadıya hakkında sosyal çevresine küçük düşürücü şeyler anlatmak.*
- *Erkeğin cinsel hayatıyla ilgili hikayeler uydurmak, ana karakteri beceriksizin teki olarak göstermek.*

- *Onu suçluluk duygusu içerisinde bırakmak, bu duygu içerisinde bırakmak için sürekli yeni teknikler geliştirmek.*
- *Kimse yokken tehdit etmek, sindirmek, zorlamak.*
- *Kariyerinde yükselmesini ve sosyal olarak gelişmesini engellemek için sürekli olay çıkarmak.*
- *Sessizlik, konuşmamak, sessizliği yıllarca sürdürmek.*
- *Kıskanmak, çok ileri derecede her hareketini eleştirmek.*
- *Her an kötü bir şey yapabilecek gibi yaşamak bundan ötürü erkeği sürekli tetikte bırakmak.*
- *Erkeğin akraba ve arkadaşları ile kavga edip istememek, onlarla birlikte sosyalleşmeyi kabul etmemek.*
- *Erkeğin yaşam değerlerini ikinci sınıf bulup, arkadaşlarını, hobilerini vs eleştirip aşağılamak.*
- *Sürekli başka kadın ve erkeklerden örnek vererek erkeğin özgüvenini yıkmak.*
- *Çocuklara erkek ile ilgili aşağılayıcı kelimeler öğretmek erkeği çocuklarının yanında sürekli aşağılamak.*
- *Soğukluk.*
- *Odaları ayırmak*
- *Küsmek.*
- *Dırdır olarak halkça tanımlanan; gereksiz konularda uzun süre bir sonuca ulaşmayı amaçlamadan konuşmak ve erkeğin yalnız başına kalmasını engellemek.*
- *Sevdiği giysilere eşyalara zarar vermek.*
- *İşten kovdurmak.*
- *Cinsel şiddet.*

Kadınlar şiddet kullanırken kendilerini korumayı amaçlamazlar. Şiddet psikolojik sorunları bulunan ve madde bağımlılığı olan kadınlarda yaygındır çünkü bu tür kadınlar sürekli terk edilme korkusu, gerçek dışı beklentiler ve kıskançlık içerisinde. Şiddet gören erkek bu durumu en yakını ile bile paylaşamaz. Kadınlar erkeklere nazaran şiddet kullanma konusunda erkeklere nazaran çok kreatiftir.

"Eskiden erkeğin sağladığı şeyler (emniyet, barınak ve yuva, sosyal statü) artık kadınların kendi başlarına temin edebilecekleri şeyler haline geldi. Bir zamanlar erkeğin katkısı hayatı iken bugün tercihe bağlı bir ek - ve bu katkının bazı kadınların ödemek istemediği bir bedeli var. Kadınlar gitgide daha fazla evden dışarı çıkıyor, para kazanıyor, gerçek kariyerlerinin sahibi

oluyor, küfrediyor, eğleniyor ve bir zamanlar erkeklerin kendi tekelinde gördüğü diğer bütün her şeyi yapıyorlar. Bu kadınları etkilemek isteyen erkeklerde yeni numaralar öğrenmeleri gerektiğinin fark ediyorlar. Bunlar arasında: dış görünümüne ve bakımlarına daha fazla özen göstermek, dedikodu ve duyguları ve tasarım konusunda daha rahat olmak - bütün bunlar erkeklerin hem maddi hem manevi anlamda kafa yoracakları yepyeni bir yol. Ve bütün bunların "gerçek bir erkek" olmaya yakışmadığını kim söyleyecek? Erkekler eskiden beri rahatlıklarının ve ilham kaynağı kadınlara hala ihtiyaç duyarken kadınlar gün geçtikçe daha az erkeklere ihtiyaç duyduklarını düşünüyorlar bu da oyunun kurallarına dair her şeyi değiştiriyor. (Kudat, 2006 :200-202).

Artık kadın, erkeğe duyduğu bağıllığı azalmaya başladığı düşünülür. Erkeğin yaptığı çoğu işi yaparak iktidardaki hegemonik erkekliğin kafasını karıştırmış onu bir krize sokmuş olmasının sonucu olarak; *modern erkek, metro seksüel erkek* dediğimiz yeni erkeklik şekilleri ortaya çıkmış olması gösterilebilir. Erkek ve kadın rollerindeki bu dönüşüm, toplumsal cinsiyet anlamında giderek birbirine benzeyen cinsel kimlikler ortaya çıkarmıştır. Günümüzde modern erkeklik yeniden tanımlanmaktadır. Sayısız farklı erkekliğin birbirine dönüşümü söz konusudur. Kadın ve erkek arasındaki farklılıklar azalmaya başlamıştır.

Eril modeli titizliğin ve seçmenin modeli olarak niteleyen Baudrillard (1997: 109)'a göre "*modern nitelikli erkek, kolay tatmin olmaz. Bu erkek hiçbir zayıflığa izin vermez. Hiçbir ayrıntıyı küçümsemez. Edilgen bir biçimde ya da doğal zarafetle değil, daha çok gösterdiği seçicilikle seçkindir. Seçmeyi bilmek ve yanılmamak erkeğe başkalarından ayırt edilmeyi sağlar.*"

Günümüz Türkiye'sinde erkeklik üzerine eleştirel yazılar ve akademik çalışmalar yapılması çok yenidir. Entelektüel düzeydeki erkeklik eleştirisi Türkiye'de genel algıda yerleşmiş bir düşünce biçimi değildir. Batı'da Feminist hareketin geldiği durumda erkeklerin kendilerine bakmalarını ve erkekliklerini sorgulamaları sonucunu ortaya çıkarmış ve günümüz erkeklik çalışmaları başlamıştır. Ülkemizde feminizm'in "*Erkek düşmanlığı*" şeklinde algılanması, feminist hareketlerin eleştirilmekten çok değersizleştirilmeye çalışmanın ilk bölümündede bahsettiğimiz üzere ataerkil değerler ile çatışması ve militarizm ile toplumda yer edinene muhafazakar eğilimler erkekliğin eleştirilmesini kabul etmeyip erkekliğin yüceltilmesi yolunu seçmektedirler. Bu anlamda erkeklik çalışmalarının, erkekler hakkında kişilerin düşüncelerini özgürce dile getirmeleri konusunda toplumumuzda sıkıntılar olduğu açıktır. Azınlıkta kalan

düşüncelerin medyada yeteri yer bulamaması gibi bu konunun önünde de toplumsal yapımızdan kaynaklanan sıkıntılar bulunmaktadır.

2.3.2 Cinsel Hizmet Satın Alımı

Seks işçiliğinin izlerini bilinen geçmişin en erken dönemlerinde bile takip edebilmemize karşın, seks işçileri çok kısa dönem aralıkları haricinde suçlamalar, dışlanma ve şiddetle bir arada bir yaşam sürdürmüşlerdir. Ülkemizde sayıları yüz bin civarında olduğu öne sürülen seks işçileri, toplumun en çok dışlanan gruplarından biridir ve yürürlükte olan yasalara rağmen, ihmal edilmelerinde sakınca olmayan ahlak düşkünü kişiler olarak değerlendirilmektedir.

“İnsan ticareti, kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir.” (Palermo Protokolü, 2000).

Aynı bentte istismar kavramı ile başkalarının fuhşunun istismar edilmesi veya cinsel istismarın başka biçimleri; zorla çalıştırma veya hizmet ettirme, esaret veya esaret benzeri uygulamalar, kölelik veya organların alınması tarif edilmektedir. (Palermo Protokolü, 2000).

"İnsan ticareti ile mücadele alanında, özellikle kadınların suçlu değil, mağdur olarak kabul edilmelerine yönelik ilk çalışmalara öncülük yapan STK'lardan, La Strada; BM'nin yaptığı bu tanımı, insan ticareti ile ilgili yapılmış en kapsamlı tanım olarak kabul etmektedir. Bu suçla mücadele eden aktörler açısından tanımın, birleştirici ve mücadele araçlarını geliştirici etkisi olduğu da savunulmaktadır" (La Strada, 2005:7).

Eşitliğin bulunduğu bir toplumda, erkekler kadınları nesneleştirmez, onu bir seyirlik nesne, haz kaynağı yapmazlar, bir ticari mal olarak görmezler. Günümüzde genelevler serbesttir. Devlet bu vb. yerleri denetlemekte ve vergi almaktadır.

"Eril egemenliği üreten cinsellik, kadın bedeninin satın alınabilir/el konabilir olmasının yanı sıra, geri kalan kadınların cinsel yaşamlarına yönelik cinsel denetimle de şekilleniyor. Bekaret beklentisi ve namus adına erkeklerin kadınlara karşı baskı, tehcir ve şiddet uygulaması yaygın. Erkekler hata yaparsa bu gemenemez doğaları yüzündendir. Oysa kadınların böyle bir sorunları yok kabul edilir. Erkek egemenliği erkekleri çokeşli ilişkilere yatkın

tanımlamaktadır ve bunun da kınama dışında hiçbir yasaklayıcı ve engelleyici önlemi ve yaptırımını yoktur" (Sancar, 2008: 198-201).

2.4. Kadına Yönelik Şiddetin Boyutları

Türkiye'de her iki kadından birinin hayatının bir döneminde fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldığını araştırmalar⁽¹⁾ ortaya koymaktadır. Araştırmaların verilerine göre, şiddet şiddeti doğurmaktadır. Çocukluğunda şiddet gören erkekler, eşlerine ve çocuklarına şiddet uygulamaktadır.

Türkiye, Dünya Ekonomik Forumu (WEF) Küresel Kadın Erkek Eşitliği Raporu⁽²⁾'na göre cinsiyet eşitsizliği sıralamasında 134 ülke arasında 126. sıradadır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) Cinsiyet Eşitsizliği Raporu⁽³⁾'na göre Türkiye, 127 ülke arasında 83. sırada yer almaktadır.

Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü ⁽⁴⁾ araştırmasına göre, ülke genelinde okuma yazma bilmeyen 4,5 milyon civarı kişinin %80'ini kadınlar oluşturmaktadır. Mevcut araştırmalar eğitim düzeyinin şiddet davranışı arasındaki ciddi ilişkiye işaret etmektedir. Türkiye'de kadın ve erkeklerin %64'ü "*kadının asli görevinin çocuk bakımı ve ev işleri*" olduğu konusunda hemfikirdir.

Arat ve Altınay(2008)⁽⁵⁾, yaptıkları araştırmada Türkiye'de her üç kadından birinin fiziksel şiddet yaşadığı ve kadının daha çok para kazanmasının şiddet riskini iki kat arttırdığı belirtmiştir. Araştırmacılar aynı çalışmada kadınların öğrenim düzeylerinin artmasıyla fiziksel şiddet görme oranının düştüğünü söyler. Okuma-yazma bilmeyen kadınlardan en az bir defa şiddet görenlerin oranı %43, yüksek öğrenim görmüş kadınlarda ise bu oran %12'dir.

Araştırmacı Adil Gür(6)'ün 2012'de Milliyet gazetesi için 42 il, 126 ilçede 3 bin 252 kadınla yüz yüze görüşülerek yaptığı “Kadına Yönelik Şiddet” anketine göre rakamlar şu şekildedir; (Gür, 2012)

Şimdi sayacaklarım oldu mu?	Oldu	Hiç olmadı
Eşinizin sizi kıskanması	73.6	26.4
Eşinizin size bağırması	67.4	32.6
Eşinizin sizi başkalarının yanında azarlaması	27.6	72.4
Sizi istemediğiniz zamanlarda cinsel ilişkiye, birlikte olmaya zorlaması	20.5	79.5
Arkadaşlarınızı görmenizi engellemesi	18.3	81.7
Evdeki eşyaları kırıp dökmesi	17.2	82.8
Ailenizi görmenizi engellemesi	13.0	87.0
Sizi dayakla tehdit etmesi	13.8	86.3
Maddi imkanı olduğu halde sırf sizi cezalandırmak için para vermemesi	12.1	87.9
Evden kovması	10.9	89.1
Çocuklara zarar vermeye tehdit etmesi	5.8	94.2

Tablo 2 :Ev içi sözlü şiddet oranı (Gür,2012)

- Kadınların yüzde 67,4’ü eşi tarafından sözlü şiddete maruz kaldığını söylemiştir(bknz. Şekil 3). Evli-boşanmış/dul her 100 kadından; 74’ünün eşi kıskançtır, 67’sinin eşi kendisine bağırmıştır, 28’i eşi tarafından başkalarının yanında azarlanmıştır, 21’i eşi tarafından cinsel şiddete maruz kalmıştır, 18’inin eşi arkadaşlarını görmesini engellemiştir, 17’sinin eşi sinirlendiğinde evdeki eşyaları kırıp dökmüştür, 14’ü eşi tarafından dayakla tehdit edilmiştir, 13’ünün eşi ailesini görmesini engellemiştir, 11’i eşi tarafından evden kovulmuştur.

Her 100 kadından 47’si şiddet görüyor			
Fiziksel şiddet gördü mü?	Evli	Boşanmış / Dul	Toplam
Sık sık / Her zaman	5.7	21.1	6.7
Arasıra / Bazen	11.8	15.8	12.0
Çok seyrek / Nadiren	12.0	13.2	12.0
Geçmişte oldu ama şimdi olmuyor	16.4	7.9	15.8
Hiç olmadı	54.1	42.1	53.4

Tablo 3 :Şiddet gören kadın oranı (Gür,2012)

- Aile baskısı hissettiğini söyleyen kadınların yüzde 8,8’i, bazen/ara sıra hissettiğini söyleyen kadınların yüzde 22,5’i, baskı hissetmediğini söyleyen kadınların yüzde 68,7’si eşinden şiddet gördüğünü ifade etmiştir.
- Evli veya boşanmış her 100 kadından 47’si eşinden fiziksel şiddet gördüğünü söylemiştir (bknz şekil 4). Ankete katılan evli kadınların

yüzde 45,9'u, boşanmış/dul kadınların ise yüzde 57,9 eşinden şiddet gördüğünü belirtmiştir.

- Babası tarafından çocukluğunda şiddet gören kadınların yüzde 19,6'sı eşinden şiddet gördüğünü belirtmiştir. Eşinden şiddet gören her 100 kadından 48'i de kendi çocuğuna şiddet uygulamıştır. (bkz şekil 5)

Eşine şiddet uygulayan her 100 erkekten 38'i çocukluğunda ailesinden şiddet görmüş

Fiziksel şiddet gördü mü? Eşinizi ailesi döver miymiş?	Evet eşimden şiddet gördüm	Hiç olmadı	Toplam
Evet	37.5	18.4	27.3
Hayır	62.5	81.6	72.7

Eşinden şiddet gören 100 kadından 48'i kendi çocuğuna şiddet uyguluyor

Fiziksel şiddet gördü mü? Çocuklarını döver mi?	Evet eşimden şiddet gördüm	Hiç olmadı	Toplam
Evet	48.4	27.0	36.9
Hayır	51.6	73.0	63.1

Tablo 4 :Aile içi şiddet etki oranı (Gür,2012)

- Şiddetin erkeklerin kadını baskı altında tutma aracı olmasından dolayı kadınların şiddet gördüğünü düşünenler yüzde 68,8. Kadınların kendi hatalarından dolayı şiddet gördüğünü düşünenler yüzde 17,4. “Erkek döver de söver de, geleneklerimiz böyle” diyenler yüzde 4,9. “Kadına şiddet diye bir şey yok, abartılıyor” görüşünde olanlar ise yüzde 3,7'dir.
- Kadınların yüzde 85'i hiçbir şekilde haklı görülebilecek dayak olmadığını, yüzde 9,8'i ise bazı durumlarda erkeklerin eşlerini dövebilecekleri görüşündedir.[†]

1. Bahsedilen araştırmalara BM Türkiye bürosundan ulaşılabilir.
<http://www.post2015turkey.org/tr/kaynaklar/tematik-alanlar/bm-kadin-dokumanlari>, 18.11.2014
2. BM Türkiye Kadın Raporları : <http://www.post2015turkey.org/tr/kaynaklar/tematik-alanlar/bm-kadin-dokumanlari>, 18.11.2014
3. Küresel Kadın Erkek Eşitliği Raporu:
<http://web.tbmm.gov.tr/gelenkagitlar/metinler/322672.pdf>, 18.11.2014
4. Kalkınma Programı (UNDP) Cinsiyet Eşitsizliği Raporu :
http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/ourwork/democraticgovernance/in_depth/WomenEmpowermentandGenderEquality/ 18.11.2014
5. Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü:
<http://www.kadininstatusu.gov.tr/projeler/tamamlanan-projeler/turkiyede-kadina-yonelik-aile-ici-siddet-arastirmasi-2008> 18.11.2014

- *“Haklı görülebilecek dayak yoktur” diyen kadınların yüzde 89,6’sı, “bazı durumlarda erkekler eşlerini dövebilirler” diyen kadınların yüzde 10,4’ü eşinden şiddet gördüğünü söylemiştir.*

Araştırmaların sonuçlarından anlaşılacağı üzere şiddetin birçok boyutu bulunmakta ve toplumsal cinsiyet rollerindeki eşitsizlik durumları şiddeti beslemektedir.

-
6. Arat ve Altınay'ın Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Araştırması 2007
http://www.usak.org.tr/images_upload/files/1201%20kad%C4%B1na%20y%C3%B6nelik%20%C5%9Fiddet.pdf, 18.11.2014
 7. Adil Gür Kadına Yönelik Şiddet Araştırması : <http://www.milliyet.com.tr/evli-her-iki-kadından-biri-siddete-ugramis-/gundem/gundemdetay/08.03.2012/1512517/default.htm>, 18.11.2014[†]

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MEDYADA TOPLUMSAL CİNSİYET VE ŞİDDET İLİŞKİSİ

3.1 Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Medyada Eşitsizliğin Üretimi

Habercilik, haber taşıma, gezgin anlatıcılık, ulaklık dünyanın hiç bir döneminde günümüzdeki kadar birbiri içine geçen bir iş olmamıştı. Çünkü artık haber, çok çeşitli medyalarda, büyük bir sektörde yatay ve dikey ilişkiler içinde üretilir. Günümüzde habercilik büyük bir medya endüstrisi içinde çalışan haber profesyonellerinin işidir. Geçmişte gezginlere, habercilere verilen değer ve özgürlük bugünün üretim ortamında çalışan gazeteciler için büyük ölçüde daraltılmıştır. Umberto Eco'nun sözleri günümüzde neyin değerli bir haber olduğunu tanımlar. "*Gazetelerin doğuşunun ardında eski bir ideoloji yatar. İstisnai olan, haberdir. Köpeğin insanı değil, insanın köpeği ısırması haberdir. Böylesi bir haber anlayışı önem arz eden her türden tarihsel ve bilimsel nosyonun karşısında yer alır.*" Dolayısıyla günümüzde habercilik, medyada her zaman etik ile en çok çatışan kurumlardan biri olmuştur. Medya sadece toplumsal güç (iktidar) alanını değil, aynı zamanda güç iktidar ilişkilerini de yansıtır. (Tuchman'dan aktaran Aslan, 2014: 35) Tüm bunların sonucunda haberde temsil, etikle çatışma, reyting, güç ve iktidar ilişkileri sonucunda ortaya çıkmıştır.

Dilin betimlediğini yeniden sunumu yoluyla manipüle edilebilir. Dil bir kültür aracıdır. Medya; toplumun kültürüne ilişkin simgelerini kodlayarak yeniden oluşturur. Onları birer medya ürünü yani "ticari bir ürün" haline getirir.

Haber metnini belirli bir konuda okuyucusunu bilgilendiren tarafsız bir tür olarak kabul ederiz. Glasgow Medya Grubu (GMG) yaptığı çalışmalarla ortaya koyduğu üzere haber tarafsız değildir. Haber tarafsızlık ilkesiyle kendini meşru gösteren bir ideolojik araçtır.

"Haber söylemleri üzerinde, üretim sürecini, sosyal ve kültürel bağlamlarını da dikkate alarak çözümleme yapan Glassgow Medya Grubu, tarafsız bir dille ve söyleme sahip olması beklenen haberin toplumdaki egemen yargılar ve değerlerin etkisinde üretildiğini saptar. Dolayısıyla da haberin öncelikle kültürel bir üretim olduğu savını geliştirir. Sosyal olarak üretilen haber, toplumdaki egemen kültürel yargılara ve değerlere karşılık gelmekte, onların dışında çıkamamaktadır. Bu yönüyle de haber sosyal bir üretdir" (Eldiridge'den aktaran Güngör, 2011: 217).

Güngör'ün aktarımıyla GMG'nin diğer saptamaları; politikacıların, doktorların, akademisyenlerin ve sanatçıların vb. medyada daha çok temsil imkanı bulması üzerinedir. Toplumdaki diğer kesimler haber medyasında çok düşük düzeyde temsil edildikleri görülmektedir. Bu durum medyanın egemen kesimlerin temsilini yaptığını göstermektedir.

Medya, Türkiye'deki cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddet durumlarının örneklerini, hakim ideolojinin kadına bakışını görüp analiz edebileceğimiz bir kurumdur. "BM kadınlara karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW: 85-88) 4. ve 5. Birleştirilmiş Ülke Raporu'na göre medya ülkemizde kadınlara karşı ayrımcı olan cinsiyet rolü kalıplarını üretmekte ve devam ettirmektedir.

"Editorial yapı, bir iktidar ve kontrol alanıdır. Endüstriyel bir ortamda gerçekleşen haber üretiminde temel belirleyici olan muhabir değil, editorial yapıda bulunan karar vericilerdir. Haberın biçimi, içeriği ve hangi bakış açısıyla verileceği editorial yapıda belirlenmektedir. Haber üretimini "kapı tutuculuğu" ile açıklamaya çalışan yaklaşımların editorial yapıyı iktidar ve kontrol alanı olarak ele almadığı, yönetilenlerin de (muhabir) enformasyon akışında belirleyici olduğu tezi doğru değildir. Bu bakış açısı haber bürokrasisindeki iktidar yapısını örtmektedir" (Aslan, 2014: 377).

Medya günümüzde endüstrileşme sonucu belirli büyüklüğe ulaşmış sermaye gruplarının yatırım yaptıkları bir alandır. Çünkü günümüz kapitalist yaşamında

"Dünyanın en büyük servetlerinin önemli bir kısmının medya ve ilişkili sektörlerde yaratıldığı bilinmektedir" (Kaya,2009: 142).

Bu sermaye gruplarına bir örnek Doğuş Grubu'dur. Bu grup; bankacılık ve finans, otomotiv, inşaat, turizm ve hizmetler, gayrimenkul, enerji gibi alanlarda hizmet veren şirketlerin yanında Doğuş Yayın Gurubu'nun da sahibidir. Doğuş Yayın Grubu 8 televizyon, 4 radyo istasyonu, 8 dergi ve

internet portalı ve NTV yayınlarını içerir. Medya bürokrasisi, Kemal Aslan'ında çalışmasında üzerinde durduğu gibi (Aslan, 2014: 377) endüstrileşen medyada yöneten ve yönetilenlerin hiyerarşik bir ortamda bulunduğu bir yapıda oluşmaktadır. Muhabir, haber üzerinde özgür tek karar verici değildir. Haber olayını yaşayan muhabirin üzerinde, haber konusunu yaşamayan, orada hiç olmayacak bir bürokratik yapı haberin üretilmesinden son aşamaya ve yayınlanmasına kadar ki süreçte karar vericilerdir. Muhabirin üstündeki bürokratik yapı, editoryal yapıdır. Dolayısıyla etik gazetecilik bireysel bir sorun olmaktan ötedir.

Gazetecilik üzerine sürdürülen etik tartışmaların eksikliklerinden biri, etik gazeteciliğin her şeyden çok bir kişisel ahlak sorunu olarak anlaşılmasında yatar (Erbring'ten aktaran Morresi, 2003: 21).

Haberci 5N + 1K uygulaması (ne, nerede, nasıl, niçin, ne zaman ve kim tarafından) ile haber konusunu anlatır. Bir bilginin habere dönüşmesi için yeni, farklı, önemli olan ne sorularından birine bilginin olumlu cevap vermesi durumu o bilginin kamuoyunun dikkatini çekecek haber konusu olmasını sağlar (Dumanlı, 2011: 11). Bu anlamda haberi gerçek dünyada meydana gelen olay, kişiler ve şeyler hakkında yeni ve toplumun ilgisini çeken enformasyon olarak tanımlayabiliriz (Dursun, 2003: 63). Habere önyargı ile yaklaşılmamalı, yorum katılmamalı. Haber, önyargı içermemeli, arka plan bilgileri içermeli, manipüle edilmemeli, tek taraflı olmamalı, eksiksiz yazılmalıdır. Haberde yargı bildiren sıfat kullanılmamalıdır.

Haber gerçeği temsil eden bir metindir. Öncelikle haberi üreten muhabir'in bir kimliği vardır. Ait olduğu kurumun bir ideolojisi vardır. Gazeteci, haberi nasıl pazarlayacağını düşünür dolayısıyla haberi bir senaryo gibi düzenler, haber unsurlarını bir önem sırasına göre yazar, muhabir kendi ideolojisine göre haberin en önemli unsurunu bulur ve öne çıkarır. Dolayısıyla gerçeğin oluşturduğu metne göre gerçeğin bir bölümünü seçer.

Haber metinlerinde eşitsizliğin üretiminde önyargı, yorum içeren sıfatların metine katılmasını görürüz. Erkek sadece ismi ile nitelenirken kadın; bakire X, bekar anne X, liseli kız X, konsomatris X, kocasından dayak yiyen X şeklinde nitelenir. Erkek içinse terk edilen X, işsiz kalan X, aldatılan X gibi

klişelerle etiketleme görürüz. Haber metni bazı bilgileri geri plana atma, muhabirin kendine göre önemli gördüğünü sık sık bahsetmesi ve üzerinde durulmak istenmeyen konunun geri plana atılması ya da hiç bahsedilmemesi durumlarını içerir. Haber metni ön varsayımda bulunabilir; sanki başka bir sebep yokmuş gibi bir sebebin üzerinde durabilir. Örneğin; "*Kadın kocasıyla birleşmeye karşı çıktı ve kocası tarafından darp edildi.*" vb. cümleler kullanan metin olayı adli süreç sonucunu beklemeden ön varsayımla anlatabilmektedir. Oysa adli süreç sonucu olayın başka sebepleri bulunabilir. Cümlelerin etken edilgen olma durumuyla haber metni eşitsizlik üretebilir; "*Kadın kocasıyla birleşmeye karşı çıktı ve kocası tarafından darp edildi.*" örnek cümlesi ile açıklamaya devam edilirse; bu cümlede kadın etken konumdayken, "*Koca birleşme isteğinde bulundu ama olumsuz cevap alınca karısını darp etti.*" cümlesinde ise kadın edilgen durumdadır. Muhabir bir kadın ise ilk cümleyi kullanma tutumu yüksektir. Bir erkeği yani "koca"yı etkin hale getirerek metnini yazabilir. Sonuçta toplumsal cinsiyet kalıpları ile yetişen, eğitilen, iletişim kuran ve düşünen habercilerin dili, metinlerine ve seçtikleri konulara da yansır. Bilinçli olarak ya da içgüdüsel olarak haber metinleri ait oldukları toplumun iktidar ilişkilerini yansıtırlar.

Genel kuramlara göre haber yazımında sıra en önemli olandan daha az önemli olana doğru bir anlatı yapısı ile haberi yazılır. İdeolojik sebeplerle bu sıraya yazar muhadele edebilir. Yazar özellikle bir konuyu en öne çekebilir. Bu şekilde önem sırasına müdahale ederek konuyu vurgular. En öne çekilen daha çok önemli kabul edilir. Öne çıkarma olarak tanımlanan bu durum dışında yazar çerçeveleme yöntemini de kullanabilir. Olayların zamanını değiştirebilir. sonra olanı önce olmuş gibi yazabilir. Cümlelerin öznelerinin yerleri ile etken edilgen olma durumlarıyla oynayabilir.

Suçun haberlerde gösterim oranı toplumda meydana gelen suç olanına denk değildir. Bu anlamda medya haberleri suç ve suçluyu seçerek haber yapar. Cinayet ve şiddet haberleri ilgi görmesinden ötürü diğer suç türlerine nazaran daha çok işlenir. Bir suçun haberde temsil oranı toplumda temsili ile eşit değildir. Ayrıca kamu görevlilerinin seks ve medyadaki şiddet gibi kolay hedeflere yoğunlaşarak dikkati yoksulluk ve eşitsizlik gibi daha karmaşık

toplumsal sorunlardan ve suçlardan uzaklaştırdıkları öne sürülen iddialar arasındadır.

"Bağımsızlığın en yüksek düzeyde gerçekleştirilebileceği gazetecilik kesimlerinde bile gazetecinin son kararı reytingler ile belirlenir hale gelmiştir. Nereye bakarsanız bakınız, insanlar değer yargılarını pazarda elde edilecek başarıya göre oluşturmaktadırlar. 19. yüzyıldan bu yana; yalnızca otuz yıl öncesine gelene kadar, Baudelaire, Flubert ve başka avangart yazarların ortamında, piyasada çabuk başarılar elde edilmesi kuşkuyla karşılanırdı. Çağa ve paraya teslim olmanın bir işareti olarak görülürdü. Tam aksine bugün, piyasa, daha da yaygınlaşan bir biçimde, meşruiyet kazanmanın meşru bir aracı olarak görülmektedir" (Bourdieu, 1998: 27).

Demokratik toplumlar için her kademedeki şeffaflık çok önemlidir. Şeffaflık için medyada değişik fikirlerin, seslerin sayılarının artması gerekmektedir. Medya dışlanmışların sesini de duyuran bir araç olmalıdır. Tekel olmamalı tekel olmayı kırmalıdır. Enformasyon kamusal bir maldır. Enformasyonun kamusal olması haberde kamu faydası aranması gerekliliğini ortaya çıkarır. Haberde kamusal bir fayda olmaması durumunda, reyting değeri aranarak yapılan habercilikte eşitsizliğin üretimi yönünde ciddi sorunlar bulunmaktadır.

"Enformasyon kamusal bir maldır ve bu nedenle enformasyonun ilkelerini, kurallarını ve uygulamalarını destekleyecek olan kamusal bir etikdir. Kamusal etik bir toplum modeline bağımlıdır ve Raels ve Habermas'ın kamusal etiği iletişimin temel bir rol üstlendiği demokrasi tipini tarif eder. Gazetecilerin hak ve ödevlerinin de bu rolden türetilmesi gerekecektir. Gazetecilik üzerine sürdürülen etik tartışmaların önemli eksiklerinden biri, etik gazeteciliğin her şeyden çok bir kişisel ahlak sorunu olarak anlaşılmasında yatar" (Saxer'den aktaran Morresi, 2006: 31).

"Ayrımcılık "kişilere ve gruplara gerçekten sahip oldukları veya sahip oldukları varsayılan bir özellikten dolayı diğerlerine olduğundan daha farklı muamele etmek. Farklı muamele pozitif de olabilir (pozitif ayrımcılık). İlkinde, muhtemelen, bir haksızlığa uğrama; ikincisinde ise, muhtemelen, bir imtiyaza mahzar olma, imtiyazlı bir konum verilme durumu söz konusudur (Yayla, 2011: 27).

Ayrımcılıktan yola çıkarak "eşitlik" kavramının negatif ayrımcılığa tabii tutulmama hali olarak tanımlayabiliriz. Kamu yararı ise Yayla'nın Liberal teoride tanımlamasıyla;

"Kurallılığı muhafaza etmektir; zira, düzenli toplumsal hayat kurallılığa dayanır ve kuralılık uzun vadede o kuralları ihlal edenlerin bile yararınadır" (Yayla, 2011: 101).

Kapitalizm'de piyasada serbest piyasa kuralları içerisinde mal ve hizmetlerin satın alımı ve satımı vardır; temel amaç maksimum kar elde etmek kar maksimizasyonunu sağlamaktır. Haberin metalaşması, haber hizmeti satımı (haber ajansları ve bağımsız gazeteciler, fotoğrafçılar, yurttaş gazeteciler, sosyal medya vb.) kuralların muhafazasını güçleştirmektedir. Medyadaki kural ihlallerinin cezası kural ihlali sonucu sağlanan faydadan daha düşük ceza maliyetinde ise ceza ödeyerek kural ihlalleri yapılabilmektedir. Kısacası kural ihlalinin metalaşması söz konusudur. Mesleki etik denetimin gelişmemesi medya mensuplarının halkın gözünde statü kaybına neden olmaktadır. İlkeli ve etik gazeteciliğin bağımsız denetim kavramıyla genişletmek gerekir çünkü ilkeli ve etik davranmak bir artık bir denetim gerektirmektedir.

Amerika, Kanada, Avustralya ve İngiltere'de medyayı doğru okuyabilmek için belirli temel ilkeler belirlenmiştir. Bu ilkeler arasında şunlar yer almaktadır.

- 1. Medya mesajları itinayla seçilmiş, düzenlenmiş, gözden geçirilmiş ve kurgulanmış yapılardır. Her ne kadar gerçek gibi görünse de, bize sergilediği dünya gerçek olan değil, gerçeğin medya tarafından temsil edilmiş biçimidir.*
- 2. Medyanın bize dünyayı sunuş biçimiyle medya tüketicilerinin dünyayı algılayışı arasında sıkı bir ilişki vardır.*
- 3. Medya iletileri bünyesinde değer ve ideolojileri barındırır.*
- 4. Medya mesajları, ekonomik, sosyal, siyasal, tarihsel ve estetik bağlamlar içerisinde üretilir.*
- 5. Medya iletileri, insanların sosyal gerçekliği kavramalarını sağlar.*

(İnceoğlu ve Çomak, 2009: 28)

Haberde eşitsizliğin üretimi sorunu kurallar ve kurallardan sonra gelen etik, ilke gibi yaptırımlardan daha geniş bir denetim sorunudur. Medya mensupları bir yarış içerisinde ve olayların hep merkezindedir. Psikolojik ve fiziksel anlamda insanın sınırlarını zorlayan bu mesleki yaşam koşullarında haberin satılması ve alınması piyasa koşulları ile en çok ilkeler ve etik ile

çatışma içerisindedir. İlkeler ve etiğe dikkat etmeyen bir rakip karşısında tutunmak son derece zordur. Kurallar bir düzenleme getirmektedir ama eşitsizliğin üretimi sorunu, ayrımcılık, ilkeler ve etik konusunda gelişmeler olsa dahi sorun var olmaya devam edecektir. Asgariye indirmek mümkündür.

"Habermas'ın vurguladığı gibi, çağcıl devletin hukukun üstünlüğü ilkesi temelinde denetimi, toplumsal yaşamı etkileyen kararların, etiksel ve siyasal eşitliğe sahip vatandaş-bireyler tarafından iletişim yoluyla alınmasını simgeleyen kamusal alanın varlığıyla iç içe geçtiği zaman ancak, demokratik bir yönetimin işlerliğinden ve meşruluğundan söz edilebilecektir" (Yavaşgel, 2009: 123).

Emine Yavaşgel'in çalışmasında üzerinde durduğu gibi güncel yaşamda konular, diyalog ile çarpıtılmaktadır. Var olan düzen karşıt görüşlere, kanıtlara, verilere yeterince değer verilmeyerek haklı gösterilmektedir. Alınan siyasal kararların kamuoyunca özgürce tartışılmasına olanak verilmeden kabulü sonucunda bir çelişkiler yumağına dönüşmektedir. İletişim kuruyor, anlaşıyor, uzlaşıyor görünmek çarpıtılmış bir iletişimi doğurmaktadır.

İletişim araçlarının neyi nasıl haber yapacakları ideolojik ve ekonomik durumları ile bağıntılıdır. Günümüz medyasında haberin değeri bu ideolojik ve ekonomik durumun ekseninde haberin ne kadar dolaşım değerine sahip olduğu ile ilgilidir. Bugün medyanın ilgisini çekmek, dolaşımında değerli olacak şekilde medyada yer almak bu kitle iletişim aracının ideolojik ve ekonomik duruma uygun, yararına durumlar ve imajlar sergileme ile gerçekleşmektedir. Bu bir anlamda bir propaganda bir reklam malzemesi olmak gibidir. Günümüzde haberin değerini haber ajansınca başlığa çekilmesi, gazetede manşet olması, birinci sayfa haberi olması, tüm medya organlarının dikkatini çekmesi belirlemektedir. Bunun da en kestirme yolunun magazinleşmek olduğunu vurgulayan Cheviron medyanın piyasa mantığına boyun eğdiğini vurgular. Kitle kültürü iz bırakmayan, geleceği olmayan, öznel bir derinleşmeye gereksinim duymayan bir kültürdür. Şimdide var olmak için yaratılır ve şimdide tüketilmesi ve ardından uçuculuğun ve geçiciliğin düzeninde kayıtlanması gerekir.

"Popüler basın, müşterisinin dikkatini çekmek ve merakını kamçulamak için cinayetlerin detaylarını yazmaktan, hatta katillere suçlarını nasıl işlediklerini ayrıntılarıyla anlattırmaktan kaçınmayan bir basındır. Kar kaygısı

yazılı basının temel kaygısına dönüştüğünde, gazete sayfalarında felsefi politik tartışmalar görülmez olur ve daha popüler konular bu tartışmaların yerini alır. Yarış alanına, yangın yerine ilk ulaşan muhabirler, yanmış çocuklara ve kocaları tarafından dövülmüş kadınlara soru sorma yarışına girer" (Lemieux'ten Aktaran Cheviron, 2009: 216).

Medyada cinsiyetlerin eşitsiz temsili sorunu sürekli medya alanını inceleyenlerin karşılaştıkları bir sorun olmuştur ve olacaktır. Günümüz medyası erkek egemen bakışa sahiptir. Erkek izleyen kadın ise nasıl izlendiğini izleyen konumundadır. Yayınlar izleyicinin toplumsal cinsiyetinin erkek (Hegemonik Erkek) olarak kodlandığı bir izleyicini gurubuna göre hazırlanır. Dolayısıyla bu eşitsiz kodları taşır. Haber söylemi Ayşe İnal'ın saptadığı dört özelliğe dayanır. (İnal,1996:95-96)

1. Haber söylemi gazeteciliğin günlük yaşam ve iş üretimleri sonucunda ortaya çıkar.
2. Haber söylemi gazetecilerin ideolojilerini taşır.
3. Haber söylemi zamanının güç ve iktidar ilişkilerini taşır.
4. Haber söylemi medyanın ekonomi politikasını taşır.

Van Dijk'ın ideolojik karesine göre eşitsiz kodların haber metinlerine yerleştirilmesindeki dört unsur Devran'nın aktarımına göre şu unsurları taşır (Van Dijk'tan aktr. Devran, 2010: 123)

1. *Kendi olumlu ve güzel niteliklerinin ve eylemlerinin vurgulanması.*
2. *Ötekinin kötü, olumsuz nitelik ve eylemlerinin vurgulanması.*
3. *Kendi kötü ve olumsuz eylem ve niteliklerinin azımsanması veya fazla üzerinde durulması.*
4. *Ötekinin olumlu ve başarılı eylemlerinin küçümsenmesi ve gereğinden daha az dile getirilmesi.*

3.2. Şiddet Bağlamında Toplumsal Cinsiyetin Medyada Sunumu

Toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri konusunda medyanın toplumsal gerçeği yansıtması, hakim iktidarın araçlarından biri olması nedeniyle

eşitsizliği yeniden kuran olarak kabul edilmektedir. Erkek ve kadın kimlikleri belirli kalıplar içinde işlenir. Erkek ve Kadın arasındaki ilişkinin nasıl olması gerektiğini ve farklı kadın ve erkek kimliklerini de nasıl algılamamız gerektiğini medya öğretir.

Baker'in Walter Benjamin'den alıntılıdığı üzere *"İmajlar inceden inceye "fikirler" olmaya yönelirler. İmajlar çağımızdaki insanın zihinsel faaliyetlerini organize etme yönünde çok etkilidir. İmajlar kanaatlerin oluşumunu sağlarlar. Kanaat nosyonunun deneme niteliğinde bir eleştirisini, eski felsefenin bakış açılarından -episteme (dizginleştirilmiş -bilgi) ve doxa (kanaat) arasında oluşturdukları zıtlık- ve siyasi kurumları çoğunlukla kanaatlerin denetlenmesi ve manipülasyonuna dayanan bugünün parlamenter demokrasileri "kanaat toplumlarıdır" (Baker, 2010: 339).*

Medya modern dünyada bireylerin fikirlerinin oluşmasında, onların davranış kalıplarının değişmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Medya bir anlamda bireyleri çevresinden ve dünyadan soyutlanmış bir şekilde yaşamasının önüne geçen önemli bir kurumsal yapıdır.

"Görüntüler, olayların "durum"lara çevrilmesidir, olayların yerini görünümle tutarlar. Görüntülerin büyüsel güçleri, onların yerini görünümle tutarlar. Görüntülerin büyüsel güçleri, onların yüzey yapılarından, içsel çelişkilerinden ve barındırdıkları diyalektik özelliklerden kaynaklanmaktadır. Eski büyüler dünyayı değiştirmeyi amaçlarken, yeni büyüler dünya ile ilgili kavramlarımızı değiştirmeyi amaçlamaktadırlar. (Flusser, 2009: 4,15).

Kadın ve erkeğin çeşitli medya ürünlerindeki durumu ve bunların şiddetle ilişkisinde erkeğin, kadınlık üzerinde konumlandığı görünür. Çoğu yapımda üstün özellikli kahramanlar erkektir. Kadınlar bu kahramanların sevgilisi konumundadır. Çoğu medya ürününde dünyayı kadınlar kurtarmaz. Zeyna v.b. karakterler azda olsa gözümüze çarpmaktadır. Yaşlı kadınlar filmlerde yer almazlar. Çok az rolde saçında beyazlar olan bir kadın görürüz. Kadının bedenini sergilemesi ve güzel kadının şiddet görmesinin seyirciyi çektiği düşünülür. Kadınlar filmlerde siyaset konuşmazlar. Diyaloglarda kadınlara has sorunlar ve günlük hayatta çokça konuştukları erkeklik durumları diyaloglara taşınmaz. Medyada haberi çoğunlukla erkekler sunarlar. Erkek sunucular habercilikleriyle önalana çıkarken kadın haber sunucuların güzellikleri ve diksiyonları ile önalana çıktıkları görünür. Medyada kadının ve erkeğin hiyerarşik bir konumlandırma içinde sunulduğu görülür. Bu şiddet

haberlerine yansır. Şiddet görmüş haldeki kadın fotoğrafları, kadının psikolojik, cinsel ve fiziksel şiddete uğramış halde gösterimi tersine erkeği bu şiddet haberlerinde temsil eden imajlara rastlanılmaması. Hiyerarşinin medya tarafından şiddet haberleri vasıtasıyla yapılandırılmasını örneklendirir.

"Kitle iletişim araçlarının en etkililerinden biri olan televizyon da, kadınlık ve erkekliğe ilişkin algılamaların sunumu toplumsal cinsiyete dayalı kalıp yargıları pekiştirmektedir. Mora'ya göre kitle iletişim araçları ile dayatılan kadın imajı, toplumda kadına yüklenen rollerle özdeştir. Bu rol ya güzel, hoş, iyi eş, iyi anne, iyi ev kadını ya da şiddet mağduru, cinsel obje olarak iyi-kötü olarak tanımlanmaktadır. Biri toplumsal kabul gören kutsal anne-eş, diğeri ise aşağılanan kadın temsilidir" (Mora, 2005: 6).

Günümüz erkekliğine dair medyadaki temsiller de olumsuzdur. Genelde dizilerde, filmlerde ve reklamlarda çoğu zaman erkekler beceriksiz kişi olarak gösterilmektedir. Negatif özellikli bir çok erkek tipi klişeleşmiş olarak artık karşımızdadırlar. Feminizm'in kadın bedeni ve klişeleşmiş kadın temsilleri konusundaki tüm eleştirisini günümüzde erkek bedeni ve erkek temsilleri üzerinde söylememiz mümkündür. Kudat'ın (2006) çalışmasında da anlatıldığı gibi; maço tutumlar ve duygusuzluklar ve tekdüzelikler vurgulanmaktadır. Artık kadınlar ise tam aksine genellikle daha becerikli, daha zeki ve daha düşünceli olarak temsil edilmektedir. Erkekler cinsel zevk düşkünleri veya aşırı aksiyon tutkunu ergenler olarak tasvir edilmektedir. "Şu erkekler, erkek değil mi?, erkek işte" diye başlayan diyaloglar olumsuz nitelermelerle bitmektedir. Toplumun algısı erkekler yönünde negatif değerlerle yüklüdür.

Kadınlar, şiddet gösteren ve uygulayanlar olarak erkeklerden geri kalmamakta günümüzde bir çok filmin kadın kahramanı çevresine şiddetin her türlüünü uygulayabilen güçlü kadın imajıyla anlatılmaktadır. Erkek gücü karşısında şiddet kullanarak özgürleştiğini ispat eden kadın durumundadırlar. Bu şiddet uygulayan kadın görüntüsü değişen modern güçlü kadın olarak sunulmaktadır. Bu durum şiddet uygulayan güçlü erkeğin imajını yani şiddet uygulamanın bir iktidar aracı olmasını pekiştirmektedir.

"Sözlü saldırganlık türlü şiddet olayları içinde belki de en az üzerinde durulandır. Son yıllarda sözde sanatsal yapıt olarak piyasaya sürülen onlarca filmde kadınlar asmak, kesmek, öldürmek, bomba atmak gibi birçok saldırgan davranış da sergilenmektedir. Kadınlar her türlü şiddet yöntemini sergilemekte,

erkeklerden fiziksel güç ve kavga hünerleri açısından hiç de aşağı kalmadıklarını göstermektedirler" (Kudat, 2006: 59).

Medyada kadının habere konu olması için genellikle trajik bir olayın içerisinde olması gerekmektedir. Bir şehidin annesi/eşi, taciz ya da tecavüze uğrayan kişi, dövülen ya da katledilen vb. Kadın genellikle gündemden uzakta makyaj, çocuk bakımı, zayıflama, estetik vb. alanlarda haber konusu olmaktadır. Gazetelerin son sayfa güzeli olarak uydurma haberlerin içinde hegemonik erkek bakışındaki ideal kadın sergilenir. Günümüzde benzer durumlar kadınlar kadar sık olmasa da erkek için de geçerlidir. Erkekler de fiziksel özellikleri ile haber sayfanın yakışıklısı olma durumundadırlar. Gazetelerde hızla yayılan erkek köşe yazarlarının gülümseyen köşe fotoğrafları, önce görüntü ile dikkat çekme ve bedeninin görünümü üzerinden haber olan erkeklerin artışı, spordaki başarıdan daha çok dövme, giyim ve skandallar ile haber olmaya başlayan erkek sporcular, araba, saat, takım elbise vb. nesnelere haber olan siyasetçiler gibi klişeleşmeye başlayan erkek temsilleri sonucu hegemonik erkeğin arka sayfa yakışıklısı olma günlerinin yakın olduğu açıktır. Erkeğin bedeni de nesneleşmiştir.

Şimşek'in çalışmasındaki veriler oldukça ilginçtir. *"Günümüz Basınında Kadınlar-Gazete Haberlerinde Kadınların Temsiline Yönelik Analitik Bir Çalışma"* başlıklı incelemede farklı ideolojik eğilimlere sahip beş gazetenin taranması sonucu hakim ideolojik görüş olan "kadın"ın karşınının "erkek " olduğu, toplumsal cinsiyet rollerine farklı ideolojilerin bir alternatif getirmediği var olan düzeni yeniden ürettikleri gözlemlenmektedir. Söylem analizine göre ideolojilerini meşrulaştırmak için gazetelerin cinsiyet rollerini kullandıkları ortaya çıkmaktadır. Yani incelemeye göre kadın haklarını öne çıkarmak pratikte kadınların özgürleşmesi anlamına gelmemektedir. (Şimşek, 2000: 109-114). Bu sonuçlar Aynur Köse'nin; *"Türk Basınında Kadın: 2010 Türkiye'sinde Sosyal Haklar Açısından Kadınların Temsili"* çalışmasında gazetelerin ilk sayfalarını taramıştır;

"Gazetelerin sunum farkına rağmen gazetelerin her gün kullandığı cinsiyet ayrımcılığını pekiştiren ifadeler, yorumlar, görüntüler, alıntılar ile kadın bedeni üzerinden cinsiyetçi bir söylem inşa ettiği tespit edilmiştir" (Köse,2011: 415).

Kısacası on yıl içinde sunum yöntemleri değişse de cinsiyetçilik ve eşitsizliğin gazete haberlerinde üretimi devam etmiştir.

"İktidar söylemi elinde tutandır. Hegemonyanın yeniden üretiminde söylemi elinde tutan seçkinler; yazarlar, siyasetçiler, konuşmacılar, editörler bir denetime sahiptirler. Gazeteciler iktidarı nasıl tasvir edeceklerini iktidara nasıl katkıda bulunacaklarını öğrenirler" (Turow'dan aktaran Van Dijk, 1983: 351).

Birey bu söylemlere gönderme yaparak kendi davranışını onaylar ve onaylatır. Van Dijk'in bulgularıyla devam edersek: kadın özgürleşme hareketi, ayrımcılığa maruz kalan diğer hareketler karşılarında medya tarafından meşrulaştırılan bir söylem ve bu söyleme gönderme yaparak kendisini meşrulaştıran bireyler bulur. İktidarın gizlenmesi olan bu durumda güçsüz durumdakiler kendi çıkarlarına düşündükleri eylemler içerisindeyken iktidarın iktidar alanını geliştirmesine hizmet ederler.

Sinema filmleri ve televizyon filmlerinin çocuklara "şiddet bütün sorunları çözer" temasını aştığı konusunda kaygılanılmaktadırlar. Örneğin, pek çok polisiye ya da dedektif dizisinde çözümler çoğu zaman kimin, başkişinin mi yoksa karşı gücün mü daha sıkı dövüştüğüne ya da daha iyi ateş ettiğine bağlıdır (Armer, 2010: 90).

Ataerkil düşünce ve yaşam biçiminin yansıması Hollywood filmlerinde görülmektedir. Erkek; cesur, akıllı, aktif, yetkin, sorun çözendir. Kadın ise ya sorun çıkarıcı 'hafif' kadın ya da sadık eş, anne olarak ev içi ile sınırlı, pasif bir varlıktır. Micheal Chion çiftlerin öyküsünü işleyen filmlerin dışında kalan filmlerde, kadın kişiliğinin, galip gelenin ödülü, savaşçının ikramiyesi ya da öykünün yalnızca süsü olarak kullanılması durumuna dikkat çeker ve Sydney Pollack'ın şu sözlerine yer verir: "Senaryo yazarları kadın kişileri sorunların kaynağı olarak görmeye alışmışlardır, çoğunlukla da haklıdır çünkü kadınlar senaryoda 'cinsellik ve geçici aşklar' için vardır ve filmin omurgasında önemli bir yer tutmazlar (Oluk, 2008: 83).

Anlatı sinemasının şiddet ve kadın erkek rolleri ele alış şeklinin şiddet üzerinde etkisi birçok araştırmanın konusu olmuştur. ABD Senatosu adli kurulu 1999 raporuna göre;

Bir genç 18 yaşına gelene kadar 200,000 simülasyon şiddet hareketi ve 16,000 öldürme sahnesi gördüğünü iddia etmektedir. Amerikan Psikiyatri Birliği gibi şiddet karşıtı guruplar, günümüz çocuklarının televizyonda 200,000'den fazla şiddet eylemi gördüğünü ve üniversiteye girmeden evvel 10,000 cinayete şahit olacaklarını iddia etmektedir (Trend, 2007: 11).

Buna göre şiddet içerikli medya izlemenin üç riski bulunmaktadır; saldırgan hal ve davranışları öğrenme, özenme, şiddete karşı duyarsızlaşma ve şiddet kurbanı olma konusunda artan bir korku duyma.

Burada bir sorun karşımıza çıkmaktadır. Şiddete medyada hayır dediğimizde devletin medyaya uyguladığı yeni bir sansür durumu ortaya çıkmaktadır. Medyada şiddet sorunu bireyin nerede durduğu ve hangi soruların kim tarafından sorulduğuyla ilgilidir. İnsan insanın kurdudur deyişine dönersek. Birey şiddetin insan doğasının bir parçası olduğunu düşünüyorsa izlediği şiddet onda ne ölçüde etkilidir. Eğer insan barışçıl bir varlıksa şiddet kullanmayı medya vasıtasıyla öğrenmesi, rol model aldığı starların davranışlarını içselleştirmesi şiddeti öğrenmesi ve uygulaması üzerinde etkilidir.

"Çocuklar ve yetişkinler şiddeti, örnek aldıkları kişiden de öğrenirler. Ve tabii ki çevre de büyük rol oynar. Aile, yaşlılar, sosyal kurumlar ve kültür, şiddeti tasdik eden davranış ve inançlara katkıda bulunur. Bu bağlamda medyada şiddetin saldırgan davranışta bir rolü vardır fakat yardımcı rolden fazlası değildir. Bir kişinin şiddet uygulaması televizyondan gelen eğlenceden daha güçlü ve karmaşık bir şeydir" (Trend, 2007: 49).

"Medyada şiddetin zararlı olup olmadığı meselesinin ötesinde, insanların neden izlemeyi seçtikleri sorusu daha tahrik edici bir sorudur. Medyada şiddet hangi arzuları karşılar? Eğer varsa hangi zevkleri verir?" (Trend, 2007: 77).

Çağdaş ülkeler medyanın kurbanların ve şiddetin ve ölümün açıkça temsiline kısıtlamalar koyarken, Türkiye de henüz bir kısıtlamalar döneminde geçilmemiştir (Tutal, 2014: 283). Medya şiddet haberlerinde öncelikle bakma arzusunu tatmin eder. Bakma arzusunun ilerisinde röntgencilğe (skopofili), gizli olanı görme, yasak olanı görme isteğine güdüler. Yasak alanı görme konusunda insanoğlunda büyük bir haz vardır. Bu arzunun ileri dereceleri röntgencilikten doğan hazla tanımlanır. Medya da kişi izleyicinin kendisini izlediğini görmez, bu nedenle her türlü hatayı yapar, hatta kimsenin bilmesini istemediği sırlarını ifşa eder. Şiddet görüntülerinde şiddete uğrayan kameraya bakmaz kameradan habersiz konumdadır. Böylece medya ve izleyici röntgenleyen konumdadır, "dikizlemekten" haz alır. Böylece hem röntgenci olur hem de şiddet durumuna bir üst bakışla bakarak tanrı konumunu yaşar.

Freud'a göre röntgencilik ve teşhircilik birliktedir. Medya vasıtasıyla (internet, TV, CD, vb.) röntgenleyen izleyici günümüzde internet vasıtasıyla teşhircilik de yapabilmektedir. Durumlarını, mutluluklarını, sosyal medyada yayınlanan kişisel anların ve imajlar kendini sergileme arzusudur.

"Teşhircilik, insanın kendi bedeninin parçasına bakmasını içeren oto-erotik etkinlikten kaynaklanır. Bilinçdışında teşhirci olan herkes aynı zamanda birer "röntgenci (voyeur)"dir. Kendini sergileme arzusu ise skopofilik dürtünün bir değişimidir" (Pacteu'dan aktaran Kar ve Güven, 2009: 336).

Burada bir narsızım vardır, ileri dereceleri yerleşik psikolojik sorunlara neden olabilir. İleri derecelerinde kişiler kendi şiddet davranışlarını, intiharlarını, gizli anlarını teşhir etmekten çekinmeyeceklerdir. Sosyal yaşamda varlığından haberdar olunmayan güvenlik kamerası ve haber kamerası gibi vb. kamera görüntüleri, film stüdyolarında üretilen kurgusal görüntüler, internette yayınlanan kişisel görüntüler internet vasıtasıyla (youtube, vimeo vs.) modern dünyada izleyici bulmuştur. Kişinin düşünme yetisi yerine en uç durumdaki şiddet, ölüm, acı, savaş, tecavüz, gazeteci infazları, terörist saldırılar, doğal afetler, trafik kazaları, intiharlar, seyirlik bir eğlence malzemesine dönüşmektedir.

Kar ve Güvenin belirttikleri üzere; gözetlemeyi kolaylaştıran teknolojiler Freud'dan alıntıyla teşhirciliği de kolaylaştıran teknolojilerdir.

"Gözetim kültürünün genişlemesine yol açan önemli etkenlerden biri de, insanın içindeki "gözetleme merakıdır" (Kar ve Güven, 2009: 317,320).

Gözetim kültürü, medya aracılığıyla bir tür eğlence atmosferi içinde, bireyi bu haz endüstrisinin nesnesi haline getirmekte ve mahremiyet alanını aşındırmaktadır. Bu haz sarmalında kişilerin gerçeklik algısı değişmektedir.

Çünkü dünya her şeyin yapay olarak kurgulandığı bir tiyatro sahnesidir. Artık gerçekliğin yerini sahnelenmiş gerçeklik almaktadır (Kar ve Güven, 2009: 317,320).

Böylece, medya izleyicisi olarak birey, bizzat gözetleyen konumuna geçerek, gözetimin "Büyük Birader"i, başka bir deyişle "yeni gözetim oyuncusu" olmuştur. Büyük birader ya da İngilizcede özgün adıyla 'Big Brother' Orwell tarafından yazılmış 1984 romanındaki kurgusal karakterlerden

biridir. Artık kimin kime neden niye şiddet uyguladığının bir önemi yoktur. Önemli olan şiddet görüntüsünün sahnelenmesi ile ulaşılan izleyici sayısıdır.

Sansasyonel konular; medya tarafından kamu gündemi oluşturma konusunda en büyük potansiyele sahiptir. Şiddet haberleri ve şiddet görüntüsü medya da ilgi çeken konulardır. Medya da sunulan şiddet haberlerinin şiddeti beslediği ve şiddet artışına hizmet ettiği, yapılan araştırmalarca ortaya çıkmasına rağmen medya habercilik yapar görünümünde şiddet haberleri ve görüntüsüne sıklıkla yer vermektedir.

3.3. Medyanın Şiddeti ve Cinsiyetleri Metalaştırması

Medya ticari bir alan olmaya başladıkça bir panayır alanına dönmeye başlamıştır. Ticari kaygı haber bültenlerini ve gazeteleri eğlenceye dayalı görüntülere, seyirlik nesnelere halindeki haberlerin yayımlandığı mecralara çevirmektedir. Haberin değeri dolaşımdaki gücü ile ölçülmektedir. Şiddet görüntülerinin dolaşımdaki gücü büyüktür bu sebeple medya da sıklıkla karşımıza çıkmaktadırlar.

Fakat şiddet gösteriminin, şiddetin yaygınlaşması üzerindeki etkisinin ölçülebilmesinin imkansızlığı yönündeki tartışmalar halen günceldir. Şiddet davranışı üzerinde bireysel ve toplumsal birçok etken vardır. İletişim araçlarının rolü yardımcı bir rol olduğu kabul edilmektedir.

Televizyon izleyicisi erkek (hegemonik erkek) kabul edilir. Yayınlar erkek toplumdaki egemen değerlerine göre tasarlanır. Birçok kadın programının (dizi, yemek, yarışma, haber aktüel vb.) izleyicisinin kadınlar olduğunu düşünülürken programların egemen değerleri erkek izleyiciye göredir. Mesela bir kadın programında erkeklerin beğendiği güzellik ya da ahlak anlayışı kadınlara sunulur. Temsil edilenler ve reyting alanlar erkeklerin değerleridir. Bu tasarıda ötekileşmiş gruplara yer verilmez. Çünkü erkek izleyen kadın ise nasıl izlenildiğini izleyen konumunda kodlanmıştır. Yayınların kodlandığı erkek grubu hegemonyası kabul edilen erkek grubudur.

Dolayısıyla hegemonik erkeğe göre tasarlanan yayınlar çalışmamızda üzerinde durduğumuz üzere erkeklere de zarar verici, eşitsizliğe zarar verici olabilir.

"Susan Sontag, insanların şiddet ve acı resimlerine olan iştahının neredeyse çıplak bedenlere olan iştahı kadar evrensel olduğunu yazmıştır. Yüzyıllardır Hıristiyan sanatı, Yahya Peygamber'in boynunun vuruluşu ya da İsa Peygamber'in çarmıha gerilişi gibi imgeleri, bu ürkütücü imgelerin uygunsuzluğunu hiç sorgulamadan sunmuştur. Sontag, başka birçok kişi gibi, insanların bu resimlere korkmadan bakarken belli bir tatmin duyduklarını ileri sürmüştür. Bunu yapabileceklerini bilmekten zevk alırlar. Ve korktuklarında da farklı bir çeşit tatmin duyarlar" (Trend, 2007:104).

Şiddet haberlerini işlerken medya çeşitli klişelere yer verir. Klişe kullanmaktaki amaç haberin meslek jargonunda kullanılan "kadrolu haber" sınıfına girmesini sağlayarak hızla okuyucu tarafından kabulünü sağlamaktır. Bu klişeler gazetelerde üçüncü sayfa ve üçüncü sayfa edebiyatı şeklinde anılır. Klişe haberlerde kurgusal olan ile kurgusal olmayan herhangi farklı bir çaba gerektirmeden bir arada verilebilir. Sonunda okuyucuya bir katharsis (arınma) yaşatan bu haberlerin yazımı tıpkı kurgusal türler gibidir.

"Roman gibi yazılmış gazetecilikte dört kurala uyulması gerekir. 1. Hikaye birbiri ardına gelen sahneler üzerinden kurulur, habercinin sesi mümkün olduğunca az işitilir. 2. Jestler alışkanlıklar, biçimler, üsluplar, hareket tarzları ve giysiler halkın yaşam tarzının sembolik özellikleri olarak gündelik yaşamın içinden bulunup çıkarılır. 3. Okuyucuyu sıradan bir haberden daha yoğun biçimde içine alan gerçekçi diyaloglar icat edilir. 4. Her sahne kişisel gözlem noktasından sunulur. Böylece, okuyucuya, durumun içinde olan kişinin duygusal bakış açısından, durumu yeniden yaşıyormuş izlenimi verilir" (Wolfe'den aktaran Morresi,2003: 118).

Şiddet haberlerinde konunun toplumsal bir sorun olarak değil, bireysel şiddet ile ilgisinin altı çizilir toplumsal sorunlarla olan bağlantısına çoğunlukla yer verilmez. Kadına yönelik şiddet olgusunu toplumsal sistem ile ilişkilendirebilecek kavram ve tanımların haber metinlerinde yer alma düzeyi son derecede düşüktür. Medya şiddet haberlerini aktarırken. Şiddet görüntülerine yer vermesinin ardından mağdura ve olaya ait özel görüntülere yer verir. Amaçlananın sansasyon olduğu bu durumda mağdurların resimleri medyada yer almakta, mağduriyet hikayeleri tüm ayrıntılarıyla sunulmaktadır. Kamunun yararı ile alakalı bir uygulama değildir. Bunu örneklerinden biri Münevver Karabulut cinayetidir.

Fotoğraf 1. Habertürk 12 Haziran 2009

Lise öğrencisi Münevver Karabulut 3 Mart 2009 tarihinde Cem Gariboğlu tarafından parçalanarak öldürülmüş ve cesedi çöp konteynırına atılmıştır. Cinayet duyulduktan sonra Türkiye kamuoyunda dikkat çekmiş ve büyük tepki oluşmuştur. Katil zanlısı Cem Gariboğlu cinayetten 197 gün sonra teslim olmuştur. Yargılama süreci 18 Kasım 2011 tarihinde üst sınır olan 24 yıl mahkumiyet kararının verilmesiyle sona ermiştir.

Görselde görüleceği üzere; (Bkz: Fotoğraf 1) erkeğin gözleri mozaikleşmişken, kadının gözleri mozaikleşmemiştir. Karabulut'un kesildiği testere ve cesedinin içine konduğu gitar kutusu ile valizin fotoğrafları da manşetlere taşınmıştır.

"Gazeteler, medyanın bir kolu olarak, satma yani yüksek tiraj peşinde koşmaktadırlar. Bu bakımdan gazeteler halkın ilgisini çekecek haberlere yer vermektedirler. Medya toplumda meydana gelen şiddet eylemlerini, gerilim yaratması ve olumsuzluk taşıması, olağandışı bir olay olması ve bireyler üzerinde duygusal bir etki yaratma olasılığı nedeniyle haber yapmaktadır. İşlenen suçun toplumda yaratacağı etki ne kadar büyük ise medyanın o suç olayını haber yapma olasılığı o kadar fazladır. Bu açıdan değerlendirdiğimizde yazılı basın kadına yönelik şiddet haberlerini okuyucunun ilgisini çeken bir haber türü olarak sıklıkla verebilmektedir" (Gökulu, 2012: 68).

Fotoğraf 2. Habertürk 7 Ekim 2011

Bir diğer örnek; Habertürk gazetesi 7 Ekim 2011 tarihli “Kadına Şiddette Son Nokta!” haberidir. (Bkz: Fotoğraf 2) Gazetenin sürmanşetinde görülen, kocası tarafından sırtından bıçaklanmış, çıplak kadın cesedi fotoğrafıdır.

Bianet[‡]’in incelemesine göre önemli bir sorun da kaynağı yalan ya da kurmaca olan, araştırmaların da bilimsel gerçekmiş gibi, ataerkil söyleme mizah malzemesi sağlamak amacıyla gazetelerde yer almasıdır. (Bkz: Fotoğraf 3) Birinci sayfa haberinde ise şunlar yazılmaktadır: “İngiltere’de yapılan bir araştırmaya göre kadınlar, erkeklerle girdiği savaşları kazanabilmek için kendi kitle imha silahını kullanıyor: Göğüs dekoltesi!” (Habertürk, 31 Mart2012).

Dekolte, erkek kitle imha silahı mı?

Gülin Yıldırımkaya yazdı...

164	164	26	8	0	0	in	A+
Tavsiye Et	Paylaş	Tweetle	Yorum	G+	Gönder	Share	A-

01 Nisan 2012 Pazar, 10:10:15 Güncelleme: 10 Mayıs 2012 Perşembe, 16:17:46

İNGİLTERE’de yapılan bir araştırmaya göre kadınlar, erkeklerle girdiği savaşları kazanabilmek için kendi kitle imha silahını kullanıyor: Göğüs dekoltesi! Araştırmaya göre kadınlar, diğer kadınlara gösteriş yapmak, barda ilk önce servis almak, kuyrukta öne geçmek ya da patronunu etkilemek için dekolteye başvuruyor... Peki bu araştırmanın sonuçları ne kadar gerçekçi? Dekolte, kadınlar tarafından “erkek kitle imha silahı” olarak mı kullanılıyor? Dekolte giyinme kadınları hayatın her alanında bir adım öne mi geçiriyor? Farklı isimlere sorduk, işte yanıtları...

“Erkekler aptaldır dekolteyle köle yapılabilir”

Fotoğraf 3. Habertürk web sitesi 31 Mart 2012

[‡] Bianet: Türkiye’nin gündeminden kaçan haberleri gündeme taşımaya çalışan haber ağı. www.bianet.org

Şiddet eylemlerini tüm ayrıntıları ile açıkça gösteren bir şekilde verilen haberlerde bayağı, sert, ilgi odağı olacak ifadeler konmaktadır. Bu haberlerin şiddete maruz kalan kadınlar ve mağdur yakınları üzerinde ikincil bir mağduriyet oluşturduğu düşünülmektedir.

Habere dramatik bir hava katmak için klişeleri kullanmanın basında etkisi büyüktür. Ayrılmak isteyen eski sevgili, maddi zorluklarla çocuklarını okutan kadın, yasak aşk yaşayan kadın, pavyonda çalışan kadın, gibi gazetelerin kendine has bir üçüncü sayfa edebiyatı gözlemlenmektedir. Olay henüz mahkemece sonuçlanmadan, hikayeyi analiz edip yargıda bulunabileceğimiz bir haber dili, giriş gelişme ve sonuçla okuyucuya bir arınma yaşatan bir üçüncü sayfa edebiyatı gözlemlenmektedir. Arınma (katharsis) trajedinin seyirci üzerindeki etkisini anlatır. Seyirci ya da okuyucu olayın kahramanının yerine kendisini koyar, empati duyar bunun sonucu acı ve korku duyar ve kendi durumuyla ilgili iyimser düşünceler geliştirerek kötü durumdakilerin duygularını deneyimler. Haber metninde arınmanın politik amaçlar için kullanımı söz konusudur. Okuyucu halkın gözü önündeki trajik bir durumun trajik sunumuyla, durumu sorgulamaktan vazgeçer. Bulduğu durum hakkında iyimser düşünceler geliştirir. Dolayısıyla bu metinler okuyucuya haber vermek ve olayı sorgulamaktan ziyade okuyucuda bir arınma sağlar.

Medya akademisyeni George Gerbner "*acımasız dünya sendromunu*" ortaya atmıştır. Gerbner'in görüşüne göre;

Çok televizyon izlemenin başka sonucu, kişinin televizyonda gösterilen şiddetin normal olduğuna (herkesin bunu yaptığına ve sorunları çözmenin iyi bir yolu olduğuna) inanmaya başlamasıdır. Televizyon ayrıca izleyicileri kurbanlara ve acı çekmeye karşı duyarsızlaştırarak şiddetin sonuçlarını anlama, empati kurma, karşı çıkma ve protesto etme yeteneklerini kaybetmelerine neden olur. Ve televizyon insanların güvensizlik ve savunmasızlık duyurularını şiddetlendirmektedir (Trend, 2007: 139).

Cinsellik, cinayet, en sıra dışı olaylar medyanın temel malzemesi olmaktadır çünkü az giderle elde edilirler en çok gelir sağlarlar. Popüler olmak şimdi de yer almak insanlardaki şu anın anlamını kırmakla mümkündür. Kişinin anlık tatminlerini karşılamak, eğlendirmek, hazlarına hitap etmenin

amaç olduğu gözlenmektedir. Şiddeti izlemek insanların görmek istediği bunun için sinemada bilet alıp para ödemeye hazır oldukları bir duygu konumundadır. İnsanlar günlük yaşamda bir kaza veya bir kavga gördüklerinde durup izlerler. Şiddetin etkilerini merak ederler. Susan Sontag "Başkalarının Açısına Bakmak" isimli çalışmasında insanların acı görüntüsüne olan iştahlarının kültürel temellerini incelemiştir. Sontag çalışmasında insanların bu görüntülere bakmaktan zevk aldıklarından bahseder (Sontag, 2004).

Ölüm görüntülerinin çoğalması, ölümün medyatik temsil rejimine dahil edilmesi ancak duyguları harekete geçiren bir koda dönüşmüştür. Bu durumda düşünme ortadan kalkmaktadır. Çünkü fotoğraf ve görüntülere sıkıştırılan ölüm, birey için dışsal bir olguya dönüşmektedir. Medyatikleşmiş ölüm temsilleri düşünme ve anımsamadan daha çok unutmaya kışkırtmaktadır (Baque'den aktaran Tatal, 2014: 283). Ölümün detaylarına ayrıntılarına inildikçe ölüden değil ölümün hakkında konuşulur böylece ölüm vahşiliğini yitirir. Sözcükler ve imgelerle donanmış olması ölümün trajedisini anlamını yok eder.

"İmgelerin gücü ön plandadır. İmge çok güçlü, etkileme gücü inanılmaz; ancak yeniden üretildiğinde ve bitmez tükenmez bir şekilde yeniden serimlendiğinde kesinliğini ve etki gücünü doygunluk noktasına hızla ulaştırır. Bu durumdaysa anlam üretmez ve simgelere gönderme yapamaz hale gelir. Ölüm görüntüleri ve ölüme dair söyleme dökülenler, imgenin ötesine ve varlığın mahremiyetine ulaşmamızı sağlayamaz" (Tatal, 2014: 288).

Medyadaki şiddetin müşterisi durumundayız. Şiddet bir tüketim unsurudur. İnsanoğlundaki gözetleme güdüsünün ve bunun doyumundan sağlanan hazza cevap veren şiddet görüntüsü, şiddet izleme ve ceset düşkünlüğü, vahşet görüntüleri ölüme bakışımızı değiştirmektedir. Ölüm dışsal bir uyarıcı bir simülasyon olarak algılanmaya başlanmıştır. Medyada izlediğimiz bu görüntüler bu şiddet görüntülerinin bu şekilde sunumu ve algılanması pornografik bir dildir. Şiddet haberleri üzerine yazdığı yazıda Nurdan Gürbilek, *Kötü Çocuk Türk* isimli çalışmasında şu saptamada bulunur:

"Günümüz insanının ölüm karşısındaki tavrına, bu tavrın içerdiği ikililiğe işaret ettiği için, pornografi doğru kavram. Çünkü hem yasağı hem de ihlali içerir pornografi. İhlalin aynı zamanda bir kışkırtma üzerine kurulu olduğuna işaret eder. Bir başka deyişle metaforunu cinsellikten almış bir ölüm

söz konusudur burada. Ama bu cinselliği yalnızca bastırılmış, yasaklanmış, üzeri örtülmüş bir şey değil, aynı zamanda Foucault'nun sözünü ettiği türden gizli bir haz bölgesi, bir itiraf konusu olarak söz dökülmeye zorlanmış, kışkırtılmış bir cinsellik olarak da düşünmek gerekir. Ancak o zaman bugünün toplumunun ölüm görüntülerini neden sürekli çoğaltıldığını, ölüm karşısında yaşanan suskunluğa neden bir başka düzlemde bozduğunu, insanların ölümü daima bir aşırılık olarak, bir skandal olarak, sıra dışı bir felaket olarak temsil etmeğe kışkırttığını anlayabiliriz." (Gürbilek, 2001: 34).

Burada ölüm karşısında iki tutum vardır. Modern insanın tutumu: Normalde ölüm karşısındaki insan tavrı bir yas duyma durumu, tahammül edememe, anlatamama ve anlayamama halidir. Diğer tutumsa hiçbir yası, kaderi, üzüntüyü içermeyen, ölüme yabancılaşmış bir şiddet görüntüsünü, vahşeti biraz haz, biraz iğrenme ve merakla izleme isteği var. Bu anlamda ölüm ve şiddet karşısında modern insanın medyada tutunduğu tutum Gülbilek'in Baudrillard gibi tanımladığı üzere pornografide olduğu gibidir.

"Günümüzde cinsellik alanında tecavüze ve şiddete -zincirlerinden boşalmış dişil hazzın "intiharın eşliğindeki"ki eril üstünde uyguladığı şiddet-dayanan orijinal bir durum içindeyiz. Ne var ki, burada söz konusu olan şey, eril cinsel iktidarın kadın üstünde uyguladığı tarihsel şiddetin tersi değildir. Burada söz konusu olan şiddet, vurgulanmayan ögenin akın etmesi karşısında vurgulanan ögenin uyguladığı yansızlaştırma, çöküntüye uğratma ve yok etmeye dayanan şiddettir. Bu şiddet, içi dolu ve cinse özgü bir şiddet değil, caydırıcı şiddettir, yansızın şiddetidir, sıfır noktasının uyguladığı şiddettir. Pornoda bu tür bir şiddettir: Yansızlaştırılmış cinsiyetin şiddeti. Porno bir ideoloji değildir, yani hakikati falan gizlemez; çünkü porno bir simülarkdan ibarettir; yani o, hakikatin etkisidir ve onun var olmadığını saklar" (Baudrillard, 2001: 48).

Şiddet ve pornografi modern toplumlarda kişilerin toplumsal yaşamlarındaki ihtiyaçlarını karşılar. Pornografinin normalleşmesi, normalleştirilmesi öncelikle erkeğin kadın bedenine bakışını, kadın varlığını algılayışını yaralar. Pornografiden sonra erkeğin kadına bakışı yabancılaşır. Pornografi kadını özne olmaktan nesne olma durumuna sokar. Pornografiyle kadın hazzın nesnesi olur. Berger (1986: 47)'in çalışmasında değindiği üzere; *erkek seyreden, kadın seyredilendir*. Bu durum yalnızca erkekler ile kadınlar arasındaki ilişkiyi belirlemez çünkü kadınlar nasıl seyredildiklerini de izlerler. Kadın nasıl izlenildiğini takip ederek diğer kadınlarla iletişim kurar. Kadının kendi izlenişini izlemesi kadının kendisini seyirlik bir nesne olarak kabullenişidir. Bu ataerkil erkek dünyasının kadına öğrettiği değerdir; "nasıl

izlenildiğini izlemek." Erkek için bu durum erkek cinselliği için geçerlidir. Erkek cinsellik esnasında kadın tarafından nasıl izlendiğini izler.

"Başka bir deyişle, kitle iletişimindeki en etkin yayın ya da yayım türlerinden (genre) biri durumuna gelmiş bulunan düz Şiddet ve Pornografi gösterimleri, gazetelerin birinci sayfalarındaki haberlerden. "editorial" denen "türsel kimliği" açık sayılabilecek metinlerden çok daha etkin bir biçimde, toplumsal sistemden ve onun gündelik hayatın işleyişi içindeki yeniden üretiminden yana bir iletişim türü oluşturmaktadır" (Oskay 1986: 396).

Şiddet görüntüleri ve pornografi, özneyi nesneleştirerek kendilerini meşrulaştırırlar ve bir meta haline sokar. Pornografinin ve şiddetin yaşamımızda yer alması ve meşrulaşması kişisel bir sorun olarak gösterilemez bu daha geniş çok yönlü bir sorundur. Şiddet görüntüleri ve pornografinin bedenleri, durumları metalaştırması ile toplumun şiddete yönelmesi, yakın çevrelerindeki insanlar üzerinde uygulamaları şiddet ve pornografinin geniş meşrutiyet alanı kazanımını açıklar.

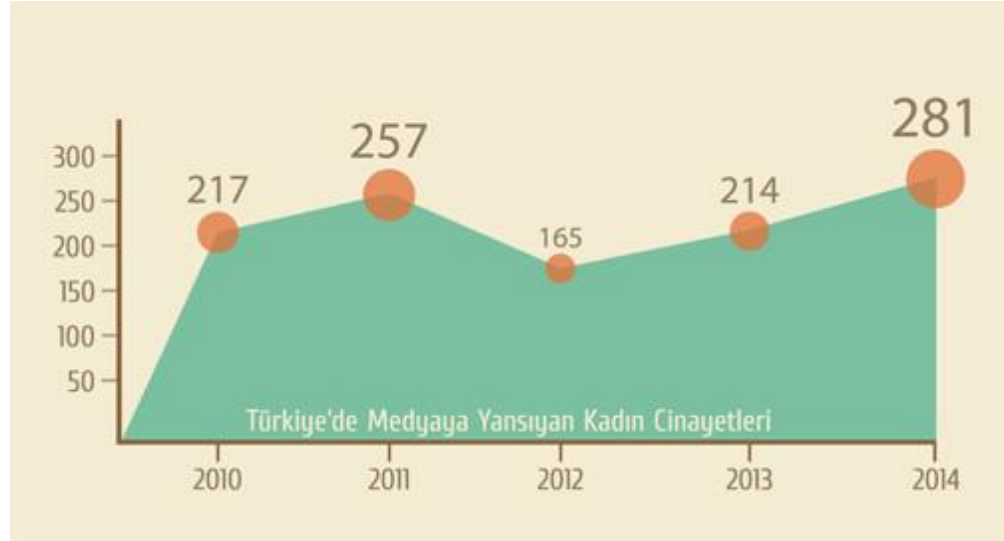
"Morva'nın 'Armağan Ekonomisi ve Medya Kurbanları' çalışmasında aktardığı üzere "Şiddet, karın en emin yoludur". Bu nedenledir ki medya şiddet unsurunu hem içerik olarak çok kullanmakta hem de içeriği nedeniyle şiddete neden olmaktadır. "Stüdyo, arenadır. Orada olanları ulaştırır ekran da öyle. Her durumda şehvet ve şiddet iç içe. Açmak, göstermek, teşhir etmek, gözyaşlarıyla da olsa haz üretmek üzerine kuruludur her şey. Gösterinin, onca şatafatın; görselliğin içinde kapatılmışlık hali." Özel yaşamın içindeki şiddet unsurlarının ön plana çıkararak onların durumlarını sergileyerek izlenirliliğin artırılmaya çalışılması fiziksel ve duygusal zararlar vermektedir Toplum için "Kurban etme Tanrı'ya vakfettiği şeyi yok etmektedir" kurban edilen nesneyi faydalı etkinlik dünyasına bağlayan tek bağ koparılmıştır ama bu kopmanın kesin bir harcama anlamı vardır. İşte medya, izlenirlilik tanrısına verdiği bu kurban insanlarla, elindeki lanetli payı savurup karşılığında ona vaat edilen kazancı elde etmektedir" (Bataille'den aktaran Morya, 2005: 18).

Şiddet ve pornografi ihtiyacının kişinin doğasından değil, toplumsal çevresine günlük yaşam koşullarına bağlı olduğu düşünülür. Ciddi yaşamsal pratikler içindeki çatışma ve beklenmedik olayların sonucu oluşan şiddetten seyirlik nesne olarak haz alma, eğlence aracına dönüştürmenin modern yaşamın insan üzerindeki baskısı sonucu bir rahatlama arayışı olarak anlaşılabilir fakat şüphesiz kişinin bu rahatlama arayışı kötü bir alışkanlık gibi kişiye kullanma ihtiyacı duyurmaktadır fakat kişinin sağlığına mal olmaktadır.

İnsanlar medyada simülasyon şiddeti izlemekten zevk alır. Sinematografik anlatım, görsel ve ses efektleri vasıtasıyla bu zevk heyecan arttırır. Şiddet medyaya yerleşmiştir, onu yasaklamamız görmezden gelmemizin yerine onun ne olduğunu ve etkilerini anlamamız gerekmektedir. Şiddetin gereksiz, yersiz kullanımını tartışılmalıdır.

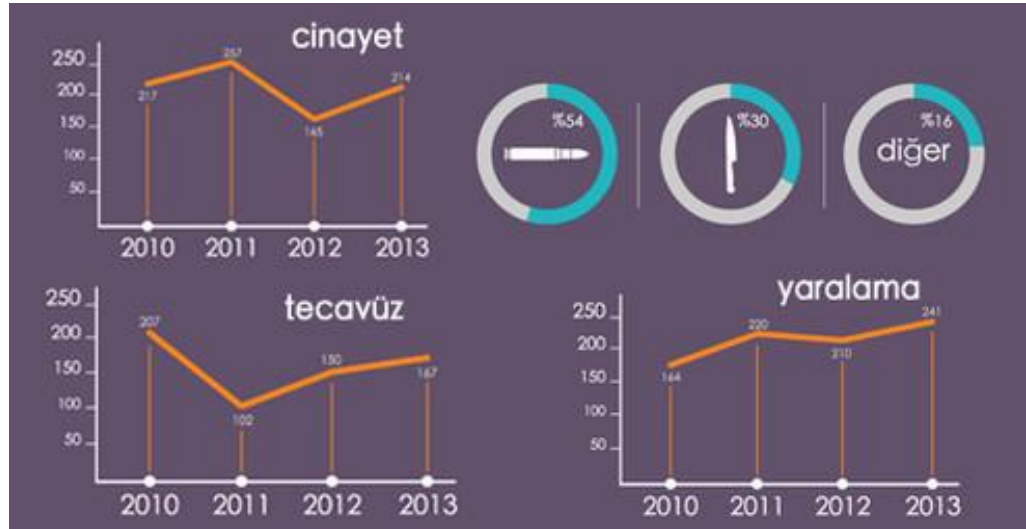
3.4. Kadına Yönelik Şiddet Olaylarının Haberlerdeki Boyutu

2009'da 'Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet' araştırmasına göre, ülke kadınların % 39'u fiziksel şiddet, % 15'i de cinsel şiddet yaşarken, kadınların % 42'si iki şiddetten en az birini yaşadığını ifade etmektedir.

Tablo 5 :Basında haber olan kadın cinayetleri (Bianet:2015, 23-02-2015)

Adalet Bakanlığı'nın 2010 yılı ağustos ayında yaptığı açıklamaya göre, kadın cinayetleri 2003'ten buyana % 1400 artmış durumdadır. Benzer şekilde, Bağımsız İletişim Ağı (Bianet)'Son dört yılda basına yansıyan haberlerde öldürülen kadın sayısı 853'tür. Bu rakam 2010'da 217, 2011'de 252, 2012'de165, 2013'te 214'tür. Bunlar basına yansıyan rakamlardır. Basına yansımayan birçok şiddet vakası da bulunmaktadır. (Bkz: Tablo 5-6)

Tablo 6 : Basına haber olan şiddet rakamları (Bianet:2015)

Tablolarda görüldüğü üzere (bkz. Tablo 5 ve 6) kadına yönelik yaralama ve cinayet haberleri 2011 yılında zirve yapmıştır. 2012'de gözle görünen bir düşüş olsa da 2014 yılı, 2012'yi aşarak grafiğin tekrar bir zirve yaptığı görünür. Kadına yönelik şiddet grafiklerden de anlaşılacağı üzere toplumda halen yoğun vaka bulan bir sorundur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN DİZAYNI VE METODOLOJİSİ

4.1. Araştırmanın Amacı

Araştırma erkek köşe yazarlarının kadına yönelik şiddet sorununu yazılarında nasıl işlediklerini analiz ederek erkeklerin bu soruna bakışını incelemeyi amaçlar.

4.2. Araştırmanın Konusu Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu çalışmanın ana problemi; örneklem olarak alınan kanaat önderi erkek köşe yazarları grubunun, kadına yönelik şiddet sorununu bir erkek sorunu olarak tarifini incelemektir. Temel amaç çerçevesinde aşağıdaki alt problemlere ilişkin cevaplar aranmıştır:

- a) Yazarlarca kadına yönelik şiddet sorununun tanımı.
- b) Yazarlarca kadına yönelik şiddet sorununun çözümü.
- c) Yazarlarca şiddeti toplumda meşrulaştıran (gelenek, örf, adet, namus vb.) erkek değerlerin ele alınışı.
- d) Yazarlarca toplumsal cinsiyet değerlerindeki değişimin şiddet bağlamına etkisi.

Eleştirel söylem analiziyle yazılarda şu durumlar incelenecektir:

1. Kadına yönelik şiddet sorununun tanımı

- 1a) Bir erkek sorundur.
- 1b) Bir kadın sorundur.
- 1c) Bir hukuk, adli idare sorundur.
- 1d) Ekonomik bir sorundur.

2. Cinsiyetleri eşit tanımlamayan cümle ve kelime kalıplarının kullanımı
3. Şiddeti toplumda meşrulaştıran (gelenek, örf, adet, namus vb.) toplumsal cinsiyet değerlerin kullanımı.
 - 3a) Eleştirir
 - 3b) Destekler
4. Yazılarda şiddetin anlatım yeri.
 - 4a) Ailede
 - 4b) Bir gelir grubu içinde
 - 4c) Bir siyasi görüşü taşıyanlar içinde
 - 4d) Tüm toplumda
5. Yazılarda konu edilen şiddet türleri.
 - 5a) Fiziki şiddet
 - 5b) Psikolojik şiddet
 - 5c) Ekonomik şiddet
 - 5d) Cinsel şiddet
6. Kadına yönelik şiddetin nedenlerinin sunumu
 - 6a) Hukuki ve adli eksiklikler
 - 6b) Laiklik ve demokrasi konusundaki eksiklikler
 - 6c) Kadını erkeğe ait gören kadının ikincil durumunu vurgulayan değerler
 - 6d) Ekonomik nedenler
 - 6e) Bireysel nedenler

7. Yazılarda çözüm için rol alanlar

7a) Toplum

7b) Devlet organları ve kanunlar

7c) Erkekler ve erkeklere ait kurumlar

7d) Kadınlar ve kadınlara ait kurumlar

7e) Birey

8. Değişen toplumsal cinsiyet değerlerinin yazılardaki işlenme durumu

8a) Değişen erkeklik değerlerine vurgu yapan

8b) Değişen kadınlık değerlerine vurgu yapan

Varsayımlar:

- Üç farklı görüşe ait kurumların gazetelerinin iki yıl süresince incelenmesi yeterlidir.
- Konusu; kadın sorunları olan yazıların içerik analizi, yazarların kadın sorunlarına değinme oranlarına ulaşmak açısından yeterlidir.
- Kadına yönelik şiddet sorununa değinen köşe yazılarının söylem analizi bir sonuca varmak için yeterlidir.

Sınırlılıklar:

- Güncel verileri değerlendirmek amacıyla tez çalışmasının başlangıç tarihine en yakın dönem 1 Ocak 2012'den 1 Ocak 2013' e kadar bir yıllık dönem seçilmiş fakat yeterli veriye ulaşılmadığı için 1 Ocak 2011'den 1 Ocak 2013'e kadar iki yıl süre ile çalışma sınırlandırılmıştır.
- Nesnel bir inceleme için; ortanın sağ, ortanın solu ve merkezde yer alan dünya görüşü olarak farklı birer gazetenin, yazarları; örneklem bir erkek grubu oluşturmak için yeterlidir.

- Zaman kısıtlaması nedeniyle, makro ve mikro yapıların analizinin ayrıntılarına girilmemiştir. Araştırma ana hatlar ile sınırlandırılmıştır. Bu anlamda saptanan yazıların yazarların tüm yazıları hakkında nesnel bir veri vermesi araştırmanın imkansızları arasındadır. Bu çalışma araştırma dönemindeki erkek bakışı hakkında fikir vermektedir.
- Köşe yazıları, yazarların ve ait oldukları gazetelerin görüşü kabul edilir. Bu çalışmanın konusunu kanaat önderi erkeklerin gazetelerindeki yazıları ile sınırlıdır. Çalışmanın ifade özgürlüğü bağlamında yazıları değerlendirmesi, yazarlar üzerinden kurumların ideolojileri hakkında nesnel bir veri vermesi çalışmanın imkansızlıkları arasındadır.

4.3. Araştırmanın Yöntemi

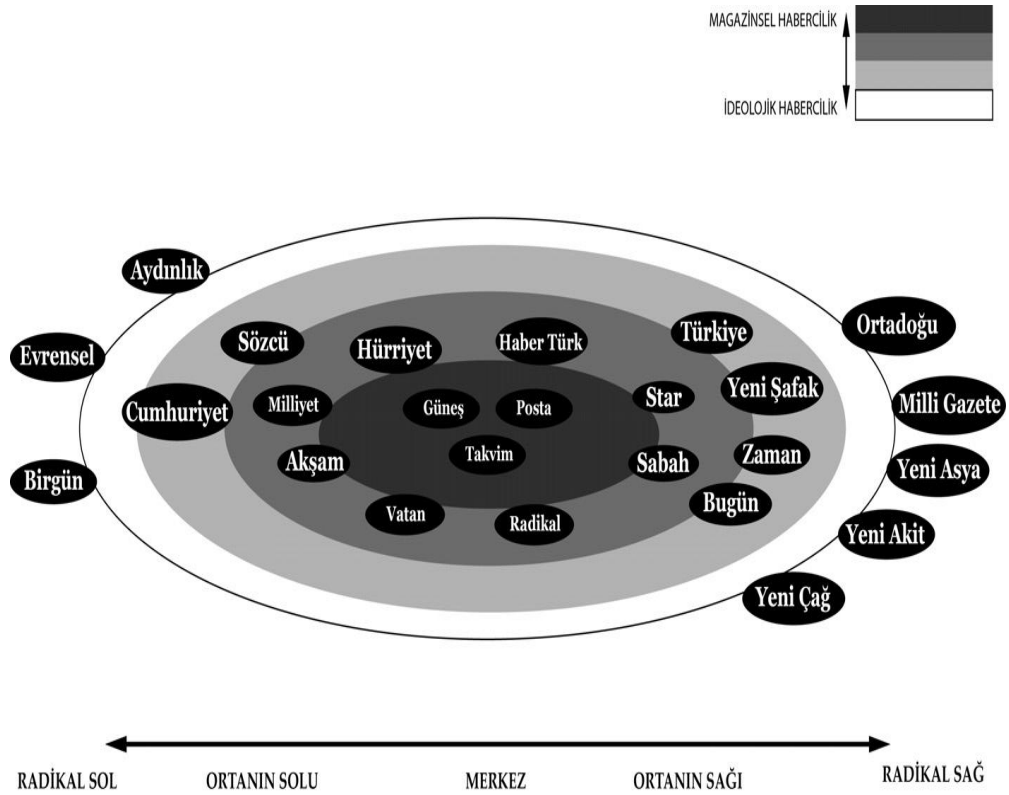
Örneklem olarak seçilen; (Bkz: Şekil 3) Türkiye'deki ortanın sağ, ortanın solu ve merkezde yer alan birer gazetede, erkek köşe yazarları tarafından yazılmış kadına şiddet konulu metinler, Van Dijk'ın söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Eleştirel Söylem Çözümlemesi'nin kullanılmasının amacı, seçilen medya metinlerinin açık ve örtük dilsel yapılarından örtük ideolojik yapılarına ulaşmaktır. İdeolojiler, kimlikler, güç ilişkileri, kültürel değerler, dil aracılığıyla ya da dilsel kurgulamalar yoluyla ortaya koyulur. "Dil" düşünmenin görüntüsüdür.

"Dil toplumsal ve kültürel bir olgudur. Bu olgu sözcükler-arası bir bütünü gerçekleştirirken beraberinde kavramayı ve anlamayı da gerektirir. Anlam, kaynağına yaslanarak kendi kendini yeniden üretir. Böylece, anlam kaynağından hareketle söylemde; "söz-sözcük öbeği"nin nasıl eklemlendiğini çözümlenecek, aynı zamanda anlam kaynağına yönelerek "anlamlama" kavramıyla da yorumlanacaktır" (İnceoğlu ve Çomak, 2009 s:23-45).

Ortanın sağ için örneklem; Zaman, merkez için; Milliyet, ortanın solu için Cumhuriyet seçilmiştir. Örneklem olarak seçilen gazetelerin ideolojilerinin tam olarak orta, ortanın sağ ve solunu güncel olarak temsil edip edemedikleri sorununa çözüm getiren güncel araştırmaya ulaşamadığı için, döneme yakın tarihteki arşiv taramaları sonucu birbirleri arasında en çok fikir ayrılığına düşen gazeteleri 2007'deki çalışma (Bkz. Şekil 3) ile karşılaştırarak belirlenmiştir.

1 Ocak 2011 - 1 Ocak 2013 tarihleri arası yayımlanmış, erkeklerin yazdığı tüm köşe yazıları araştırmanın konusudur.

Şekil 3: Gazetelerin İdeoloji Yörüngesi[§]

Milliyet gazetesi 2007 yılından farklı olarak Doğan Grubu'ndan, 2011 yılında Vatan gazetesi ile birlikte Demirören Grubu'na geçmiştir.

Kitle iletişim araçlarının içerikleri, kullandıkları dil ve anlatımlarını kitle iletişim aracının mülkiyetinin kime ait olduğundan bağımsız değerlendiremez. Kitle iletişim araçlarının mülkiyet yapısı sonucu oluşan kendi iç denetimleri yayımların dilsel içeriğine yansır. Köşe yazarları bu anlamda gazetelerinin mülkiyet yapısından bağımsız olduklarını söyleyemez. Kişi düşüncelerini istediği ölçüde ve biçimde birçok sebepten yazamayabilir. Düşünce ve metin üzerindeki sansür ilk olarak düşüncenin metne aktarımında ortaya çıkar. Yazar metnini gazetenin mülkiyet ilişkilerini gözeterek yazabilir.

[§] Gazetelerin ideolojik görüşlerinin haritasının oluşturulması, Deren Van Het Hof ve Açıklan'ın 2007 yılında yaptıkları, "2007 Seçimleri Basın Reklamları: Ana akım Gazeteler ve Merkez Partiler" adlı çalışmadan da yararlanılmıştır.

Gazetelerdeki köşe yazıları yorumdur ve okuyucular bu yorumun gazetenin mülkiyet sahibinin görüşünü de yansıttığını kabul eder.

Yazılar içeriklerine göre; *İnsan hakları ve kadın özgürlüğü, Sağlık (kürtaj vb.), cinsiyet eşitsizliği ve pozitif ayrımcılık, (eğitim, ekonomi vb.) toplumsal cinsiyet rolleri ve egemen değerler, şiddet* konu alt başlıklarına göre sınıflandırılmıştır.

Makro yapı haber başlıkları, giriş, sonuç genel fikir verirken, haberin ana metninde esas olay, arka plan bilgileri bağlam ve yorumlar yer alır. En önemli bilgiler önce verilerek bilgilerin önem sırası belirlenir.

Mikro yapıda ise, sözcük seçimleri, sözcükler arası bölgesel uyumu, peşi sıra gelen cümlelerin birbiriyle ilişkisi incelenir. Ayrıca haberin retoriğini ortaya çıkarmak amacıyla da, cümlelerin uzunluğu-kısalığı, basit ya da birleşik, etken ya da edilgen olması, fotoğraflar ve haberin inandırıcılığı için kullanılan grafik, sayısal veriler göz önünde bulundurulur (Mora, 2007: 123).

Birey yaşadığı toplumun kültürel, ideolojik ve kurumsal özellikleri tarafından şekillendirilmiştir. Bu durum diline yansır. Söylem ve metin analizinde temel olan konu, bireyin kullandığı kelimelerle oluşturduğu metindir. Köşe yazılarını değerlendirirken dil kullanımındaki açık ve örtük iletiler, anlamlandırma süreçleri araştırmamız açısından önemlidir. Metnin içeriği, dilin nasıl kurgulandığına dikkat edilir. Metin bir bağlam içerisinde üreticisi tarafından belli bir niyet taşır, düşüncenin metin olarak iletimidir.

Eleştirel söylem çözümlemesi, metinler, konuşmalar, sosyal bilinç, iktidar, toplum ve kültür arasındaki karmaşık ilişkileri irdeleme amacındadır. Eleştirel söylem çözümlemesinin perspektifini, egemenlik ve eşitsizlik çerçevesinde mağdur edilmiş gruplar oluşturmaktadır. Eleştirel hedefleri ise, bu sosyal eşitsizliği yasalastıran, destekleyen, meşrulaştıran, görmezden gelen ve yok sayan iktidar odaklarıdır (Van Dijk, 1993: 252).

Bilgi bireysel özellikler ve özel amaçlar için kullanıldığında, güç ilişkileri daima yanlı kalacak ve iktidarın gücü söylemsel uygulamalar yoluyla empoze edilecektir. Söylem analizi, kullanımdaki dil gibi iletişimsel eylemleri incelemek ve anlamak için bilimsel bir yöntemdir.

4.4. Araştırmanın Önemi

Çalışma; kanaat önderi durumundaki erkek köşe yazarlarını analiz ederek, kadına yönelik şiddetin erkeklerce algı ve anlatım düzeyini çerçeveleyip sorunun erkeklerin farkındalığını ve anlatımlarını artırarak çözülebileceğini öne sürmektedir. Türkiye köşe yazarları daha önce bu konu çerçevesinde hiç incelenmemiş ve benzer bir tez çalışmasına taramalarda rastlanmamıştır.

Türkiye'de yapılan araştırmalara göre kadına yönelik şiddet toplumun her kesimini içine alacak şekilde devam etmektedir. Siyasi görüşleri farklı yazarlar üzerinden erkek yorumunun incelenmesi, sürdürülebilir bir çözüm için önemlidir.

4.5. Araştırma Kapsamındaki Köşe Yazıları

Çalışmanın nitel ve nicel bulguları şu şekildedir.

Üç gazetenin erkek köşe yazarlarının yazıları taranmış, kadın sorunlarını içeren yazılar toplanmıştır. Toplamanın sonucu şu şekildedir: Cumhuriyet; 44, Zaman; 42, Milliyet; 48 köşe yazısında kadın konusunu işlediği verisine ulaşılmıştır.

Bu veri şu sonuçları vermektedir: Yazı konusu olarak kadın konusu, erkek yazarlarca az ilgi görmektedir. Kadın sorunları erkeklerin gündemine çok düşük düzeyde, yazarlarca taşınmaktadır ve tartışılmaktadır.

4.6. Atılan Başlıkların İçerik Analizi

Kadına yönelik şiddet sorununu köşe yazılarının başlığına çekerek vurgulayan başlık sayısı; Cumhuriyet: 12, Zaman: 1, Milliyet: 22'dir.

Cumhuriyet gazetesinde atılan başlıklarda 29 "kadın" kelimesi yer almakta ve bu kelimenin 16'sı başlığı ilk kelime olarak vurgulanmaktadır.

Zaman gazetesinde atılan başlıklarda 12 "kadın" kelimesi yer almakta, 6 başlıkta "Kadın" kelimesi ilk kelime olarak vurgulanmakta ve başlıkta "şiddet" kelimesi hiç yer almamaktadır.

Milliyet gazetesinde atılan başlıklarda 29 "kadın" kelimesi kullanılmıştır. 15 başlığın ilk kelimesi "kadın" olarak vurgulanmıştır. "Şiddet" kelimesi ve "kadın" kelimesi 6 defa yan yana kullanılarak kadın ve şiddet konusu başlıkta vurgulanmıştır. Kadına yönelik şiddeti temsil eden 7 kelime "kadın" kelimesiyle bir arada kullanılmıştır.

Kadın kelimesinin cümlenin ilk kelimesi olarak kullanımı önemlidir. Türkçemizde öznenin kullanım yerine göre anlam değişmektedir. Görsel olarak başlığın ilk kelimesi anlam olarak öne çıkandır.

Milliyet gazetesi diğer gazetelerden farklı olarak bazı başlıkların tümünü veya bir bölümünü büyük harfle basarak kadına şiddet konusunu başlıkta görsel olarak vurgulamıştır. Milliyet gazetesi fikir gazetelerden farklı olarak başlıktaki görselleştirme tavrıyla konunun sansasyonel yönlerini kullanarak daha çok okuyucu ilgisini çekerek, kadına şiddet sorununu başlıklarda ele almıştır. Araştırmanın sonraki bölümlerinde açıklayacağımız üzere; kelime ve cümle yapılarının kullanım yöntemleri, tema olarak cinsiyet eşitliğinden yana olan bir yazıda, erkek egemen değerlerde kadının ikincil durumunu pekiştiren toplumsal cinsiyet değerlerini içerebilir. Bu durumun iki sonucu vardır: Erkek egemen değerlerin yazılarda taşıyan ve yeniden çerçeveleyen dışsal hegemonyanın kurulumu, erkekler arasında erkeklik statülerini yapılandıran içsel hegemonyanın kurulumu.

Kadına şiddet konusu Milliyet'te okuyucu dikkati çeken yöntemlerle anlatılmıştır. Cumhuriyet, Milliyet'e nazaran düşük düzeyde konuyu başlıkta vurgulamıştır. Zaman yazarları başlıkta konuyu vurgulamayarak kadına yönelik şiddet'e başlıklarda değinmemiştir.

Yazarlar kadına yönelik şiddet ile cinsiyet rollerindeki değişim arasında çok düşük bir düzeyde bağlantı kurmuşlardır (Bkz Şekil4 ve Tablo 7).

Tablo 7. Değişen toplumsal cinsiyet değerlerine yapılan vurgulama

Milliyet

Köşe Yazısı No:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Toplam	
8a) Değişen erkeklik değerlerine vurgu yapan																											0
8b) Değişen kadınlık değerlerine vurgu yapan																	Y										1

Cumhuriyet

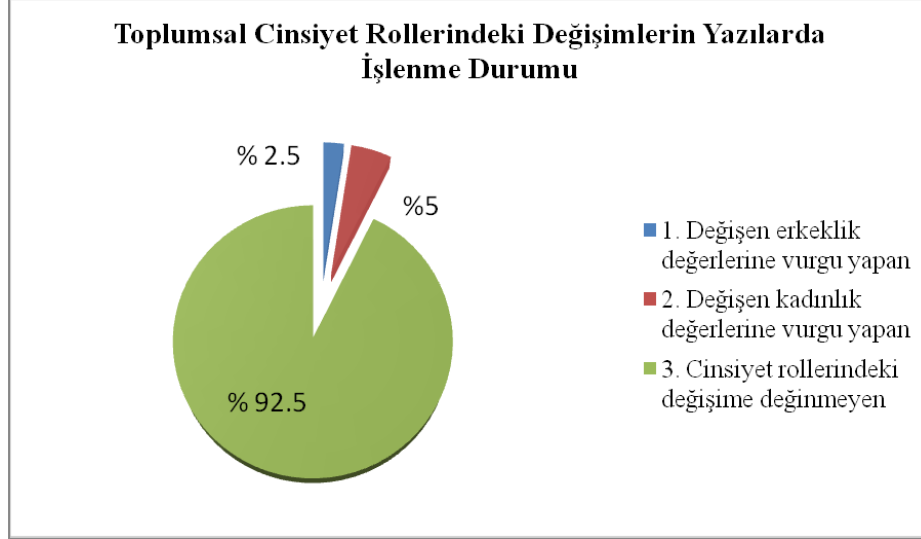
Köşe Yazısı No:	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	Toplam
8a) Değişen erkeklik değerlerine vurgu yapan														0
8b) Değişen kadınlık değerlerine vurgu yapan														0

Zaman

Köşe Yazısı No:	39	40	Top
8a) Değişen erkeklik değerlerine vurgu yapan	Y		1
8b) Değişen kadınlık değerlerine vurgu yapan	Y		1

X : Kadına yönelik şiddeti ana tema olarak işleyen köşe yazıları.

Y : Kadına yönelik şiddeti yazının bir bölümünde değinen köşe yazıları.

Şekil 4.

4.7. Kadın Sorunları ile İlgili Yazıların İçerik Çözümlemesi

Kadın ve cinsiyet sorunlarıyla ilgili en çok köşe yazısını Zaman yazarı Ali Bulaç: 19 yazıyla yazmıştır. Yazar görüşleri ile kendi gazetesinde ve diğer gazetelerde eleştirilmiş, yazılı ve görsel medyada görüşleri tartışılmıştır. Cinsiyet sorunlarını yüksek oranda tartışmayı köşe yazarı olarak Ali Bulaç temsil etmiştir.

Milliyet yazarı Hasan Pulur: 9, Zaman yazarı Etyan Mahçupyan ve Cumhuriyet yazarı Mustafa Sönmez: 7'şer yazı yazmışlardır. Zaman gazetesi erkek köşe yazarları kadın ve cinsiyet sorunlarını en çok tartışan yazarlardır. Muhafazakar yazarlar değişen erkeklik ve kadınlık değerlerini kadına yönelik şiddet sorununa nazaran daha çok yazmışlardır.

Toplanan yazıların yoğunluğu siyasilerin (özellikle dönemin başbakanının) politik (kadın, başörtüsü, kürtaj vb.) söylemlerine paralel günlerde ve 8 mart dünya kadınlar gününe paralel zamanlarda artış göstermektedir. Yazarlar siyasi gündem dışında konuyu çok düşük düzeyde tartışmışlardır.

Kadına yönelik şiddet konusunu ana konu olarak işleyen yazılar Milliyet gazetesi erkek yazarlarınca daha çok işlenmiştir. Cumhuriyet erkek yazarları; kadın özgürlükleri ve eşitlik konularını şiddet sorununa nazaran daha

çok işlemleridir. Zaman erkek yazarları kadına yönelik şiddet sorununa başlıkta hiç yer vermemişlerdir. Toplumda yaşanan kadına yönelik şiddet sorununun temsili olmuş "*Ayşe Paşalı Cinayeti*" vb. adli vaka durumundaki kadına şiddet olaylarını metinlerinde tartışmamışlardır. Zaman gazetesi yazarları diğer gazetelerden farklı olarak "*kadına yönelik şiddet*" terimi yerine "*kadın dövme*" terimini kullanmayı başlık ve metinlerinde tercih etmişlerdir. Bu durum şiddet sorununun bireysel fiziki şiddet durumu olarak çerçevelendiğini düşündürmektedir. "*Kadına yönelik şiddet*" nötr bir cümle yapısı iken "*kadın dövme*" cümlesinde kadını döven; yani erkek etken, kadın edilgen durumdadır dolayısıyla bu cümle yapısı nötr değildir. Kadının erkek egemen toplumdaki onu erkeğe ait gören ikincil değeri vurgulayan bir cümle yapısıdır.

Tarama sonu ulaşılan yazıları beş ana başlıkla sınıflandırmak mümkün ve şu şekildedir;

4.7.1. İnsan Hakları ve Kadın Özgürlüğü Sorununun Yazarlarca Ele Alınışı

Cumhuriyet: 10, Zaman: 14, Milliyet: 8 metinde insan hakları bağlamında kadın özgürlüğü ve haklarını işlenmiştir. İnsan hakları ve kadın özgürlüğünün sınırları Türkiye Cumhuriyeti olarak tezahür edilmektedir. Yazarlar konuyu sadece ülke ile sınırlı tutmuşlardır. Erkek köşe yazarları kadın sorunlarını evrensel düzeyde köşelerinde işlememişlerdir.

Cinsel hizmet satın alınımından, bir yazıda Cumhuriyet yazarı bahsetmiştir. Zaman ve Milliyet gazeteleri köşe yazarları aile dışındaki kadını işlememişlerdir. Kadının aile içi rollerle yazılarda temsil edilmesi kadına nötr bir bakış değildir. Cumhuriyet aile dışındaki, toplumdaki kadına ve kadın sorunlarına diğer gazetelerden daha yoğun vurgulamalarda bulunmuştur. Cumhuriyet'teki 10 yazının 6'sı aile dışındaki kadının özgürlük sorunlarını işler. Kadın özgürlüklerine aile içindeki kadını ele alarak yapılan vurgulamalar, kadın sorunu eleştirisi içerisindedir. Fakat çalışmamızın sonraki bölümlerinde açıklayacağımız üzere, kadını erkeğe ait gören toplumsal cinsiyet yapısında kadının ikincil konumunu pekiştiren vurgulamalarla içsel hegemonya

kurulabilir. Bu durum kadın sorununu işlerken eşitlikçi temalar kullanan yazıların içinde bulunabilir. Bir erkek grubu kadına özgürlük söylemi içinde erkekleri de erkek egemen söylemin cümle yapıları ile sınıflandırıp erkek grupları arasında içsel hegemonya inşa edebilir.

4.7.2. Sağlık ve Kürtaj Sorununun Yazarlarca Ele Alınışı

Cumhuriyet: 2, Zaman: 9, Milliyet: 7 yazıda doğrudan kürtaj sorununu işlemiştir. Kürtaj ile ilgili yazıların Milliyet gazetesine ait 2 yazı dışındaki tüm yazılar Mayıs 2012 sonu ve Haziran 2012 tarihine aittir. 25 ve 26 Mayıs'ta başlayarak dönemin başbakanı Tayyip Erdoğan "*Her kürtaj bir cinayettir, bir Uludere'dir. Buna kimsenin müdahalesi etme hakkı yoktur*" açıklamasını yaparak gündemde iki ay kalan bir tartışma başlatmıştır. Cumhuriyet ve Milliyet gazeteleri "*Kadın sağlığı*", "*kadın hakları ve kadının bedeni üzerindeki bireysel özerkliği*" üzerine erkek egemen ideolojiyi eleştiren yazılar yazmışlardır. Zaman gazetesi kürtajın cinayet olup olmadığını tartışmıştır.

4.7.3 Cinsiyet Eşitsizliği ve Pozitif Ayrımcılık Sorununun Yazarlarca Ele Alınışı

Cumhuriyet gazetesi 18 yazıda doğrudan cinsiyet eşitsizliği, Ataerkil kültür'ün eleştirisi üzerine metinler yazılmıştır.

Milliyet gazetesi 4 yazıda doğrudan cinsiyet eşitsizliği ve ataerkil kültür eleştirisinde bulunmuştur.

Zaman gazetesi 1 metinde eşitsizliğin bazı alanlarda aşıldığını diğer alanlarda gelecekte aşılabacağından bahsederek, diğer 2 metinde de ataerkil değerlerin bir kısmını savunarak cinsiyet rolleri ve mekan üzerinden erkek egemen muhafazakar ideolojiyi eleştirmiştir.

4.7.4. Toplumsal Cinsiyet Sorunlarının Yazarlarca Ele Alınışı

Cumhuriyet'te, toplumsal cinsiyet konusunda 4, Zaman'da, ataerkil değerler ile ilgili 9, muhafazakar aile ve cinsiyet rolleri ile ilgili 5 metin yazılmıştır. Milliyet gazetesinde toplumsal cinsiyet değerleri ile ilgili 4, kadın

rolleri konusunda 3 metin yazılmıştır. Toplumsal cinsiyet rolleri ve muhafazakar aile araştırmanın yapıldığı süreçte derin değişimler yaşamaktadır. Toplumdaki değişim köşe yazarlarınca 25 köşe yazısında temsil edilmiştir. 25 köşe yazısının 14'ünün Zaman'a ait olması muhafazakar yazarların en çok toplumsal cinsiyet değerleri ve egemen değerlerdeki değişimle konu olarak ilgilendiklerini vurgulamıştır. Erkeğe yönelik şiddet hiç bir yazıda işlenmemiştir. Tablo 7'de (Bkz Sayfa 84) görüldüğü üzere kadına yönelik şiddet sorununu işleyen 40 metinde 3 defa değişen cinsiyet değerleri vurgulanmıştır ve bu yazıların 22'si yazının bir bölümünde kadına yönelik şiddeti işlemiştir. Değişen toplumsal cinsiyet değerleri yazılarda yeterince tartışılmamaktadır.

4.7.5. Kadına Yönelik Şiddet Sorununun Yazarlarca Ele Alınışı

Cumhuriyet: 13, Zaman: 2, Milliyet: 25 metinde kadına yönelik şiddeti köşe yazılarında konu olarak işlemiştir.

Cumhuriyet gazetesinde 14 köşe yazısının 3'ünde şiddet yazının bir bölümünde işlenmiştir. 1 köşe yazısında cinsiyet belirtmeden taciz konusu işlenmiştir. Zaman gazetesinde 2 köşe yazısının 1'inde yazının bir bölümünde kadına yönelik şiddet işlenmiştir. Milliyet gazetesindeki 24 köşe yazısının 7'sinin bir bölümünde konu işlenmiş, 2 yazıda medya'nın şiddet haberleri eleştirisi yapılmış 1 yazıda bilgi verilerek başka gazetenin yazarının yazısı paylaşılmıştır. Bu şekilde kadına yönelik şiddet 40 köşe yazısında işlenmiştir. Bu toplam üç gazetenin erkek köşe yazarı sayısından az bir rakamdır. Erkek köşe yazarları konu hakkında çok düşük düzeyde yazmışlardır. Köşe yazılarının 17'sinde medyanın şiddet haberleri konusundaki etik dışı tavrının eleştirilmesi, kadına yönelik şiddet konusunda medyanın etik değerlerinin henüz yerleşmiş olmadığını düşündürmektedir.

4.8. Kadına Yönelik Şiddeti İşleyen Yazıların Söylem Analizi

Metin dili ve söylem ilişkisini ortaya koymak, metinlerin içerisinde sistematik bir biçimde dilin nasıl düzenlendiğini, erkek söylemindeki tercihlerin ve anlamsal ideolojik karakterinin tasvir edilmesini amaçlandığı için

“*eleştirel söylem analizi*” metodu tercih edilmiştir. Çünkü toplumda kabul görmek, egemen söylemi ve dili konuşmanızı gerektirir. Dilde egemen ideoloji yeniden üretilerek toplumun katmanlarında yaşamaktadır. Söylemler üzerinde güçlü olan toplumun kanaat önderleri yazarlar egemen ideolojinin dilini yansıtırlar. Söylemsel ve dilsel egemenlik hegemonya, hakimiyet kazanmanın en önemli yoludur (İnceoğlu ve Çomak, 2009: 43-46).

Bir olayı anlatırken, kişi tüm ayrıntıları göremez. Fiziki unsurların yanında psikolojik unsurlarda kişiyi etkiler. Kişinin, bazı konular çok dikkatini çekerken bazısı çekmez. Algı seçiciliği ve amaçlarına göre kişi olayları yorumlar. Kişinin kullandığı cümleleri bu doğrultuda seçerek kullanır. Kişiyi kullandığı kelimeler tanımlar.

Van Dijk'a göre metnin çözümlenmesi makro ve mikro olmak üzere iki bölümdür. Makro yapıda metnin tematik yapısı ve konusu gibi söylemin boyutları ele alınmaktadır. Mikro yapı çözümlenmesinde ise metnin sözcükleri, cümle yapıları ve anlamları ele alınmaktadır (Van Dijk, 2001, s:136).

4.8.1. Makro Yapılar

Van Dijk'a göre söylemin makro boyutunda başlıklar, temalar, insanların zihinsel modellerinin önem seviyesine bağlı olarak neyi metnin konuşmanın en önemli bilgisi olarak gördüklerini etkiler. Yazarların metinlerini yazarken kullandıkları yöntemleri vardır. Başlık, alt başlık ve girişte temanın sunumu şeklinde ilerleyen bu yapı haber metni yazımı ile benzerdir. Başlıklar metnin ne hakkında olduğunu söyler metnin taşıdığı en önemli bilgiyi, anlamı somutlaştırarak akılda kalmasını sağlar. Başlıklar konu hakkında fikir verir. Okuyucu önce başlık ve sonra yazının girişini okuyarak tüm metni okuyup okumama konusunda fikir edinir. Metnin tamamının okuyucu tarafından okunması amaçlandığında başlık ve giriş önemlidir (Van Dijk, 1993, s:86-91).

4.8.1.1 Başlıklar, Alt Başlıklar

Konusu kadına yönelik şiddet olan yazıların kullandığı başlıklar ve alt başlıklar şu şekildedir:

1. Başlık : *Kadına erkek şiddeti!* (Hasan Cemal, 12 Mayıs 2011, Milliyet)

Alt Başlık : *AYŞE PAŞALI DAVASINDAN ÇIKAN CEZA...*

Başlık ünlem işareti ile ve alt başlık ise büyük harflerle görsel olarak vurgulanmıştır. Vurgulanan konu erkek şiddeti ve bunun kanunlar tarafından yeterince cezalandırılmamasıdır. Erkek şiddeti ve yetersiz kanunlar etken konumda çerçevelenmiştir. Alt başlığın metnin başlığından büyük olması metnin erkek şiddeti vurgusu ile metnin kadına yönelik şiddet davası üzerinden adli sistemin adaletsizliğine vurgulama yaptığını düşündürmektedir. Yazının arka planında benzer bir çok eleştiriye konu olan Ergenekon davaları Türkiye gündeminde mevcuttur.

2. Başlık : *Kadına şiddet alçaklık değil ilkelliktir* (Semih İdiz, 09 Mart 2011, Milliyet)

Kadına şiddet başlıkta vurgulanmıştır. Dönemin başbakanının söylemi olan alçaklık kelimesi alıntılanarak; ilkellik vurgusu ile siyasi söylemin cinsiyet rejimi yeniden başka bir sıfat ile üretilmiş sorun ilkellik kelimesini temsil eden değerler ardına çerçevelenmiştir. Bireysel bir sıfat yerine toplumsal bir sıfat konulmuştur. Konu toplumsal bir sıfatla yeniden toplumdaki bir statü grubunun davranışı olarak çerçevelenmiştir.

3. Başlık : *Kadınlar* (Hasan Pulur, 09 Ağustos 2011, Milliyet)

Alt başlık : *Kadınlar, haklı olarak her gün eylem üzerine eylem, toplantı üzerine toplantı yapıyorlar, haklarını savunuyorlar, aslında savundukları kadın hakları değil, insan hakları...*

Toplumun bir bölümüne başlıkta seslenilmiştir. Başlıkta etken durumda vurgulanan kadınlar kelimesi kadınların etken olduğu bir alt başlıkta vurgulanmıştır. Alt başlık kadınların haklarını aramaları konusunda kendi içinde çelişir. Kadınların hak arayışlarının kadın hakları değil, insan hakları olduğunu vurgulayan metin konuyu kadın hakları konusundan alıp temel hak

ve özgürlüklere, insan haklarına taşıyarak kadın hakları konusunu arka plana insan haklarını önalana çıkararak; okuyucunun algısını yönlendirmektedir.

4. Başlık : *Kadına şiddeti önleme maddesi* (Hasan Pulur, 08 Mart 2012, Milliyet)

Alt başlık : *Kadınlara şiddet bir türlü durdurulmuyor.*

Kanun maddesi vurgulanmıştır. Alt başlıkla şiddetin durdurulmadığı vurgulanmıştır. Yazı 8 Mart'ta yazılmıştır. Kadına Şiddet konusu kanunlar çerçevesinde anlatılarak kadın haklarının kanunlarla sağlanacağı vurgusu yapılmıştır. Fakat "bir türlü durdurulmuyor" vurgusu ile kanunlara rağmen veya yapılanlara rağmen bu konuda idari otoritenin yetersiz yada isteksiz olduğu alt başlık vasıtasıyla önalana çıkarılmıştır.

5. Başlık : *Kadını korumak* (Hasan Pulur, 28 Nisan 2012, Milliyet)

Alt başlık : *Bir kadın öldürülmüşse...*

Alt başlık ile kolluk güçleri ve kanunlar vurgulanmıştır. Bu şekilde Kadını Korumak başlığı kolluk güçleri ve kanunlar ile vurgulansa da. Kadının ikincil konumu başlıkta üretilmiştir. Kadının ikincil konumunu besleyen erkek iktidar yapısında kadını koruyan erkektir.

6. Başlık : *Kadın ne ki?* (Hasan Pulur, 12 Aralık 2012, Milliyet)

Soru cümle yapısı ile yeniden kadın kelimesinin anlamını yeniden kodlama için ön hazırlık yapılmış. Fakat "kim" soru zamiri yerine cansız nesnelere tanımlayan "ne" soru zamiri kullanılmıştır. Bu durum kadının ikincil konumunu başlıkta üretilmiştir. Kadının ikincil konumunu besleyen erkek iktidar yapısında kadın erkeğin nesnesidir.

7. Başlık : *Ayşe Paşalı cinayeti* (Derya Sazak, 22 Ocak 2011, Milliyet)

Alt başlık : *Kadına şiddetin son örneği Ayşe Paşalı cinayeti*

Başlık ve alt başlıkta kadına şiddetin sembol ismi haline gelen Ayşe Paşalı iki defa vurgulanmıştır. Bu iki defa vurgulama olayın büyüklüğünü vurgulamaktadır.

8. Başlık : *Erkek kadını niye döver?* (Fiklet Bila, 27 Kasım 2011, Milliyet)

Alt başlık : *Mülkiyet meselesi, Şiddetin kaynağı, Erkeğin terbiye edilmesi, Kadının ekonomik özgürlüğü, Kültürlenme*

Soru cümlesi ile erkek etken kadın edilgen durumda başlıkta vurgulanmış. Erkek ve kadın birbirinin karşıtı iki ayrı konumda çerçevelenmiştir. Şiddet kelimesi yerine "döver" kelimesi ile başlıkta ses ve görsel olarak kadının ikincil konumu vurgulanmıştır.

9. Başlık : *Şiddete son* (Derya Sazak, 15 Ekim 2011, Milliyet)

Alt başlık : *Kadınlara yönelik şiddet, medyayı da içine alan koruma önlemlerini gündeme getiriyor.*

Alt başlık ve devamında yeni kanun maddelerinden bahsedilmiştir. Ön varsayımla yeni kanunların şiddete son olacağı vurgulanmıştır. Kanunlara aktif rol verilerek kanun değiştirme gücü olan Bakanlar ve TBMM ön varsayımla çözüm olarak vurgulanmıştır. Metinde, şiddete son verecek olanın kanuni düzenlemeler olduğu ön plandaki başlıkla vurgulanmıştır. Ön varsayımla şiddet sorunun çözümünün kanuni düzenlemeler olduğu vurgulanmıştır. Şiddete son başlığının alt başlıkta "koruma önlemleri" olarak açıklanması kadına yönelik pozitif ayrımcılığı vurgulamaktadır.

10. Başlık : *Kadını koru-ma!* (Melih Aşık , 07 Aralık 2012, Milliyet)

"Koru" kelimesinin kadın kelimesi ile yan yana kullanılması kadının erkek egemen değerlerdeki ikincil konumunu vurgulamaktadır. Erkek egemen değerlerde kadın erkek tarafından korunan nesnedir. "-Ma" eki ve ünlemle vurgulanması arka alanda erkekleri ve adli sistemin yetersizlikleri

vurgulanmaktadır. Metin kadını koruma söylemi ve görsel vurgulamaları ile okuyucu ilgisi çekmektedir.

11. Başlık : *Kadının özgürlüğü ve güvenliği* (Fikret Bila, 22 Ocak 2011, Milliyet)

Alt başlık : *Bir ülkede demokrasiden söz edilecekse kadının yerine bakmak gerekir.*

Başlık Özgürlük ve güvenlik olmadan demokrasi olamayacağını kadınlar üzerinden anlatmaktadır. Kadına şiddet olayları üzerinden ülkedeki demokrasi durumunun, idarenin eleştirisi yapılmaktadır.

12. Başlık : *Kadınları hep birlikte öldürüyoruz!*(Derya Sazak, 22 Ocak 2011, Milliyet)

Radikal yazarının yazısı paylaşılmıştır. Bir erkek sorunu ve fiziki şiddet sorunu olarak başlıkta sorun vurgulamıştır. Yazar "hep birlikte" nitelemesiyle şiddetin bir erkek sorunu olduğunu başlıkta vurgulamıştır.

13. Başlık : *Yorumsuz Kadınlar Günü* (Güneri Cıvaoğlu, 10 Mart 2012, Milliyet)

"Yorumsuz" kelimesi habercilikteki haberin bir spiker vasıtasıyla anlatılmaması haber görüntüsünün montajsız yada canlı izlettirilmesi yorumun seyirciye bırakılmasıdır. Yazar bu başlıkla yazı boyunca yorumu okuyucuya bırakılacağı anlamını başlıkta üreterek, sorunu yeniden çerçevelemek için zemin hazırlar.

14. Başlık : *Ali Kaptan, Cemile ve tecavüze dair* (Can Dündar, 25 Mart 2011, Milliyet)

Gündemde olay yaratan bir dizinin bölüm konusu başlıkta vurgulanarak okuyucu ilgisi toplanmıştır. Vurgulamalar hiyerarşiktir. Ali kaptan en başta verilerek yüceltilmiş. Cemile yani kadın ikincil konumda tecavüz kelimesiyle kullanılarak kadının ikincil konumu başlığın arka planındaki anlamda bulunmaktadır.

15. Başlık : *Kapıda neden erkekler yoktu?* (Can Dündar, 14 Mart 2011, Milliyet)

Soru cümlesi ile erkeklerin katılımı önalana çıkarılmıştır ve kadına yönelik şiddet konusunda erkek katılımının eksikliği vurgulanmıştır.

16. Başlık : *Şiddete şiddetle karşı çıkmak* (Can Dündar, 09 Ekim 2011, Milliyet)

Alt başlık : *Habertürk'ün önceki günkü sürmanşetinde yer alan sırtından bıçaklanmış kadın fotoğrafı, vicdan sahibi herkesi sarstı.*

Başlıkta kelime kullanımı ile yan anlam ortaya çıkarılmıştır. Şiddet kelimesi ikinci anlamındadır. Yüksek düzeyde karşı çıkmak ve gazete haberinin şiddete karşı çıkarken şiddet uygulaması alt başlıkta vurgulanarak şiddet kelimesinin ilk anlamına vurgulama yapılmıştır. Fakat şiddete uğrayan kadın erkek köşe yazarı ve gazete genel yayın yönetmeni tartışmasının arka planında kalmış kadının ikincil konumu öne çıkarılan erkek medya profesyonelleri ile vurgulanmıştır.

17. Başlık : *O morarmış göz, kadın direnişinin simgesidir.* (Can Dündar, 08 Aralık 2011, Milliyet)

Alt başlık : *Meclis'te Fatma Salman'nın gözünün altındaki morluk, hepimizi morarttı.*

Kadın direnişi kelimesi kadının özgürlük arayışını bir azınlık hak arayışı olarak nitelemektedir. "kadın direnişi" isim tamlaması kadın özgürlüklerinden daha çok cinsiyetler arasındaki çatışmayı vurgulamakta ve desteklemektedir. Morarmış bir göz imajına bu anlamın yüklenmesi ile kadının ikincil durumu vurgulanmış ve cümle yapısının arka planında bu ikincil konum desteklenmiştir. Mor renk simgesel anlamda kadınları özellikle feminist akımları temsil eder. Göz ve mor kelimeleri yan anlam üretimi ile kullanılır. Yani; şiirsel kelimelerdir, kelime kendi anlamı ve temsil ettiği anlamı taşımaktadır. Bu anlamlar cinsiyetler arasındaki çatışmayı destekleyecek bir yapıyla sunulmuş ve herkesin feminist kadın hareketine destek verdiği yada

kadınlaştırdığı ön varsayımı ile "hepimizi morarttı" yönlendirmesinde bulunulmuştur.

18. Başlık : *Kadına Şiddet'e Diyanet Hutbesi* (Ali Eyüpoğlu, 28 Aralık 2011, Milliyet)

Başlıkta kadına şiddet vurgulaması ile şiddetin tüm türleri kadın teması ile vurgulanmıştır.

19. Başlık : *Türk Erkeğinin Şiddet Karnesi* (Ali Eyüpoğlu, 28 Aralık 2011, Milliyet)

Karne; Türkçedeki anlamı ile bir konuda kişinin başarısını gösteren belgedir. İkinci anlamında ise kişiyi bir haktan yararlanmasını sağlayan belgedir. Başlıkta kullanımı değerlendirdiğimizde başlık şiddetin bir erkek hakkı ve başarı durumu olduğunu söylemektedir.

20. Başlık : *Behzat Ç. Nasıl Bir Film Oldu* (Ali Eyüpoğlu, 12 Ekim 2011, Milliyet)

Alt başlık : *Kadına Şiddet Böyle Önlenmez, Baldız niye baldan taçlı?*

Başlıkta gündemde olan bir film ile dikkat çekilmektedir. Alt başlıkta yazar kadına şiddet terimi ile tüm şiddet türlerini nitelemektedir. Erkek egemen değerlere ait bir sözle erkek egemen yapıyı alt başlıkta öne çıkararak ilgi çekmiş ve desteklemiştir.

21. Başlık : *Başbakan ve yaşam tarzına dair* (Nail Güreli, 17 Ağustos 2011, Milliyet)

Başbakan ve yaşam tarzları başlıkta karşılaştırılmıştır. Bu şekilde karşı karşıya çerçevelenmiştir. Dışsal hegemonya kurulumunu ile başbakan ve başbakanlık durumu yeniden konumlandırılmak amacıyla metne giriş yapılmıştır.

22. Başlık : *Boşanamayan Kadınlar* (Hasan Pulur, 10 Aralık 2012, Milliyet)

Alt başlık : *AKP'nin kadın milletvekili Fatma Salman kocasından dayak yiyor, halk deyimiyle, ağzı burnu dağılıyor*

Alt başlıkla kadının ikincil konumu seçilen (dayak yemek, ağzı burnu dağılmak) cümle yapıları ile desteklenmektedir.

23. Başlık : *O fotoğraf* (Derya Sazak, 14 Ekim 2011, Milliyet,)

Metnin arka planında kocası tarafından sırtından bıçaklanan kadın haberinin medyada gündem olması vardır.(Bkz fotoğraf 2 Sayfa 69) Sırtından bıçaklanan kadın görseli kullanımı erkek köşe yazarı ve gazete genel yayın yönetmeni tartışmasının arka planında kalmış kadının ikincil konumu öne çıkarılan erkek medya profesyonellerinin basında fotoğraf kullanımı vurgulanmıştır.

24. Başlık : *Altaylı'nın arşivi* (Derya Sazak, 16 Ekim 2011, Milliyet)

Metnin arka planında kocası tarafından sırtından bıçaklanan kadın haberinin görsel kullanımının medyada tartışılması vardır (Bkz fotoğraf 2 Sayfa 69). Altaylı bu dönemde kadına şiddet konusunda yaptığı haberler konusunda eleştirilen bir medya profesyonelidir. Metin medyada kadının ikincil konumunu kadına şiddet konusu üzerinden Altaylı'yı öne çıkarıp vurgular, erkek medya profesyoneli etken kadının şiddet görmüş görseli edilgen konumda bir erkek arşivi olarak vurgulamıştır.

25. Başlık : *Kadın Cinayetlerinin Kökeni...* (Erdal Atabek, 28 Mayıs 2012, Cumhuriyet)

Alt başlık : *Neden kadın cinayetleri, neden bugün? KADININ SAHİBİ OLMASI, KAÇ PARALIK ADAMSIN*

Toplumsal bir sorun başlıkta görsel olarak üç nokta ile vurgulanmış ve metin girişi alt başlıktaki soru cümleleri ile yeniden kodlanmak için hazırlanmıştır. Zamana ve geçmişe vurgu yapıp mülkiyet ideolojisi ön plana

çıkarılmıştır. Alt başlığın devam eden bölümünde büyük harfle basılarak görsel olarak mülkiyet ideolojisi vurgulanmıştır.

26. Başlık : *Aşk Cinayeti* (Kürşat Başar, 21 Haziran 2011, Cumhuriyet)

Alt başlık : *Kadınlar eskiden kolay kolay boşanmaya kalkışamadığı için mi eskiden bu kadar çok "boşanmak isteyen karısını öldürdü" haberi okumuyorduk?*

Medya haberlerindeki klişe bir başlık olan aşk cinayeti manşetine başlıkta gönderme yapılmıştır. Alt başlıkta başlık yeniden çerçevenmiştir. Diğer yazarlardan farklı olarak farklı kip kullanarak yazar "okumuyorduk" yüklemi ile konuya kendisini de dahil etmiş bu şekilde okuyucuyla özdeşlik sağlayarak konuyu klişe benzetmeden uzaklaştırarak yeniden mülkiyet ideolojisi üzerinden çerçevelemiştir.

27. Başlık : *Kadın Olmak Zor...* (Hikmet Çetinkaya, 13 Ağustos 2011, Cumhuriyet)

28. Başlık : *Kadınların Acıklı Öyküsü...* (Hikmet Çetinkaya, 29 Aralık 2011, Cumhuriyet)

29. Başlık : *Toplum Ayağa Kalk...* (Hikmet Çetinkaya, 11 Ekim 2011, Cumhuriyet)

Alt başlık : *Kadınlara yönelik şiddet, taciz.. Öldürme, intihar olayları!*

Diğer yazarlardan farklı olarak topluma emir kipi ile yönlendirmede bulunulmuştur. Başlık görsel olarak vurgulanmıştır. Bir cinsiyete ait değil topluma ait sorun olarak konu alt başlıktaki maddelerle çerçevenmiştir. "*Toplum ayağa kalk...*" yönlendirmesi ile kadın ya da erkek değil tüm topluma etkin bir rol vermiştir. İntihar olaylarının kadına şiddet konusunda alt başlıkta şiddet başlığına dahil edilerek cümle sonunda ünlemlerle görsel olarak vurgulanmasıyla yazar diğer yazarlardan ayrılarak, psikolojik şiddet ve kadın intiharlarını da kadına yönelik şiddet'e dahil ederek vurgulamıştır.

30. Başlık : *Haydi Kadınlar Gülmüseyin...* (Hikmet Çetinkaya, 8 Mart 2011, Cumhuriyet)

Başlıkta ironi kullanılarak konuyu vurgulamıştır. Olumsuz durumlar ile olumlu durum karşı karşıya getirerek ironi vasıtasıyla başlıkta 8 Mart dünya kadınlar günü ön plana çıkararak vurgulanmıştır.

31. Başlık : *Şiddet* (Deniz Kavukçuoğlu, 12 Aralık 2012, Cumhuriyet)

32. Başlık : *Anlayan Beri Gelsin!* (Emre Kongar, 5 Ocak 2012, Cumhuriyet)

Alt başlık : *"Kirli savaşın" aldığı 35 canla ilgili tartışmalar süredursun... 35 milyon kadını ilgilendiren bir olay gözlerden kaçtı:*

Başlıkta doğu kökenli deyim ünlemlerle görsel olarak vurgulanmıştır. Kanunlar, siyasal iktidar, kolluk güçleri ilgili olaylarla görsel ve sessel benzeşim kurarak yasa koyucular ve yasalar ön plana çıkarılarak vurgulanmıştır.

33. Başlık : *İETT Otobüsündeki Şortlu Kız...* (Bekir Çoşkun, 12 Ağustos 2011, Cumhuriyet)

Şortlu kız sıfat tamlaması üç nokta ile görsel olarak vurgulanmıştır. Kadın bedeni nesneleştirerek ön plana çıkarılmış ve erkek egemen değerler kadın bedeninin vurgulanması ile başlıkta desteklenmektedir

34. Başlık : *Kadın Üzerinden Politika ve Namus* (Emre Kongar, 8 Mart 2012, Cumhuriyet)

Kadına yönelik şiddet sorununun bir erkek sorunu olduğu vurgulanmıştır. Erkekler etken kadınlar edilgen rollerdedir. Kadın sorunlarının politika ve namus malzemesi yapılmasını "üzerinden" kelimesi tanımlamaktadır. Namus kelimesi ile ideolojinin erkek egemenliği vurgulanmıştır.

35. Başlık : *Ya Mutsuz Ev erkekleri?* (Oktay Akbal, 22 Aralık 2011, Cumhuriyet)

Ev erkekleri kelimesini ile erkek egemen ideolojinin cinsiyet rollerine vurgulama yapılmış ve erkek egemen yapı desteklenmiştir. Ev erkekleri kelimesi ile erkekler arasında bir içsel hegemonya kurulumu yapılmaktadır.

36. Başlık : *Hayatsız Kadınlar: 'Hayat Kadınları'* (Yılmaz Şipal, 16 Nisan 2012, Cumhuriyet)

37. Başlık : *Komşuda pişen bize de düşen özgürlük* (Ahmet Tan, 18 Mayıs 2012, Cumhuriyet)

38. Başlık : *Toplumsal Yaşama Taciz*, (Öztin Akgüç, 27 Mayıs 2012, Cumhuriyet)

39. Başlık : *Kadını dövmeyle din mi emrediyor?* (S. Sargın, 29 Temmuz 2011, Zaman)

Alt başlık : *Okuyucularımızdan kadının dövülmesiyle alakalı sorular geliyor.*

Yazar yazısında erkek okuyucuya seslenmiştir. Diğer yazarlardan farklı olarak din'i ön plana çıkarıp etken hale getirilmiştir. Kadını döveni edilgen durumda çerçevelemiştir. Çözüm için bireylere seslenmektedir. Kadına yönelik şiddet yerine kadını dövme eylemi çerçevenmiştir. Dövmek kelimesi ile kadının ikincil konumu başlıkta vurgulanmıştır.

40. Başlık : *Bilgi çağında kadınlar üstün* (Şahin Apay, 3 Mayıs 2011, Zaman)

Kadınlar üstün sıfatıyla nitelendirilmiştir. Konumlandırılma cinsiyet üzerinden yapılmıştır. Cinsiyetler arasındaki çatışma başlıkta desteklenmektedir.

4.8.1.2 Temalar, Sınırlı Anlamlar, Roller

Bir metin birden fazla temadan oluşabilir. Van Dijk'a göre sınırlı anlamların analizi temanın anlatımının tutarlılığı ve yazarın ideolojisine göre

kelimeleri ve yapıları seçerek anlatımıdır. Sınırlı anlamlar alıcıların (okuyucunun) zihnini doğrudan etkileyen bilgilerdir. Bunlar söylemin içinde yapılanmıştırlar. İncelenen metinlerde hakim temalar metinlerde geçen ifadelerle şu şekildedir.

Milliyet :

- *Türkiye'de şiddet, erkek şiddeti kadınların yakasını hiç bırakmıyor.*
- *Ayşe Paşalı, göz göre göre yaşanan kadın cinayetleri*
- *Türk toplumu olarak kadın hakları konusunda "hastalıklıyız."*
- *Aslında savundukları kadın hakları değil, insan hakları...*
- *Kadınlara şiddet bir türlü durdurulamıyor.*
- *Mevcut polisler, işlerini bırakıp, kadını korumaya çıkacaklar mı?*
- *Kadına ikinci sınıf diye bakarlar, her fırsatta döver, söver, hatta öldürürler.*
- *Kadın hakları mücadelesi, kadını mal haline getiren feodal ve farklı biçimde bunu sürdüren kapitalist düzende verilen bir mücadeledir.*
- *"Adalet için" çılgınlıklar yükselirken mahkemelerin umurunda değil.*
- *Ayşe öldü hakim uyandı.*
- *Yasal altyapıyı güçlendiriyoruz*
- *Bakan da TBMM'de elini çabuk tutmalı*
- *Kadın-erkek eşitliğinin olmadığı yerde demokrasi yoktur.*
- *Kadınları hep birlikte öldürüyoruz.*
- *"yasada yeri yok" diye koruyamayan yargı*
- *"Baldız baldan tatlıdır" deyip cazibe yaratmak yerine, toplumsal kültürümüz "Baldızında gözü olan şerefsizdir"i ezberletseydi bize, "enişte baldız ilişkisi" bu kadar yaygın olur muydu Türkiye'de?*
- *"Milletvekili bile şiddet görüyorsa, diğer kadınlar ne yapısı" diye düşünülmesi*

Milliyet gazetesinde yazarlar erkeklere pasif roller vererek kadınlar, kadın derneklerine ve hukuka aktif roller vererek kadına yönelik şiddeti bir kadın ve hukuk sorunu olarak ön plana çıkarmaktadır. Şiddetin diğer türleri ve aile dışındaki kadına yazılarda yer vermemiştir. Yazılarda kolluk güçlerinin eksiklikleri ön plana çıkarılıp vurgulanarak, kolluk güçlerinin alanı geliştirilmiştir. Kadını ikincil gören erkek egemen değerler tema olarak yazılarda yer bulmuş ve eleştirilmiştir.

Cumhuriyet :

- *Aslında bu cinayetler, mülkiyet eksenli cinayetlerdir.*
- *Genel olarak sahiplenmeyle ilgili bir sorun değil mi bu?*
- *Benim ülkemde kadın olmanın zorluğunu bir kez daha görüyorum.*

- *Türkiye’de kadına yönelik algı, kadını hor görme yani küçümseme, onu mal gibi satın alma içgüdüğü, toplumu giderek kuşatıyor bu çağda.*
- *Yarınların aydınlığını aradım gözlerinizde... Çıkarırsız bir yaşamı vardı... Emek, alın teri... Yalnızlık ve hüznün.*
- *Çamurla, kanla, alın teriyle gizli bir hayat, dışlanmışlık.*
- *Şiddet, yaşandıkça, tanık oldukça “öğrenilen” ve “benimsenen” bir davranış biçimidir.*
- *Şiddetten arınmak uygarlaşmanın ilk adımlarından biridir.*
- *Şiddetten korunmak için mutlaka “resmi ilişki içinde” olmak mı gerek?*

Cumhuriyet mülkiyet ilişkileri eleştirerek, kadını erkeğe ait gören erkek egemen cinsiyet düzenini eleştirir. Özgürlük ve eşitliği pekiştirici vurgularda bulunulmuştur. Bu konudaki kanuni eksiklikler ve çıkan yasaların eksiklikleri tartışılmıştır. Medyanın cinsiyetlere ve şiddet haberlerine yaklaşımını eleştirmiştir. Cinsel hizmet satın alımı; Yılmaz Şipal'in 16 Nisan 2012 tarihli yazısından tema olarak yer bulmuştur. İntihar olaylarının kadına şiddet konusunda şiddet başlığına dahil edilerek iki yazıda tema olarak işlenmesi ile diğer gazetelerden ayrılarak kadın intiharlarını da kadına yönelik şiddet'e dahil ederek tema olarak işlemiştir. Cumhuriyet gazetesi ayrıca konunun sebebini laiklik ve demokratik değerlerin eksikliklerine bağlar ve yetersiz kanunlardan bahseder. Diğer gazetelerden farklı olarak aile dışındaki kadının durumu tema olarak geniş yer bulmuştur. Diğer gazetelerden farklı olarak sorunun çözümü için herhangi bir kişi, grup yada kuruma rol vermeme eğilimindedir.

Zaman :

- *Zulmün her çeşidi dinde reddedilir.*
- *kadın-erkek eşitliğinin ancak haklarda, hukukta sağlanabileceği konusundaki liberal görüşe katılıyor olmam*
- *Türkiye'nin başındaki şiddet belasının korkunç bir yüzü de, erkeklerin kadınlara uyguladığı şiddet.*
- *Kadınlara üstün olduklarına inanmış, inandırılmış erkeklerin giderek bunun geçerli olmadığını ya da tersinin geçerli olduğunu fark etmeleri.*

Zaman gazetesinde zulmün her çeşidinin dinde reddi temasının ardında metinde bazı durumlar için şiddetin uygun bir davranış olduğunun ve uygun şiddetin tarifi ile metin tema kullanımı ile çelişir. Şiddetin bazı durumlarda uygun bir erkek davranışı olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca haklar konusundaki hukuki gelişmelerin çözüm için yeterli olacağı öngörüsüyle vurgulanarak

kadınların erkeklere nazaran daha çalışkan ve zeki olmaya başladıkları vurgulanmıştır.

4.8.2. Mikro Yapılar

Van Dijk'ın metodunda mikro yapı incelemelerinin üçüncü ayağı Retorik çözümlemesi ise belli bir takım ideolojik görüşleri vurgulamak için kullanılan abartılar / örmeceler gibi biçem figürleri üzerinde yoğunlaşır. Bu biçem figürlerinin hangi ideolojik göndermelere sahip olduğunu öğrenmek için, yine yapılandırdıkları anlamların incelenmesi gerekmektedir (Van Dijk, 2003: 75).

Eleştirel söylem analizi, Van Dijk'a göre temel olarak sosyal gücün tacizi üzerine eğilir. Toplumdaki güç ve eşitsizlik dengesinin kamusal alandaki yazılı ve sözlü dilde her gün yeniden üretilerek sunuşunu inceler. Bu tür muhalif bir araştırmayla, eleştirel söylem analisti ortada tavır alır ve toplumdaki sosyal eşitsizlikleri ortaya koymayı amaçlar. Ancak bunu yaparken, söylemsel içerik analizinden ziyade, dil ve gramer çözümlemesine dayalı bir yöntem izler. Van Dijk'ın çözümlemeleri, sınıfsal, etnik, ırka dayalı, cins temelli vb. bütün toplumsal farkların nasıl söylem içinde farklar ve hiyerarşiler olarak kurulduğunu örneklerle ortaya çıkarmayı amaçlar (Van Dijk, 1983: 320-351).

4.8.2.1. Fotoğraf Seçimi

Hasan Cemal (Bkz. Fotoğraf 4) "AYŞE PAŞALI DAVASINDAN ÇIKAN CEZA..." alt başlığıyla Ayşe Paşalı'nın şiddet görmüş haldeki fotoğrafına metinde yer vererek konunun bir kadın sorunu olduğu görsel olarak da vurgulanmıştır. Görsel vasıtasıyla okuyucu ilgisi çekilmiştir. Görselde Ayşe Paşalı göğüs plan fotoğrafında bize bakmaktadır. Gözleri şişmiş ve morarmış ağzı sımsıkı kapalı gibidir. Fotoğrafın arka planı grafik programı ile temizlenmiş Paşalı ön plana çıkarılmıştır.

Fotoğraf 4. Ayşe Paşalı

Fotoğraf 5. Orijinal Fotoğraf

Sorunun hukuki bir sorun dolayısıyla birey, devlet arasında olduğu ve bir kadın sorunu olduğu vurgulanmaktadır. Fotoğrafın orijinalindeki eski koca (şiddeti uygulayan erkek) fotoğraftan silinmiştir. (Bkz. Fotoğraf 5) Ayşe Paşalı'nın şiddet görmüş haldeki fotoğrafına grafik müdahale ile yer vererek metin söylemi ile çelişir. Erkeğin fotoğraftan silinmesi ile sorun daha güçlü şekilde bir hukuk sorunu olarak vurgulanmıştır. Metin konunun bir kadın ve hukuk sorunu olduğunu söyler. Fakat bu görsel daha çok eril iktidarın kadın üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Çünkü kadın bize bakmaktadır. Bize bakan kadın görseli ile fotoğrafa yapılan grafik müdahaleler ile fotoğraf yazarın metninin anlamına uygun bir görsel haline getirilmiştir. Görsel vasıtasıyla okuyucu ilgisi çekilmiş erkek egemen söylem görsel vasıtasıyla desteklenmiştir.

Bir diğer görsel kullanımı Güneri Cıvaoglu'nun 10 Mart 2012 tarihli "Yorumsuz Kadınlar Günü" yazısıdır (Bkz. Fotoğraf 6,7).

Fotoğraf 6 Yorumsuz Kadınlar Günü

Görselde eylem yapan Fe-men üyeleri yarı çıplak ve göz altına alınırken fotoğraflanmış ve acı çekmekte. Fotoğraf 6'da bize doğru bakan Fe-men üyesi kadın çılgınlık atmaktadır. Görseller kadının ikincil konumunu görsel olarak vurgulamaktadır. Fotoğrafta Fe-men üyesi açık görünürken diğer bireyleri fotoğrafta görmeyiz. Okuyucu ilgisi çekmek amacıyla kullanılan fotoğraflarda üst açıdan çekim ile kadının bedeni fotoğrafa bilinçli dahil edilmiştir. Görselle kadın bedeni metalaştırılmıştır.

Son görsel kullanımı Ali Eyüpoğlu'nun Milliyet'teki 16 Ocak 2012 tarihli "Türk Erkeğinin Şiddet Karnesi" isimli metnindedir (Bkz. Fotoğraf 7).

Fotoğraf 7. Similasyon şiddet

Metinde simülasyon olarak şiddet görmüş bir kadın imajı kullanılmıştır. Kadın bize bakmakta, çökmüş, çaresiz, ellerini bize uzatmakta ve acı çekmektedir. Görselle kadının ikincil konumu vurgulanmıştır. Fotoğraf okuyucu ilgisi çekmektedir görselde kan simülasyon olduğu belirtilse de açıkça görülmektedir.

Şiddeti yapan sergilenmemiş, şiddet gösteren erkek imajı hiçbir yazıda kullanılmamıştır. Erkek imajının kullanılmaması milliyet gazetesinin diğer gazetelere nazaran şiddet gören kadın görselini ilgi çekici unsur olarak kullanması, şiddet ve kadın imajının metalaştırıldığını düşündürmektedir.

4.8.2.2. Sözcüklerin Seçimi

Metinlerde kullanılan cümle yapılarındaki sözcük seçimlerine örnekler şu şekildedir:

Milliyet:

- *Kadına şiddet alçaklık değil ilkelliktir*
- *Cehaletin kol gezdiği testosteron yüklü maço bir toplumda erkeklerin bunu hazmetmeleri kolay değil.*
- *Dekolteyle tahrik olmak*
- *Çıplak ten gördüğüm an tahrik olup saldırıya geçen iradesiz ve kontrolsüz bir hayvan değilim*
- *Zorunlu olarak "uygar" olmayı öğreniyorlar.*
- *Bu ilkel zulmün sonu gelmeyecek.*
- *Kadını ikinci sınıf görmek ayıptır.*
- *Dişi kuyruk sallamasa erkek peşinden gider mi?*
- *Bu kadınların olduğu yerde heriflerin "karım değil mi,döverim! demesi olağandı!*
- *Anaların şeyi ağızlarından hiç düşmez*
- *Kadına ikinci sınıf diye bakarlar, her fırsatta döver, söver, hatta öldürürler.*
- *Kadın ne ki? Çocuk doğuran, hamur yoğuran...*
- *"adalet için" çılgınlıkla yükselirken mahkemelerin umurunda değil.*
- *Erkeğin terbiye edilmesi*
- *eşinin sözünü dinlerse "kılıbık", eşini döverse "kazak erkek"*
- *Baldız baldan tatlıdır*
- *İmam nikahlı eş*
- *Yoksa kadına şiddet uygulayanlar ancak ibne olabilir mi, erkeklere bıyık altından fısıldadığınız.*
- *erkek adamla karı gibi güvenilmez adam arasındaki ayrıma dikkat çeken bir anlam taşıyacaktır*
- *Cemile'ye döve döve tecavüz etti.*

Milliyet gazetesinde; ilkellik, alçaklık, maço, dekolte, uygar, ayıp örneklerinde isim olan cümle kalıpları toplumda kadınları rahatsız eden erkekler için kullanılan tanımlamalardır. Toplumsal cinsiyet rollerinde dekolte kadının erkeğe verdiği rahatsızlığı ifade ederken maço, alçak, ilkel, ayıp kelimeleri erkekleri kadınlara verdiği rahatsızlığı tanımlamaktadır. Toplumda var olan toplumsal roller cümle yapıları ile yeniden üretilmektedir.

İlkel zülüm, ikinci sınıf, çıplak ten, iradesiz kontrolsüz hayvan, bıçaklanmış kadın, boşanan eş, adalet için yükselen çığlık, çocuk doğuran, hamur yoğuran, anaların şeyi, testosteron yüklü, sıfat tamlamalarına örnektir.

Erkekleri niteleyen sıfatlar ilkel, iradesiz, kontrolsüz, sıfatlarıdır bu sıfatlar toplumsal cinsiyet rollerinde hegemonyayı kabul eden erkek gruplarına ait nitelermelerdir. Otorite sahibi erkek grubu bu nitelermelerle diğer erkek gruplarını niteleyerek olumsuz özelliklerin ön plana çıkarılmasıyla kendilerine ait olumlu özelliklerin vurgulamasını yapmaktadırlar. Bu suretle diğerleri üzerindeki iktidar konumlarını güçlendirmektedirler.

Çıplak ten, bıçaklanmış kadın, boşanan eş, yükselen çığlık, ise kadınları niteleyen sıfat tamlamalarıdır. Çıplaklık, ten kelimesi ile haz üreten bir duruma getirilmiştir. Cinsiyet rolleri kadını haz nesnesi, hakkını arayan kesim şeklinde nitelermektedir. Çocuk doğuran, hamur yoğuran kelimeleri ile kadının ev içi cinsiyet rolleridir.

"Anaların şeyi" kelimesi ile kadın cinselliği nesneleştirilmiştir. Cinsiyet rollerine göre kadının nesneleşmesi sonucu mülkiyet olması ayrıca toplumun geleneksel kesimine ait bir kelime olan "ana" kelimesi ile toplumsal cinsiyet rollerinin üretimi bedeninin nesneleştirilmesi arka planda toplumsal cinsiyet yapısının eleştirisi içinde yapılanmıştır.

Milliyet gazetesi kadına yönelik şiddet konusunu işlerken kanuni düzenlemelere vurgular yapmaktadır. Bu vurgular metnin arka planındaki cümle kalıplarıyla toplumsal cinsiyet rollerinde kadının ikincil durumunu pekiştirmektedir. Kullanılan cümle kalıpları ile bu roller temsil edilmektedir.

Cumhuriyet :

- *O kadın benimdir.*
- *Kadın, baba ocağından koca kucağına gönderilen bir varlıktır.*
- *Kadın, sonuçta bir envanter kayıdır.*
- *Adam genç kızın çıplak bacaklarını görünce tahrik olmuş...*
- *Çıplak bacaklarını uzatıyorsun, toplumun namusunu, ahlakını bozuyorsun!*
- *İran'daki gibi "ahlak muhafızları"*
- *Namus kisvesi altında alınan ölüm kararları*

- *Tecavüzcüler elini kolunu sallayarak dolaşırlar...*
- *Şiddetten arınmak uygarlaşmanın ilk adımlarından biridir.*
- *"Kadının yeri evidir" diyen, tesettürü "özgürlük" adına dayatan zihniyet*
- *Bu oval cismin iki tane de bacağı vardı*
- *Küfretmek erkeklere mahsus bir imtiyaz*
- *Nevrin dönmediği sürece, kadın erkek eşittir!*

Oval Cisim, Koca kucağı, envanter kaydı, çıplak bacak, tahrik olmak, toplumun namusu, ahlak muhafızları, namus kisvesi, tecavüzcü, şiddetten arınmak, dayatan zihniyet, Cumhuriyet gazetesindeki örneklerdir. Koca kucağı ve çıplak bacak kadının cinsel nesneleştirilmesine örnek olurken, envanter kaydı, toplum namusu, kadının toplumsal nesneleşmesini tanımlayan kelimelerdir. Cumhuriyet gazetesi kadın sorunlarına yoğun anlatımda mülkiyet ilişkisi olarak bakmaktadır. Bunun yanında toplum namusu, ahlak muhafızı, dayatan zihniyet, şiddetten arınmak kelime kalıpları vasıtasıyla laiklik ve demokrasi karşıtlığı tanımlanarak sorun laiklik ve demokrasi özgürlükler sorunu olarak çerçevelenmektedir. Namus kisvesi gibi kelime kalıbı ile ataerkil değerler eleştirilmektedir.

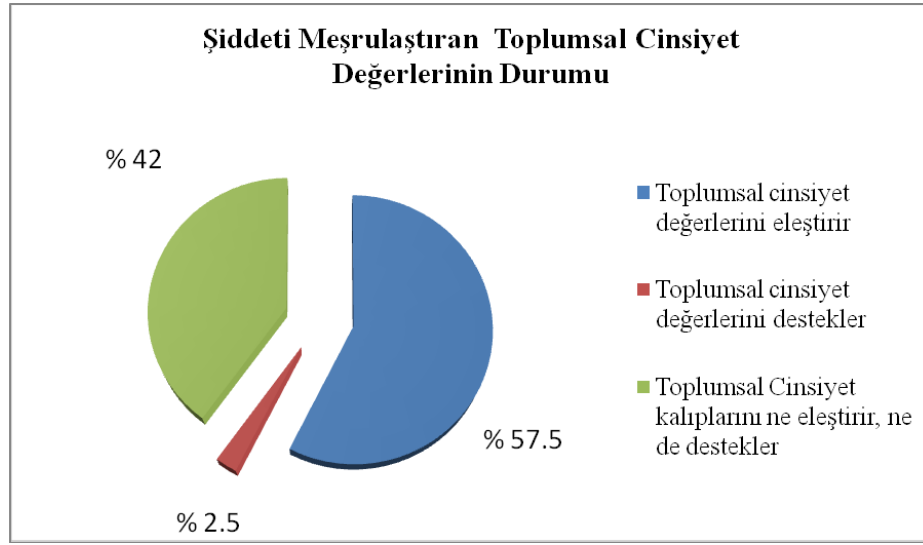
Zaman :

- *Dayağa başvuran, aciz, beceriksiz, zayıf, iradesiz erkekler*
- *Dayak hayvana atılır ve kaba kuvveti de hayvanlar uygular.*
- *Yola gelmezlerse onları hafifçe dövün*
- *Kocanın yokluğunda, evin ve kendisinin mahremiyetini koruyamayan, evlatlarına sahip çıkmayan, emanete hıyanet eden, serkeş, dik başlı ve başına buyruk kadınlar içindir.*
- *Hafifçe dövmek*
- *Egosunu eşini döverek tatmin etmeye çalışan narsis tipler*
- *kadın-erkek eşitliğinin ancak haklarda, hukukta sağlanabileceği konusundaki liberal görüşe katılıyor olmam*
- *Kadınların üstün olduğuna inandırılmış erkekler*

Dayağa başvuran, aciz, beceriksiz, zayıf, iradesiz, narsis tipler kelimeleri erkekleri nitelemektedir. Hegemonyası kabul edilen erkek gruplarının diğer erkekler üzerindeki söylemleri aynı olan bu nitelemelerle şiddet uygulayan gruplar iktidar gruplarının dışında çerçevelenmiştir.

Koca yokluğu, mahremiyetini koruyamayan, serkeş, dik başlı, emanete hıyanet eden kelimeleri kadınlar için kullanılmış şiddete uğrayan kadınlar bu

kelimelerle çerçevenmiştir. Hafifçe dövme kelimesi ile fiziki şiddet meşrulaştırılmıştır.

Şekil 5

Şekil 5'de görüldüğü üzere erkek egemen toplumsal değerler büyük çoğunlukla yazarlarca eleştirilmiştir. Bu konuya hiç değinmeyenler olduğu gibi, 5 yazıda cinsiyetleri eşit tanımlamayan cümle ve kelime kalıplarının açık kullanımını görürüz. Büyük çoğunluk cinsiyetleri tanımlarken eşit konumlamalarda bulunmuştur. Fakat yazıların ayrıntılı incelemesinde yazıların çoğunun cümle ve kelime yapılarının seçimi vasıtasıyla arka planda kadını erkeğe ait gören kadının ikincil konumda olduğu erkek egemen cinsiyet rolleri ve değerlerini taşıdığı görünür.

Tablo 8. Şiddeti toplumda meşrulaştıran (gelenek, örf, adet, namus vb.) toplumsal cinsiyet değerlerin kullanımı

Milliyet

Metin No:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Toplam
3a) Eleştirir	X	X	X	X	X	X		X				Y			Y				Y	Y	Y					12
3b) Destekler																										0

Cumhuriyet

Metin No:	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	Toplam
3a) Eleştirir	X	X	X	X	X	X	X	X	Y	Y			Y	11
3b) Destekler														0

Zaman

Metin No:	39	40	Toplam
3a) Eleştirir			
3b) Destekler		X	1

X : Kadına yönelik şiddeti ana tema olarak işleyen köşe yazıları.

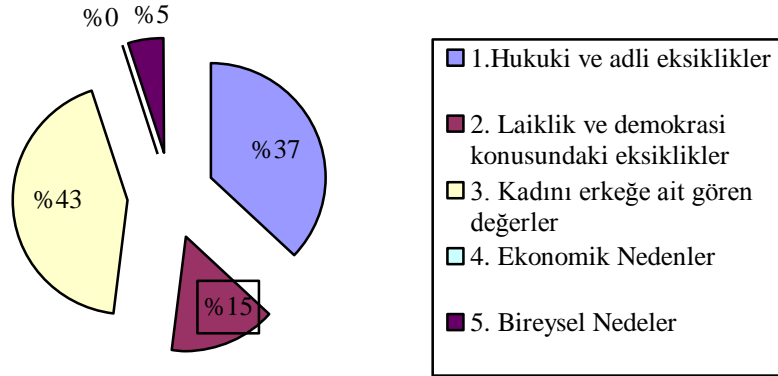
Y : Kadına yönelik şiddeti yazının bir bölümünde değinen köşe yazıları.

4.8.3. Bulguların Değerlendirmesi

Gazetelerde kadına yönelik şiddet 40 yazıda işlenmiştir. 40 yazının 22'sinde yazının bir bölümünde kadına yönelik şiddet'in işlenmesi kadına yönelik şiddet sorununun erkek köşe yazarlarının ana sorunlarından biri olmadığını, çok düşük düzeyde tartışıldığını düşündürmektedir. İki yılda ortalama 500 köşe yazısı yazan bir çok erkek yazar bu soruna değinmemiştir.

Cinayet ve dövme kelimeleleri genel olarak başlıklarda birden çok geçmiş, şiddet ünlem işareti ile görsel olarak vurgulanmıştır. Kelime kullanımı ve görsel olarak vurgulamalarla okuyucu ilgisi çekilmiş ve kadının ikincil konumu kelime ve cümle yapılarının kullanımında pekiştirildiği görülmüştür.

Şekil 6. Yazılarda Şiddetin Nedeninin Sunumu

Şekil 6'da görüldüğü üzere incelenen 40 köşe yazısında şiddet sorununun nedeninin sunumu hukuki ve adli eksiklikler, kadını erkeğe ait gören erkek egemen toplumsal cinsiyet değerleridir. Bir diğer yüksek anlatım laiklik ve demokrasi konusundaki eksikliklerdir.

Şiddet sorununun çözümü için yazılar Devlet organları ve kanunlar, erkekler ve erkeklere ait kurumlara roller vermektedirler. Cumhuriyet gazetesi Milliyet'e ve Zaman gazetesine nazaran çözüm için bir öneri getirmemiştir. Bu

Tablo 9. Kadına yönelik şiddetin nedenlerinin sunumu**Milliyet :**

Metin No:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Toplam
6a) Hukuki ve adli eksiklikler	X			X	X	X	X		X	Y			Y			Y	Y			Y			Y	Y		13
6b) Laiklik ve demokrasi konusundaki eksiklikler											Y			Y								Y				3
6c) Kadını ikincil durumda gören değerleri vurgulayan		X	X	X		X		X				Y			Y			Y	Y							9
6d) Ekonomik nedenler																										0
6e) Bireysel nedenler																										0

Cumhuriyet**Zaman**

Metin No:	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	Toplam
6a) Hukuki ve adli eksiklikler								Y				Y		2
6b) Laiklik ve demokrasi konusundaki eksiklikler			X						Y	Y				3
6c) Kadını ikincil durumda gören değerleri vurgulayan	X	X	X	X	X	X		Y		Y	Y			9
6d) Ekonomik nedenler														0
6e) Bireysel nedenler														0

Metin No:	39	40	Toplam
6a) Hukuki ve adli eksiklikler			1
6b) Laiklik ve demokrasi konusundaki eksiklikler	Y		0
6c) Kadını ikincil durumda gören değerleri vurgulayan			0
6d) Ekonomik nedenler			0
6e) Bireysel nedenler	Y	X	2

X : Kadına yönelik şiddeti ana tema olarak işleyen köşe yazıları.

Y : Kadına yönelik şiddeti yazının bir bölümünde değinen köşe yazıları.

Tablo 10 Çözüm için yazılarda rol verilenler**Milliyet**

Metin No	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Toplam
7a) Toplum						X	X					Y			Y											4
7b) Devlet organları ve kanunlar	X	X	X	X	X		X			Y	Y			Y							Y	Y		Y	Y	13
7c) Erkekler ve erkeklere ait kurumlar				X				X	X			Y				Y		Y		Y	Y		Y			9
7d) Kadınlar ve kadınlara ait kurumlar	X										Y		Y			Y	Y									5
7e) Birey																										0

Cumhuriyet

Metin No:	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	Top.
7a) Toplum	X				X		X							3
7b) Devlet organları ve kanunlar								Y				Y	Y	3
7c) Erkekler ve erkeklere ait kurumlar								Y		Y				2
7d) Kadınlar ve kadınlara ait kurumlar						X								1
7e) Birey														0

Zaman

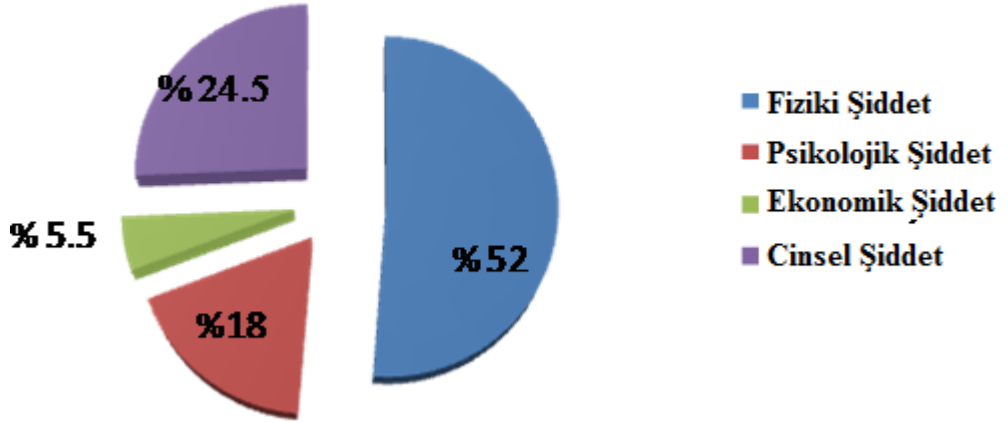
Metin No:	39	40	Top.
7a) Toplum		X	1
7b) Devlet organları ve kanunlar		X	1
7c) Erkekler ve erkeklere ait Kurumlar	Y		1
7d) Kadınlar ve kadınlara ait kurumlar			0
7e) Birey		X	1

X : Kadına yönelik şiddeti ana tema olarak işleyen köşe yazıları.

Y : Kadına yönelik şiddeti yazının bir bölümünde değinen köşe yazıları

durum ilginçtir. Milliyet ve Zaman gazetesine nazaran çözüm için yazılarda bir rol genellikle verilmemiştir.

Şekil 7. Yazılarda Konu Edilen Şiddet Türleri

Şekil 7'den anlaşılacağı üzere yazarlar büyük bir oranda fiziki şiddet türlerini anlatmışlardır. Fiziki şiddeti cinsel şiddet izler. Daha etkili ve daha yoğun yaşanan ekonomik ve psikolojik şiddet türlerinden yazılarda düşük düzeyde bahsedilmiştir. Bir sorunun medyaya yansıma oranıyla toplumdaki var olma oranı arasında bir bağlantı bulunmamaktadır. Kadına yönelik şiddet fiziki ve cinsel şiddet türleri içinde çerçevelenmektedir. Kadına yönelik şiddet konusunda erkeklerin dikkatini fiziki unsurların yoğun çekmesi cinsiyetler arasındaki farklılaşma noktası olabilir. Çünkü fiziki şiddet, öldürme son aşamadır. Fiziki şiddetten önce diğer şiddet türleri yoğun şekilde uygulanır. Konunun fiziki şiddet içinde ele alınması bir erkek egemen bakıştır. Fiziki temas içermeyen, fiziki şiddetten daha yıkıcı birçok şiddet türü bulunmaktadır. Toplumda şiddet tüm boyutu ile yazılarda anlatılamazsa fiziki şiddet dışındaki diğer şiddet türleri meşru durumda konumlanabilir, zararları anlaşılabilir.

Tablo 11. Yazılarda konu edilen şiddet türleri**Milliyet**

Metin No:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Toplam
5a) Fiziki şiddet	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	25
5b) Psikolojik şiddet	X			X															Y							3
5c) Ekonomik şiddet	X																									1
5d) Cinsel şiddet	X	X		X							Y	Y			Y				Y							6

Cumhuriyet

Metin No:	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	Toplam
5a) Fiziki şiddet	X	X	X	X	X	X	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	13
5b) Psikolojik şiddet					X			Y		Y				3
5c) Ekonomik şiddet	Y													1
5d) Cinsel şiddet				X	X			Y				Y		4

Zaman

Metin No:	39	40	Toplam
5a) Fiziki şiddet	Y	X	2
5b) Psikolojik şiddet		X	1
5c) Ekonomik şiddet			0
5d) Cinsel şiddet			0

X : Kadına yönelik şiddeti ana tema olarak işleyen köşe yazıları.

Y : Kadına yönelik şiddeti yazının bir bölümünde değinen köşe yazıları.

Tablo 12 Yazılarda şiddetin anlatım yeri**Milliyet**

Metin No:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Toplam
4a) Ailede	X	X	X		X		X		X	Y		Y	Y		Y						Y		Y	Y		13
4b) Bir gelir grubu içinde		X	X																							2
4c) Bir siyasi görüşü taşıyanlar içinde																										0
4d) Tüm toplumda	X	X		X		X		X			Y	Y		Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y		Y			15	

Cumhuriyet

Metin No:	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	Toplam
4a) Ailede		X	X	X	X	X				Y	Y		Y	8
4b) Bir gelir grubu içinde				X										1
4c) Bir siyasi görüşü taşıyanlar içinde														0
4d) Tüm toplumda	X		X				X	X	Y	Y		Y		7

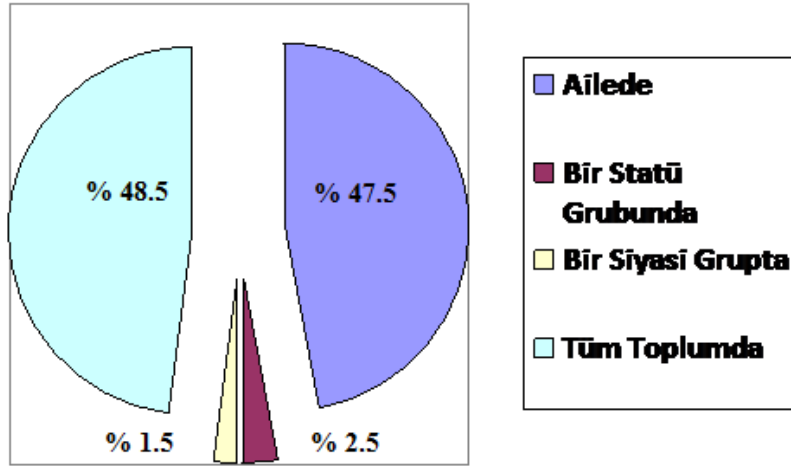
Zaman

Metin No:	39	40	Toplam
4a) Ailede		X	1
4b) Bir gelir grubu içinde			0
4c) Bir siyasi görüşü taşıyanlar içinde			0
4d) Tüm toplumda	X		1

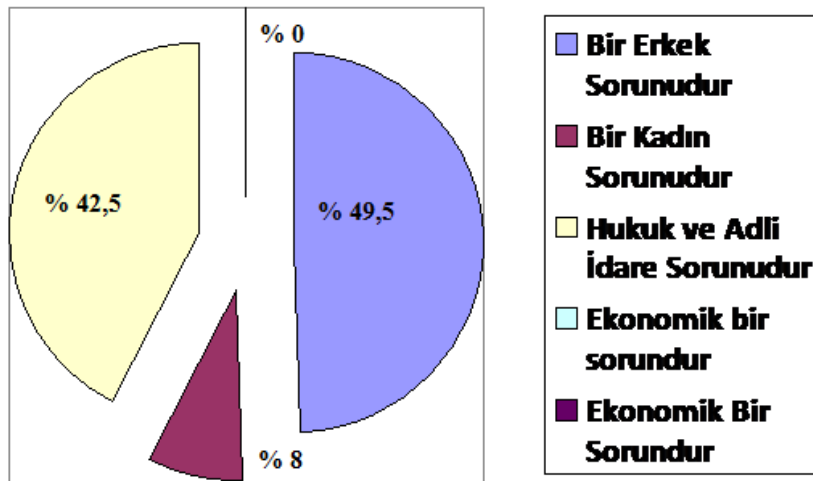
X : Kadına yönelik şiddeti ana tema olarak işleyen köşe yazıları.

Y : Kadına yönelik şiddeti yazının bir bölümünde değinen köşe yazıları.

Şekil 8. Yazılarda Şiddetin Anlatım yeri

Şekil 8'de ve görüldüğü üzere yazılarda şiddetin anlatım yeri toplum ve ailedir. Ailede ve tüm toplumda kadına yönelik şiddetin yazılarda ele alınması içinde, cümle yapıları ile bir statü grubundaki şiddetin anlatımı görünür. Şiddet olaylarının bir statü grubu içinde anlatımı erkekler arasında hegenomik bir yapı kurabilir. Kadına yönelik şiddet sorunu toplumdaki her iki kadından birinin başına gelen bir sorundur ve yazarlar bu durumu anlatırken bu olayın bir statü grubunun içinde işleyerek kendi statü gruplarının üstünlüğünü şiddetsiz erkek grubu olarak çerçeveleyebilir.

Şekil 9. Kadına Yönelik Şiddet Sorununun Tarifi

Tablo 13 Kadına yönelik şiddet sorununun tarifi**Milliyet**

Metin No:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Toplam
1a) Bir erkek sorundur.		X	X	X		X		X				Y			Y			Y	Y	Y	Y	Y				12
1b) Bir kadın sorundur.									X								Y									2
1c) Bir hukuk, adli sorundur.	X	X		X	X	X	X		X	Y	Y		Y	Y		Y				Y		Y	Y	Y	Y	17
1d) Ekonomik bir sorundur.																										0

Cumhuriyet

Metin No:	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	Toplam
1a) Bir erkek sorundur.	X	X	X	X	X	X			Y	Y	Y	Y	Y	11
1b) Bir kadın sorundur.														0
1c) Bir hukuk, adli sorundur.			X					X				Y		3
1d) Ekonomik bir sorundur.														0

Zaman

Metin No:	39	40	Toplam
1a) Bir erkek sorundur.		X	1
1b) Bir kadın sorundur.	Y	X	2
1c) Bir hukuk, adli sorundur.	Y		1
1d) Ekonomik bir sorundur.			0

X : Kadına yönelik şiddeti ana tema olarak işleyen köşe yazıları.

Y : Kadına yönelik şiddeti yazının bir bölümünde değinen köşe yazıları.

Şekil 9'de görüldüğü üzere yazarların büyük çoğunluğu kadına yönelik şiddetin bir erkek sorunu olduğunu, erkek egemen değerlerden kaynaklandığını söyler. Bir diğer tarif; hukuk, adli idare sorunudur. Yazarlar çözüm için çeşitli kurum ve kişilere çeşitli roller verirler. Yazılar incelendiğinde Milliyet'in Tablo 12'de (Bkz. Sayfa 114) görüldüğü üzere çözüm için hukuk, adli idare organlarına roller verdiği görünmektedir. Çalışmanın yapıldığı dönemde Ergenekon davalarının olması ve benzer sorunların bu davalarında gündeminde olması bu kadar yoğun bir şekilde konunun yasama ve yürütme eksikliklerine yönelik vurgulanmasına sebep olabilir.

SONUÇ

Ataerkil toplumlarda kadının karşıtı erkeklığı tasvir eder. Erkeklik duygu olarak iktidar olmayı, koruyucu ve üretici olmayı, eril değer ve göstergeleri içerir. Erkeklik simgesel anlamda bir Priapos'tur, kendisine hep erekte göstermeyi ve zayıflığın karşıtı olmayı içerir. Eril göstergeler; dik ve çizgiseldir, başarı, güç ve hakimiyet gibi yücelmelerdir. Kadınlar tarihte bir kavramın temsili, adalet, özgürlük, barış, aşk ve arzu nesnesi olarak ortaya çıkmaktadır.

İnsanoğlu toplumsal cinsiyetin kazanım süreçleriyle iki farklı dünya kurmuş ve erkek, kadının karşıtı olarak bu yapıda kendini tanımlamıştır. Erkeklik iktidar kurma amacıyla merkezde olan sürekli kendisine göre çatışmacı bir biçimde diğerini tanımlayanıdır. Araştırmalar cinsiyetler arasında bir fark olduğunu kesin delillerle ispatlayamamıştır. Cinsiyetler işbölümü sonucunda farklı alanlarda uzmanlaşmıştır. Kısacası bir erkekte çocuk bakımı ile ilgilenecek ihtiyacı olan özellikleri geliştirebilirken bir kadında erkek rolü atfedilen yöneticilik işlerini yaptığında bu yöndeki biyolojik ve psikolojik özelliklerini geliştirebilir. Dolayısıyla cinsiyetler arasındaki ilişkileri düzenleyen cinsiyet kültürü biyolojik temelli değil üretim teknolojilerinin sonucudur.

Modern toplumlar tarihteki tüm kadın varoluş şekillerini içinde barındırması yönüyle diğer tarih dönemlerinden ayrılır. Bir diğer ayırım noktası kadın ve erkek rollerinin birbirine yakınlaşmaya ve benzemeye modern toplumlarda başlamasıdır. Androjeni olarak adlandırılan bu durum insani niteliklerin herhangi bir bireyde olmasının normal karşılanmasıdır. Yani bir erkek de empati kurabilir bir kadın da hakkını arayabilir. İnsani niteliklerin kadın ve erkek olarak bölüşülmediği ortak özellikler olarak kabul edildiği bu durumun androjeni olarak adlandırılması bile cinsiyet kültürünün ne kadar etkin olduğunu göstergesidir. Modern toplumdaki son husus toplumsal cinsiyet rollerinin sanılanın aksine erkeklere de zarar verdiğinin anlaşılmasıdır. Eşitsizliklerden sürekli söz edenin kadın olması gerekli değişiklik taleplerinin kadınlardan gelmesi sorunun bir kadın sorunu olarak anlaşılmasına neden

olmaktadır. Oysa erkeklik erkeklerin özgür benliğini sınırlayarak oldukça ağır yükler yükler. Erkek özünü keşfedemez.

Cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklanan sorunların çözümü için erkeklerin eşitlikçi katılımı gerekmektedir. Kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri sonucu eşitsizliği üreten erkek ideolojisinin sorunudur. Bir erkek sorunudur. Eşitlik konusundaki erkek katılımı öncelikle erkekler için önemlidir. Tıpkı bireysel sorunların çözümü gibi toplumsal sorunların çözümü için öncelikle kusurun kabulü gerekmektedir.

İçsel hegemonya bir grup erkeğin diğerleri üzerindeki hakimiyetini açıklarken, dışsal hegemonya erkeklerin kadınlar üzerindeki tahakkümünü tanımlar. Hegemonik erkeklik belirli bir imajlar setidir. Bu imajlar seti iktidar olan erkeği inşa eder, sınırlar ve ezer çünkü erkek iktidarda kalmak için özündeki insani nitelikleri geliştirmek ve bu niteliklere uygun davranmak yerine hegemonyasını inşa eden imajlar setini geliştirmeye bağımlı yaşamak durumdadır. Günümüzde kadınlar amaçlarına ulaşmak için değişime hızla uyum sağlarken erkeklerin amaçlarına ulaşmak için değişime uyum sağlaması bu imajlar setinin baskısından ötürü çok güçtür. Günümüzde erkekler bir seçim yapmak zorunda değillerdir. Günümüzde bir erkek insani niteliklerin tümünü edinebilir.

Şiddet bir tür iletişimdir. Şiddet kullanımı demokratik değerlerle ters orantılıdır. Demokratik değerler yükseldiğinde şiddet kullanımı azalır. Bir iletişim yöntemi olan şiddeti incelemek demokrasinin düzeyi hakkında birçok veriye ulaşmamıza imkan verir.

Şiddet çok karmaşık bir insan davranışıdır. Şiddete yol açan etkenlerin bireysel (biyolojik ve psikolojik) ya da toplumsal mı olduğu üzerine net bir sonuç yoktur. Toplumsal ve bireysel etkenlerin iç içe ilişkide olduğu kapsayıcı bir durumun şiddeti ortaya çıktığı sonucuna varılmıştır. Şiddeti uygulayan bireyin tek unsur olarak değerlendirilmesi yoluyla şiddet anlaşılabilir. İnsanlar bir iktidar ilişkisi sonucu şiddeti kullanırlar. Kişi intihar yoluyla şiddeti kendine uyguladığı gibi, öç alma, eğitime, sorun çözme, bir tehdidi ortadan kaldırma, iktidarını kabul ettirme vb. ihtiyacını nedeniyle şiddete başvurur ve fiziki

şiddetin dışında bir çok şiddet çeşidi bulunur. Fiziki şiddet bir erkeklik değeri olarak bazı toplumlarda aileden başlayarak kişiye öğretilir. Şiddetin fiziki şiddet olarak anlaşılması bir erkek bakışıdır. Fiziki şiddet son safadır fiziki şiddetten önce daha tehlikeli ve yıkıcı bir çok şiddet türü fiziki şiddetin çok önplana çıkarılması sonucu meşrulaşmaktadır.

Güç ilişkisinin eşitsiz olduğunda bir iktidar durumu ortaya çıkar. Güçlünün iktidar aracı olarak kullandığı şiddetin toplumda meşru kılındığı görünür. Düzene ve geleneklere saygı amacıyla uygulanan bu şiddetle kişi polislik görevinde, askerde, futbol stadında ve sokakta karşılaşır. Toplumca meşru görünen şiddete karşı zayıf birey kendine şiddeti seçebilir ve intihar edebilir. Kadın intiharları toplumsal şiddet raporlarına dahil edilmemekte ve düşük düzeyde araştırılmaktadır. Kişinin intiharı kişisel nedenlere bağlanmakta bir anlamda üzeri örtülmektedir. Devlet kurumlarının kadına şiddet raporlarında bu intiharlar yer almadığı gibi bir diğer araştırmaya kapalı görünen durum cinsel hizmet satın alımında mağdur durumundaki kişilerdir. Palermo Protokolüne göre suç olan cinsel hizmet satın alımı ülkemizde devlet kontrolünde olan ama bahsedilmeyen, kadına yönelik şiddet kapsamında değerlendirilmeyen bir diğer alandır.

Toplumdaki yaygın inançların aksine erkeğe yönelik kadın şiddeti de vardır. Fakat kadınlar şiddet konusunda erkeğe nazaran daha yaratıcıdır.

Kültürler giderek cinsel deneyimdeki başarısızlıklardan ötürü erkeği sorumlu tutmaya başlamışlardır. Erkeğin kadını cinsellik durumunda tatmin edememesi durumu; beceriksiz, deneyimsiz, yetersiz, iktidarsız nitelermeleri ile tanımlanır. Kadınlar karşısındaki bu konum erkeklerin ilişkideki sorunu olmuş durumdadır. Erkeklik yatak odasındaki bir performans ve beden üzerinden tanımlanmaktadır. Kadının bedeni üzerindeki "kusursuzluk" arayışı erkeğin cinsel performansı üzerindeki "kusursuzluk" arayışıyla benzerdir. Erkekler kadınları seyredeler kadınlarsa seyredişlerini seyredeler cinsellikte bu durum tersine döner. Erkek kadın tarafından nasıl seyredildiğini seyredeler.

Toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri konusunda medyanın toplumsal gerçeği yansıtması, hakim iktidarın araçlarından biri olması nedeniyle

eşitsizliği yeniden kuran olarak kabul edilmektedir. Erkek ve kadın kimlikleri belirli kalıplar içinde işlenir. Erkek ve kadın arasındaki ilişkinin nasıl olması gerektiğini, farklı kadın ve erkek kimliklerini de nasıl algılamamız gerektiğini medya öğretir.

Sansasyonel konular; medya tarafından kamu gündemi oluşturma konusunda en büyük potansiyele sahiptir. Şiddet haberleri ve şiddet görüntüsü medya da ilgi çeken konulardır. Medya da sunulan şiddet haberlerinin şiddeti beslediği ve şiddet artışına hizmet ettiği, yapılan araştırmalarca ortaya çıkmasına rağmen medya habercilik yapar görünümünde şiddet haberleri ve görüntüsüne sıklıkla yer vermektedir. Şiddet haberlerinde konunun toplumsal bir sorun olarak değil, bireysel şiddet ile ilgisinin altı çizilir toplumsal sorunlarla olan bağlantısına çoğunlukla yer verilmez. Kadına yönelik şiddet olgusunu toplumsal sistem ile ilişkilendirebilecek kavram ve tanımların haber metinlerinde yer alma düzeyi son derecede düşüktür.

Medyadaki şiddetin müşterisi durumundayız. Şiddet bir tüketim unsurudur. İnsanoğlundaki gözetleme güdüsünün ve bunun doyumundan sağlanan hazza cevap veren şiddet görüntüsü, şiddet izleme ve ceset düşkünlüğü, vahşet görüntüleri ölüme bakışımızı değiştirmektedir. Ölüm dışsal bir uyarıcı bir simülasyon olarak algılanmaya başlanmıştır. Medyada izlediğimiz bu görüntüler, şiddet görüntülerinin bu şekilde sunumu ve algılanması pornografik bir dildir.

İnsanlar medyada simülasyon şiddeti izlemekten zevk alır. Sinematografik anlatım ve görsel ses efektleri vasıtasıyla bu zevk heyecan arttırır. Şiddet medyaya yerleşmiştir, onu yasaklamamız görmezden gelmemizin yerine onun ne olduğunu ve etkilerini anlamamız gerekmektedir. Şiddetin gereksiz, yersiz kullanımı tartışılmalıdır.

Yaptığımız araştırmada 1 Ocak 2011'den 1 Ocak 2013'e kadar iki yıllık sürede üç gazetede erkek köşe yazarlarının tüm köşe yazıları taranmıştır. Sonuç olarak gazetelerde kadına yönelik şiddet işleyen 40 yazıya rastlanmıştır. 40 yazının 22'sinde yazının bir bölümünde kadına yönelik şiddet'in işlenmesi kadına yönelik şiddet sorununun erkek köşe yazarlarının ana sorunlarından biri

olmadığını, çok düşük düzeyde tartışıldığını düşündürmektedir. Tarama sonucu kadına yönelik şiddeti işleyen köşe yazısı 40 olsa da yazar sayısı 21'dir. Bu anlamda saptadığımız 21 yazarın kadına yönelik şiddet sorununa örneklem gazetelerde en duyarlı yazarlar olduğunu bu hususun sonuçları oldukça etkileyeceğini söyleyebiliriz.

Erkeklerin kadın sorunlarıyla ilgili yazılarının artışı siyasi söylemle ve 8 Mart dünya kadınlar günüyle paralellik göstermektedir. Bu durum ve büyük çoğunluğun konuya iki yıllık sürede hiç değinmemesi; erkeklerin sorunu kadın sorunu olarak gördükleri izlenimi vermektedir. 17 yazıda kadına yönelik şiddet sorununun medyada ele alınış biçiminin eleştirisi yapılmıştır. Bu medyamızın etik değerlerinin henüz oturmadığını düşündürmektedir.

Görsel kullanımında kadının ikincil konumunu destekleyen kadının erkek şiddeti görmüş haldeki görselleri ve başlıktaki kadına şiddet vurgulamaları ile konunun okuyucu ilgisi çeken sansasyonel yanı vurgulanmaktadır. Şiddet uygulayan ceza alan erkek hiçbir yazıda görsel olarak sergilenmemiştir. Cumhuriyet ve Zaman'da görsel kullanılmamıştır.

Değişen kadın ve erkek rolleri zaman gazetesinde şiddet sorunundan daha yoğun işlenmiştir.

Tarama sonucu ulaşılan yazılara göre yazarlar kadına yönelik şiddeti öncelikle bir erkek sorunu olarak görmüşlerdir ve hukuk, adli idare sorunu olarak tarif etmişlerdir. Fakat konuya hiç değinmeyen yazarların neden konuya değinmedikleri ile ilgili bir veri yoktur. Sorunu kadınların sorunu olarak gördükleri düşünülebilir.

Erkeğin uyguladığı şiddetin nedenleri; kadını erkeğe ait gören kadının ikincil durumunu vurgulayan değerler, hukuki ve adli eksikliklerdir. Laiklik ve demokratik değerlerin eksikliği Cumhuriyet gazetesi yazarlarınca yoğun işlenen bir nedendir.

Şiddet sorunun çözümü için erkeklere, hukuk ve adli düzenlemelere roller verilmektedir. Değişen erkek ve kadın rolleri kadına yönelik şiddet konusunda değerlendirilmemektedir.

Daha çok aile içindeki şiddet ve toplumdaki fiziki şiddeti inceleyen yazarlar. Şiddet türlerinden fiziki şiddete en çok vurguyu yapmaktadırlar. Fiziki şiddeti cinsel şiddet izler. Psikolojik ve ekonomik şiddet türleri anlatılmamakta şiddet fiziki ve cinsel şiddet türleri ile çerçevelenmektedir. Bu durum psikolojik ve ekonomik şiddet türlerinin toplumda meşrulaşmasına neden olabilir.

Erkek yazarlar, kadına yönelik şiddet ve cinsiyet çalışmaları sorunlarıyla ilgili yok denecek kadar az fikir üretmekte ve yazı yazmaktadır. Cinsiyet sorunları hakkında akademik ilgi sahibi yazarların, ifade özgürlüğünün medyadaki durumu bunun sebebi olabilir. Sonraki çalışmalar erkek yazarların neden kadına yönelik şiddet sorununu yazmadıklarını, bu sorundaki ifade özgürlüklerinin durumunu araştırabilir. Bu çalışmanın eksiklerinden biri sonuçların ifade özgürlüğünden vb. sebeplerden kaynaklanıp kaynaklanmadığını incelememesidir. Bu araştırma yalnızca kadına yönelik şiddet erkeklerin medyada konuşma oranı hakkında bir fikir verebilir. Kadına şiddet sorununu erkeklerin nasıl gördüklerini tasvir edebilir.

KAYNAKÇA

Kitap

- Althusser, Louis, 1989, İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları, , Çev: Yusuf Alp, Mahmut Özışık, İletişim Yayınları, İstanbul
- Armer, A. Alan, 2010, Sinema ve T.V. İçin Senaryo Yazmak, Çeviren: Vedat T. Erdamar, Es Yayınları, İstanbul
- Aslan, Kemal, 2014, İkna Ekranları Neoliberal Dönemde Haber Kanallarında Editoryal İşleyiş, Atahtar Kitaplar Yayınevi , İstanbul
- Atay, Tayfun, 2012, Çin işi Japon İş Cinsiyet ve Cinsellik Üzerine Antropolokil Değıniler. İletişim Yayınları, İstanbul
- Aydınğün, S.G. ,2005 Tunç Çağının Gizemli Kadınları/ Mysterious Women of the Bronze Age. YKY. İstanbul,
- Baker, Ulus, 2010, Kanaatlerden İmajlara Duygular Sosyolojisine Doğru, Çeviren: Harun Abuşoğlu, Birikim Yayınları : 46, İstanbul
- Batur, Yüksel, 1998, Bilimkurgu Sinemasında Şiddet ve İdeoloji, Kitle Yayıncılık, Ankara
- Başbuğı, Ayşegül Yaraman, 1992, Elinin Hamuruyla Özgürlük (Resmi Tarihten Kadın Tarihine), 208 s., Milliyet Yayınları: 151.
- Baudrillard, Jean, 2001, Baştan Çıkarma Üzerine, Çeviren:Ayşegül Sönmezay, Ayrıntı yayınları, İstanbul
- Berger, John, 1986, Görme Biçimleri, Metis yayınları, İstanbul
- Binark, Mutlu, Bek, Mine Gencel, 2007, Eleştirel Medya Okuryazarlığı Kuramsal Yaklaşımlar ve Uygulamalar, Kalkedon Yayınları, İstanbul
- Butler, Judith, 2007, Taklit ve Toplumsal Cinsiyete Karşı Durma, Çeviren: Osman Akınhay, Agorakitaplığı, İstanbul
- Büker Seçil, Kıran Ayşe, 1999, Polis ordu kitle iletişim araçları... Reklamlarda kadına yönelik şiddet Alan Yayınları, İstanbul
- Bribescas, Richard G., 2011, Erkekler Evrim ve Yaşam Tarihi, Çeviren: Billur Kakıcı, Doruk Yayıncılık, İstanbul

- Bryjak, G.J. ve Soroka, M.P.,1991, Sociology: Cultural Diversity in a Changing World, Needham Heights: Allyn and Bacon.
- Brizendine, Louann, 2014, Erkek Beyni, Çeviren: Gül Tonak, Say Yayınları, İstanbul
- Burton, Graeme, 1995, Görünenden Fazlası, Alan Yayıncılık, İstanbul
- Connell, R.W., 2005, Toplumsal Cinsiyet ve İktidar, Toplum, Kişi ve Cinsel Politika, Çeviren: Cem Soydemir, Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Cheviron, Nilgün Tural, 2009, Haber-Yorumdan Seyir ve Gösteriye, (Metin Çözümlemeleri içinde), Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Çakır, Abdülhamit, 2014, Söylem Analizi Ne Demek İstiyorsun, Palet Yayınları, Konya
- Çamurdan, Esen, 2004, Şiddet ile Oynamak Çağdaş Türk Tiyatrosunda Şiddet Görünümleri, Mitos Boyut Tiyatro Yayınları, İstanbul
- Çapcıoğlu, İhsan, 2011, Modernleşen Türkiye'de Din ve Toplum Din, Bilgi ve Kültür Sosyolojisi Yazıları, Otto Yayınları, Ankara
- Darga, A. Muhibbe, 1984, Eski Anadolu'da Kadın, (2. Baskı), 117+f s., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 2033, İstanbul
- D. Krech, R.S. Crutchfield, 1948, Sosyal Psikoloji Teori ve Problemleri, Çev: Erol Güngör, Ötüken Neşriyat, İstanbul
- De Beauvoir, Simone, 1976, Kadın-Genç Kızlık Çağı [Cilt: 1] , Çeviren: Bertan Onaran, Payel Yayınları, İstanbul
- Demez, Gönül, 2005, Değişen Erkek İmgesi: Kabadaydan Sanal Delikanlıya, Babil Yayınları, İstanbul
- Devran, Yusuf, 2010, Haber Söylem İdeoloji, Başlık Yayın Grubu, İstanbul
- Diamond, Jed, 1998, Erkeklerin İyileşmesi Yeryüzünü de İyileştirecektir, Çeviren: Tijen İnaltong, Mavi Okyanus Yayınları, İstanbul
- Doğramacı, Emel, 1997, Türk Kadınının Dünü Ve Bugünü, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara
- Dumanlı, Ekrem, 2011, Haber Kılavuzu Gazetecinin El Kitabı, Zaman Kitap, İstanbul
- Ersan, Emel, 2009, Kötü Erkeğin Uyarı Sinyalleri, Sınır Ötesi Yayınları, İstanbul
- Evelyn, Reed, 1982, Kadının evrimi Anaerkil Klandan Araerkil Aileye, Çeviren: Şemsa Yeğin, Payel Yayınları, İstanbul

- Flusser, Vilem, 2009, Bir Fotoğraf Felsefesine Doğru, Çeviren: İhsan Derman, Hayalbaz Kitap Fotograf:3, İstanbul
- Fine, Cordelia, 2010, Toplumsal Cinsiyet Yanılsaması, Çeviren: Kıvanç Tanrıyar, Sel Yayınları, İstanbul
- Foucault, Michel, Kadife Karanlık: 21.yy İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar, Yayına hazırlayan: N. Rigel, G. Batuş , Su yayımları, İstanbul, s99
- Freud, Sigmund, 1981. Cinsiyet Üzerine, Çeviren: A. Avni Öneş, Say Yayınları, İstanbul
- Froom, Erich, 2008, Sevginin ve Şiddetin Kaynağı, Çeviren: Yurdanur Salman, Nalan İçten, Payel Yayınları, İstanbul
- Gencil Bek, M. Binark M. ,2000, Medya ve Cinsiyetçilik, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi
- Gencil Bek, M., 2008, Medyada Aile İçi Şiddetin Temsili ve Üretim Pratikleri. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Yayınlanmamış Araştırma
- Goldberg, Herb, 2010, Erkek Olmanın Tehlikeleri Erkek Üstünlüğü Mitini Yaşamak, Çeviren : Selçuk Budak, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara
- Gökulu, G. ,2012, Perceived Risk of Victimization and Fear of Crime: Fear of Crime among University Studentsin Ankara, Turkey Germany, Lambert Academic Publications
- Gülbahar, Hülya, 2007, Kadına Yönelik Şiddet ve Medyanın Sorumluluğu, Kadın Odaklı Habercilik, Hazırlayan: Sevda Alankuş, IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul
- Güngör, Nazife, 2011, İletişim Kuramlar ve Yaklaşımlar, Siyasal Kitapevi, Ankara
- Gürbile, Nurdan, 2001, Kötü Çocuk Türk, Metis Yayınları, İstanbul
- Gratch, Alon,2002, Erkekler Dile Gelse..., Çeviren : Sibel Sakacı, Doğan Kitapçılık, İstanbul
- İlkkaracan P., Gülçür L.,1996, Aile İçinde Kadına Karsı Siddet Sıcak Yuva Masalı, Metis yayımları, İstanbul
- İnal A.,1996, Haberi Okumak, Temuçin Yayınları, İstanbul
- İnceoğlu, Yasemin, Kar Altan, 2010, Dişilik, Güzellik ve Şiddet Sarmalında Kadın ve Bedeni, Ayrıntı Yayınları, İstanbul

- İnceoğlu, Yasemin G., Nebahat A. omak, Metin özümlemeleri, Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Johnson, Robert A., Biz Romantik Aşlık Psikolojisi, eviren: Işlar Kür, Okuyanıs Yayınları, İstanbul
- Karal, D., Aydemir, E. , 2012, Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet, Usak Yayınları, Ankara
- Kar, Altan, Güven, Kesim. Sevgi, 2009, Cesur Yeni Dünya Medya Teknoloji ve Haz Sarmalı (Metin özümlemeleri içinde), Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Kaya, A. Raşit, 2009, İktidar Yumağı Medya - Sermaye - Devlet, İmge Kitapevi, Ankara
- Kudat, Ayşe, 2007, Al Kocayı Vur Sopayı Sevenler Arası Şiddet, Doğan Kitapçılık, İstanbul
- Kümbetoğlu, Belkis, 2010, Değersizleştirme: Kadın Bedeninin Maruz Kaldığı Şiddet, Dişilik Güzellik ve Şiddet Sarmalında Kadın ve Bedeni içinde, Ayrıntı Yayınları İstanbul
- Krech, David, Crutchfield, Richard S. 2007 , Sosyal Psikoloji, eviren: Erol Güngör, Ötüken Yayınları, Ankara
- Marshall, B. L.,2000, Configuring Gender, Canadian Licensing Agency
- MEDİZ, 2008, Medyada Kadınların Temsil Biçimleri Araştırması, Medya İzleme Grubu, İstanbul
- Miller, Geoffrey,2010, Sevişen Beyin, eviren:M. Asım Karaömerlioğlu, NTV Yayınları, İstanbul
- Mora, Necla, 2011, Medya alışmaları Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim, Nobel Yayınları, Ankara
- Moeran, Brian, 1989, Şiddetin Güzelliği: Japon Sinemasında Jidaigeki, Yakuza ve "Çıplaklı" Filmler, Antropolojik Açıdan Şiddet'in içinde, ev: Dilek Hattatoğlu, Ayrıntı Yayımevi, İstanbul
- Moressi, Enrico, 2006, Haber Etiği Ahlaki Gazeteciliğin Kuruluşu ve Eleştirisi, eviren: Fırat Genç, Dost Kitapevi, Ankara
- Morris, Desmond, 2008, ıplak Adam Erkek Vücudu Üzerine bir İnceleme, eviren: Nurettin Elhüseyni, Ntv Yayınları, İstanbul
- Navaro, Leyla 1996, Tapınağın Öbür Yüzü Kadınlar ve Erkekler Üzerine, Varlık Yayınları, İstanbul

- Oluk Ayşen, 2008, Klasik Anlatı Sineması, Hayalet Kitap, İstanbul
- Oskay, Ünsal, 1986, XIX. Yü yıldan Günümüze Kitle İletişiminin Kültürel İşlevleri, Der Yayınları:114, İstanbul
- Özkazanç, Alev, 2013, Cinsellik, Şiddet ve Hukuk Feminist Yazılar, Dipnot Yayınları, Ankara
- Real, T. 2004. Erkekler Ağlamaz, Çeviren: Z Koltukçuoğlu, Kuraldışı Yayınlar, İstanbul
- Riches, David, 1989, Antropolojik Açından Şiddet, Çev: Dilek Hattatoğlu, Ayrıntı Yayımevi, İstanbul
- Rousseau, Jean-Jacques, 1997, İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı, Çev: R. Nuri İleri, Say Yayınları, İstanbul
- Sabbah, Fetna Ayt, 1992, İslam'ın Bilinçaltında Kadın, Çev: Ayşegül Sönmezay, Ayrıntı yayınları, İstanbul
- Saktaber, Ayşe, 1995, "Türkiye'de Medyada Kadın: Derleyen : Şirin Tekeli, İletişim Yayınları, İstanbul
- Salzman, Marian, Ira Matathia, Ann O'reilly, 2006, Erkeklerin Geleceği, Çeviren: Özge Gezerler, MediaCat Kitapları, İstanbul
- Sancar, Serpil, 1997, İdeolojinin Serüveni: Yanlış Bilinç ve Hegemonyadan Söyleme, İmge Kitapevi, Ankara
- Sancar, Serpil, 2012, Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti Erkekler Devlet, Kadınlar Aile Kurar, Metis Yayınları, İstanbul
- Sancar, Serpil, 2009, Erkeklik: İmkansız İktidar (Aile, Piyasada ve Sokakta Erkekler), Metis Yayınları, İstanbul
- Sancar, Serpil, 2012, Türk Modernleşmesinin Cinsiyeti, İletişim Yayınları, İstanbul
- Schipper, Mineke, 2010, Dünya Dillerinden Atasözleriyle Kadınlar Erkek Açık Çeker Kadının Ruhu Duymaz, Çeviren: Ulaş Belge, Nurkalp Devrim, Ntv Yayınları İstanbul
- Scott, Joan W., 2007, Toplumsal Cinsiyet Faydalı Bir Tarihsel Analiz Kategorisi, Çeviren: Aykut Tunç Kılıç, Agoda Kitaplığı, İstanbul
- Segal, Lynne, 1992, Ağır Çekim Değişen Erkeklikler / Değişen Erkekler, Çeviren: Volkan Ersoy, Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Selek, Pınar, 2008, Sürüne Sürüne Erkek Olmak, İletişim Yayınları, İstanbul

- Sontag, Susan, 2004, Başkasının Acısına Bakmak, Çeviren: Osman Akınay, Agora Kitaplığı, İstanbul
- Şimşek, Leyla, 2000, Günümüz Basınında Kadın(lar), Yayına Hazırlayan: Nazan Aksoy, Altkitap, www.altkitap.com
- Terkan, Banu, 2005, Gündem Belirleme Medya ve Siyasal Gündem Üzerine Bir Çalışma, Tablet Yayınları, Konya
- Topkara, Mustafa, 2014, Erkekler Ne İster?, Karma kitapları, İstanbul
- Trend, David, 2007, Medyada Şiddet Efsanesi, Çeviren: Gül Bostancı, Yapı Kredi yayınları, İstanbul
- Tural, Nirgün, 2014, Televizyon : Patolojik ve Sağaltıcı Kamusal Alan ve Ötekinin Acısını ve Yasını İmkansız Kılınması, Azınlıklar ve Medya İçinde, Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Türkoğlu, Nurçay, 2003, Kitle İletişim ve Kültür, Naos Yayınları, İstanbul
- Uludağ, Süleyman, 2009, Süfi Gözüyle Kadın, İnsan yayınları, İstanbul
- Van Dijk, Teun A. ,1993, Principles of Critical Discourse Analysis, Discourse & Society
- Van Dijk, Teun A., 1983 Medya iktidar İdeoloji İçinde Söylem Yapıları ve İktidarın yapıları, Çev: Mehmet Küçük, Ayrıntı Yayınları İstanbul
- Yayla, Atilla, 2011, Siyasi Düşünce Sözlüğü, Liberte Yayın Grubu, Ankara
- Yavaşgel, Emine, 2009, Habermas Dersleri Çağcıl Bir Demokrasi Kuramı Denemesi , (Metin Çözümlenmeleri içinde), Ayrıntı Yayınları, İstanbul
- Yeğenoğlu, Meyda, 2001, Sömürgeci Fantaziler Oryantalist Söylemde Kültürel ve Cinsel Fark, Metis Yayınları, İstanbul
- Yıldız, A.Naci, Kaya Mehmet, Bilir Nazmi, 2011, İşyerinde Şiddet, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı,
- Yüksel, N. Aysun, 2001, Tarkan / Yıldız Olgusu, Çiviyazıları Yayınları, İstanbul
- Zeybekoğlu, Özge, 2013, Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Erkeklik Olgusu, Eğiten Kitap, Ankara

Bildiri ve makale

- Atay Tayfun, Erkeklik En Çok Erkeği Ezer, Toplum ve Bilim Dergisi Sayı 101, Birikim yay, İstanbul 2004, 11-30

- Atasü, Erendiz, 1995 "Kitap Okuyan Annelere Ne oldu?", Cumhuriyet Dergi, Sayı 467, 5 Mart
- Bozok, Mehmet, 2009, Feminizmin Erkekler Cephesindeki Yankısı: Erkekler ve Erkeklik Üzerine Eleştirel İncelemeler, Çağrı Dergisi Sayı 58: 269 - 284
- Çiğdem Akgül, "Tüketilen ve "İktidar"laşan Bir Beden: "Amerikan Sapığı" Fe Dergi 4, sayı 2, 2012,
- Ertan Cihan, Medyada Eşcinselliğe ve Eşcinsellere İlişkin söylemler, Medyada Hegemonik Erkeklik ve Temsil, Kalkedon yay, İstanbul, 2011
- Özbay Cenk, "Neoliberalizm ve Erkekliğin Halleri", **Yeni Sol, Yeni Sağ**, Ankara 2010 s11
- Gökulu, Gökhan, Hosta, Nilay, 2013, Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Analizi: Hürriyet, Sabah ve Posta Gazeteleri Örneği (2005 - 2008), The Journal of Academic Social Science Studies, Volume 6, Issue2, p.1829-1850
- Köse, Aynur, 2011, Türk Basınında Kadın: 2010 Türkiye'sinden Sosyal Haklar Açısından Kadınların Temsili, Sosyal Haklar Uluslararası Sempozyumu III Bildiriler içinde, Petrol-İş Yayınları 116, İstanbul
- Malamuth, N. M., & Briere, J. ,1986, Sexual violence in the media: Indirect effects on aggression against women. Journal of Social Issues,42(3), 75-92
- Mora, Necla, 2008, Medya ve Kültürel Kimlik, , Uluslararası, İnsani Bilimler Dergisi, ISSN:1303-5134, Cilt 5, Sayı 1
- Morva, Oya, 2005, Armağan Ekonomisi ve Medya Kurbanları, İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Çalışmaları Dergisi Yıl:1, Sayı 1
- Oral, Zeynep, 2012, Kadına şiddet doludizgin Cumhuriyet Gazetesi, 9 Kasım
- Türk, H. Bahadır,2008, Eril tahakkümü yeniden düşünmek: Erkeklik çalışmaları için bir imkân olarak Pierre Bourdieu, Toplum ve Bilim Dergisi Sayı 119, Birikim yay, İstanbul,2008 s.119-146

İnternet Sitesi

CEDAW, Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination againts Women [http://daccess-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N96/263/82/IMG/N9626382.pdf?](http://daccess-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N96/263/82/IMG/N9626382.pdf?OpenElement) OpenElement (erişim tarihi :18.11.2014)

Ertürk, Yakın, 2007, Kadına Karşı Şiddet, Nedenleri ve Sonuçları, İnsan Hakları Ortak Platformu, <http://www.ihop.org.tr/dosya/YE/yeturkiyerapor.pdf>, (erişim tarihi: 11,11,2014)

La Strada, 2005, “Trafficking in Human Beings in Central Europe”, http://www.strada.cz/download/files/publikace/trafficking_CE.pdf, (erişim tarihi: 12.09.2014).

Palermo Protokolü, 2000, (<http://www.un.org>, erişim tarihi: 12.09.2014).

6284 sayılı,Ailenin Korunması Ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenm esine Dair Kanun www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120320-16.htm (erişim tarihi: 12.09.2014)

Şiddet Tekerı, 2014, http://www.morcati.org.tr/images/siddet_tekeri.jpg, (erişim tarihi: 15.08.2014)

Bianet, 2015, <http://www.bianet.org/bianet/kadin/152816-2010-2013-erkek-siddeti-ceteleleri-ve-dusundurdukleri> (erişim tarihi: 15.01.2015)

EK 1. Kadın sorunları konusunda köşe yazılarının gazete ve yazar soyadına göre yazıların listesi

CUMHURİYET GAZETESİ

Ya Mutsuz Ev Erkekleri, Oktay Akbal, 22 Aralık 2011

Toplumsal Yaşamda Taciz, Öztin Akgüç, 27 Mayıs 2012

Kasırgalara neden kadın adı konur?, Erdal Atabek, 05 Eylül 2011

Kadın Cinayetlerinin Kökeni... ,Erdal Atabek, 28 Mayıs 2012

Kadın Ortaçağı... Erdal Atabek, 04 Haziran 2012

Aşk Cinayeti Kürşat Başar, 21 Haziran 2011

Kadınlar ve özgürlük, Orhan Bursalı, 10 Haziran 2011

Seksoloji ve Birileri, Orhan Bursalı, 12 Haziran 2011

Kadın Hakları ve Babunlar, Orhan Bursalı, 01 Eylül 2011

"O Fotoğraf" Orhan Bursalı, 09 Ekim 2011

Okusun da Türban Taksım!, Orhan Bursalı, 08 Mart 2012

Kadını Güçlendirmek için Yoksulluğu Yenmeliyiz, Utku Çakırözer, 12 Ağustos 2011

Türkiye'de Kadının Statüsü 'Güncelleme" ile Yüksелеcek Utku Çakırözer, 02 Kasım 2011

Doğurmama Tercihi Temel İnsan Hakkıdır, Utku Çakırözer, 27 Mayıs 2012

Kadın Olmak Zor, Hikmet Çetinkaya, 13 Ağustos 2011

Toplum Ayağa Kalk..., Hikmet Çetinkaya, 11 Ekim 2011

Kadınların Acıklı Öyküsü, Hikmet Çetinkaya, 29 Aralık 2011

Haydi Kadınlar Gülümseyin..., Hikmet Çetinkaya, 08 Mart 2012

İett Otobüsündeki Şortlu Kız..., Bekir Çoşkun, 12 Ağustos 2011

Kadınlar Farklı..., Bekir Çoşkun, 08 Mart 2012

Askeri, Bozkurt Güvenç, 25 Kasım 2012

Kadınlar ve Pozitif Ayrımcılığın Türkçesi, Deniz Kavukçuoğlu, 22 Nisan 2012

Adolf Hitler, Kadınlar ve Çocuklar, Deniz Kavukçuoğlu, 28 Mayıs 2012

Şiddet, Deniz Kavukçuoğlu, 12 Aralık 2012

Akp'nin Söylem ve Eylem Çelişkisi: Kadın Hakları ve Basın Özgürlüğü, Emre Kongar, 19 Kasım 2011

Anlayan Beri Gelsin!, Emre Kongar, 05 Ocak 2012

'İleri Demokrasiye' 'İnce Ayar': Medya ve Kadın, Emre Kongar, 14 Ocak 2012

Kadın üzerine politika ve namus, Emre Kongar, 08 Mart 2012

Temel bir insan hakkı ve Bir Anıt Adam: Nusret Fişek, Emre Kongar, 29 Mayıs 2012

Rol Modeli Erkek Olan Kadınlar , Ali Sirmen, 27 Mayıs 2012

Kadının Hakkı ve Savaşımı, Ali Silmen, 08 Aralık 2012

Evlendirecek Kız, Mümtaz Soysal, 06 Şubat 2012

Kadına Eziyet, Mümtaz Soysal, 06 Haziran 2012

Bir Arpa Boyu Kadın..., Mustafa Sönmez, 09 Mart 2011

Kadın Ücrette de "ikinci sınıf", Mustafa Sönmez, 11 Mart 2011

Kadına İşte Dirsek, Mustafa Sönmez, 20 Haziran 2011

Kadın ve genç işsizliği Ne oldu?, Mustafa Sönmez, 22 Şubat 2012

20 Milyon Kadın Evde... Kızlar da Eve..., Mustafa Sönmez, 27 Şubat 2012

Kadına saygıda üçüncü sınıfız, Mustafa Sönmez, 07 Mart 2012

Ev Kadınının Sömürülmesi ve Hakkı, Mustafa Sönmez, 25 Haziran 2012

'Uluslararası Sözleşmeler' Güvencesindeki 'Kadın ve Çocuk Hakları', Yılmaz Şipal, 19 Aralık 2011

Dünya Kadınlar Günü, Yılmaz Şipal, 12 Mart 2012

Hayatsız Kadınlar 'Hayat Kadınları' , Yılmaz Şipal, 16 Nisan 2012

Komşuda pişen bize de düşen özgürlük , Ahmet Tan, 18 Mayıs 2012

ZAMAN GAZETESİ

Bilgi çağında kadınlar üstün, Şahin Apay, 03 Temmuz 2011

Gelecek, kadınların olacak, Şahin Apay, 14 Temmuz 2012

Organizmaların tepkileri, Ali Bulaç, 21 Şubat 2011

İndirgemeler, genellemeler, Ali Bulaç, 07 Mayıs 2011

Ağaç ve Kanat, Ali Bulaç, 09 Mayıs 2011

Ev ile piyasa arasında, Ali Bulaç, 12 Mayıs 2011

Post modern ataerkillik, Ali Bulaç, 14 Mayıs 2011

Piyasa'nın ihtiyacı!, Ali Bulaç, 16 Mayıs 2011

Kaset rezaleti, Ali Bulaç, 21 Mayıs 2011

Eşitlik kimin yararına ?, Ali Bulaç, 28 Mayıs 2011

Ev'den camiye!, Ali Bulaç, 03 aralık 2011

Ev'den işe!, Ali Bulaç, 05 Aralık 2011

Seferberlik , Ali Bulaç, 08 Aralık 2011

Fakihlere ve dindarlara sorular, Ali Bulaç, 10 Aralık 2011

Kadın, pergel gibi!, Ali Bulaç, 12 Aralık 2011

Sorunun başka boyutu, Ali Bulaç, 15 aralık 2011

Toplumsal Cinsiyet, Ali Bulaç, 26 Aralık 2011

Kürtaj hak mı, cinayet mi?, Ali Bulaç, 2 Haziran 2012

Bedenin sekülerleştirilmesi, Ali Bulaç, 4 Haziran 2012

Erkeğin fendi, Ali Bulaç, 21 Haziran 2012

Cenin Hakları, Ali Bulaç, 25 Haziran 2012

Tribünde "kadın" olmaz... "Erkek" olmayacağı gibi..., Okay Karacan, 25 Ağustos 2011

Ataerkilliğin çirkin yüzü , Etyen Mahçupyan, 16 Şubat 2011

Başörtülü kadınlar, Etyen Mahçupyan, 31 Mart 2011

Erkek söyleminde kadın, Etyen Mahçupyan, 07 Nisan 2011

Kürtaj Döngüsü, Etyen Mahçupyan, 14 Haziran 2012

Seküler Teoloji, Etyen Mahçupyan, 21 Haziran 2012

Kürtajı yasaklamak niçin zor ?, Etyen Mahçupyan, 1 temmuz 2012

Kadınlar ve özeleştiri, Etyen Mahçupyan, 19 Temmuz 2012

Kadınların değiştirdiği Türkiye, Mümtaz'er Türköne, 08 Mart 2012

Kadını dövme yi din mi emrediyor?, Süleyman Sargin, 29 Temmuz 2011

Aile ve toplum, Ahmet Selim, 25 Kasım 2012

Kadınlar Günü'nde kadını böyle tanıyan ve tanıtan gördünüz mü?, Ahmed Şahin, 14 Mart 2012

Anne kuzusu erkek yetiştirmek , Mustafa Ulusoy, 14 Ocak 2011

Anne kuzusu erkekler evlendiğinde, Mustafa Ulusoy, 21 Ocak 2011

Kayınvalide: "Oğlumun evi", Mustafa Ulusoy, 28 Ocak 2011

Kendini yalıtın erkek, Mustafa Ulusoy, 10 Şubat 2012

Erkeği yalıtın Kadın, Mustafa Ulusoy, 17 Şubat 2012

Değerlerimiz bu kadar savunmasız kalmamıştı, Ali Ünal, 21 Şubat 2011

'Dekolte' ve 'Nefs-i Emmare' , Hilmi Yavuz, 27 Şubat 2011

Kadın, Özgürlük ve Anasoyluluk, Hilmiz Yavuz, 14 Aralık 2011

Kemalist ideoloji, kadın özgürlüğü ve 'Devlet Feminizmi', Hilmi Yavuz, 14 Mart 2012

MİLLİYET GAZETESİ

Kadınlar olmasa öksüz kalırdı eş'arım, Çetin Altan, 9 Mart 2011

Geceleyin uykusu kaçmış üç beş kadın, Çetin Altan, 08 Mart 2012

* yazı 1996 da yazar tarafından Sabah gazetesinde de yayınlanmıştır

Kadın hakları ve öldürülmüş şehzade anneleri, Çetin Altan, 25 Nisan 2012

Çaresiz kalmış kadınların acısı, Çetin Altan, 04 Temmuz 2012

Kürtaj, Çetin Altan, 18 Temmuz 2012

Kadın koru-ma!, Melih Aşık, 07 aralık 2012

Kadının özgürlüğü ve güvenliği, Fikret Bila, 22 Ocak 2011

Erkek kadını niye döver, Fikret Bila, 27 Kasım 2011

Bosnalı kadınların tecavüz bebekleri, Fikret Bila, 01 Haziran 2012

Kadınları hep birlikte öldürüyoruz!, Hasan Cemal, 08Mart 2011

Kadına karşı erkek şiddeti!, Hasan Cemal, 12 Mayıs 2011

Erkeğin göbeklisi kadının bebeklisi makbuldür, Hasan Cemal, 10 Temmuz 2012

Özel hayat kasetleri (alt başlık) 'KARILAR' günü, Güneri Cıvaoğlu, 09 mart 2011

Yorumsuz Kadınlar Günü ,Güneri Cıvaoğlu, 10 mart 2012

Sezaryen ve kürtaj, Güneri Cıvaoğlu, 30 mayıs 2012

Kürtaj sadece kürtaj değil, Güneri Cıvaoğlu, 31 Mayıs 2012

Hadi kadınlar evinize, Can Dündar, 13 Aralık 2011

Ali Kaptan, Cemile ve tecavüze dair, Can Dündar, 25 Nisan 2011

Kapıda neden erkekler yoktu?, Can Dündar, 13 Mayıs 2011

Şiddete şiddetle karşı çıkmak, Can Dündar, 09 Ekim 2011

O morarmış göz, kadın direnişinin simgesidir, Can Dündar, 08 Aralık 2012

KADINA ŞİDDETE'YE DİYANET HUTBESİ, Ali Eyüboğlu, 28 Kasım 2011

TÜRK ERKEĞİNİN ŞİDDET KARNESİ, Ali Eyüboğlu, 16 Ocak 2012

Behzat Ç. Nasıl bir film oldu?, Ali Eyüboğlu, 12 Ekim 2011

Başbakan ve yaşam tarzına dair, Nail Göreli, 17 Ağustos 2011

Kadınlar eğitimi seviyor ama..., Abbas Küçük, 04 Eylül 2011

Kadına şiddet alçaklık değil ilkeliktir, Semih İdiz, 09 Mart 2011

Kürtajı yasaklamak cinayettir, Metin Münir, 30 Mayıs 2012

Zeki kadın, estetikli kadın, Metin Münir, 15 Eylül 2012

Sofradaki yeri öküzümüzden sonra..., Hasan Pulur, 27 Ocak 2011

Kadınlar, Hasan Pulur, 09 Ağustos 2011

Kadına şiddetin önleme maddesi, Hasan Pulur, 08 Mart 2012

Kadınlarımız..., Hasan Pulur, 19 Mart 2012

Kadını korumak, Hasan Pulur, 28 Nisan 2012

Zina maddesinin devamıdır bu..., Hasan Pulur, 03 Haziran 2012

Mıymıntı erkekler, Hasan Pulur, 05 Temmuz 2012

BOŞANAMAYAN KADINLAR, Hasan Pulur, 10 Aralık 2012

Kadın ne ki?, Hasan Pulur, 12 aralık 2012

KADINLARA AYRIMCILIK ÖMÜR BOYU VAR, Mehmet Tezkan, 06 Nisan 2011

KÜRTAJA KILIF: 12 EYLÜL ÜRÜNÜ, Mehmet Tezkan, 03 Aralık 2011

ULUDERE, KÜRTAJ DİNDARLAR, Mehmet Tezkan, 06 Haziran 2012

MUHAFAZAKAR İKLİM KALICIDIR, Mehmet Tezkan, 15 Kasım 2012

Başarılı iş kadınının sırları, Yaman Torüner, 21 Ocak 2011

Ayşe Paşalı cinayeti, Derya Sazak, 22 Ocak 2011

O fotoğraf, Derya Sazak, 14 Ekim 2011

Şiddete son, Derya Sazak, 15 Ekim 2011

Altaylı'nın arşivi, Derya Sazak, 16 Ekim 2011

N.Ç. Utançı, Derya Sazak, 05 Kasım 2011

EK2: Konusu kadına şiddet olan köşe yazıları:

Metin 1: Hasan Cemal, Milliyet, 12 Mayıs 2011

Kadına karşı erkek şiddeti!

AYŞE PAŞALI DAVASINDAN ÇIKAN CEZA...

2008 yılı Şubat ayı... Van'da Beyaz Alkan defalarca jandarmaya şikâyet ettiği ve her seferinde barıştırılarak eve gönderildiği eşi tarafından öldürüldü.

2009 yılı Mayıs ayı...

Sapanca'da Huriye Bekçi, eşinin tehditleriyle ilgili olarak savcılığa başvurdu. Ertesi gün öldürüldü.

2009 yılı Temmuz ayı...

Hemşire Dilek Daştanoğlu, boşanma davası açıp, şikâyet ettiği eşi tarafından vurularak yaşamını yitirdi.

2010 yılı Ağustos ayı...

Zübeyde Kılıç, boşandığı eski eşi tarafından bıçaklandı.

2011 yılı Şubat ayı...

Arzu Yıldırım savcılığa başvurduktan iki gün sonra dini nikâhlı eşi tarafından öldürüldü.

Bu içler acısı liste uzatılabilir. Çünkü Türkiye'de şiddet, erkek şiddeti kadınların yakasını hiç bırakmıyor.

Bu açıdan en sembol cinayetlerden biri Ayşe Paşalı cinayeti.

Ayşe Paşalı 7 Aralık 2010'da, daha önce şikâyet ettiği eski kocası İstikbal Yetkin tarafından 11 yerinden bıçaklanarak öldürülmüştü. Paşalı'nın cinayetten önce savcılığa başvurduğu, ancak önlem alınmadığı ortaya çıkmıştı.

Ayşe Paşalı davası, 'Göz göre göre yaşanan kadın cinayetleriyle ilgili sembol davalardan biri haline gelmiş durumda.

Kadın örgütleri, bu tür davaların genellikle sanığın 'haksız tahrik İndirimi'yle az ceza almasıyla sonuçlandığını belirterek, Ayşe Paşalı davası için İstanbul, Ankara ve İzmir başta olmak üzere 15 ilde gece nöbet tutma eylemi başlattılar.

Ben bu satırları yazarken Ankara'dan haber geldi:

“Ayşe Paşalı'nın katil zanlısı olarak boşandığı eşi İstikbal Yetkin, kasten öldürmek suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırıldı.”

Güzel haber.

Bir güzel haber de, bu yazımdaki bilgileri aldığım Barçın Yınanç'ın dünkü Radikal gazetesinde çıkan haberinde vardı.

Türkiye, İstanbul'da imzaya açılan Avrupa Konseyi'nin 'Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Sözleşmesi'ne ilk imzayı atan ülke olmuş.

Evet, olumlu bir gelişme.

Dünyada bir ilk olan bu sözleşmenin fikir anası olarak bir Türk gösteriliyor: ODTÜ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Feride Acar.

Feride Acar'a göre, ortaya çok güçlü bir sözleşme çıkmış durumda. Bu sözleşmenin devrimsel boyutuna gelince, kadına yönelik şiddeti bir sosyal problem olarak değil, bir insan hakkı ihlali olarak kabul etmesinde yatıyor.

Bu konuda şöyle diyor Prof. Acar:

“İnsan hakkı ihlali olarak kabul edilmesi demek, adalet erişim taleplerini güçlendiriyor. Diğer bir deyişle, devlete başvuran şiddet mağduru bir kadına, yetkililer artık, 'Bu bir aile meselesidir. Kendi içinizde haledin' diyerek sırt çeviremeyecek.”

Sözleşmenin önemli boyutu da tanımla ilgili. Prof. Acar'ın dediğine göre:

“Şiddet denince sadece fiziksel olanı algılanıyor. Halbuki ekonomik, psikolojik şiddet de var. Parasız bırakmak, özgürlüğünü kısıtlamak, takip etmek, musallat olmak, zorla hamile bırakmak ya da zorla kısırlaştırmak...”

Çok iyi çok güzel.

Ama iş bununla bitmiyor.

Sıra önce bu sözleşmenin TBMM tarafından onaylanması...

Sonra uygulanması...

Bununla ilgili kurumsallaşma...

Kadın-erkek eşitliği...

Ve tabii zihniyet değişikliği...

Nerede?

Örneğin 'karakol'da...

Erkek şiddetine maruz kalmış, evde kocası tarafından dövülmüş bir kadının

karakolda görebileceği muamele konusu...

Yapacak çok iş var.

Ancak, kadın örgütlerinin eylemi ve Ayşe Paşalı davasından çıkan ömür boyu ağırlaştırılmış hapis cezası gerçekten iyimserlik verici bir ışık, tünelin ucunda yanıp sönen...

Metin 2 : Semih İdiz, Milliyet, 09 Mart 2011

Kadına şiddet alçaklık değil ilkeliktir

Türkiye’de kadına karşı şiddet Başbakan Erdoğan’ın dediği gibi “alçaklık” değil, düpedüz “ilkelliktir.” “Alçaklık” sadece alçağı bağlar. “İkellik” ise toplumun tümünü ilgilendirir.

Türk toplumu olarak kadın hakları konusunda “hastalıklıyız.” Millet olarak utanmamız gereken şeylerin başında kadınlarımıza yapılan zulüm ve çektirilen acılar geliyor.

Bu arada, Erdoğan’ın yaptığı gibi, “rakamları abartıyor” diye medyayı bu konuda suçlamak da sorumluluğu başka yere atma çabasından başka bir şey değil.

İlgili kuruluş, örgüt ve derneklerin bulguları ülkemizde kadınlarla genç kızlara karşı şiddetin azalmadığını, katlanarak arttığını gösteriyor. Bunun kültürel olduğu kadar sosyolojik nedenleri var.

Toplumlar kentleştikçe kadınlara özgürlük kapısı da açılır. Bizimki gibi, muhafazakâr olmasının yanı sıra, cehaletin kol gezdiği “testosteron” yüklü “maço” bir toplumda erkeklerin bunu hazmetmeleri kolay değil. Nitekim sonuç fazlasıyla ortada.

Bu kez Mersin’de 19 yaşında gencecik bir kızın hayatı söndürüldü. Suçu sevdiği erkekle kaçmakmış. “Aile kararı” ile erkek kardeşi tarafından boğazı kesildikten sonra 40 kez bıçaklanıp bırakılmış. Neredeyse her gün yurdun bir tarafından bu tür haberler geliyor.

Dekolteyle tahrik olmak...

Öte yandan, Selçuk Üniversitesi ilahiyatçılarından “Prof. Dr.” Orhan Çeker’in yansıttığı ilkelğin kendisine has olduğu da sanılmasın. Türkiye’de, tecavüz ve cinsel saldırıya uğrayan kadınların “dekolteleriyle saldırganları tahrik ettiklerine” şu veya bu şekilde inanan sadece o değil.

Zaten Çeker’e erkeklerden çok kadınların tepki göstermesi de manidardı. “Sen ve senin gibiler tahrik olabilirler, ama ben çıplak ten gördüğüm an tahrik olup saldırıya geçen iradesiz ve kontrolsüz bir hayvan değilim” diyebilen fazla erkek çıkmadı açıkçası. Çeker’in en az kadınlar kadar erkeklere de hakaret ettiğini anlayamadık.

Hukuk sistemimize kadar sirayet etmiş olan bu “erkek-merkezli” kültür ve anlayış sürdükçe, ister boşanmak isteyen kadınların öldürülmesi, isterse namus ve töre adına gencecik kızların katledilmesi olsun, bu cinayetler sona ermeyecektir.

Türkiye’de olur anlayışı...

Nitekim 19 yaşında bir kızın erkek kardeşi tarafından, üstelik ailesinin oluru ile, boğazı kesilip 40 kez bıçaklanarak öldürülmesine toplumda “vaka-i adiyе” olarak bakıldı. Ne yazık ki, “Burası Türkiye bunlar olur” anlayışı hâkim. Peki ne yapılabilir?

Sadece töre cinayeti konusuna bakarsak Danimarka 2006’da güzel bir emsal yarattı. Kopenhag yakınlarına yaşayan Pakistanlı bir anne baba, istediği erkekle evlenen 18 yaşlarındaki kızlarını “aile meclisi kararıyla” oğullarına öldürttü. “Töre oyununu” çözen Danimarka polisi ise, anne dahil kızın tüm ailesini gözaltına aldı. Bunlara cinayete şu veya bu şekilde yardımcı olan akrabalar da dahildi. Hâkim ise anneyi, babayı ve oğlu ömür boyu hapse mahkûm etti. Hâkim ayrıca, Danimarka yasalarıyla bu cezanın 16 yıla ineceğini bildiği için, caydırıcılığı arttırmak amacıyla ceza süresinin sonunda bütün ailenin sınır dışı edilmesini emretti. Diğer akrabalar ise 8-16 yıl arasında değişen hapis cezası aldılar.

Kararın Danimarka’da bu tür ilkel cinayetlere kalkışacak olanlar üzerinde caydırıcı olduğu söyleniyor. Zira ailece uzun süre hapis yatma korkusu bir yana, işin içinde bir de geldikleri yere gönderilme korkusu var artık. “İslam karşıtı” ve “ırkçı” diye gece gündüz Danimarka’yı suçlasalar da, o ülkeye geri kalmış ülkelerden gelenlerin çok azı geldikleri yere gönderilmek istiyor. Onun için kendilerine ters gelse de zorunlu olarak “uygar” olmayı öğreniyorlar. Türkiye için de caydırıcı olan bu tür yasal formüller gerekiyor. Mersin’deki cinayet sonrasında tüm aile sorgulanıyormuş. Hâlâ aranan oğullarını bu işe teşvik ettikleri tespit edilirse, anne ve babanın da ağırlaştırılmış müebbet hapsine çarptırılmaları gerekiyor.

Kadınlara, genç kızlara dönük tüm suçlarda da aynı yasal kararlılığın sergilenmesi gerekiyor ki caydırıcı olsun. Aksi takdirde kadın ve kızlarımıza karşı bu ilkel zulmün sonu gelmeyecek.

Metin 3: Hasan Pulur, Milliyet, 09 Ağustos 2011

Kadınlar

Kadınlar, haklı olarak her gün eylem üzerine eylem, toplantı üzerine toplantı yapıyorlar, haklarını savunuyorlar, aslında savundukları kadın hakları değil, insan hakları...

Bu seçimde istediklerini tam alamazlar bile, Meclis'in tarihinde en çok kadın milletvekili oldu.

Aslına bakarsanız, kadınların siyaset serüvenindeki ilk başarısı Tansu Çiller'in Başbakanlığı oldu, fakat bu önemli olayın kadınlar tarafından da iyi değerlendirildiği söylenemez.

Yani "kadınlar Tansu Çiller döneminde en parlak dönemi yaşadılar" diyebilir misiniz?

Ama şimdi öyle değil!

* * *

Özellikle "Kürtlerin tercih ettiği" BDP'nin önderlerine ya da en sivri dilli olanlarına bakın. Görüşlerine ve eylemlerine bir milim katılmasanız da görüntü bu, kabul edin.

Diğer partilerin kadın milletvekillerini de hesaba katarsanız, bu Meclis'e sayı bakımından kadınların en zengin olduğu Meclis" diyebiliriz, yine de az bile olsalar...

* * *

Kadını ikinci sınıf görmek ayıptır.

Bazıları çocuklarını sayarken, "üç evladım, iki kızım var" der, sanki kızlar evlat değil!

Bilirsiniz, güney sahillerinde altın yumurtlayan turistik otel ve tesislerin sahipleri önce kadınlardır.

Babalar sahilleri kumluk diye kızlarına bıraktılar, oğullarına zengin toprakları, narenciye bahçelerini bağışladılar. Turizm gelip sahiller değerlendirilince erkekler dövünmüşlerdir ama, nafile, lakin bundan yine erkekler kârlı çıktı, kızların kocaları hemen duruma(!) el koydular. Kızların babaları ya da erkek kardeşler malı(!) elden kaçırmışlardır.

* * *

Savaş Ay, bir zamanlar televizyonda açık oturumlar yapardı, kulakları çınlasın, kaç program sonra kendisine sitem etmiştik:

“Konuşturma bu kadınları!”

Hangi kadınlar bunlar?

Programa katılan kadınlardan bazıları...

Kocalarından dayak yemişlerdi ama:

“Kocamdır vurur!” diyorlardı.

“Bir kabahat işlemişim, o da vurmuş!” diyordu

Böyle kadınların olduğu yerde heriflerin “karım değil mi, döverim!” demesi olağandı(!)

* * *

Ya karakola şikâyete giden kadınlara ne güzel nasihat ederler:

“Ayıp hanım, o senin kocan, çocuklarının babası olacak, o dövmeyecek de kim dövecek?”

* * *

Bir de şu saçma sapan yakıştıрма...

Diyelim herifin biri, işinden, okulundan gelen kıza sarkıntılık etti, taciz etti, kız da karakola gitti.

Kızı dinleyen bazılarının kafasından şu geçer:

“Dişi, kuyruk sallamasa, erkek peşinden gider mi?”

* * *

Elbette önlem alacağız, kanun çıkartacağız, ceza vereceğiz ama önce bu kafalardakileri değiştirmek gerekmez mi?

Zorla değil, sopayla değil, eğitimle, terbiye ile...

Kadına şiddeti önleme maddesi

Kadınlara şiddet bir türlü durdurulamıyor. Şiddet, önce küfürle başlar, sürer gider.

Küfrü şiddet saymayanlar, hatta kötü söz saymayanlar bile vardır, bazı yerlerde ve bazı hallerde, anaların şeyi hiç ağızlarından düşmez, çoluk çocuk sakız çiğner gibi “ananın...” diye başlarlar.

Bir dostumuz anlatmıştı...

Gittiği yerde herkes, her zaman her yerde bu küfrü ediyor, “ananın...” diye başlıyormuş, sokakta konuşan iki çocuğa müdahale etmiş.

“Ayıp değil mi? Niye küfrediyorsunuz?”

Çocuklar şaşırılmış:

“Kim küfrediyor teyze?”

“Siz hepiniz!”

Çocuklardan biri uyanmış:

“Hani biz, ananı diye bağırıyoruz ya, küfür sanmış.”

Evet, şiddet küfürle başlar, sille tokat, tekme, bıçak ve son nokta tabanca...

Kadın şiddetten kime sığınsın?

Devlete sığınsa ne olacak, devletin gözü önünde öldürüyorlar.

Hangisinden başlasak.

* * *

Kadirli'deki çifte cinayet...

Kızın babası savcılığa gidiyor, “kızımı öldürecek!” diye şikâyet ediyor, son umudu devlet, belki devlet önler.

Belki önler!!!

Katil, okul servisinde kıza ateş ediyor, yanındaki arkadaşını da öldürüyor.

Sonra da intihar ediyor...

* * *

Etmese ne olacak yakalanacak, tutuklanacak, yıllarca yargılanacak, yasa gereği birtakım indirimlerden sonra af, hadi buyurun!..

* * *

Köy yerinde genç kıza tecavüz etmişler, adam yargılanmış içeri atmışlar. Genç

kız bir süre sonra kasaba pazarında adama rastlamış, koşup karakola gitmiş:
“Başefendi, başefendi, hani o herif vardı ya mahpustan kaçmış, pazar yerinde dolanıyor!”

Jandarma çavuşu gülmüş.

“O, affedildi!”

“Kim affetti?”

“Devlet.”

Kızın tepesi atmış:

“Ulan bu herif, benim mi ırzıma geçti, devletin ırzına mı?”

* * *

Peki, bu şiddet önlenmeyecek mi?

Belki toplu sözleşmeyle önlenebilir.

Çünkü öyle bir madde var ki, erkekler buna gelemezler.

İzmir’in Karabağlar Belediyesi, toplu sözleşmeye öyle bir madde koymuş ki!

Şöyle diyor:

“Sözleşmeden yararlanan belediye çalışanlarının, ailesinin şikâyeti üzerine aile içi şiddet uygulandığı tespit edildiği durumlarda, söz konusu çalışanın sözleşme hükümlerinde yer alan mali ve sosyal yardımlardan edindikleri, ellerinden alınır, eşlerine ödenir.”

* * *

İşte erkekler buna hiç gelemezler, belki bu maddenin şiddete karşı bir faydası dokunur.

CHP’li belediye başkanı Sıtkı Kurum da umutlu...

CHP’yi sevmeyin ama, bazı CHP’lileri sevin.

Kadını korumak

Bir kadın öldürülmüşse... Hele bu kadını, eski kocası öldürmüşse...

Hele mahkeme, adamın, kadına yaklaşmasını yasaklamışsa...

Hele kadın koruma istemişse...

Kadın buna rağmen delik deşik edilmişse...

Reha Muhtar'ın bir zamanlar televizyonda bağırdığı gibi "Nerede bu devlet?" diye feryat etmez misiniz?

Daha ne yapsın "Bu adam beni öldürecek!" demişse...

* * *

Acaba koruma verilmiş mi?

"Eski kocam beni öldürecek!"

Savcı, beline silahını takıp, kadının peşine takılacak değil ya!

Kadının başvurusunu, "gereği yapılsın!" diye Emniyet Müdürlüğü'ne havale eder.

İşte sonrası, mazeret değil, gerçek...

* * *

Emniyet Müdürlüğü'nde yeteri kadar polis var mı?

Mevcut polisler, işlerini bırakıp, kadını korumaya çıkacaklar mı?

Yoksa karakolun içinde işlerini yürütürken, kadını korumaya da ek iş gibi göz ucuyla bakacaklar mı?

* * *

Kanun çıkarmak kolay, kanunun nasıl uygulanacağını yönetmelikle belirtmek de kolay...

Lakin kadını koruyacak polisi bulmak!

İşte o zor, çünkü polis yok!

Kadının canı mı önemli, yoksa polisin işi yarıda bırakıp, korumaya çıkması mı?

Kadını koruyamadığı için polise hesap sorulmaz, sorulsa bile mazereti bulunur da, yarıda bıraktığı işin hesabını sorarlar.

Diyeceksiniz ki "ortada bir can var! Eğer korunsaydı, kadın delik deşik edilir miydi?"

Elbette aksini söylemiyoruz, gerçek durumun tespitini yapıyoruz.

“Koruyun!” demekle olmuyor.

* * *

Bizim polisin işi çok, hem de ne cins işler...

Adam elinde bir poşet Beyoğlu’nda dolaşmış, sivil polislerin dikkatini çekmiş, “bu ne yapıyor” diye...

Meğer poşetin içinde gizli kamera varmış, mini etekli kadınların, kızların “etek altı”nı çekiyormuş...

Yakalamışlar!

* * *

Kadını korumak için polis bulamayız da, çağdaş ve teknik röntgenci için polisimiz vardır.

Ayten Alpman’ı geçen gün kaybettik, ne güzel bir şarkı söylerdi:

“Bir başkadır benim memleketim”

Kıymetini bilebilsek...

Hayır, asla, asla “teknik röntgenci”yi yakalayacağınıza, cinayeti önleyin demiyoruz.

Görün bakın, polis ne işlerle uğraşüyor ya da uğraşamıyor...

Görün!

Kadın ne ki?

Bir laf bir lafa uygun gelirse “Denk düştü!” deriz. Geçen günkü bir yazımızda da denk düştü.

Keşke düşmez olaydı...

Ne demiştik o yazıda?

Kadına ikinci sınıf diye bakarlar, her fırsatta döver, söver, hatta öldürürler. “Kadının sırtından sopayı, karnından sıpayı eksik etmeyeceksin!” lafını kim söylemiştir?

En basit benzetmede, kadının beceriksiz olduğunu belirtmek için “elinin hamuruyla bu işe karışma” diyen erkekler değil midir?

Hem de kime karşı?

Erkeğe karşı!

Yani beceriksiz erkek bile, yine kadına benzetilir.

Konya’daki son cinayet...

Gülşah öğretmen Van’da görevli, bir süre arkadaşlık ettiği adamdan ayrılıyor, selamı sabahı kesiyor, adam peşini bırakmıyor, tehdit ediyor, öğretmen savcılığa başvuruyor, mahkemeye gidiyor, mahkeme adama altı ay öğretmene yaklaşmama cezası veriyor, ayrıca Asliye Ceza Mahkemesi’nde de dava açılıyor.

Öğretmen hayatından endişelidir, tedbir istiyor, koruma istiyor, nasihat ediyorlar:

“En kötü ihtimal ölürsün, herkes ölecek, ölüm haktır, kaçış yoktur.”

Canını korumak için sığınan genç öğretmene, biber gazıyla dolaşması tavsiye ediliyor, “Kızlarımız böyle abuk sabuk dalaşıp hata ediyorlar”, diye de uyarılıyor.

Kim bilir belki de koruma değil nasihat veriliyor, öğretmen Konya’daki baba evine kaçıyor, katil gelip öldürüyor.

Dedikleri doğru mu?

Öleni mezarından çıkarıp sorgulamayacağımıza göre, kalan yetkililerin söylediklerine itibar etmek zorunda mıyız?

Başka çare var mı?

Bir kadın daha gitti, kim bilir kaç kadın daha gidecek?

Kadının “başlık parasıyla” alınıp satıldığı bir toplumdun başka ne bekliyorsunuz?

Ölup giden öğretmen Gülşah Aktürk’ü sayı ile vermediler ya!

Künyeden düşerseniz olur biter.

“Kaç çocuğun var?” diye sorana “Beş evladım, iki de kızım” diyen babalar oldukça.

Kızları evlattan saymayan...

Kadın ne ki?

Çocuk doğuran, hamur yoğuran...

DÜZELTME: 8.12.2012 tarihli yazımızdan sonra, okurlarımızdan Mehmet Aytek’ten gelen bilgiyi aktarıyorum:

Okurumuz, Leyla Zana’nın 6 Kasım 1991’de, “yaşasın Kürt halkı” demediğini, Türkçe yemin ettikten sonra Kürtçe, “ben bu yemini Türk ve Kürt halklarının kardeşliği için ettim” dediğini belirtti.

Metin 7: Derya Sazak, Milliyet, 22 Ocak 2011

Ayşe Paşalı cinayeti

Kadına yönelik şiddetin son örneği Ayşe Paşalı cinayeti. Eski kocası tarafından ölümlü tehdit edildiği halde, “boşanmış” olduğu için koruma talepleri mahkemece reddedilmişti. Adliye koridorlarında feci şekilde dövülmüş fotoğrafları yansıdı medyaya. Ardından da İstikbal Yetkin tarafından öldürüldüğü haberleri.

Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülmekte olan davadan “skandal” haberler gelmeye devam ediyor.

Cinayet aletiyle ilgili hazırlanan kriminal raporda 26 santimetre uzunluğundaki bıçağın 6136 sayılı yasada yasaklı silahlar kapsamında olmadığı belirtilmiş.

Davayı izleyen CHP İzmir milletvekili Ahmet Ersin, böyle devam ederse sanığın 6136 sayılı yasadaki yargılanmayacağını söylemiş.

Ölüm tehditleri alan Ayşe Paşalı’yı “yasada yeri yok” diye koruyamayan yargı, eski eşini 11 yerinden bıçaklayarak öldüren İstikbal Yetkin’in lehinde olabilecek unsurları dosyaya ekliyor.

“Adalet için” çılgınlıklar yükselirken mahkemelerin umurunda değil.

Hrant Dink davası, “zaman aşımı” kuşkularını doğrular nitelikte seyrediyor.

Ergenekon davasında JİTEM’in kurucu olduğunu öne süren emekli Albay Arif Doğan, bu hafta mahkemede “78 kelle aldım” dedi, kimsenin kılı bile kıpırdamadı.

Milliyet’in dünkü manşeti, Ayşe Paşalı cinayetindeki vurdumduymazlığın ifadesiydi:

“Ayşe öldü, hâkim uyandı!”

Mevcut yasa sadece evlilik bağı olanlara koruma kararı verdiği için Ayşe Paşalı bugün hayatta değil. Boşandığı eşi tarafından delik deşik edildi. Üstelik savcılığa başvurarak aldığı tehditleri duyurmuştu.

Ayşe Paşalı’nın ölümünden 23 gün sonra benzer durumdaki bir öğretim görevlisi kadının başvurusu üzerine aynı mahkeme koruma kararı vermiş. Eski eşi, eve yaklaşırsa hapse gireceği bildirilmiş.

Mahkeme, cinayetten 32 gün önce aynı kararı Ayşe Paşalı için verse yaşıyor olacaktı.

Hükümet şimdi hazırlanan yasa tasarısıyla, “boşanmış veya imam nikâhli eşler ile sevgililere” 6 aylık koruma uygulaması getiriyormuş.

“Namus cinayetleri”nin bu denli yaygın olduğu ülkede, kadınların korunması konusundaki yasaların hâlâ zayıf kalması ve yargının “erkek egemen” kararlar üretmesi büyük talihsizlik. Onca gelişmişlik iddiasına karşın, “kadının statüsü”nü ele veren eşitsizlik örnekleri ve şiddet Türkiye açısından utanç vericidir.

Bu ayıp karşısında kadın örgütleri ayağa kalkmalılar.

9 Şubat'taki duruşma için CHP'li Canan Arıtman, kadın parlamenterleri davaya müdahil olmaya çağırmış.

Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf'ın da harekete geçmesi isteniyor.

Türkiye'de şiddet-aile içi şiddet nedeniyle cinayete kurban giden kadın sayısı yüzde 1400 artmış. En temel insan hakkı olan yaşam hakkını koruyamadığımız kadınlar için Ayşe Paşalı cinayeti bir sembol olmalı ve davası sonuna kadar takip edilmeli.

Metin 8: Fikret Bila, Milliyet, 27 Kasım 2011

Erkek kadını niye döver?

Sorarsanız, birçok neden sayarlar: I Yan baktı, I Yan oturdu,

- Yan yürüdü,
- Topuğunu gösterdi gibi...

İşi “namus” a bağlayan gerekçeler sayıp döverler...

Mesele “namus” meselesi gibi görülüp gösterilse de, sorunun kadını “mal” gibi gören tarihsel bir kökeni vardır.

Mülkiyet meselesi

İnsanlar günlük olarak tükettiklerinden fazla üretmeyi topraktan öğrenmişlerdir. Yerleşik düzene geçmeleri de bundan sonra olmuştur.

Ne zaman ki, artan ürüne ve onu üreten toprağa “benim” diyerek “mülkiyet” düzenine geçişleriyle kadını da mülkiyetlerine katmaları bir olmuştur. Doğadan gelen fiziksel üstünlüklerine buna dayalı mülkiyet üstünlüklerini de ekleyince, kadın erkeğin gözünde “mal” haline gelmiştir.

Bundan sonradır ki, kadının öldürülmesi, dövülmesi, alınıp-satılması, mal sahibi olarak erkeğin kararına kalmıştır.

Yerleşik düzene geçilmeden önce hiçbir şey ve hiçbir kimse mülkiyet konusu olmadığı için kadın da olmamıştır.

Bu nedendir ki, kadın hakları mücadelesi, kadını mal haline getiren feodal ve farklı biçimde bunu sürdüren kapitalist düzende verilen bir mücadeledir.

Evilyn Reed, “Kadının Evrimi” adlı eserinde, insanlığı kadın merkezli ilk dönemlerden erkek-mülkiyet merkezli ataerkil toplum düzenlerine nasıl evrildiğini çok iyi anlatır.

Şiddetin kaynağı

Şiddet erkek doğasına özgüdür. Ünlü biyolog Dr. Michael Ghicgieliri, “Erkeğin Karanlık Yüzü” adlı eserinde bunun gerekçelerini açıklar.

Kadın barışçıdır, erkek savaşçı.

Kadın toplayıcıdır, erkek avcı.

Kadın yaşatmaya programlıdır, erkek öldürmeye.

Kadın işbirliğine yatkındır, erkek rekabete.

Kadın yapmaya yatkındır, erkek yıkmaya.

Bütün savaşların erkekler tarafından çıkarılmış olması da bu farklılığı doğrular.

Katil erkek sayısının katil kadın sayısından fersah fersah fazla olması da bir başka göstergedir.

Erkeğin terbiye edilmesi

İnsanlık bitkiyi ve hayvanı terbiye ederek yerleşik yaşam düzenine geçmiş ve aynı süreçte erkeği terbiye edememiştir.

Kadına şiddetin son bulması için gösterilen çabaların tamamını “erkeği terbiye etme” çabası olarak görebiliriz.

Erkek nasıl terbiye edilir? Bu çok yönlü bir uğraş olmakla birlikte özü eğitimidir. Cinsiyet ayırımı yapmadan insanların eşit olduğundan başlayıp, çağdaş yaşamda kaba güce yer olmadığına, insan hakları ve hukukun üstünlüğüne kadar uzanan bir eğitim süreci...

Kadının ekonomik özgürlüğü

Kadına şiddeti önlemenin diğer önemli adımı ise kadının mülkiyet konusu olmaktan, mal muamelesi görmekten kurtarılması için ekonomik özgürlüğüne kavuşturulmasıdır. Ki bu da bir yandan ekonomi diğer yandan eğitim gerektiren bir süreçtir.

Eğitimden ve ekonomik özgürlükten yoksun bir kadının kendini koruması ve şiddeti def etmesi mümkün değildir.

Kültürlenme

Eğitim ve ekonominin toplamı ise kültürlenme meselesidir.

İnsan doğduğu ortamda kültürlenmeye başlar. Kültürlenme anadan-babadan başlar. İçine doğduğunuz ortam eğitim ve ekonomik özgürlükler bakımından kadın ve erkeğin eşit olduğu ve görüldüğü bir ortamsa, erkek çocuk olarak buna uygun biçimde kültürlenmeye başlarsınız. Aksi ise, aksine kültürlenirsiniz.

Birincide kimseye el kaldırmaz, ikincide ana olarak kutsal saydığınız kadını; eş olarak, kız çocuk olarak, kardeş olarak eşek sudan gelinceye kadar dövme görev ve marifet sayarsınız.

Şiddete son

Kadınlara yönelik şiddet, medyayı da içine alan koruma önlemlerini gündeme getiriyor.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, Habertürk'te yayımlanan "sırtından bıçaklanmış kadın" fotoğrafından sonra şiddete uğrayanların kişilik haklarını ihlal eden haber ve görüntüler nedeniyle basına yönelik tazminat cezalarının arttırılmasından yana. Hazırlanan taslakta, Basın Kanunu'nun, "cinsel saldırı, cinayet ve intihar olaylarıyla ilgili haber verme sınırlarını ihlal" hükümleri yeni yasa kapsamına alınıyor.

Böylece medyanın kendi içinde yapamadığı denetim, yasal yoldan sağlanmak isteniyor.

Fatma Şahin'i önceki gece Kanal 24'te Yavuz Baydar'ın sunduğu "Açık Görüş" programında izledik.

Peş peşe gelen cinayetler karşısında kararlı bir mücadele başlatmaktan yanaydı. Bakan olduktan sonra yasa hazırlıkları konusunda hayli yol aldığı anlaşılıyor. Şahin'in şu sözleri TBMM'den çıkacak yasanın çerçevesi hakkında fikir veriyor: "Özellikle Ayşe Paşalı cinayetinde bu kadar şey yapılmasına rağmen 'Neden devlet koruyamadı' sorusunu masaya yatırdık. Sahada yaşadığımız tecrübeyle yasal altyapıyı güçlendiriyoruz. Kolluk kuvvetlerinin oradaki yetkisini artırıyoruz. Aile Mahkemeleri'ne yetki devri veriyoruz. En önemli şey, elektronik kelepçeyle izleme takip sistemini kuruyoruz. Birçok AB ülkesinin yaptığı gibi teknik bir takip sistemi oluşturacağız. Kadını, canı koruyacak şekilde bütün gücümüzü seferber edeceğiz."

Yasanın adının da "Kadın ve Aile Bireylerinin Şiddetten Korunmasına Dair Kanun Taslağı" olarak değiştirilmesi öngörülmüş.

Taslakta sadece eşlerin değil, kadın, çocuk, eş, nişanlı ya da yakın ilişki içerisinde yaşayanların, evliliği ya da birlikteliği bitmiş bütün bireylerin ve diğer aile bireylerinin korunması amaçlanıyor.

Aile Mahkemesi, şiddet ya da şiddet ihtimali halinde "şiddete yönelik söz ve davranışta bulunmama, konuttan uzaklaştırma, iletişim araçları ile rahatsız etmeme, silah ve benzerini araçlarını kolluğa, kamu görevlisiyle mesai dışında

kurumuna teslim etme, alkol ve uyuşturucu kullanarak yaklaşmama, sağlık kuruluşunda muayene ve tedavi olma” tedbirlerini, 6 aylığına alabilecek. Şiddet uygulaması olası kişinin, korunan kişinin “bulunduğu yere” yaklaşması engellenecek.

Hâkim, barınma yeri olmayanlara uygun barınma yeri sağlayacak. Bu yer gizli tutulacak.

Nafaka imkânı yoksa, bakanlıktan günlük maddi yardım yapılacak.

Mağdur fiziki korumaya aldırılabilir.

Elektronik kelepçeyle izleme sağlanacak.

Savcılar da takiple yükümlü olacak.

Bakan da TBMM de elini çabuk tutmalı. Dn yine İzmır’den bir cinayet haberi geldi. Zulmetmeye ahali bulamayan hükümdar misali, yakında boşandığı eşi tarafından bıçaklanmamış kadın kalmayacak!

Kadını kuru-ma!

Resmi adı, “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” olan... Ama fiiliyatta esas olarak kadınları erkek şiddetinden korumayı amaçlayan yasa anlamlı bir tarihte... 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nde, yani tam 9 ay önce Meclis’ten geçerek yasalastı.

Yasalastı da ne oldu? Kadınlara yönelik şiddet azaldı mı? Yanıtı “Kadın

Cinayetlerini Durduracağız Platformu”ndan Av. Gökçesu Özgül ve İlke Acar’dan alıyoruz:

-Yasanın nasıl uygulanacağını gösteren yönetmeliğin altı ay içinde çıkarılması gerekirken hâlâ çıkarılmaması nedeniyle uygulamada ciddi sorunlar yaşanıyor. Örneğin çocuklarla ilgili velayet sorunu var. Anne, mahkeme kararıyla çocuklarının velayetini alsa dahi, polis nasıl uygulama yapacağını bilmediği için çocuklarını alamıyor. Yine yönetmelik çıkarılmadığı için çocukların korunmasıyla ilgili netlik yok. Kadın sığınma evleri de ayrı bir sorun.

- Ne gibi sorun?

- Yasaya göre 81 ilde belediyelerce kadın sığınma evleri kurulması ve bunların yerlerinin gizli tutulması gerekiyor. Ama hâlâ sadece 41 ilde sığınma evi var ve gizlilik sağlanamadığı için çoğunun yerini hemen herkes biliyor. Hatta üzerinde tabelası olan sığınma evleri bile var. Sığınma evlerine yerleştirilen kadınların yüzde 37.5’inin sonradan erkekler tarafından öldürülmüş olması bu çarpıklığın sonucu.

- Başka ne gibi sorunlar var?

- Kadına şiddet uygulayan eşlere hâlâ cezai indirimler uygulanıyor. Kadına yönelik şiddette anlamlı bir düşüş olmuyor...

Bayraktar’a fiske...

CHP milletvekili Aykut Erdoğan geçen hafta Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar’ı devleti zarara sokmakla suçlamıştı. Erdoğan dünkü basın toplantısında önce geçen haftayı hatırlattı:

“KC Grup olayında TOKİ’nin 60 milyon TL dolandırıldığı ve bu dolandırıcılığın kurulmuş paravan şirketlerle hâlâ devam ettirildiği ve Erdoğan Bayraktar gözetiminde planlandığı geçen hafta yaptığımız basın toplantısında paylaştığımız belgelerle ispatlanmıştır.” Bayraktar, Erdoğan’nun bu suçlamasını kabul etmiş, KC’nin kendilerini dolandırdığını söylemiş hatta bu itiraf yüzünden Başbakan’dan azar işitmişti.

Aykut Erdoğan dün yeni yolsuzluklar açıkladı:

“Erdoğan Bayraktar, TOKİ’ye ait olan Emlak Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.’nin (EGYO) Yönetim Kurulu Başkanı’dır. Size EGYO’nun muhasebe kayıtlarından örnekler vereyim. Örneğin; Ataşehir Kentplus Projesinin 3352 ada, 4 parselde yer alan B1 Blok, 15 numaralı

dairenin A6473 alıcı kodu ve 304179 sözleşme numarası ile Sevgi Erenberk'e peşin 258.000 TL'ye satıldığı gösterilmiş olmasına karşılık, bu satışa ilişkin olarak düzenlenen Tapu Senedi'nde satış bedeli 30.000 TL'dir. Aynı projenin, aynı ada ve parselde yer alan B2 Blok, 17 numaralı dairesinin A6503 alıcı kodu ve 304209 sözleşme numarası ile Ali Baha Bediz'e peşin 159.000 TL'ye satıldığı gösterilmiş olmasına karşılık, bu satışa ilişkin olarak düzenlenen Tapu Senedi'nde satış bedeli 20.000 TL'dir."

Böylece EGYO'nun resmen vergi kaçırdığı görülüyor...

Milyarlarca lira parayı yöneten Erdoğan Bayraktar acaba o işi hangi dürüstlük ölçüleri içinde yürütüyor? Cevabı yukarda...

GS

Galatasaray futbol takımı geçen yıl lig şampiyonu oldu. Bu yıl da lider... Şampiyon Kulüpler'de ilk turu geçti. GS erkek basketbol takımı ULEB kupasında iyi gidiyor. Kadın basketbol takımı şampiyonlar liginde finale koşuyor. Kadın voleybol takımı şampiyonlar liginde başarılı maçlar çıkarıyor. Kulüp bu yıl futbol yanında basketbol ve voleybolda hem erkekler hem kadınlarda ilk kez bu kadar başarılı... Ünal Aysal'ın başkanlığı ile sporda önemli hamleler yaptı sarı kırmızılılar... Başarıların devamını diliyoruz...

*Erdoğan partisindeki her farklı sesin fitne gibi gösterildiğini söylemiş. Serzenişte haklı... Öyle bir şey fitne değil ancak mucize kategorisine girer...
Haldun Ertem*

Kamu Denetçiliği yani "Ombudsman" kurumuna eski Yargıtay üyesi Mehmet Nihat Ömeroğlu, "Baş denetçi" olarak seçildi. Kamu Denetçiliği Kurumu halk ile devlet arasında arabuluculuk yapıyor. Devlete karşı ferdi savunuyor. O yüzden kesin tarafsız olması gerekiyor. Ama Ömeroğlu'nun AKP ile sıkı fıkı ilişkileri bir romanı dolduracak kadar çok. Derken denetçiler de seçildi...

Yargıtay eski üyesi Muhittin Mıçık, AKP Meclis Grup Müdürü Abdullah Cengiz Makas, AKP Kadın Kolları MYK Üyesi Serpil Çakın, AKP Afyon eski milletvekili Zekeriya Aslan ve AKP Nevşehir eski milletvekili Mehmet Elkatmış diğer denetçiler oldular... Bunlara "Akbugsman" adını taktı CHP... Bu denetçiler ne halkın, ne devletin çıkarlarını korur. Bizim cebimizden maaş alır. Ancak her meselede AKP'ye çalışırlar. İstifalarını isteyelim...

*Yunanistan, AB ülkeleri arasında "Yolsuzluk Şampiyonu" olmuş. Grubunda Türkiye gibi ciddi bir rakip olmayınca tabii ki olur!
Fahrettin Fidan*

Başbakan'ın bir talihsizliği var... Söylediklerine çok kısa sürede tekzip geliyor. Mesela... Daha geçen hafta "Ecdadımızın at sırtında gittiği her yere biz de gideriz" demişti ya...

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız'ın uçağı Erbil'e varamadı. Bağdat yönetimi gelmeyin deyince uçak Kayseri'ye indi... Ecdadımız oralara kimseden izin almadan at sırtında gidiyordu maşallah..

Kadının özgürlüğü ve güvenliği

Bir ülkede demokrasiden söz edilecekse kadının yerine bakmak gerekir. Eğer kadın özgür ve güvenlik içinde değilse, o ülkede demokrasiden hele ileri demokrasiden söz edilemez.

Atatürk, bir toplumun yarısı yere çakılıyken yükselmesi mümkün değildir, diyerek kadın-erkek eşitliğinin ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır. Kadın-erkek eşitliğinin olmadığı yerde demokrasi de yoktur.

Paşalı örneği

Ayşe Paşalı kendisini sürekli döven ve tecavüz eden kocasından boşanmıştı. Aylar sonrasında eski kocası tarafından sokak ortasında boğazı kesilerek öldürüldü. Ayşe Paşalı, böyle öldürüleceğini biliyordu. Bildiği için de devlete başvurdu. Korunmasını istedi.

Demokratik hukuk devletinin görevi onu korumaktı. Ama aile mahkemesi “kanunda yeri yok” diyerek koruma talebini geri çevirdi. Ayşe Paşalı, bir süre sonra öldürüldü. Ayşe öldürüldükten sonra kadına şiddetin simgesi haline geldi.

Karar değişti

Ayşe Paşalı'nın öldürülmesi ders olmuştu. Olmuştu ki, bu cinayetten sadece 23 gün sonra aynı mahkeme öğretim görevlisi bir kadının benzeri başvurusunu yerinde gördü ve koruma kararı aldı. Olan Ayşe'ye olmuştu.

Aynı kanun, aynı kitap, aynı mahkeme 23 gün içinde iki farklı karar verdi. Ancak maliyeti Ayşe'nin göz göre göre öldürülmesiydi.

Türkiye hâlâ kadının yeterince özgür ve güvenlik içinde olduğu bir ülke değil. Kadın özgür ve güvenlik içinde olmadıkça, demokrasiyi güçlendirmek, ileri demokrasiden söz etmek de mümkün olmayacaktır.

Kız çocukları

Doğu'da, Güneydoğu'da feodal düzen hâlâ hükmünü sürdürüyor. Kız çocukları okula gönderilmiyor. Gönderilenler ilkokuldan sonra alınıyor. Okulda olması gereken kızlar; bahçede, tarlada, ahırda çalışıyor ve çocuk yaşta evlendiriliyor. Anayasa'nın verdiği, çocukları korumak görevi öncelikle bu çocukları korumak değilse nedir? Kadının özgürlüğü buradan geçmiyorsa nereden geçebilir? Kadının yaşam güvenliği buradan başlamıyorsa nereden başlayabilir? Demokrasi buradan yeşermese nereden yeşerebilir? İleri demokrasinin ölçüsü bu değilse nedir?

Tecavüz sahneleri

Dizi filmlerde tecavüz sahneleriyle reyting yarıştırmak, kız çocuklarının, kadınların hak ve özgürlüğüne nasıl bir katkıda bulunur? Toplumun eğitimine, bilinçlenmesine ne sağlar? Haydi oy verin en iyi tecavüz sahnesini seçin, kampanyaları yapmak hangi eşitlikçi, özgürlükçü, demokratik yaklaşımla izah edilir?

Kadınlar başlatabilir

Diktatörlükle, krallıkla, dini referanslarla yönetilen ülkelerde kadının yerine bakın; orada kadını göremezsiniz, dolayısıyla demokrasiyi de göremezsiniz. 21. yüzyılda “bari yerel seçimlerde oy kullansınlar”, “hadi bazı koşullarla arabada kullanabilirler” diye kadına “hak” lütfeden ülkelere bakın; oralarda demokrasiyi göremezsiniz; sırtını din istismarına dayamış krallar, şeyhler, diktatörler görürsünüz.

Bu ülkelere demokrasiyi, onları yüzyıllardır sömüren devletler getiremez. Demokrasi, ancak içeriden gelişebilir. Kadın özgürleşmeden bu ülkelere demokrasi gelmeyecek; yaşanan iktidar değişiklikleri de devrim olmayacaktır.

Metin 12: Hasan Cemal, Milliyet, 08 Mart 2011

Kadınları hep birlikte öldürüyoruz!

Dünya Kadınlar Günü'nde köşemi bugün Yıldırım Türker'e, Radikal'de dün çıkan yazısına bırakıyorum. Daha iyisini yazamayacağım için ve son derece düşündürücü bulduğum için...

Kadınlarını öldüren bir toplum, Dünya Kadınlar Günü'nü kutlamaya hazırlanıyor.

Artık her gün birkaç kadın, kimileyin töredir diye, kimileyin imdat çılgınlıklarına ve polise onca şikâyetine rağmen sırtı tapışlanıp salıverilmiş kocaları tarafından insanların gözü önünde katlediliyor.

Toplumun bir tık daha yakınına vardığı nokta, kadınlara yönelik toplu katliamlardır.

Bu toplum kadınlarını ölüme yollayarak intihar ediyor. Her bir hırpalanan, tecavüze uğrayan, öldürülen kadın, kimse kaçmaya çalışmasın, hepimizin suçudur.

Bu toplumda yaşayan, bu dili konuşan herkes mizojiniyle maluldür. Buna kadınlar da dahildir.

Kadına uygulanan şiddete karşı örgütlenmeye çalışan dilin kendisi de kadına yönelik şiddet içermektedir.

Bütün şehri kirli bir sırtıyla kaplamış afişleri görmüşsünüzdür:

'Kadına şiddet uygulayan erkek değildir'.

Kadınları tacizden, tecavüzden, katledilmekten korumaya yönelik dile bakar mısınız?

Aklievvel bir reklam yazarının 'erkekleri tam da buradan vurup etkileyebiliriz' cinliğiyle bulduğu bu slogan, besbelli kadına yönelik şiddete karşı kurulmuş organizasyonu ve afişlerin altında imzası olan Hürriyet gazetesini çok etkilemiş. Şehirde adım başı karşınıza çıkıyor.

'Kadına şiddet uygulayan erkek değil' sloganında erkek olana yakışmaz vurgusu var elbet.

Peki, kime yakışır?

Karıya mı?

Yoksa 'kadına şiddet uygulayanlar ancak ibne olabilir' mi, erkeklere bıyıkaltından fısıldadığımız?

Dayakçı kadın katili erkekleri caydırmak için bulabildiğiniz çağrı bu mu?

Kadınları erkek şiddetinden korumak için yola çıkarken erkek imgesini cilalamak, işte tam da bu toplumun, anadilimizin vahşi yönelimidir.

Bu toplumda, muhatap alınan, kendisine hitap edilen erkektir. Bu slogan da birçoklarınca, erkek adamla karı gibi güvenilmez adam arasındaki ayrıma dikkati çeken bir anlam taşıyacaktır.

Küçücük kız çocuklarının tecavüze uğradıktan sonra gönüllü ilan edildiği, terörist ilan edilen kadınların askerler tarafından tecavüze uğrayıp susturulduğu, aile arasına girilmez diye sokak ortasında bıçaklanan kadını polisin uzaktan seyrettiği, kadınların durmadan tahrik ettiği, kıskırttığı, beni öldür, benim ırzıma geç, beni filistin askısına al diye yalvardığı bir memleket resmi çıkmıyor mu basınımıza baktığımızda?

Birkaç yıl önceki bir olayı hatırlayalım mı? Hani hep birlikte haberlerde bir kadının bir polis tarafından saçından sürüklenişini izlemiştik.

Kimse müdahale edemiyordu doğal olarak. O kirli görüntülerde bir müzikholü

basan polisleri ucuz, eski düğünvari bir klavyenin açısından görmüştük önce. Sonra müzisyenin önünde copunu sallayan bir polisi. Sonra müzikholün kapısından saçlarından sürüklenerek çıkarılan bir kadını. Sonra aynı kadının merdivenlerden yine saçından sürüklenerek, basamaklara çarpa çarpa indirilişini izlemiştik. Son resimde de kapısına kadar sırtüstü sürüldüğü arabaya bindirilmek üzereyken ki halini.

Kamera kayıtlarını görenler arasından bu görüntüleri yadırgayacak kadar içe dönük ve dünyaya kör kimse çıkmış mıdır?

Sanmıyorum.

Çünkü polis, kadınları saçlarından sürükler. Kimileyin yerde dertop olmuş bir genç kızın kafasına gerilerek bir vole de çekebilir. Ama en çok ve ille saçlarından sürükler.

Biliyoruz.

Binlerce kez tanık olduk. Binlerce kez haberlerde izledik. Bu haberi verirken de gazetelerin kullandığı dil, basınınımızın pek sık kullandığı tecahülârif makamındandı.

Bir büyük gazetemiz “Böyle zorbalık görülmedi”, diğeryise “Eşkıyanın Cüreti” manşetleriyle sundu haberi. İkisinin de çığırkan şaşkınlıklarında neredeyse Brechtıyen bir yabancılaştırma efekti çalışılmıştı.

Görülmemiş ilan edilen zorbalık görüntüleri, sırtlarında polis üniformasıyla bir kadını saçından sürükleyen adamlara aitti. Bu görüntülerde insanı çileden çıkararak cüret gösterisi de eşkıyaya ait olduğu için tiksindirmeliydi insanı.

Çünkü bir kadını çalıştığı yerden sürüyerek çıkararak adamlar polis değil, polis kılığına bürünmüş zorbalardı. Bu, onları eşkıya kıldığı gibi eylemlerine de küstahça bir cüret katıyordu. Polise hak olan onlara cüretti.

Üniforma sahteyse gözlerimiz önünde gerçekleştirilen eylem eşkıyalık oluyordu. Bu gazetelerden hiçbirinin kameraya yakalanmış bir polis şiddetini ‘cüret’ ya da ‘zorbalık’ olarak adlandırmışlığını hatırlamayız.

Çünkü bu toplumda karısını parçalayan bir kocaya, kurbanını saçından sürükleyen bir polise, esir aldığıının ırzına geçen bir askere kimse müdahale etmez.

Edemez.

Şimdi yine kimi makyözler çıkmış, parlamentoda yüzde 50 kadın milletvekili diye taleplerini haykırıyorlar.

Siyasette kafa sayısııyla eşitliğin sağlanmasının en önemli adım olacağından hiç kuşkuları yok.

İkna odaları mucidi kadın ve benzerlerinin, kadının öncelikle yaşam hakkı olmak üzere bütün toplumsal hakları açısından nasıl bir yarar sağlayacağına inanıyorlar?

Yine hatırlatmakta yarar var:

İktidarın kendi cinsiyeti vardır. Orada ne kadın kadın, ne erkek erkektir.

Kadınları hep birlikte öldürüyoruz.

Onları koruma altına alınması gereken bir tür olarak gören münevver kravatlı-tayyörlüleri de, onlara güvence şartı olarak üç çocuk analığı dışında hiçbir önerisi olmayan sade suya türban özgürlükçüleri de, kadını özne olarak görme özürü basın da, yorgunluktan bezginlikten sesini çıkarmayanlar da, hepimiz içten içe kadın nefreti taşıyoruz.

İşte bu nedenle kadınlara şiddet uygulayanlara, “Erkek olun, erkek!” diye bağırıp gururla yolumuza devam ediyoruz.

(Yıldırım Türker, Erkek Olun Erkek, Radikal, 7 Mart 2011, s.17)

Yorumsuz Kadınlar Günü

Dünya Kadınlar Günü'nde bir sınır ötesinden bir de bizden iki "gözlem..."
1- Afganistan Başkanı Karzai "erkeklerin gerekli gördüğünde eşini dövmesine izin veren" yasayı onayladı.

Kâbus gibi...

Yasa çıkararak "eşinin eti de kemiği de senin, ister döv ister söv" dercesine yasa çıkarıyor.

Bunu Taliban'a hoş görünmek için yapıyor.

Hem de şeriat adına...

ABD ve koalisyon güçlerinin çekilme sürecinde ayakta kalabilmek için Karzai Taliban'la dirsek temasında.

"İktidarı paylaşmak" işaretleri veriyor.

Afganistan'ı Taliban'dan kurtarmak için oraya gitmiş değil miydi Amerika?

Amacın Afganistan'a demokrasiyi getirmek olduğu yolundaki açıklamalar üzerine sünger mi çekiliyor?

Kadına şiddet karşıtı ana akım ivme kazanırken "dayak caizdir" fetvası verilen ilkeğe dönüş bu.

2- Dünya Kadınlar Günü'nde Ukraynalı "FEMEN" grubu İstanbul'a çıkarma yaptı.

Çıplak olarak Sultanahmet'te düzenledikleri gösteriyle "kadına şiddet karşıtı" gösteri yaptı.

Ve...

Onlara şiddetin daniskası uygulandı.

Yerde sürüklenerek polis aracına götürüldüler.

Yorum yapmıyorum.

Fotoğraflar zaten konuşuyor.

Euro News kanalı böyle görüntüleri "no comment (yorum yok)" başlığıyla ekrana taşımayı sever.

Bu arada, Ukraynalı kadınlara müdahale edenlerin kadın polis olduklarını, içerde bunlara kötü davranılmadığını da not olarak belirteyim.

.....

Parlamento'da kadını korumaya alan bir yasa üzerinde çalışılırken bu görüntüler "kara mizah!.."

PKK'DA YENİ PERDE

GAZETELERDE, PKK liderlerinin yakalanmasını sağlayacak ihbarda bulunacaklara 4 milyon liraya kadar çıkan ödülleri verileceği yolunda haberler yayımlandı.

Bildiğim kadarıyla devletten bir yalanlama -henüz- yok.

ABD'nin "WANTED" başlığıyla suçluları bildirene mükâfat afişlerini hatırlatıyor.

Sadece bu "arananlara" odaklanan profesyonel "insan avcıları" vardır.

Özellikle "adi suçluların" yakalanmasında bu yöntem genellikle sonuç verir.

Ama...

Siyasi, ideolojik örgütlerde ve bunların özellikle şiddete dayalı

organizmalarında para karşılığı içeriden ihbar çok ender sonuç veriyor.

El Kaide'nin başındaki Usame Bin Ladin için de milyon dolarlık ödüller açıklanmıştı.

Ama adam yıllarca saklanabildi.

"Aidiyet" bağlılığı bir izah olabilir ama daha da geçerli olan neden "korkudur."

İhbarcı teşhis edildiği anda öldürülür.

Teşhis edildiği halde yakalanamazsa ailesi, en yakınları "infaz" tehdidi altındadır.

Örgüte bir kez girmiş olana çıkışlar kapalıdır.

Çıkışı olmayan ve sonu bilinmeyen bir yolun yolcularıdır.

Bu tür örgütlerde her sabah "hain!" infazları yapılır.

"Hain" oldukları kuşkusu kurşunlanmaları için yeterlidir.

Ve bu infazların diğerlerine "caydırıcı" psikolojik etkisi olacağı düşünülür.

"Dehşet" şiddet örgütünün yasadır.

Ancak "ödü" açıklamaları örgütte kuşkuları tetikler, paranoya kabarır, stabiliteyi sarsar.

İçe dönük kaygılar yaşanır.

Elbette "ödü" açıklamasının sonuç verme şansı "sıfırdır" denemez.

Belki bir faydası da Kandil kuşatmasına diğer etkenlerin yanı sıra bu da bir katkı olabilir.

PKK'yı silahsızlandırma görüşmeleri için düşünülmesi ihtimal dışı değil.

"İnsan haklarına dayalı, barışçıl ve demokratik" formüllerin pişmekte olduğunun işareti kokular geliyor.

Ali Kaptan, Cemile ve tecavüze dair

Ali Kaptan her zamanki gibi sarhoştı. Boşandığı eşinin evine destursuz girdi. Çocukların okulda olmasını, küçük Osman'ın dışarıda oynamasını fırsat bildi. Ve boşandığı karısı Cemile'ye döve döve tecavüz etti.

Osman eve döndüğünde annesini yaralar içinde yerde buldu.

Ve ertesi gün söylenenlere bakılırsa “Öyle Bir Geçer Zaman Ki”nin son bölümündeki bu sahne, “dizinin fanatiklerini bile isyan ettirdi.”

* * *

İyi de, bu sahnede isyan eden yüz binlerden birkaç yüzünün bile kocasının tecavüzü ve dayığı sonucu öldürülen Ayşe Paşalı olayında müdahil olmamasına, “kurmaca Cemile”yi sahiplendiği kadar “gerçek Ayşe”ye sahip çıkmamasına ne demeli?

Tembellik mi?

TV karşısında çekirdek çitlerken keş Ali'ye “Boyun devrilsin” diye beddua etmenin, mahkeme kapısında aile içi şiddeti protesto etmekten daha güvenli olmasından mı?

Yoksa “Diziler göstermese gerçek hayatta da şiddet olmaz” yanılığında mı?

* * *

Öfkeli izleyiciler internete dalıp “Bu manyak nesil işte böyle yetişiyor” diye kazan kaldırmış.

Yumurta-tavuk hikâyesi...

Şiddet, diziden beslenmiyor ki; dizi, şiddetten besleniyor.

Kadına şiddet, “Zaman Öyle Bir Geçmeden” önce de vardı.

Televizyondan önce de...

Hatta elektriğin icadından önce de...

Senarist, evlerin çoğunda yaşananı teşhir ediyor.

Bunu yazdığı için eleştirilebilir mi?

Öyle bakılırsa ne uyuşturucunun filmi çekilebilir; ne ensestin, ne terörün...

Çekilse de o, sanat eseri olmaz, ahlak dersi olur.

Sanıldığı gibi tedavi edici bir etki de yapmaz.

* * *

Aynayı taşıyoruz.

Kadın, evde nemrut babasına, komşunun belalı kocasına, okulun dayakçı hocasına duyduğu öfkeyi Ali Kaptan'dan çıkarıyor.

Cemile'ye gözyaşı dökerken de kendi mağduriyetine ağlıyor.

“Ölçü iyi ayarlanmalı” diye yazmış izleyiciler...

İyi de; kim verecek bu uyarı?

RTÜK mü?

Seyirci anketi mi?

Kanal mı?

Hiçbirinin buna hakkı yok ki?

RTÜK, olsa olsa yaş sınırı getirebilir, küçükler için uyarı koyabilir; Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın yaptığı gibi “Destek vereyim, bu durumdaki kadınların haklarından da bahset, çözüm yolunu da göster” pazarlığı yapılabilir.

Kaldı ki dizi, müptelalarının iyi bildiği gibi, Cemile'nin kişiliğinde çok güçlü

bir kadın karakter yarattı.

* * *

Hoş, o müptelalardan biri olarak ben de dizide -biraz da zorlamayla- nicedir acı eşiğinin bir hayli aşıldığını düşünüyorum.

Baştaki lezzeti veren dönem havasının neredeyse tamamen bir yana bırakıldığını, toplumsal fonun ortadan kalktığını ve dizinin, döktürdüğü gözyaşında boğulma tehlikesine düştüğünü görüyorum.

Ama tecavüz sahnesi beni rahatsız etmedi.

Gerçekçiydi.

Fatmagül'deki gibi piyasada ticarete de dökülmedi.

Şöyle düşünün:

Hangi senarist, 4 ergin evladın annelerinin ardından peş peşe kendilerini ipe çekişini hayal edip yazabilirdi ki?

Zalimlikte hiçbir senarist hayatla yarışamaz.

Deva bulunması gereken de o; onu anlatanlar değil...

Metin 15: Can Dündar, Milliyet, 14 Mart 2011

Kapıda neden erkekler yoktu?

Ayşe Paşalı cinayeti, bir simge davaydı. Çıkan karar da, kadına yönelik şiddet konusunda bir zafere dönüştü.

11 yerinden bıçaklayarak öldürdüğü karısı için son duruşmada “Onu çok seviyorum. Pişmanım” diyen koca, mahkeme heyeti tarafından en ağır cezaya, ağırlaştırılmış müebbet hapse çarptırıldı.

Anne Paşalı mezara, baba Paşalı hapse giderken kızları Burcu, sonucu “Zafer bizim” diyerek kutladı.

Ağır kayıplar pahasına kazanılmış bir “Pirus zaferi”...

* * *

Çoğu mahkeme heyetinin şiddete “ceza indirimi” bahanesi arayıp katilleri “tahrik var” diye veya “iyi hal”den salıverdiği ortamda, Ankara 1. Ağır Ceza Mahkemesi’nin “kadına şiddete sıfır tolerans” anlamına gelen seri ve adil kararı, gerçekten “ibretlik” oldu.

Ancak yine de aklıma takılan bazı sorular var:

İlki bu “serilik”le ilgili...

Cinayetin işlendiği tarih: 7 Aralık 2010...

Karar tarihi: 12 Mayıs 2011...

Yani cinayetten 5 ay sonra, 5 duruşmada sonuç alındı. Tanıklar, kriminal raporları, savunma dahil...

111 günde bir davayı bitirmek mümkünse, aynı şekilde işlenmiş benzer davalar neden yıllarca sürüyor?

Kamuoyunun ve medyanın yoğun ilgisi nedeniyle mi?

Eğer öyleyse bu, hem iyi hem kötü sayılır.

İyi; çünkü hassasiyet, sonuç veriyor demektir.

Kötü; çünkü bundan, yargının baskı altında karar verdiği sonucu da çıkar.

Sahipsiz davalar için de tatsız haberdur.

* * *

İkinci soru şu:

Ayşe Paşalı’nın boşandıktan sonra eski kocası tarafından ölümle tehdit edildiğini, korunma talebinin ise “Artık evli değilsiniz” diye reddedildiğini biliyoruz.

Bu durumda onu korumasız bırakanlar, eşe yataklık yapmış olmuyorlar mı?

Böyle cinayetlerde ihmali görülenleri, koruma talebini reddedenleri, mağdur kadını katile teslim edenleri de sorumlu tutmamız gerekmiyor mu?

* * *

Üçüncü soru:

5 duruşmadır mahkeme önünde “Şiddete hayır” diye bayrak açan kadınlar arasında neden bir tek erkek yoktu?

Erkekler bu kanlı düğünün “oğlan tarafı” mı?

Aynı “eril şiddet”ten onlar da şikâyetçi değil mi?

“Erkektir; sever de döver de” inancı, sopa zoruyla hükmeden bu “erkek iktidarı” onları da ezmiyor mu, utandırıyor mu?

Burada saflaşma, kadınlarla erkekler arasında olmamalı; şiddeti savunan, uygulayan, meşrulaştıranlarla, ona direnenler saflaşmalı... Ve bir dahaki duruşma kapısında şiddete karşı erkekler de bayrak açmalı...

* * *

Ve son soru:

Neden bu kadar can yakan bir sorun, Türkiye'yi turlayan liderlerin gündemine girmiyor?

Günde en az 3 ila 5 kadının canına mal olan bir sorun, son 10 yılda yüzde 1400 arttığı söylenen şiddet, neden miting kürsülerinden dile getirilmiyor?

Erkek liderler, kendilerini hayranlıkla izleyenlere, rol model alanlara, tahrik edici bir dille konuşacaklarına, birbirlerine öfke bulutlarıyla hakaret yağdıracaklarına, şiddeti kışkırtacaklarına, törenin, namusun silahla korunamayacağını, dayakla eğitim olmayacağını anlatsalar, şiddete karşı çözüm önerilerini sıralasalar daha iyi olmaz mı?

Metin 16: Can Dündar, Milliyet, 09 Ekim 2011

Şiddete şiddetle karşı çıkmak

Habertürk'ün önceki günkü sürmanşetinde yer alan sırtından bıçaklanmış kadın fotoğrafı, vicdan sahibi herkesi sarstı.

Sadece içeriğin çarpıcılığıyla değil, kullanılış cüretiyle de...

Fatih Altaylı, bu tavrını dünkü yazısında "Okurun içeriğini acıtmak istedim" diye açıkladı ve "İşimiz rahatsız etmek. Yarın yine basacağız böyle fotoğrafları" dedi. (Öyleyse niye fotoğrafı gazetenin internet sayfasından kaldırttı ki?)

Kadına yönelik şiddet haberlerinin bir kanıksanmışlık yarattığı ve beklenen etkiyi yaratmadığı doğru...

Lakin acaba o fotoğraf, mevcut tepkisizliğin çaresi mi, bıçağı saplayanın zaferi mi?

* * *

Ben ikinci görüşe yakınım.

Şiddete karşı yeni bir şiddet gösterisine kalkışmak, onu teşhirden ziyade teşvik eder.

Şiddeti katmerler.

Bu yöntem işe yarasa, sigara paketlerinin üzerindeki çamura dönmüş akciğer fotoğrafları caydırıcı olmaz mıydı?

Aynı mantıktan hareketle Steve Jobs'un bir deri bir kemik kalmış fotoğrafı da kansere karşı bir uyanıklık yaratmaz mıydı?

Çare buysa çocuk istismarıyla mücadele için, miniklerin hırpalanmış çıplak bedenlerini sergilememiz gerekmez mi?

Ya pornoyla savaş için ne yapacağız?

* * *

Mantığın sakatlığı ortada...

Kaldı ki bizzat Fatih Altaylı daha geçen hafta terör haberlerinin medyada nasıl kullanılmasını gerektiğini okurlarına soruyordu.

Çoğu okur, "Hiç kullanmayım" dedi.

Kadına şiddetle ilgili yaklaşımı teröre uygulasa, okura sormasına gerek yoktu:

Terör kurbanlarının paramparça cesetlerini tam sayfa basmak, caydırıcı olurdu.

Şiddet, şiddetle önlenemez.

Ne silahla, ne manşetle...

Sabah'ta iki köşe

Nazlı Ilıcak, önceki günkü Sabah'ta, Oda TV iddianamesini karalama kampanyasına katıldığımı öne sürüyor.

Oda TV'de hakkımda çıkan yalan haberlerle mücadelemi bilenler biliyor. Ama ortada önemli bir siyasi lidere dönük bir komplo iddiası varsa, bu iddiaya dayanak teşkil eden kanıtları elbette sorgulamalıyız.

Demiştim ki:

"Telefon kayıtları önceden iktidar yanlısı basına sızdırılarak kamuoyu oluşturuluyor."

Ne yazılmıştı o basında:

"Deniz Baykal-İklim Bayraktar görüşmelerinin kayıtları savcının elinde..."

Şimdi deniliyor ki, o ilk görüşme diyaloglar halinde gazetelere yazdırıldığında

Bayraktar için henüz dinleme kararı yoktu. Meğer o konuşma, Bayraktar'ın Soner Yalçın'a anlattıklarından derlenmiş.

Yani?

Baykal-Bayraktar'ın o görüşmesinin kayıtları savcının elinde değilmiş. Dolaylı bir anlatımı konuşma şekline sokup günlerce yayınlamışlar.

Yani haber yanlışmış.

Polis, savcılık ya da gazeteler, bu kayıtları yıpratma amaçlı kullanmış, yargısız infaz yapmış.

Asıl bu, "karalama kampanyası" sayılmaz mı?

Ergenekon sorusu

Ergenekon'a medya desteği vermekle suçlandığım o gün, 1. Ergenekon davasını gören İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, Genelkurmay'a müzekkere yazıp bizim "Ergenekon" kitabına konu olan Ergenekon yapılanmasıyla ilgili bir tahkikat yapılıp yapılmadığını sordu.

Harika bir tesadüf değil mi?

Bugün dillerden düşmeyen "Ergenekon" örgütünün adı basında ilk kez Celal Kazdağlı ile birlikte Show TV'de hazırladığımız "40 dakika" programında dile getirilmişti.

15 yıl önceydi. Sonra o isimle bir kitap yazdık. (İmge, 1997)

Kimse çarpıtmasın: Hakkında ilk kitabı yazarak karşısına dikildiğim bu örgütle ilgili soruşturmaya değil, o soruşturmanın bir "muhalifleri temizleme operasyonu"na dönüştürülmesine karşı çıkıyorum.

Refik Erduran'ın uyarısı

Aynı gün yine Sabah'ta bir başka köşede Refik Erduran üstat, bir yazımdan şikâyet etti.

O haklı...

17 Mayıs'ta yazdığım "Viagra (de)jenerasyonu" başlıklı yazımda, "Refik Erduran ağabeyimiz Milliyet adına Amerika'ya gitti ve 70 yaşında, 'mavi hâpı deneyen ilk Türk' olarak izlenimlerini yazdı" demiştim.

Erduran da köşesinde (18.5.2011), "Onun için gitmedim. New York'taydım. O haplardan bir tane yuttum. Dönüşte gazetede anlattığımda yazmamı istediler, yazdım" dedi.

Şahsen özür diledim, ama köşemde düzeltememişim.

Haklı uyarısı üzerine -biraz gecikmeyle- düzeltiyorum.

O morarmış göz, kadın direnişinin simgesidir

Meclis'te Fatma Salman'ın gözünün altındaki morluk, hepimizi morarttı. Görenlerin zihninde bir mor bayrak açtı. Erkek şiddetinin, tahsil, statü, gelir tanımadığını, milletvekilini bile hedef alabildiğini ispatladı. Ve açık bir yara gibi, "İşte gerçek" diye haykırdı.

* * *

Salman'ı, kararlılığı ve cesareti nedeniyle kutlamak gerek. Toplumsal bir sorunu, kendi yüzünde belgelediği, gözünde sergilediği için... Diğer mağdur kadınlara, "Yaralarınızdan utanmayın, yaralayanı utandırın" mesajı verdiği için... Dik durarak, yargıyı uyararak, dayağı anlatarak, erkek şiddeti illetini, çözüme biraz daha yaklaştırdığı için...

* * *

"Milletvekili bile şiddet görüyorsa, diğer kadınlar ne yapsın" diye düşünülmemeli.

"Vekil", milletin temsilcisidir. Millet şiddet görüyorsa, o da görebilir. Ancak, Salman'ın gözündeki morluk, sadece erkek şiddetini değil, kadın direncini de simgeliyor.

Aile içi şiddet hep vardı; bu dönem arttıysa nedeni, kadınların yükselen isyanıdır.

Kadın, değişiyor.

Eskiden yalnız ve çaresizdi, şimdi TV, internet, cep telefonu sayesinde dışa açılıyor; dünyayı görüyor, belki de ilk kez başkaldırıyor, yardım istiyor. Ve erkek, bu direnç karşısında hepten azgınlaşıyor.

* * *

Değişimin göstergelerine bakalım.

Efes Pilsen'in "Kadın profili araştırması"na göz attım.

"Kendimi güzel bulmuyorum" diyen kadınların oranı 2000'de yüzde 55 iken, 4 yılda yüzde 36'ya düşmüş.

"Makyaj kadını daha çekici yapıyor" diyen kadınların oranı ise yüzde 59'dan 75'e çıkmış.

Makyaj yapan, rejim yapan kadın oranı artarken, çocuk yapan, yemek yapan kadın oranı düşüyor.

2000'de kadınların yüzde 11'inin cep telefonu varmış. 4 yılda bu oran, yüzde 35'i aşmış. Hanede bilgisayar ve internet bağlantısı oranı da katlanarak büyüyor.

Altyapıdaki değişim, değer yargılarına yansıyor:

Görücüyle evlenenlerin oranı düşerken, tanışarak evlenenler artıyor.

Kadın gözünde yıldan yıla flört normalleşiyor, bekaretin önemi azalıyor.

Kabul günleri seyrekleşirken, dışarda yemek yeme, TV izleme oranları artıyor.

Şarkı-türkü-arabesk dinleyenlerin yerini pop dinleyenler alıyor.

Kadınların evlenmek istediği yaş, giderek büyüyor.

Yüzde 100'e yakını başlık parasını yanlış buluyor.

Yüzde 71'i lisede cinsel eğitimi destekliyor.

3'te 1'i alyans takmıyor.

Yüzde 20, “Tekrar dünyaya gelsem, evlenmem” diyor.
Ve her 3 kadından 1’i, hayatı güvencede olsa evlenmeyeceğini söylüyor.
“Kadın çalışmalıdır” diyenlerin oranı yüzde 80’e varıyor.
Yüzde 45, eşini “asabi” buluyor.
Yüzde 30, “Ondan korkuyorum” diyor.
Ve her 3 kadından 1’i şiddet gördüğünü itiraf ediyor.

* * *

Bu rakamlarda, değişen, boyun eğmeyen, şikayet eden, isyan eden, giderek ihbar eden bir kadın profili var.

Direnış arttıkça karşı şiddet de artıyor.

Ama dayak, kadın dayanışmasını ve kamusal bilinci de kamçılıyor.

Ev içi zorbaları ne yaparsa yapsın, gidişatın yönü belli...

Hane bazında yaşanan bu kanlı iç savaşta, tek tek kadınlar gerilla mücadelesi veriyor ve asırlık erkek hükümrancılığının tahtını sallıyor.

Ümitsiz olmayın; son çıkıştan önceki kavşaktayız.

Metin 18: Ali Eyüpoğlu, Milliyet, 28 Aralık 2011

‘KADINA ŞİDDET’E DİYANET HUTBESİ

Bugüne kadar kadına yönelik şiddetin önüne geçmek için yapılan kampanyaların tümü toplumun belli bir kesimine yönelikti. İlk kez hedef kitle değişti ve bence camiler, hedefe ulaşmak için en doğru adrestir. Diyanet’in cuma günü camilerde okuttuğu hutbeye baktım, müthiş etkileyici

Türkiye’nin ayıplarından biri olan ‘kadına şiddet’in azalacağına dair ilk kez bu denli umutluyum. Bunun sebebi, ne Şişli Belediye Başkanı Mustafa Sarıgül’le birlikte 3-5 erkek sanatçının “Kadına şiddete hayır” diyerek yürümesi, ne de ‘Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Avrupa Sözleşmesi’ni ilk kabul edenin Türkiye olması.

Beni bu konuda umutlandıran şey; Diyanet İşleri Başkanlığı’nın attığı adım. Diyanet, geçen cuma, Türkiye’nin büyük sosyal yarası olan ‘kadına şiddet’e dikkat çeken bir hutbe okuttu tüm camilerde.

Bugüne kadar kadına yönelik şiddetin önüne geçmek için yapılan kampanyaların tümü toplumun belli bir kesimine yönelikti.

İlk kez hedef kitle değişti ve bence camiler, hedefe ulaşmak için en doğru adrestir.

Diyanet’in cuma günü camilerde okuttuğu hutbeye baktım, müthiş etkileyici.

Etkileyici cuma hutbesi!

İslam dininde kadının yeri ve Peygamberimizin kadınlar hakkında söylediklerinden örneklerin anlatıldığı hutbenin son bölümü şöyle:

“Bugün insanlık, bilhassa kadın hakları konusunda büyük bir imtihanla karşı karşıyadır. Geliniz, kendimizden başlamak üzere, acısıyla, tatlısıyla ömrümüzü birlikte geçirdiğimiz eşlerimizi, ailelerimizi, komşularımızı ve tüm çevremizi elimizden, dilimizden, emin kılalım.

Gönül kırmanın Kâbe’yi yıkmaktan daha büyük bir vebal olarak telakki edildiğini hiçbir zaman unutmayalım. Şiddet, hayatımızdan uzak olsun.

Sevgi, saygı hoşgörü hayatımıza hakim olsun. Kadınının alçaltan milletlerin yükseldiğine tarih şahit olmamıştır.”

Diyanet, her ay böyle bir hutbe okutsun camilerde, kadına şiddet büyük ölçüde azalır Türkiye’de.

DEDEMİN ‘GAVUR’LARI!

Twitter’daki hesabımda, sinemaya gideceğim, niyetim George Clooney imzalı ‘Zirveye Giden Yol’u izlemek, tavsiyesi olan var mı? diye sordum cumartesi günü.

Takipçilerimden Gökhan Engin, ‘Dedemin İnsanları’ni izlememi önerdi.

Vizyona giren yerli filmleri izlemeye özen gösteririm.

Ancak ‘Dedemin İnsanları’nın izleyeni ağlattığına dair yorumlar soğuttu beni.

Ağlamak için niye gideyim bir filme?

Yok yere niye tansiyonumu, şekerimi yükselteyim?

Düşman mıyım kendime?

Çağın'ın çocukluk günleri

Eşimle sinemaya gittiğimizde saat 14.15'ti.

George Clooney'in yönettiği ve oynadığı 'Zirveye Giden Yol' filminin en yakın seansı 1 saat 45 dakika sonra olunca, daha erken hangi filmler var diye baktım yine 'Dedemin İnsanları' çıktı karşıma.

Gişedeki kız da "Dedemin İnsanları çok güzel, ona girin" deyince 15.00 seansına iki bilet aldık.

İçeri girerken ayaklarım geri geri gitti.

Film başladı, baktım bana uzak bir konu.

Mübadele zamanında Girit'ten gelen, ama akıllı hâlâ orada kalan bir 'dede' ile 'torunu'nun hikayesi.

Girit'te 'Türk', İzmir'de 'Gavur'

Doğma büyüme Trabzonlu biri olarak bana o kadar uzak ki mübadele kültürü; insanların Girit'te 'Türk', İzmir'de 'Gavur' diye ötelenmesi.

Ama Çağın Irmak'ın kendi hikayesini anlattığı film çok geçmeden sarmalına aldı beni.

Çünkü Irmak'ın beyazperdeden aktardığı duygu çok sıcak, çok samimi.

Zaten Çağın Irmak'ın başarısının altında yatan da bu değil mi?

Eminim 'Dedemin İnsanları'nın beni ağlatıp ağlatmadığını merak ediyorsunuz şimdi.

Mübadeleye dair hiçbir anım olmadığı halde bu film beni de ağlattığına göre, ailesinden mübadeleye dair hüznü anılar dinleyenleri helak eder her halde!

'Dedemin İnsanları' sadece ağlatmıyor. Çağın Irmak'ın çocukluğunu oynayan 11 yaşındaki Durukan Çelikkaya'nın söyledikleriyle zaman zaman güldürüyor, zaman zaman da geriyor insanı.

Kutluyorum Çağın Irmak'ı ve filme emeği geçenleri.

ALİ TARAN'A BİR SUÇTAN İKİ CEZA!

Reklamcı Ali Taran, kanser hastası olan eşi Selma Ann Desmond'dan boşandıktan sonra Ayşe Özyılmazel'le evlenince topluma karşı bir suç mu işledi?

Bana göre hayır.

Ancak çoğu insanın benimle aynı görüşte olmadığı, Ali Taran, Ayşe Özyılmazel'le evlendiğinde çıktı ortaya.

Eli kalem tutanların çoğu Ali Taran'ı gerdi çarmıha.

Aradan aylar geçti.

Ali Taran'ın eski eşi vefat etti.

İnsanlar Ali Taran'ı bir kez daha gerdi çarmıha.

El insaf!

Bir insanı aynı suçtan iki kez yargılayıp, iki kez cezaya çarptırmak var mı hukukta?

Hukukta yeri olmayan bir şey, nasıl oluyor da yer buluyor vicdanlarda?

Metin 19: Ali Eyüboğlu, Milliyet, 16 Ocak 2012

TÜRK ERKEĞİNİN ŞİDDET KARNESİ

2010 yılında en az 217 kadın ve üç çocuğu öldüren, 207 kadın ve kız çocuğuna tecavüz eden, 164 kadını yaralayan, en az 381 kadın ve kız çocuğunu taciz eden erkekler 2011’de bakın neler yaptı?

Bianet’in kadın hakları editörü Çiçek Tahaoğlu’nun yerel ulusal gazeteler, haber siteleri ve haber ajanslarına yansıyan haberlerin çetelesini tutarak hazırladığı dosyanın içindekiler öylesine ürkütücü, öylesine dehşet verici ki! Üstelik bu, ‘buzdağı’nın görünen yüzü.

İşin içine gizlenen vakaları, gizemini koruyanları veya medyaya yansımaları kattığımızda çıkıyor ortaya asıl ‘buzdağı’.

2010 yılında en az 217 kadın ve üç çocuğu öldüren, 207 kadın ve kız çocuğuna tecavüz eden, 164 kadını yaralayan, en az 381 kadın ve kız çocuğunu taciz eden erkekler 2011’de bakın neler yaptı?

İşte size Türk erkeğinin ‘2011 Şiddet Karnesi’:

Aralarında Deniz Çakır’ın da olduğu 50’ye yakın ünlü, ‘Kadına Yönelik Şiddete Hayır’ demek için Ümit?Karalar’ın objektifine poz vermişti.

257 kadın öldürüldü

- * 2011’de erkekler 257 kadın, 32 erkek, 14 çocuk ve iki bebek öldürdü.
- * Bu erkeklerden 33’ü cinayetin ardından intihar etti, 13’ü intihara teşebbüs etti. 18 erkek cinayetin ardından polise teslim oldu.
- * Kadınları en çok kocaları öldürdü. Faili belli olan cinayetlerde; 112 kadın kocaları, 23’ü sevgilileri, 20’si eski kocaları, 12’si erkek kardeşleri/ağabeyleri, 10’u oğulları veya damatları, sekizi reddettikleri erkekler, altısı diğer akrabaları, beşi ise hırsızlar tarafından öldürüldü.
- * Erkeklerin en çok kullandığı cinayet aleti ateşli silahlardı.
- * 2011’de koruma talep ettiği, savcılığa veya polise Őikayette bulunduğu ya da sığınma evlerine yerleştirildiği halde 11 kadın öldürüldü, üç kadın ağır yaralandı.

Şiddetin bahanesi çok

- * Şiddetin sebepleri arasında en yaygını kadınların ayrılma isteği ya da erkeği geri çevirmesi, yani ‘Hayır’ demesiydi.
- * Namus, kıskançlık, paranoya, kadının evi terk etmesi ve boşanma davaları erkeklerin en çok gösterdikleri bahanelerdi. Bazen kötü bir rüya, kimi zaman

Ramazan'da yapılan tuzsuz yemek ya da gecikme yüzünden karısını mutfak aletleriyle döven/öldüren erkekler oldu.

Bu da 'tecavüz' raporu

- * 2011'de en az 102 kadın ve 59 kız çocuğu tecavüze uğradı.
- * Kadınlara en çok tanıdıkları erkekler tecavüz etti. Tecavüzcüler arasında en başta sevgilileri vardı, onları kocaları, eski kocaları, kocalarının arkadaşları, iş arkadaşları, babaları ve akrabaları izledi.
- * Kadınlar, sanılanın aksine, en çok evlerinde tecavüze uğradı. 51 kadın evinde, 22 kadın sokakta, 17 kadın alikonularak, 10 kadın işyerinde tecavüze uğradı.

220 kadın yaralandı

- * Erkekler en az 220 kadını yaraladı. Kadınlar en çok kocalarından şiddet gördü. Kadının boşanmak istemesi en sık karşılaşılan şiddet bahanesiydi.
- * 132 kadını kocası yaraladı. 26 kadını, sevgilileri veya eski sevgilileri; 19 kadını eski kocaları, 18 kadını tanımadıkları erkekler, 11 kadını oğulları veya damatları; beş kadını iş arkadaşları, dört kadını babaları, üç kadını erkek kardeşleri/ağabeyleri ve iki kadını diğer akrabaları yaraladı.

167 kadın taciz edildi

- * En az 167 kadın taciz veya cinsel şiddete uğradı.
- * Kadınları en çok tanımadıkları erkekler taciz etti. Onları patronları, iş arkadaşları, kocalarının arkadaşları, kayınpederleri ve sevgilileri takip etti.
- * Kadına yönelik şiddet, cinayet, cinayete teşebbüs, taciz, tecavüz, yaralama ve çocuk istismarı en çok şiddet İstanbul'da yaşandı. Ardından sırasıyla Adana, Antalya ve İzmir geldi.

'MUHTEŞEM'İN SON GAFI

'Muhteşem Yüzyıl'da 'gaf'lar bitmiyor. İşte İbrahim Yüksel adlı okurumuzun dikkatinden kaçmayan 'Muhteşem Yüzyıl'ın son 'gaf'ı:

"Dizinin son bölümünde, Hürrem Sultan'a saldıran haydutların reisinin Afyonlu olduğu belirtildi.

Kanuni dönemi (1520-1566) Osmanlı İmparatorluğu'nda Afyon diye bir vilayet yoktur. Eğer kastedilen bugünkü Afyonkarahisar vilayetiye o dönemdeki adı Afyon değil, Karahisar-ı Sahip'tir.

1429'da Osmanlı egemenliği-ne geçen kentin adı II. Beyazıt döneminde tutulan tahrir defterlerinde Karahisar, Kanuni dönemi kayıtlarındaysa genellikle Karahisar-ı Sahip olarak geçmektedir. 1635'te başlayan şeriye sicillerinden 'Karahisar'a 'Afyon' kelimesinin eklendiği ve 'Afyonkarahisar' olarak anılmaya başlandığı anlaşılmaktadır. (Kaynak: Anadolu'nun Kilidi Afyon-Afyon Valiliği Yayını)

'Muhteşem Yüzyıl', Kanuni dönemindeki adı yerine Cumhuriyet döneminde hiçbir yasa ve kararname olmadığı halde Afyon olarak kısaltılan ismi kullanarak yeni bir gafa daha imzasını atmış bulunmaktadır."

Metin 20: Ali Eyüpoğlu, Milliyet, 12 Ekim 2011

BEHZAT Ç. NASIL BİR FİLM OLDU?

Festivalde izlediğim beş film arasında iyi gişe yapacak tek yapım 'Behzat Ç. Seni Kalbime Gömdüm'. 'Güzel Günler Göreceğiz' Antalya'dan 'Altın Portakal'la dönerse bu gişesine olumlu bir katkı sağlar, ama 'Fedakâr' ve 'Hicaz' ödül bile olsa, işleri zor

Daha Antalya'ya gelmeden yazdım, 'Altın Portakal Film Festivali'nde yarışan filmlerden en çok 'Behzat Ç. Seni Kalbime Gömdüm'ü merak ettiğimi. Sadece bunu yazmakla yetinmedim, filmi izlemeden önce Emrah Serbes'in 'Behzat Ç. Son Hafriyat' adlı romanını alıp okudum. Çünkü yapımcı Tarkan Karlıdağ'la yönetmen Serdar Akar, Emrah Serbes'in bu kitabını film yaptı. Bu satırları yazdığım ana kadar '48'inci Altın Portakal'a katılan 13 filminden beşini izleyebildim. 'Fedakâr', 'Güzel Günler Göreceğiz', 'Hicaz', 'Behzat Ç. Seni Kalbime Gömdüm' ve 'Lüks Otel'i izledim, festival bitene kadar bir o kadar daha film seyredirim.

'Behzat Ç.' gişe yapar

Kanaatim o ki bu beş film arasından iyi gişe yapacak tek yapım 'Behzat Ç. Seni Kalbime Gömdüm'.

'Güzel Günler Göreceğiz' Antalya'dan 'Altın Portakal'la dönerse bu gişesine olumlu bir katkı sağlar, ama 'Fedakâr', 'Lüks Otel' ve 'Hicaz' ödül bile olsa işleri zor.

"Behzat Ç. zaten popüler bir dizi, o yüzden filminin de gişe yapacak olması normal" diyenler olabilir.

Ancak şunu da unutmamak gerekir; 'Behzat Ç. Seni Kalbime Gömdüm'e,"Behzat Ç. diye bir dizi olmasaydı, böyle bir film çekilir miydi?" diye bakıp, her 'popüler kültür ürünü'nü toptan reddeden 'klasik kültürçüler' de var.

Bu kitle için Serdar Akar'ın dört dörtlük bir film yapmasının bir önemi yok. Onlar 'Behzat Ç. Seni Kalbime Gömdüm'e, dizinin kaymağını yemek için çekilmiş diye bakıyorlar.

En az argo, küfür onda

Ama olsun, 'popüler kültür'e 'canı cehenneme' diye bakan 'klasik kültür'e

rağmen bu film iş yapar.

Çünkü 'Behzat Ç. Seni Kalbime Gömdüm' salt dizinin devamı bir film değil. Diziyi hiç izlememiş, o yüzden de hikayenin kahramanları hakkında bilgi sahibi olmayanların bile rahatlıkla içine nüfuz edecekleri ve eğlenecekleri bir film.

Ayrıca şunu da ifade edeyim.

'Behzat Ç.' senaryosundaki küfür ve argo nedeniyle RTÜK'ten üç kere uyarı cezası almış bir dizi.

İzlediğim filmler arasında en az argo ve küfür 'Behzat Ç. Seni Kalbime Gömdüm'de vardı.

'KADINA ŞİDDET' BÖYLE ÖNLENMEZ

Kadına yönelik şiddeti önlemenin yolu nedir?

Kamuoyu oluşturmak mı?

Peki nasıl yapacağız bunu?

Kadına şiddetin tartışılacağı panellerde sadece kadınları konuşturarak mı?

'Altın Portakal'da olduğu gibi jüri üyelerinin tamamını kadınlardan oluşturarak mı?

Kadına şiddetin tartışıldığı

televizyon programlarına sadece kadınları konuk ederek mi?

Amaç 'gündemden reyting süzmek'se eyvallah, ama 'soruna bir çözüm bulmak'sa, sorunun asıl sebebi olan erkekleri işin içine katmadan başarmak mümkün mü bunu?

Sanmıyorum.

Keşke bu denli küçük makyajlar ve pansumanla kapanacak bir yara olsa bu.

Yaranın kökü çok derinlerde çünkü.

Baldız niye baldan tatlı?

Toplumsal kültürümüz yüzyıllar içinde öylesine nüfuz etmiş ki genlerimize, babadan oğula geçiyor bu.

"Kadının karnından sıpayı, belinden sopayı esirgemeyeceksin"le yetişen bir çocuk, büyüüp evlendiğinde, eşinin sözünü dinlerse 'kılıbık', eşini döverse 'kazak erkek' sayılıp, ödüllendirilmiyor mu?

Dün, Çankırı'da adamın birinin, eşini sopayla döverek öldürdüğüne dair haber vardı gazetelerde.

Haberin içinde, bir başka haber daha vardı.

Adam, iki kız kardeşten birini resmi nikahla, diğerini de imam nikahıyla eş yaptı kendine.

Niye?

"Baldız baldan tatlıdır" gibi abuk bir sözü toplum olarak pelesenk edersen kendine, katil ruhlu adamın biri de çıkar, iki kız kardeşi birden eş yapar.

Ondan sonra da, o kadınlardan istediğini, istediği zaman öldürmeyi hak sayar kendine.

Zihniyet devrimi şart

"Baldız baldan tatlıdır" deyip cazibe yaratmak yerine, toplumsal kültürümüz "Baldızında gözü olan şerefsizdir"i ezberletseydi bize, 'enişte baldız ilişkisi' bu denli yaygın olur muydu Türkiye'de?

'Kadına şiddet'in önüne geçmek için zihniyet devrimi şart bu ülkede.

'Kadın sığınma evi' açarak, şiddet gören kadınların sığınacağı limanlar yaratmak yerine, şiddeti uygulayanları toplayacaksın 'Kadına şiddet uygulayanlar ıslahevi'ne.
Terapi üstüne terapi her birine.
Tanrı'nın yarattığı her canlıya saygı duyan birey olmadan da salmayacaksın onları toplumun içine.
Aksi takdirde bu kısır döngü sürüp gider böyle.
Kadına yönelik şiddette, biri ölünce, iki tartışma programı, iki yüzeysel etkinlik.
Sonra bakalım vak'anın yenisine'.

Metin 21: Nail Güreli, Milliyet, 17 Ağustos 2011

Başbakan ve yaşam tarzına dair

Balkon konuşmaları balkonda kalıyor. Bu kural, 12 Eylül 2011 seçiminden sonra da değişmedi. Ne demişti Tayyip Erdoğan? Herkesin hayat tarzının, kendinin, yani AK Parti iktidarının güvencesi altında olacağı garantisini vermişti.

Ne gezeer! O güvence de ampul gibi balkonda asılı kaldı.

Bırakın hayat tarzını, insanların düşünce tarzına dahi şiddet uygulanıyor.

Tayyip Bey gibi düşünmüyorsanız, güvencenin yerini endişe ve korku alıyor.

Düşüncelerinizi telefonda bile serbestçe ifade edebiliyor musunuz?

Hele yazmaya çizmeye gelince... Silivri bir yana, 70 gazeteci tutuklu ya da hükümlü; binlerce gazeteci hakkında soruşturma, kovuşturma ve dava var.

Böylece, gazetecilerin hayat tarzı hapishanelerde güvence altında!

Ya kadınların hayat tarzı?

Kocalarının güvencesi altında!

Nedir o güvence?

Şiddet ve dayak!

Düşünce ve ifade özgürlüğü ile hak eşitliği olmadıkça, siz hangi hayat tarzının güvencesinden söz ediyorsunuz?

Sokakta sigara içen kadına, şortla gezen bayan sporcuya, belli mekânlarda sokağa konulan masalara uygulanan şiddet, tek tip hayat tarzı dayatmasının türevleridir.

Hiç itiraz etmeyin, Halep oradaysa arşın burada!

Örneğin, geçenlerde emlakçı dostumuz Yusuf'lara (Birgi) Çınarcık'a gitmiştik.

Turistik ana caddede onca "cafe" bolluğunda bira içilebilecek "pub"a rastlamadık. Sonra dikkat ettik; Adalar'da, hatta Bağdat Caddesi'nde de durum aynı. Hatırlatalım, cafeler alkollü içki veremiyor; ancak publarda ve ruhsatlı lokantalarda içki var. Ruhsat ise aslanın ağzında.

Tayyip Bey'in hayat tarzı güvencesinde bunlar önemsiz ayrıntı. Siz asıl düşünce ve ifade özgürlüğünün ne halde olduğuna bakın da ondan sonra Tayyip Bey'in güvencesine güvenin.

Bir kitap

Derler ya, sanatçı hayal ettiğince üretir; resim yapar, müzik yapar, şiir/ öykü/ roman yazar. Duygularıyla, hayalleriyle özdeşleşir, eserlerinde düşle gerçeği birbirinden ayırmak güçleşir. Nereye kadar hayal ne kadarı gerçek?

Bilemezsiniz.

Nevra Bucak, açık yürekli, kısa ve sevimli romanında bunun örneğini içtenlikle yansıtıyor. Bir milletvekiliyle bir yazarın hüznün sarmalında önlenemez aşkını cana yakın üslubuyla anlatıyor. (Giz Yolculukları, Aya Kitap, Mayıs 2011)

Bir şiir

Şiirimiz, Metin Kaya'nın "Yazgı"sı, (Yüzü Gergefte Zamanın kitabından, Parşömen Yayınları, 2011):

"dağ kavminde büyümüş rüyalarım/ üşür temmuz sıcağında/ çığlık olur aşınca bendini/ yeni bir çağ aşımında/ sözünü unutmuş aşk/ ateş giydirdince yazgisına dağların/ bulutlar ağlar"

BOŞANAMAYAN KADINLAR

AKP'nin kadın milletvekili Fatma Salman kocasından dayak yiyor, halk deyimiyle, ağzı burnu dağılıyor, milletvekilimiz kocasından ayrılmak için dava açıyor, mahkeme de tek celsede boşuyor...

Şimdi bu görüntüye bakıp “İşte kadın hakları” diyebilir misiniz?

Görüntüye göre, evet!

Dayak yiyen kadın elbette haklı...

Hatta bunun ceza yanı da var!

Bir kadını, bir insanı dövmenin cezası yok mu?

Biz olayın başka yanına değinmek istiyoruz.

Kadın milletvekilinin açtığı boşanma davasının bir duruşmada hatta birkaç dakikada sonuçlanmasına...

Bir düşünün, Türkiye’de bu duruma düşüp dayak yiyen, boşanmak için dava açan, dava sırasında dövülen kaç kadın vardır?

Hatta “Bu adam beni öldürecek” dediği halde kimsenin aldırmadığı, öldürülen kaç kadın?

Kocasından dayak yiyen kadın milletvekili olursa bir celsede boşatılır diye bir kanun maddesi mi var?

Elbette hayır!

Mahkeme ibret için bu kararı vermiş olabilir.

Yalnız şu yorumu da hesaba katmak gerek:

“Dayak yiyen kadın milletvekiliyse dava hemen sonuçlanır.”

Ya öbürleri?

Milletvekili olmayıp dayak yiyen diğer kadınlar, aylardır, yıllardır, mahkeme kapılarında sürünen kadınlar...

Onların hali ne olacak?

Biz de çok şey istiyoruz ya da kurcalıyoruz galiba.

Hiç olmazsa biri kurtuldu, diyeceksiniz, ya kurtulamayanlar, onlar ne olacak?

Siyasete atılıp, bir partiye girmek, erkeklere rağmen milletvekili seçilmek...

Hem biz neden söz ediyoruz, kimlerin hakkını savunmaya kalkıyoruz?

Abesle iştigal!

“Kocadır döver” diyen kadınların hakkını savunmak bize mi kaldı?

Düşünün “Kadının sırtından sopayı, karnından sıpayı eksik etmeyeceksin” diyen bir kafanın neredeyse alkışlandığı bir erkek toplumunda, bırakın da erkekler karılarını döverek erkekliklerini ispat etsinler.

Kendisini döven kocasından bir celsede boşanan kadın milletvekili...

Bravo, alkışlar!

Ya boşanamayanlar?

Yol açık, önümüzde seçim var, dayağa devam...

Metin 23: Derya Sazak, Milliyet, 14 Ekim 2011

O fotoğraf

Habertürk gazetesi, sırtından bıçaklanmış kadın fotoğrafını olanca çıplaklığıyla bastı. Kadın ölmüştü.

Gazetenin yayın yönetmeni sürmanşetten yayımladığı fotoğrafla kadına yönelik şiddet konusunda toplumu, karar vericileri harekete geçirmeyi amaçladığını söyleyerek “o fotoğraf”ı savundu. Fatih Altaylı, yazı işlerinin karşı çıkmasına rağmen bu kararı “cesaretle” almıştı! Cinayetleri önlemek adına sergilediği tutum nedeniyle gazetesi de Altaylı da bir haftadır gündemde; daha çok eleştiri ağırlıklı bir “tartışma” sürüyor. Ve Milliyet’in dünkü manşetindeki gibi kocası tarafından öldürülen kadınların yazgısını ne denli “şoke edici” olursa olsun öyle tek bir fotoğrafla değiştirebilmenin zorluklarını görebiliyoruz. Balıkesirli Figen Köçer’in yaşamı da sokak ortasında bıçaklanarak son buldu. Medyanın sorumluluğu, kadın örgütlerinin bu konuda verdikleri mücadeleye arka çıkmak,

Türkiye açısından “ilerleme” raporlarına geçecek bir insan hakları sorunu haline gelen kadına yönelik şiddeti gündemden düşürmemek olmalı. Ancak kurbanlar üzerinden “gündem yaratırken” mağdur haklarını, medyanın “suçlar ve anti-sosyal davranışlar” konusundaki sorumluluğunu, çocukları, aileyi koruma duyarlılığını gözardı etmemek gerekiyor.

Bu tür cinayetlerdeki “psikolojik bozukluklar” dikkate alındığında “o fotoğraf”ı yayımlamakla caydırıcılık sağlamış olmuyoruz. Olayı sıradanlaştırıyor ve benzer cinayetleri akla düşürüyoruz!

Kaldı ki cinayet, terör, intihar saldırısı gibi haberlerde olayın dehşetini verebilmek için daha fazla ceset göstermek gerekmiyor. Medyadaki bu “cesetseverlik” hali sansasyon gazeteciliğinin tarihinde kaldı. 11 Eylül saldırıları onca dehşete karşın bu açıdan “milat” oldu. Tek bir kare kanlı görüntü yayımlanmadı.

Gazetecilik etiği, böylesine sorumluluklar yüklüyor medyaya.

Kadına yönelik şiddet haberlerinde ise “koruma” adına, çıplak bedenlerin sergilenmesi sadece mağdurların değil, kolektif olarak kadın kimliğinin ve geride kalan aile bireylerinin kişilik haklarının çiğnenmesi anlamına geliyor. Ve artık böylesine “ilkel” yaklaşımlar, Batı Avrupa ve ABD medyasında asla kabul görmüyor. Gazetecilerin imzaladıkları “yükümlülükler” bildirgesinde “bağlayıcı” olarak yer alıyor.

İsviçre Basın Konseyi’nin “kurbanın korunması” ilkesine yakın örnekler bizde de var:

“Gazeteci, dramatik veya şiddet içeren olaylara gönderme yaparken kamunun haber alma hakkıyla kurbanın ve olaya dahil olanların çıkarlarını karıştırmamalıdır. Gazeteci, olayın sansasyonel bir habere dönüşmemesini, dolayısıyla kişinin bir nesneye indirgenmesini engellemekle yükümlüdür. Söz konusu olan ölümler, acı çekenler ya da cesetler olduğunda ve bol ayrıntılı, uzun süreli veya boyutlu betimlemeler ve imgeler kamunun meşru ve gerekli enformasyonunu aştığında, durum tam da budur.”

Habertürk, “o fotoğraf”ı yayımlamamalıydı!

Altaylı'nın arşivi

Habertürk'ün, "Kadın cinayetlerinde son nokta" diye yayımladığı sırtına saplanan bıçakla öldürülmüş kadın fotoğrafını gazetecilik etiği açısından eleştirmiştik.

O fotoğraf "kalite gazete" sınıfına giren bir medya kuruluşunun basacağı türden değildi.

Şefika Etik adlı kadının ölü bedeni iç organlarına dek teşhir ediliyordu. Kadın örgütleri Altaylı'nın fotoğraf tercihinin habercilikten çok şiddet pornografisine girdiğini savundular. Şiddeti meşrulaştıracağı gerekçesiyle gazeteyi protesto ettiler.

Habertürk'ün soruna dikkat çekmek ve "önleyicilik" adına kullandığı o fotoğraf hükümetin yeni çıkaracağı yasaya medyayı da dahil etmesinden başka işe yaramadı! Son haftada Balıkesir ve İzmir'de benzer iki cinayet daha işlendi. Aile içi şiddetin, namus cinayetlerinin öyle birkaç kanlı fotoğraf basarak önlenemeyeceği ortadadır.

Altaylı keşke okur tepkilerinden hareketle kadınlardan özür dileyseydi.

Bunu yapmadığı gibi kendisini eleştiren gazetecileri Habertürk'ten "özür dilemeye" çağırıyor!

Kendi adıma ben dünkü yazısında yaptığı çağrıya uyararak bunu yapmaya hazırım.

Altaylı, Milliyet'in arşivine girmiş, 5 Ağustos 1985 tarihli gazetede 14 yaşında bir gencin bedeninden ayrılmış başının ve başsız bedeninin yer aldığı birinci sayfayı görmüş. Onu hatırlatıyor.

Olayın üzerinden 26 yıl geçmiş!

Gazetenin yayın yönetmeni o tarihte Çetin Emeç.

Rahmetli Emeç'i daha sonra Hürriyet'te "siyasi suikasta" kurban vermiştik.

1980-90'larda Babıali'deki "bulvar" gazetelerinin ne yazık ki Altaylı'nın hatırlattığı türden fotoğraflar basma alışkanlığı vardı. Deniz kazasında kafası kopmuş bir genç, kasapta elini kolunu kıyma makinesine kaptırmış bir çocuk, banyoda şofbenden zehirlenen çıplak kadın, trafik kazasında ezilmiş cesetler... Ankara'da gazetecilik yaptığım yıllarda bu görüntüleri eleştirirdim.

Milliyet'te genel yayın yönetmeni olduğum 1995-98 yılları arasında terör ve intihar saldırıları dahil kanlı görüntüleri gazeteden kaldırmak için çok uğraştım. Olayı verir, fotoğrafı mozaiklerdik. Hatta Afganistan'da Taliban'ın devrimle işbaşına geldiği gece, görüntüler kanlı diye "manşete koymayın" dedim ve haberi atladık!

Altaylı'ya çağrım o döneme ilişkin arşivleri taramasıdır.

Tabii iş karşılıklı arşive inmeye dönerse, avukat Eren Keskin'e, "İlk gördüğüm yerde cinsel tacizde bulunmazsam namerdim" diyen, orduyu eleştiren Gülay Göktürk'e, "O ordu sizin bacak aranızı da koruyor" diyen gazeteci profili ortaya çıkar ki, ister istemez Habertürk'ün fotoğraf tercihi Altaylı'nın kadınlara yönelik tacizleriyle ilişkilendirilir.

Sorun ilkeseldir.

Batı'da çok satan "bulvar" gazeteleri bile böyle fotoğraf basmıyor.

Bir kişinin ölümü hakkında yapılan haberler kişinin mahremiyetine girer.

Bedenleri teŖhir edilemez.
Kurbanlar korunur.
O fotoğrafın savunulacak bir tarafı yok!

Metin 25: Cumhuriyet Gazetesi, Erdal Atabek, 28 Mayıs 2012

Kadın Cinayetlerinin Kökeni...

Neden kadın cinayetleri, neden bugün?

Çünkü, erkeklerin hemen her gün önceden tanıdıkları bir kadını öldürmeleri olgusunu yaşıyoruz.

Önceden tanıdıkları, ya eşleri olan, ya ayrıldıkları eşleri olan ya da sevgilileri olan kadınları öldüren erkeklerin kendilerini haklı gördükleri nedenler birbirinin benzeri.

Kıskançlık, şüphe, ayrılmış eşin başkasıyla ilişkisi, 'geri dön' çağrılarına aldıkları olumsuz yanıt ve benzeri erkeği öfkeliendiren her şey.

Erkeğin kendi öfkelerini haklı görmesine yol açan etken nedir?

KADININ SAHİBİ OLMASI.

Kadın, erkek mülkiyetinin bir parçasıdır.

Aslında bu cinayetler, mülkiyet eksenli cinayetlerdir.

O kadın benimdir.

İşte bu toplumsal kabul, bu cinayetlerin temel nedenidir.

Birey yetiştiremeyen kültürün sonuçta vardığı yer burasıdır.

Kadın, baba ocağından koca kucağına gönderilen bir varlıktır.

Kadın, sonuçta bir envanter kayıdır.

Evlendiği zaman da sonsuza kadar bir erkeğin mal kütüğüne kaydolmuştur.

Ayrılrsa da ona karşı sorumludur. Ayrıldığı eşinin istemediği hiçbir şeyi yapamaz.

Eğer yaparsa?

Eğer yaparsa sonuçlarına katlanır.

Bu sonuçlar, hakaret görmeden başlar, dayakla devam eder, öldürmeyle sonuçlanır.

Bu da bir töre cinayetidir.

Töre cinayetleri de mülkiyet asıllıdır.

Genç kız ailenin malıdır.

Aile kararının dışına çıkan, cezasına katlanır.

Mülkiyet ideolojisi bu denli güçlüdür.

Bu ideolojiyi günümüzün eğitimi pekiştiriyor.

Para ve mal eksenli kapitalist sistem, insanları ancak sahip oldukları para ve malla değerlendirmeyi öğretiyor.

Günümüzün eğitimi de bu ideolojiye hizmet etmektedir.

Günümüzün en iyi eğitimi bile en çok para kazanmak için hazırlanan, toplumların ünlüleri olmaya aday öğrenciler yetiştirmek için yarışmaktadır.

Bunun gerekçesi de, amansız bir rekabet ortamında başarılı olacak insanlar yetiştirme zorunluluğu olarak sunuluyor.

Temelde yürüyen sistemi kabul ederseniz yanlış değil.

Ama işte o sistem yanlışsa, ona dayalı eğitim de yanlış sonuçlar veriyor.

KAÇ PARALIK ADAMSIN?

Sonuç buraya varmaktadır.

Yarış da en çok paralı adam çizgisinde ipi göğüsleyen olma yarışıdır.

Kadın bu sistemde geçer akçe olan maldır.

Reklamlarda kullanılır.

Saçından ayak parmağına kadar her noktasının, her çizgisinin üstüne endüstri kurulur.

Kadının her görüntüsünden, her adımından para kazanılır.

Kadın, güzelliğine, çekiciliğine şartlandırılır.

Bebekliğinden yaşlılığına kadar kadının her anı biçimlendirilir.

Sonra da bir erkeğe zimmetlenir.

Mülkiyet ideolojisi, kadın sorunsalının temelindeki felakettir.

Ve erkek kadını kendi malı bilir.

Öyle öğretilmiştir.

Öyle şartlandırılmıştır.

Onun için de, kadın cinayetleri, toplumsal cinayetlerdir.

Kişisel suç değildir, toplumsal suçtur.

Bir kadın öldürüldüğünde, toplumun tümü de bu suçun ortağıdır.

Çocuk yetiştiren anneler.

Ailenin ataerkil babaları.

Tüm kademeleriyle eğitim.

Erkek egemen politika.

Erkek egemen hukuk.

Para ve mal eksenli ekonomi.

Siyasal partiler.

Yerel yönetimler.

Hükümetler.

Erkekler.

Kadınlar.

Gerçekleri görmeyenler.

Görüp de oralı olmayanlar.

Üstüne alınmayanlar.

Bir kadın öldürüldüğünde.

SUÇLUDUR.

Aşk Cinayeti

Kadınlar eskiden kolay kolay boşanmaya kalkışamadığı için mi eskiden bu kadar çok “*boşanmak isteyen karısını öldürdü*” haberi okumuyorduk?

Boşanmak isteyen karısını öldürenler, ayrılmak isteyen sevgiliyi doğrayanlar, ilişkileri bitince sevgilisinin başına bela olup tehditler savuranlar, izleyenler...

Bütün bunları yalnızca psikolojik bozuklukla açıklamak yeterli olur mu? Yani bu tür davranışlarda bulunanların hepsinin ruh hastası olduğunu düşünerek ya da devletin kendisine bu nedenlerle sığınan kadınları daha dikkatli korumasını önererek bu konuda rahatlayabilir miyiz?

Önlemler daha ciddiye alınabilir, bu tür suçlara verilen cezalar arttırılabilir, ama sorun yalnızca cinayetle sonuçlanan olaylarda değil.

Genel olarak sahiplenmeyle ilgili bir sorun değil mi bu?

Bir tarafın şu ya da bu nedenle ayrılmaya kalkışması, ilişkiyi bitirmesi karşı taraf henüz bunu istemiyorsa bir suç gibi algılanıyor.

Her olay cinayetle bitmese de pek çok sorun yaşanıyor, insanlar bazen yıllarını bu saplantılarla geçiriyor.

Gerçek anlamda yetişkin olup kendi yaptıklarının sorumluluğunu almayanlar başlarına gelen her şeyde suçlu arar.

Bizde yaygın bir alışkanlık bu. Sınıfta kalana mutlaka hoca takmıştır, işten atılana mutlaka müdür gıcıktır...

Evlilik artık eskisi gibi bariz, açık roller içermiyor. Kadınlar yalnızca ev kadını ve anne olup koca ne yaparsa yapsın sesini kesip oturmuyor. Erkekler de eğer beklentileri bu yöndeysen artık anneleri modeli bir kadını kolay kolay bulamamanın sıkıntısını yaşıyor.

Ama yaşam tarzı görüntüde değişse de bakış açısı derinde kolay değişmiyor. İnsanların yaşam biçimleri değişiyor, ama kafalarındaki kalıplar aynı kalıyor.

Sürekli kadınların korunması konusunda yayınlar yapılıyor, ama aslında kadın ya da erkek bir ilişkiye nasıl anlamlar yüklediğimiz, sahiplenme konusundaki saplantımız değişmiyor.

Hatta hâlâ ayrılan karısını gidip vuran adamın haberi “aşk cinayeti”, arkadaşını bıçaklayan gençlerin haberi de “kız davası” başlıklarıyla veriliyor.

**Metin 27 :Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya, 13 Ağustos 2011
Cumartesi**

Kadın Olmak Zor...

Yumuşak bir aydınlıkta yitip giden umutlar...

Yaşamın derin suyunda gecenin karanlığında kurulan pusular.

Kadınlar, çocuklar, gençler...

Düz bir yeşilin ortasında akan ırmak.

İnsan bazen karamsarlığa kapılır, olup bitenleri, yaşananları izlerken.

Suskunluk!

Darmadağın olmuş düşünceler!

Uşak'ın Bölme beldesinde 33 yaşındaki Özcan Özçelikler, boşanma davaları süren ve ayrı yaşadığı, 27 yaşındaki, üç çocuk annesi, eşi Yüksel Özçeliker'i yolda tüfekle vurup öldürdükten sonra intihar etmiş.

Gazetelerin iç sayfalarına düşen bu haberi okuyunca, Türkiye'de kadınlara yönelik şiddeti, onları koruyamayan devleti düşündüm.

Her gün gazete sayfalarında görmeye alıştığımız haberlerdi bunlar.

Bir dönem Batman'da genç kızlar intihar ediyordu.

Devlet oraya imamları gönderdi, psikiyatristlerin yerine.

Genç kızların ve kadınların sorunları neydi, niçin intihar ediyorlardı?

Kimse öğrenemedi bunu!

Yeni bir haber gördüm gazetelerde... Adana'da 60 yaşındaki Selime Özdemir'i 40 yaşındaki oğlu Kadir Özdemir dövmüştü...

Madde bağımlısıydı Kadir...

Anne Selime şöyle ifade verdi:

“Koca şiddeti bitmeden, evlat şiddeti başladı. Şikâyetçiyim.”

Hem kocasından hem de oğlundan dayak yiyen bir annenin acısını fotoğrafına bakınca daha iyi anladım...

Yüzü çürük içindeydi, gözlerinin altı morarmıştı.

Böyle bir Türkiye’de yaşıyoruz.

Devletimiz kadına yönelik şiddete karşı çözüm yolu ararken Ayşe Paşalı olayı yaşandı.

Tuğba K. 24 yaşındaydı. Eşi 26 yaşındaki Y.K. ile iki yıl önce evlenmişti. Altı aydır ayrı yaşıyorlardı. Savcılığa başvurdu genç kadın. Koruma istedi.

Annesi hastalandı Tuğba’nın. Hastaneye ziyarete gitti. Eşi aradı bu sırada. Y.K. bir yaşındaki kızını çok özlediğini söyledi ve hastaneye geldi. Aralarında tartışma çıktı. Silahını ateşledi genç adam. Karısının parmaklarında biri koptu.

Günde kaç olay yaşanıyor, kaç kadın; kocası, sevgilisi tarafından yaralanıyor ya da öldürülüyor.

Ya 19 yaşındaki Haliç Üniversitesi öğrencisi Nurcan İbrahimoglu’nun belediye otobüsünde başına gelenler...

Beşiktaş voleybol takımının lisanslı oyuncusu İbrahimoglu, antrenman dönüşü Şişli’den belediye otobüsüne biniyor.

Nurcan kısa şort giymiş...

Bir adam “bacağını uzattın” deyip tekmeliyor, ardında “bu vaziyette erkekleri tahrik ediyorsun” diyerek yumrukluyor. Kız polise şikâyetçi olmak istiyor ama yolcular bunu engelliyor.

Evet burası Türkiye...

Laik, demokratik bir hukuk devletinde Cumhuriyet kızının başına bunlar geliyor... Adam bir durak sonra yolculara sesleniyor otobüsten inerken:

“Bu kıza yumruk attığımı gören oldu mu?”

Güle oynaya, Nurcan’a “nanik” yaparak gidiyor adam.

Adam, genç kızın çıplak bacaklarını görünce tahrik olmuş...

Bakın ne diyor genç kıza:

“Çıplak bacaklarını uzatıyorsun, toplumun namusunu, ahlakını bozuyorsun!”

Bu gibiler tıpkı İran’daki gibi “ahlak muhafızları” ve kimse onlara dokunamıyor, üstelik halkın desteğini alıyor.

Doğan güneşin içinde yürürken düşünüyorum uzun uzun...

Türkiye’nin geldiği noktayı düşünüyorum.

Bir anda Vernos Libres’in dizelerini mavi göğün altında mırıldanmaya başlarken nice ölümleri, kısımları...

Benim ülkemde kadın olmanın zorluğunu bir kez daha görüyorum.

Umut ve umutsuzluk...

Yaşamın o ince çizgisinde siyahlar ve beyazların oluşu, başka renkleri tanıyamama duygusu...

Kaybolup gitmek istiyorum maviliğin içinde.

İskeleyle doğru yürüyorum usul usul.

Canım sıkılıyor, canım!

Metin 28 :Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya, 29 Aralık 2011

Perşembe

Kadınların Acıklı Öyküsü...

Yıllar önce kareli bir deftere yazdıklarımı okudum dün sabah...

Kırmızı toprak dolu bir saksıda güneşi arayan çiçek, dünya kayasının yosunlu yamacı üzerinde intihar eden, öldürülen, yaralanan, yüzlerine kezzap atılan genç kadınların umutsuzluklarını yansıtıyordu.

Bir an durdum...

Hiç soluk almıyordum...

O anda aklıma CHP Ankara Milletvekili Aylin Nazlıaka'nın yaptığı açıklama geldi:

“Şanlıurfa’da 2011 yılının ilk altı ayında 149 kadın intihar etti!”

Toplum bu tür haberlere alıştı...

Van’dan, Batman’dan benzer haberleri okumuştuk yıllar önce.

CHP milletvekili Nazlıaka, Bakan Fatma Şahin’den şunu öğrenmek istiyordu:

“Kadın intiharları olarak kayıtlara geçen ve basına yansıyan olayların cinayet olup olmadıkları araştırılmakta mıdır?”

Bakan Şahin’in bu konularda duyarlı olduğunu medyadan biliyorum.

Sanırım derinliğine araştıracaktır!

Bu nasıl bir yalnızlıktır?

Belki unutulmuş bir ışık dilidir şairin dizelerinde olduğu gibi.

Çamurla, kanla, alın teriyle gizli bir hayat, dışlanmışlık.

Mazıdağı'nda peşpeşe gelen kadın intihar girişimleri, kaygı verici bir boyuta ulaşıyor.

20 kadın ölüyor mu, öldürülüyor mu belli değil!

Van Kadın Derneği (VAKAD), kuruluşunun yedinci yılını geride bırakırken, bu yılın ilk sekiz ayında 22 kadının intihar ettiğini açıklıyor.

Bu arada evlenen kızların yaşları 11-20 arasında...

Sayısı ise 99...

Derneğe başvuran kadınların yüzde 26.47'si enste uğradığını söylüyor.

Raporda şöyle bir bölüm var:

“Zorla ve erken yaşta evliliklerin nedeni olduğu açık!”

Arkadaşımız Figen Atalay, kadına yönelik şiddetin yüzde 40'ında silah kullanıldığını “Tam 12'den vurdular” başlığıyla verdi.

Haberi okuyunca o eski kareli defteri açtım yeniden...

Zamanın bilinmeyen diliminde Adonis'in esir pazarında dolaşmaya başladım düşlerimle.

Yüreklerin tahta evciklerle donanmış kapalı kapılarını açmaya çalıştım.

Umutsuz ve yapayalnız bulutlara baktım...

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, 2011 yılında devletin, kendisine sığınan kadınların yüzde 73'ünü koruyamadığını açıkladı.

160 kadını kocaları, sevgilileri, babaları, kardeşleri ve yakın aile bireyleri öldürmüş.

Yine 2011 yılında 610 kadın tacize, 179 kadın tecavüze uğramış.

Bu yıl intihar ettiği öne sürülen 70 kadından üçü öldürülmüş...

Ev işçisi kadınlar bunlar...

Tarlada, çapada, ev işlerinde çalışıyor hepsi...

Bu köşede “çocuk gelinleri” çok yazdım; Necla'nın, Gurbet'in öyküsünü çok anlattım.

Tüm kadınlar şiddetden, tecavüzden korunmalıdır...

Küçük çocuklara toplu tecavüz edenlerin yargıca aklandığı bir ülkede kadına şiddet bitmez, ivme kazanır.

Kadınların yüzde 48.9'u resmi nikâhlı, yüzde 15.6'sı bekâr, yüzde 11.67'si dul, yüzde 10.8'i dini nikâhla yaşıyor Van'da...

VAKAD'a gelen kadınların yüzde 26.47'si ensest mağduru olduğunu söylüyor.

Acı ama gerçek olan bu!

Toplumsal baskı... Cinsiyet rolleri ve eğitimden yoksunluk.

Kurulan ölüm meclisleri... Şeyhler ve babalar... Erkek kardeşler, amcaoğulları...

Namus kisvesi altında alınan ölüm kararları.

Aşklarını, sevdalarını, özlemlerini, tutkularını yüreklerinin en derin köşesinde saklayıp kimseye açıklayamayan genç kızlar.

Karanlık birer feneri onlar bu ülkemin...

Yaşama tutunmak isteyenlerin acıklı öyküsü...

Elbet anlayana!

Metin 29: Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya 11 Ekim 2011 Salı

Toplum Ayağa Kalk...

Kadınlara yönelik şiddet, taciz..

Öldürme, intihar olayları!

Her sabah uyandığımda gazetelerin birinci sayfalarında yeni bir olayla karşılaşıyorum.

Manisa'da yaşanan cinayet, Mardin'de, Van'da, Siirt'te 12-13 yaşındaki kız çocuklarına toplu tecavüz.

Türkiye'de kadınlar erkekler tarafından şiddete uğrarken, devlet yeterli önlemi almıyor.

Yasalar var olsa da bunların uygulaması ne yazık ki yok.

Neden ve niçin?

Türkiye'de kadına yönelik algı, kadını hor görme yani küçümseme, onu mal gibi satın alma içgüdüğü, toplumu giderek kuşatıyor bu çağda.

Toplumun kadına karşı bakış açısını nasıl değiştireceğiz? Bu toplumsal sorunu nasıl değiştirip şiddetin önüne geçeceğiz?

Yapılan araştırmalarda 15-19 yaşlarındaki kadınların yüzde 42'si kocaları ya da birlikte oldukları kişiler tarafından fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalıyor.

Bambaşka bir düzenin yasası gibi; o gülümseyen gözler, tutku, aşk kelimelerinin arasında kapanıyor...

Onlar değişen hayatın, açan çiçeğin, gecenin serinliğinde gökyüzünde gezinen yıldızların ne olduğunu bilmeden yaşıyorlar.

Tutkuları donuk, aşkları kayıp!

Her an ölümle yüz yüze geliyorlar...

Bilmiyorlar bizim kadınlarımızın çoğunluğu nemli akşamları... Eski kuleler arasından süzülen ışıkları... Aydınlanma devriminin onlara tanıdığı hak ve özgürlükleri...

Van Kadın Derneği, 2011 yılının ilk sekiz ayında 22 kadının intihar ederek ölümü seçtiğini, “ensest” olaylarının yörede yaygın olduğunu açıklarken içim acıyor.

İntihar ederek ölüme giden kadınlardan 10’unun 18 yaşının altında olduğunu öğrenince tüylerim diken diken oluyor.

Peki ötekiler kaç yaşında?

5’i 19, diğerleri 19’un üstünde

Van’da bu süreçte 4 kadın öldürülmüş.

Van Kadın Derneği üyesi Gül Kıran’a kulak verelim:

“18 yaşının altındaki kız çocukları istemedikleri kişilerle zorla evlendirilmektedir.

Sekiz ay içinde derneğimize 378 kadın, 4 eşcinsel başvuruda bulunmuştur. 378 kadından 224’ü Afganistan, İran, Suriye’den gelen mülteci ve sığınmacılar olup, 154’ü Türk uyrukludur.

Aile içinde cinsel sömürü olan ensest, kentimizin saklı tutulan sorunlarından birisidir. Verilerimize göre şiddet gören 5 kadından biri enseste uğramıştır.”

Tüm ülke genelinde kadına yönelik şiddet artıyor...

Lise mezunu kadınların yüzde 25'i, üniversite mezunu kadınların yüzde 17'si erkekler tarafından şiddete uğruyor.

Bu sayı Batı Marmara'da yüzde 25, Orta Anadolu'da yüzde 49, Güneydoğu'da yüzde 47.7, Kuzeydoğu Anadolu'da yüzde 53, Doğu Karadeniz'de yüzde 38'e ulaşıyor.

Türkiye'de erkek tarafından şiddete uğrayan kadınların yüzde 92'si hiçbir yere başvurmuyor, ailesinden ve çevresinden saklıyor.

İşin acı ama gerçek yönü de bu!

Mardin'de 12 yaşında bir kız çocuğu 22 erkeğin tecavüzüne uğramıştı, bilmem anımsadınız mı?

12 yaşındaki N.Ç. koruma altına alındı ve 22 kişi önce tutuklanıp ardından tutuksuz yargılanmalarına başlandı.

Sonuç ne oldu?

Yargının kararı:

“N.Ç. kendi isteğiyle erkeklerle para karşılığında ilişkiye girmiştir!”

Yerel yargının bu kararını Yargıtay onadı...

Suçlu sanki 12 yaşında N.Ç'ydi...

Siirt'te ilköğretim okulu öğrencisi 4 kız çocuğuna iki yıl tecavüz ediliyor, çiklet, çikolata, bisküvi karşılığı.

Davanın önemli sanıklarından Fahrettin Kuzu ortalıkta yok, çünkü yakalanamadı henüz...

Emekli maaşını bankadan çekiyor ama nedense polis onu bir türlü bulup yargıya teslim etmiyor.

Eee, burası Türkiye, olur böyle şeyler...

Benim ülkemde “parasız eğitim” istedikleri için 19 ay hapis yatıp salıverilen gençler olduğuna göre... Tecavüzcüler elini kolunu sallayarak dolaşırlar...

Metin 30: Cumhuriyet Gazetesi, Hikmet Çetinkaya, 08 Mart 2011

Haydi Kadınlar Gülümseyin...

Bir gülümseme yoktu bakışlarınızda...

Kıran yerlerinden çıkıp gelmiştiniz.

Yüreğiniz **bir karaca yavrusu** gibi hopluyordu.

Akan ırmaklar gibi devingendiniz.

Umuda vermiştiniz kendinizi, ilkyazın başladığı şu günlerde.

Kar inceden **atıştırırken, hayatın aşk lambasını** bile yakamadınız.

Çocuk yaştaydınız, gözleriniz deniz gibi dalgalı.

Taze ve beyaz aydınlık sabahları beklediniz, çiçek kokularıyla yıkandınız, **umutlarımız birer birer yok olurken**, adına töre denilen o korkunç cinayetlere kurban gittiniz.

Sizi öldürenler erkek kardeşlerinizdi...

Kararı aile meclisi vermişti, şeyh hazretlerinin önünde ananız, babanız, kardeşleriniz, tüm aile bireyleriniz diz çökmüş **“katli vaciptir”** diyenlerin buyruklarını yerine getirmişti.

Kiminiz **maviş maviş bakardı**, kiminiz kestane kahverengisi, kiminiz zeytin karası.

Karadeniz'in yamaçlarında fırtına, **Harran Ovası**'nda durgun bir su olurdunuz.

Nice **8 Mart**'ları, yani **Dünya Kadınlar Günü**'nü yaşadınız...

Yarınlarmın aydınlığını aradım gözlerinizde... Çıkarırsız bir yaşamı vardı...
Emek, alın teri... Yalnızlık ve hüzn.

Edirne sokaklarında yürürken durgundunuz, **Şırnak**'ta kerpiç duvarlı evlerde
tutsak. **Diyarbakır**'da gece yarısı öldürülen 15 yaşındaki **Necla**'ydınız.

Mardin'in sokaklarındaydınız, büyük kentlerin caddelerinde.

Ne ilkbahar geldiğinde **kırlangıç öpüşlerini gördünüz**, ne aşkın derin
sularında tutkuyu...

Derin gecelerde, **karanlık gölgelerde** yaşamı kucakladınız.

Yapayalınız...

Sömürdünüz hep, horlandınız, aşağılandınız.

Erkek **egemenliğinin altında ezildiniz**, okula gönderilmediniz...

Konya'nın gözden ırak bir köyünde birkaç yıl yaşadınız, yatılı **Kuran**
kursunda çöken binanın altında kalıp öldünüz.

Hep itildiniz, bir kenara konuldunuz...

Duman gibi yayılan havalarda, kar yağdığında, yaşamın neresinde olduğunuzu
bile anlamadınız...

Uzak bir aşkın renginde olan gözleriniz, **Pablo Neruda**'nın, **Özdemir Asaf**'ın,
Octavio Paz'ın, **Oktay Rifat**'ın dizelerini okumadı...

Okusaydınız dudaklarınızın mercan ışığı gibi titrediğini görecektiniz...

Metin 31: Cumhuriyet Gazetesi, Deniz Kavukçuoğlu, 12 Aralık 2012

Çarşamba

Şiddet (1)

Şiddet, kabaca “temel dürtü” ve/veya “varoluş gereği” savunma veya karşı savunma dışında başkası/başkaları üzerinde otorite sağlamak için diğerinin/diğerlerinin varlığını tehdit unsuru görerek onu/onları sindirmek için uygulanan zarar vermeye yönelik psikolojik bir davranış türü olarak tanımlanıyor.

Şiddet, bizim toplumumuzun yabancı olduğu bir görüntü olmamanın ötesinde yaşamın farklı alanlarında her gün yaşanan bir olgudur.

Şiddet, yaşadıkça, tanık oldukça “öğrenilen” ve “benimsenen” bir davranış biçimidir.

Toplumumuzda şiddet öğrenimi aile içinde başlayarak, okulda, kışlada, işyerinde, sokakta devam eden bir süreçtir. Bu sürecin kesintisiz yaşandığı toplumlarda bireylerin şiddeti olağan bir davranış biçimi olarak görmeleri doğaldır.

Toplumumuzdaki gibi şiddetin özdeyişlerle, atasözleriyle olağanlaştırıldığı bir başka ülke yeryüzünde yoktur sanırım.

“Dayak cennetten çıkmadır!”

“Kızını dövmezen dizini döver!”

“Kadının karnından sıpayı, sırtından sopayı eksik etmeyeceksin!”

“Babanın/ananın vurduğu yerde gül biter!”

Öğretmene/ustaya: “Eti senin, kemiği benim!”

“Nush ile uslanmayı etmeli tekdir, tekdirden anlamayanın hakkı kötüdür!”

“Testi kırıldıktan sonra dayak kaç para eder?”

Bu özdeyişler/atasözleri çoğaltılabilir. Buna gerek yoktur, çünkü şiddet uygulayıcılarının şiddet suçu işledikten sonra ileri sürdükleri gerekçelerin her biri bu dağarcığa yeni bir katkıdır.

Fakat anlaşılabilir olan aile içinde çocuğa, kadına; okulda öğrenciye, orduda askeri intihar etmeye kadar götüren şiddet ya da spor alanlarında, sokakta, karakolda tanık olunan şiddet karşısında duyulan şaşkınlıktır.

Toplumumuzun ezelden beri ayrılmazlarından biri olan şiddet gerçeği karşısında şaşkınlığa düşmek, kimse kusura bakmasın, insanın içinde var olan saklı şiddet duygusunu saklamaya yönelik bir sahtekârlıktır.

Bir davranış biçimi olarak toplumun derinliklerine uzanmış olan şiddet olgusunu köklerini kurutmak için sivil bir seferberliğe gereksinim vardır. Az sayıdaki sivil toplum kuruluşunun bu alandaki özverili çabaları toplum tarafından yeterince desteklenmemekte, dolayısıyla siyasal kurumlar bu yönde harekete geçirilememektedir. Bir toplumsal gerçeklik olarak şiddetten arınmak uygarlaşmanın ilk adımlarından biridir.

Anlayan Beri Gelsin!

“Kırlı savaşı” aldığı 35 canla ilgili tartışmalar süredursun...

35 milyon kadını ilgilendiren bir olay gözlerden kaçtı:

Geçenlerde Bakanlar Kurulu’na sunulan bir yasa taslağının şiddetten kimlerin korunacağına ilişkin maddesinden “yakın ilişki içinde yaşayanlar” ifadesi çıkartıldı.

Böylece yasa, yalnızca “resmi nikâhlı evliler, boşananlar ve nişanlılar” için geçerli olacak.

Birlikte yaşayan kişilerse koruma kapsamına alınmayacak.

Peki ya başka kadınlar?..

Arkadaşı, sevgilisi, imam nikâhıyla yaşadığı adam, yüz vermediği komşusu, iş arkadaşı tarafından şiddete maruz kalan veya şiddet tehdidi altında olanlar...

Gerçekten anlamıyorum...

Kadına şiddet sadece “resmi” yakınları tarafından mı uygulanır?..

Sadece aile içinde mi var?

Siz hiç sınıf arkadaşının, komşusunun, iş arkadaşının şiddetine veya tehdidine uğrayan kadın duymadınız mı?

Bu yasayı hazırlayanlar nerede, hangi toplum düzeninde yaşıyor?

Yasa taslağının birinci maddesi kimlerin şiddetten korunacağını düzenlemiş:

“Kanun, şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan; kadınların, çocukların, eşlerin, nişanlıların, yakın ilişki içinde yaşayanların, nişanlılık veya evlilik birliği ya da beraberliği herhangi bir sebeple sona ermiş olan bireylerin veya diğer aile bireyelerinin, tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları kapsar.”

Zaten yetersiz ve muğlak metni yoruma açık olan bu tasarıdan “yakın ilişki içinde yaşayanlar” ifadesinin dahi çıkartılması ne anlama geliyor?

Şiddetten korunmak için mutlaka “resmi ilişki içinde” olmak mı gerek?

Örneğin şu aptal soru geliyor insanın aklına:

Bir erkekle ilişki yaşamayı reddettiğinden dolayı şiddete uğrayan kadınlar ne olacak?

Şiddet tehdidi alan, şiddete uğrayan kadının ilişkisini mi irdeleyeceğiz önce?

Bu ilişkiyi kim irdeleyecek?

Yakın ve gerçek bir şiddet tehdidi karşısında olan kadına, “Sen gel de önce şu adamla olan ilişkini bize bir anlat hele bakalım!” mı denilecek?

Ama medyaya sansür ve ceza unutulmamış:

Tasarıda şiddete uğrayanın ve yakınlarının kişilik haklarını ihlal eden, dinleyiciyi veya izleyicilere duygusal açıdan zarar veren ifade ve görüntüleri kullanan yayın kuruluşlarına 10 bin liradan az olmamak kaydı ile 20 bin liraya kadar para cezası verilecek.

Elbette iyi maddeler de var:

Eşine veya çocuklarına şiddet uygulayan erkekler, hem zorunlu ruhsal tedavi alacak hem de işsizse meslek edindirme gibi kurslara yönlendirilecek.

Şiddet uygulayan ya da uygulama ihtimali bulunan birey evden uzaklaştırılacak ve müşterek konut mağdura tahsis edilecek. Mağdurun hayati tehlikesinin bulunması halinde kimliği de değiştirilecek.

Yargıç, şiddet uygulayan kişinin elektronik sistemle takibine karar verebilecek. Ayrıca mağdur kadınlara da “panik kolyesi” sistemi getirilecek.

Bütün bunlar iyi hoş da kadın “hangi ilişki içinde olduğu erkeklere karşı korunacak” ya da “ilişki içinde olmadığı veya ilişkiye girmeyi reddettiği erkeklere karşı korunmayacak mı” soruları yasa tasarısının olumlu yönlerini silip süpürüyor...

“Kadının yeri evidir” diyen, tesettürü “özgürlük” adına dayatan zihniyet, iyi niyetle de olsa, ancak böyle eksik, yoruma açık, muğlak metinli tasarılar hazırlayabiliyor ve tasarıda da ancak olumsuz değişiklikler yapabiliyor galiba!

Metin 33: Bekir Coşkun, Cumhuriyet, 12 Ağustos 2011 Cuma

İETT Otobüsündeki Şortlu Kız...

Sen kalk şortla **İETT otobüsüne** bin...\n

Üç aylar başladığında bir okurum notunda “**Otobüsün hafif sakallı şoförü saatine baktı ve sağa çekip durdu**” diyordu...\n

Yolcular arıza mı var diye tam bakarken...

Şoför yerinden kalkıp yolculara döndü, elini kulağına koydu, gözlerini kapattı “**Allahu ekber...**” diye başladı...

Ezan okuyor...

Demek ki saatine baktı, ezan vakti...

Yolcular ne yapsınlar, dinlediler, sonra yola devam edildi...

(.....)

Demek ki müezzini otobüs şoförü yapmışlar...

İyi ki bastırıp umreye götürmedi yolcuları...

Voleybolcu **Nurcan İbrahimoğlu** ise önceki gün şortla otobüse binerken belki Paris metrosuna bindiğini sandı...

Oysa otobüs **İETT** otobüsü...

Vakit ramazan...

Yolcu oruç...

Şeyhinin ona “**Oval cisimlere bakmak iyi değildir**” dediği aklında 40 yaşlarındaki yolcunun...

Demek ki o an önünde **oval cismi** gördü...

Üstelik bu oval cismin iki tane de bacağı vardı...

Ve kalkıp uyarı olarak voleybolcu **Nurcan**'ın dudağını patlattı...

Bizler başından beri “**Sıra bize gelecek**” derken, belki içinizden “**Bizim neyiz var ki, neremize sıra gelecek?**” dediniz...

Görüyorsunuz; ramazanda oynayan ağzınız, cumaya yönelmemiş ayağınız, hoca efendiyi dinlemeyen kulağınız, harama bakan gözünüz, telefonda konuşan diliniz, ya da şort giyen bacağınız varsa....

Bu yetiyor; **sıranın size gelmesine**...

Yok eğer sessiz, pısırik, tepkisiz kalıp **sıranın size gelmesini** beklediyseniz... Sıra size geldiğinde ise ırpınsanız, yırtınsanız, başınızı taştan taşa vursanız faydası yok...

İşte; şortu yüzünden otobüste dayak yiyen genç kız boşuna çırpınıyor...

İETT şoförü, dinci medya, iktidarın yandaşları, adli tıp, karakol... Tümü el ele verdiler, dudağı patlayan genç kızın **yalan söylediğini** işliyorlar durmadan...

O zaman şöyle olmuştur:

40 yaşındaki adamın dudağı patladı...

19 yaşındaki voleybolcu genç kızın orucu kaçtı...

İETT şoförü şort giymişti...

Ne bilelim biz...

En iyisi yazları şort yerine gri palto giyeceksin..

Metin 34. Emre Kongar, Cumhuriyet 08 Mart 2012 Perşembe

Kadın Üzerinden Politika ve Namus

Aşiret reisi kim?

Erkek.

İmam kim?

Erkek.

Türbanı zorlayan baba veya koca kim?

Erkek

Türban fetvası veren kim?

Erkek

Kadınları zorla örtenler kimler?

Erkekler.

Kadınları dövenler, öldürenler kimler

Erkekler.

Meclis'te çoğunluk kimlerde?

Erkeklerde.

Hükümette çoğunluk kimlerde?

Erkeklerde.

Müsteşarlar, genel müdürler, valiler, kaymakamlar, emniyet müdürlerinde çoğunluk kimlerde?

Erkeklerde.

Özel yetkili mahkeme yargıçlarında, savcılarında çoğunluk kimlerde?

Erkeklerde.

Kadına karşı şiddeti önlemek için getirilen yasayı yozlaştıranlar kimler?

Erkekler.

Şiddete yönelik davranışlar, şiddet kültüründen kaynaklanır

Feodal yapıdaki erkek egemen şiddet kültüründen...

İlkel kapitalist yapıdaki sömürüye dayalı şiddet kültüründen...

Diktatörlüklerdeki baskıcı şiddet kültüründen...

Sözde demokrasilerdeki politikacıların nefret ve şiddet söyleminden

Türkiye'deki siyasal ayrışmanın ölçütlerinden biri haline getirilen "türban" sorunu kadınlar üzerinden, erkekler tarafından tezgâhlandı:

Önce bir "saçını gizleme" ilkesi dayatıldı...

Sonra adına "türban" denilen bir baş bağlama biçimi icat (ithal?) edildi...

"Türban", dini, siyasal, toplumsal, kültürel bir fetiş haline getirildi

Kadınlar kızlar, bu fetişe göre biçimlendirildi

Sonra da "cepheye" sürüldü.

Tabii bu ayrışmanın, bu cepheleşmenin bedelini de kadınlar kızlar ödedi, ödüyor!

"Namus" kavramı da kadınlar, kızlar üzerinden pazarlandı:

Her türlü yalancılığın, hırsızlığın, yolsuzluğun, soygunun kol gezdiği toplumda, "namus", feodal değerler üzerinden "kadına" indirgendi...

"Kadını" (her anlamda) bir "mal" olarak gören anlayış yaygınlaştırıldı...

Kadın özgürlüğü, babanın, kocanın, ailenin, aşiretin, mahallenin, cemaatin "mal" kaybı olarak görüldü; sahte bir "namus" kavramı bunun karşılığı üzerine inşa edildi ve bedeli kadınlarımıza ödetiliyor

Kadınlarımız, bireysel ya da ailevi malımız değildir ama manevi anlamda toplumsal servetimizdir:

Türkiye'nin çağdaşlaşmasında, refahın artmasında, demokrasinin gelişmesinde büyük rolleri vardır

**

Karısını döven adamla, sevgilisini bıçaklayan genç, türban üzerinden iktidarını korumaya çalışan politikacı ve bu olayları toplumsal, siyasal yapıdan kopuk "tekil" vakalar sayan yönetici aynı hamurdan yoğrulmuştu

8 Mart Dünya Kadınlar Günü kutlu olsun!

Metin 35: Oktay Akbal, Cumhuriyet, 22 Aralık 2011 Perşembe

Ya Mutsuz Ev Erkekleri?

“İyi de ‘ev kadınları’ yanında bir de ‘ev erkekleri’ yok mu? Onlar hakkında hiç kimse niye bir şeyler söylemiyor, onların sorunlarına niye ayna tutulmuyor.”

“Gülelim Düşünelim” demiş Sakin Koşar Muğla’nın “Devrim” gazetesindeki yazısında..

Haftalardır TV’lerde “Umutsuz Ev Kadınları” dizisini izliyoruz. Amerikan TV’lerinde aynı dizi var... Elbet Türk kadınlarının durumu başka, Amerikalılarınki çok daha başka. Ben arada ikisini seyrediyorum. İngilizce anlamasam da ordaki kadınların niye umutsuz olduklarını sezmeye çalışıyorum. Niye mutsuzluk? Niye mutlu olmak bir özlem, ama yetersiz!..

Bütün bunları yazarken okurlarım diyecekler ki: “Sen bu ülkede hemen her gün bir kadının eşi ya da sevgilisi tarafından öldürüldüğünü bilmiyor musun?” Son yıllarda bu tür cinayetler niye arttı? Bunu da siz düşünün!

Hz. Muhammet Kuran’da kadınlara yer vermiş... Övgüyle, ama bir yerde de “Azıcık dövebilirsiniz” demiş, “şöyle zararsız yerlerinden”... Peygamberimizin yaşamındaki kadınlara el kaldırdığını hiç sanmıyorum. Yaşamı boyunca hep iyilik, insanlık, dostluk, sevgi uyarısı yapan bir peygamber böyle şey yapar mı?

Bakın ev erkeği Sakin Bey ne diyor:

“Örneğin ben emekli olalı artık ‘ev erkeği’ olmuş biriyim. Hiçbir halt üretmeden, hiçbir hayalimi gerçekleştirmeden dört duvar arasına tıklılıp öylece evde oturuyorum.”

Muğlalı yazar dost bütün gündelik yaşantısını kısaca şöyle anlatmış: “Sabah kahvaltısı, TV’den sabah haberlerini izlemek, hanımın elinden alamadığım için kumanda aletini, yemek ve kadın programlarını seyretmek, çöpleri atmak, işte böyle şeylerle vakit öldürmek...”

Bir de ev erkeğinin geçim derdi var. Ki bir türlü bitmiyor, günden güne artıyor...

“Yüzde on, on beş gibi zamlar karşısında parasızlık ve bakımsızlıktan iğne ipliğe döndük. Bu ahval ve şerait içinde dahi biraz rakı içip bağıralım, efkârımızı dağıtalım desek, bunların fiyatını da tavana çıkardılar, alamıyoruz. Ay başına kadar esnafın önünden tebdili kıyafetlerle geçiyoruz.”

Ev kadınları mutsuz ama ev erkekleri de!.. Hele yaşı başı ilerlemiş olanlar, emekliler ordusu ya da bir türlü iş bulamayan gençler...

Ben yine de “Umutsuz Ev Kadınları”nı izleyeceğim! Bu arada bakalım kim yazacak “Mutsuz Ev Erkekleri”ni...

Metin 36: Yılmaz Şipal, 16 Nisan 2012 Pazartesi

Hayatsız Kadınlar: 'Hayat Kadınları'

"Seks kölesi" olarak alınıp satılan kadınlar için her yılın 3 Mart'ı, "Dünya Seks Köleliği ile Mücadele Günü" olarak belirlenmiş.

Sivil toplum örgütleri dünyanın ve Türkiye'nin "seks köleliği" ile yüzleşmesini ve seks köleliğinin tamamen ortadan kaldırılmasını önermekte.

Uluslararası sivil toplum örgütleri ve uzmanların araştırmalarına göre, dünyada 30 milyon civarında seks kölesi var. Bu seks kölelerinin yarısından fazlası çocuk (18 yaşından küçük). Dünyada her yıl 4 milyon yeni kurban, seks kölesi yapılmakta. Dünyada seks köleliği için her yıl 500 bin kadın ve çocuk kaçırılmakta. Dünyada seks köleliği ticaretinden doğan rant 100 milyar dolar civarında... Dünyada seks köleleriyle birlikte olan erkek sayısı bir milyarı geçmekte.

Evsizlere Güçsüzlere Açlara Cinsel Kurbanlara Şiddet Mağdurlarına Şefkat Kapısı Yoksullukla Mücadele ve Ötekilere de İnsan Hakları Derneği'nin (Şefkat-Der) yaptığı araştırmalara ve açıklamalara göre:

"Türkiye'de 60 ilde resmi genelev var; resmi olarak genelevlerde çalıştırılan seks kölesi cinsel kurban vesikalı genel kadınların sayısı 3 bin, gayri resmi genelevlerde, randevu evlerinde, otellerde, çeşitli mekânlarda, sokaklarda çalıştırılan seks kölesi kadınların sayısının 100 binden fazla olduğu tahmin ediliyor. Türkiye'deki seks kölelerinin 50 bini çocuk... Türkiye'de seks köleleriyle birlikte olan erkek sayısı bir milyonu geçmektedir.

Seks köleleri yaşayan ölümler gibidir, hatta seks kölelerinin durumu ölümlerden bile beterdir. Ölümler geçmişte ne yaşarsa yaşasın neticede acıları dinmiştir. Ama seks köleleri diri diri acı çekmeye, işkenceye maruz kalmaya devam etmektedir. Hayati yönden en büyük risk altında olanlar da seks köleleridir.

Türkiye, dünya seks köleliği ticaretinde, eski Doğu Bloğu ülkelerinden ve Asya'dan Avrupa'ya götürülen seks kölelerine köprü ve bekleme istasyonu vazifesi görmektedir. Avrupa birliği ülkelerine vize sorunundan dolayı Türkiye'ye vize almak kolay olduğu için, Türkiye'deki seks köleliği ticaretinde dönen rant 5 milyar doları bulmaktadır.

Türkiye seks köleliğinin ortadan kaldırılmasında, İsveç modelini örnek almalıdır. İsveç'te resmi, gayri resmi tüm genelevler yasaktır, para karşılığı cinsellik İsveç vatandaşları için hem İsveç'te hem de yurtdışında yasaktır.

Kadın bedeninin sömürülmesine, satılmasına göz yumulmaz. Fransa'da da genelevler yasaklanmıştır. İngiltere, Norveç ve İtalya gibi ülkelerin de parlamento ve hükümetlerinin gündeminde resmi ya da gayri resmi genelevlerin kapatılması söz konusudur. ABD'de sadece Nevada eyaletinde genelevler açıktır. ABD'nin diğer eyaletlerinde genelevler yasaktır.(...)"

"Nüfus Planlaması" konusunda büyük hizmetleri olan Prof. Dr. Nusret H. Fişek (1914-1990) anısına kurulan Fişek Enstitüsü Vakfı'nın "Türkiye Çocuk Emeği Kaynakçası" verilerine göre

"Büyük kentlerde hızlı nüfus artışı, plansız kentleşme, göç, yoksulluk, artan enflasyon, işsizlik, kötü koşullarda barınma, aile içi şiddet, aile bütünlüğünün

bozulması ve ailenin toplumsal desteğini kaybetmesi gibi durumlar aileyi ve tüm aile bireylerinin yaşamını olumsuz olarak etkilemektedir. Bu faktörlere ek olarak, ailedeki alkol ve madde bağımlılığı, babanın evi terk etmesi, ebeveynin başka kişilerle evliliği, gelir getiren kişinin yokluğu, macera arama, fiziksel istismar, cinsel taciz ve tecavüze uğramış olma, eğitim düzeyinin düşük olması, eğitim kurumlarının yetersizliği, toplumun geleneksel tutumları gibi durumlar tüm aile bireyleri içinde şüphesiz en fazla çocukları etkilemektedir. Bu faktörler çocukların aile ortamından uzaklaşmasını ve suç işleme potansiyelini arttırıcı bir ortam olan sokağa sürüklenmesine neden olmaktadır. (Subaşı, M., Kubilay, G.: Hemşirelikte Araştırma Geliştirme dergisi, 5: 2, Ankara)”

“Seks kölesi” olarak alınıp-satılan kadınları “hayat kadını” olarak tanımlamak yerine “hayatsız kadın” olarak tanımlamak çok daha doğru olur.

Metin 37: Ahmet Tan, Cumhuriyet, 18 Mayıs 2012, Cuma

Komşuda pişen bize de düşen özgürlük

Basın özgürlüğünün dini imanı olmaz.

“Yaşasın Amerikan Basın Özgürlüğü!”..

Dostta pişer bize de düşer...

“Yanlış Amerikan İstihbaratı”nın doğrusunu...

Onlar sayesinde öğrendik.

Ölen 34 yurttaşımızla ilgili acı gerçeğe ulaştık.

Şimdi Sayın Şırnak Savcısı, adli soruşturmayı kime açacak?

ABD Ankara Büyükelçisi Ricciardone, “Bu konu ile ben ilgilenmiyorum!” dedi.

Doğru söyledi!

Bu konu 2 ülkenin biri hakiki, öteki fiili iki başkanı arasında bir konu!

34 yurttaşımızın mezara gittiği ile kalan, diplomatik ve idari bir konu.

Bu yüzden...

Soruşturma emrini Dışişleri Bakanı da verebilir, Başbakan da...

Ama verirlerse ayıp.

Çünkü iki ülke arasında ayrı gayrı yoktur.

İki ülke arasındaki bazı konular artık “millilik” vasfı kazanmıştır.

Yurttaşlarımızın canı da, malı da, toprakları da Amerikalılara emanettir.

Malatya Kürecik'teki üsse ziyaret iznini bizim Dışişleri'nin havalesiyle Amerikalılar veriyor.

Özetle...

Birlikte, Ortadoğu'ya ve dünyaya “dostluk nasıl olurmuş” örneği sunuyoruz...

El eli yıkar el de yüzü.

Başkanlığını eski ABD Dışişleri Bakanı Madeleine Albright'ı yaptığı “Council on Foreign Relation” adlı kuruluş “Türkiye, şimdiye kadar olmadığı kadar demokratik ve müreffeh durumda” diye rapor yayımlıyor.

Al üssü yaz raporu!

Dostluk böyle olur!..

Gerçi bu “demokrasi ve refahtan” 34 Uludereli yurttaşımız istifade edemedi.

Bu kadar kusur özel yetkili kadı kızında da olur!

Nevrin Kaç Devir?

Kadın öldürmek bir tür salgın

Özellikle de eski kocaların eşlerini öldürmesi. \

Boşanmak, ayrılmak bile kurtuluş değil.

Adam kadını sokakta, evinde...

Adliyede, artık nerede eline geçirirse...

Üzerine mermi yağdırıyor...

27 yerinden bıçaklıyor...

Hepsinin savunması ortak...

Aşağıladı...

Küfretti...

Nevrim döndü...

Gerisini hatırlamıyorum!!

Haklılar...

Başbakan da açıkladı zaten...

Küfrtmek erkeklere mahsus bir imtiyaz...

Kadının küfretmesi...

Başbakanların bile...

“Nevrinin dönmesi”ne yol açar.

Sonrası...

Sokağa hayata yansır...

Biber gazı... tekme... tokat.. cop...

Yeni anayasaya lütfen bir kısa madde:

“Nevri döndürmediği sürece, kadın erkek eşittir!”

Akıl Sütü

Az kalsın, “Süt Savaşı” çıkıyordu.

Başbakan yine de ağzını çok bozmadı:

Muhalefet için çok şükür sadece “Sütü bozuk!” falan demedi.

Bu da bir tür test!

Ama “Okul sütü - Akıl küpü” uygulaması yüzünden...

Binlerce çocuk hastanelik oldu.

Veliler bastırdı:

“Sütü önce, öğretmenler içsin!”..

Öneri çok makuldü.

Eğitim zaten örnek olmak demekti.

Öğretmen süt içecek...

Öğrenciler de onu izleyeceklerdi.

Veliler biraz rahatladılar...

Ama ertesi gün bakanlıktan yalanlama geldi:

“Öğretmen kesinlikle okul sütü içmeyecek!”

Birkaç nedeni olabilir:

Ya paraya ziyandı.

Ya sağlığa...

Ya da akla!..

Malum “okul sütü akıl küpü!”

Sütten etkilenip akıllanırlarsa...

Çocuklara akıllı uslu şeyler öğretirlerse...

“Bu 3+3 de yetti artık!” diye...

Nevirleri atmaya kalkarsa...

Kadın araştırması

İktidarımız, kadınların hal ve gidişiyle çok ilgili.

Ağız dolusu küfür edebilen stat dolusu kadın konusu...

Haklı olarak Başbakanımızın baş endişe konusu...

Bu kadınları acaba kendileri gibi küfürcü anneler mi yetiştirdi?

Yoksa küfür ettiği için ağızlarına biber sürülmemiş çok hoşgörülü anneler mi yetiştirmiş?

(Polisin küfürcü kadınlara biber gazı sıkması, geç de olsa bir terbiye yöntemi sayılabilir!)

Çok şükür, Aileden ve Kadından Sorumlu Bakanlığımız var.

Başbakan'ın nevrini döndüren bu, ağız dolusu / stat dolusu küfür hadisesi konusunda bir araştırma yaptırma...

Bunların son seçimde AKP'ye oy vermedikleri saptansa da Başbakan'ın endişesi giderilse.

Bir de eli Kadından Sorumlu Bakanlığımız, eli değmişken...

"Son 10 yılda devletçe vesika verilmiş hayat kadını sayısı kaçtır?"

Bunu açıklasa...

Umalım ki bu rakam AKP'ye oy verenlerin de nevirlerini döndürmesin!

Metin 38: Toplumsal Yaşamda Taciz, Öztin Akgüç, 27 Mayıs 2012

Psikolojik taciz, baskı (mobbing) daha çok işyerinde, çalışma yaşamında ele alınmakta, zaman zaman da seks yönüne vurgu yapılmaktadır. Psikolojik baskı, taciz yalnız işyeri, çalışma yaşamı ile sınırlı değildir, seks yönü ise daha çok magazin değeri taşır. Kişiler toplumsal yaşamda psikolojik baskıya, psikolojik hatta fiziki tacize uğramaktadırlar.

Kimler daha çok tacize uğrarlar? Tacizin güdülleri (saikleri) nelerdir: Psikolojik taciz nasıl gerçekleştirilir; araçları nelerdir? Kuşkusuz tüm bunlar kapsamlı ve çok yönlü incelenmesi gereken bir konudur. Konuya ilişkin bazı görüş ve incelemelere ve de gözlemlere dayanarak genellemeler yapmaya çalışacağım.

Psikolojik tacize daha çok kişiliği gelişmiş, davranışları farklı, kültür ve bilgi düzeyi çevreye göre yüksek, sıradanlığı, sürüye katılmayı içine sindiremeyen, saygınlığını korumaya çalışan, başarılı ya da başarılı olma olasılığı yüksek kişiler uğrar.

Psikolojik tacizin çeşitli güdülleri, nedenleri vardır. Aşağılık duygusunu tatmin, yerleşik çıkarları, statükoyu koruma, gizli oç alma, iyinin örnek oluşturmasını engelleme, büyüklük, buyurganlık taslama, kişisel çıkar için potansiyel bir tehlikeyi önleme... Bunlar belki tacizin en yaygın güdülleri (saikler), nedenleridir.

Kişiliği gelişmiş, kültür, bilgi düzeyi yüksek, başarılı, insan onuruna saygılı, sıradanlığı gelişme için engel gören, özgüveni olan, alçakgönüllü kişilerin başkalarını taciz etmeleri, psikolojik baskı yapmaları düşünülemez. Erdemli olmakla taciz bağdaşmaz.

Psikolojik baskı kuran, hatta işi fiziki şiddet kullanmaya değin götüren kişiler, genellikle özgüveni, özsaygısı olmayan, kişisel başarısı bulunmayan, kompleksleri olan, insan sevgisi gelişmemiş, bencil, benmerkezci tiplerdir.

Psikolojik tacizin amacı istenmeyen kişiyi dışlama, yalnızlaştırma, gölgeleme, geri planlara itme, toplumsal yaşamda etkinliği azaltma, yerleşik çıkarlar için potansiyel bir tehlike olmaktan çıkarmaktır.

Taciz yöntemleri, kişinin taciz algısına göre değişir. Yüksek sesle bağırma, aşağılayıcı, küçültücü sözcükler kullanma, istek dışı görevlere atama, düşük ücret veya düşük ücret zammı, terfi geciktirme, kıdemsiz birinin emrine atanma, işle ilgili konuların dışında bırakılma, görüşlere önem vermeme, önerileri küçültücü ifadelerle reddetme, toplantılara çağırılmama, sosyal etkinliklerden dışlama, selamlaşmaktan dahi kaçınma, asılsız söylentiler yayma... Bunlar genellikle çalışma yaşamında, işyerlerinde, kamu ve özel kurum ve kuruluşlarda sık rastlanılan taciz, dışlama uygulamalarıdır. Bazen daha ince, rafine gibi görünen araç ve yollarla da kişi taciz edilebilir,

yalnızlaştırılır, dışlanır. Terfi etmiş süsü verilerek kişinin daha pasif görevlere atanması; yapılan hizmetler için teşekkür edilerek bir daha görev verilmemesi, en azından iş toplantılarına çağrılmama, onay alınmadan ders programında değişiklik, gönderilmiş yazıların garip biçimde kaybolması, yüze karşı değişim, gereğinin dile getirilmesi, yeni örgütlenme şeklinde yeniden yapılandırılmada işleviniz olmayacağı iması gibi... Aslında kişinin onayı, isteği, iradesi olmadan, haklı bir nedene dayanmadan onu bazı davranışlara zorlamak tacizdir.

Onurlu, kişiliği gelişmiş, özgüveni olan bir kişi için taciz sayılabilecek davranışlar, bazıları için iltifat dahi olabilir. “Yüzüne tükürsen yağmur yağıyor diye şükreder” ifadesi, kuşkusuz gözlemler sonucu bazı kişileri tanımlar.

Yalaka, yaltaklanan, kişiliği gelişmemiş kişiler için her türlü, istiskal, küçültücü davranış, taciz, aşağılama sayılmaz. Bunun sayısız örneklerini medyada, bürokraside, politikada, hatta eğitim kurumlarında görürüz.

Toplumsal yaşamda, uyanık geçinen, bencil, hak kavramı gelişmemiş kişilerin, düzgün, kurallara uymaya çalışan vatandaşları, trafikten tutun, duraklardan kamu kuruluşlarında oluşan kuyruklara, sıraya girişe kadar tacizini gözlemlemekteyiz.

Psikolojik taciz, tersine ayırım, kötünün iyiyi dışlaması, toplumsal yaşamdaki kısırdöngüler, bu tür sorunları çözmeden başarı kazanma olanağı bulunmadığı gözden kaçmamalıdır.

Kadını dövmeyle din mi emrediyor?

Okuyucularımızdan kadının dövülmesiyle alakalı sorular geliyor. Özellikle dini hassasiyeti yüksek bir kısım erkekler (!) dövmenin Kur'an'ın ve Allah Resûlü'nün tavsiyesi olduğu hususunda diretiliyorlarmış.

Bu dini bütün (!) beyefendiler keşke aynı hassasiyeti Kur'an'ın diğer emirleriyle alakalı da gösterebilirler. Hemen söyleyeyim, ne Kur'an'da ne de sünnette "kafanız her bozulduğunda kadınları dövin" diye bir tavsiye kesinlikle yoktur. Efendimiz'in, Veda Hutbesi'nde kadın haklarıyla alakalı söyledikleri herkesin malumudur.

Evde sözüm ona otorite sağlamak, kadını itaat ettirmek ya da yola getirmek maksadıyla dayaha başvuran, aciz, beceriksiz, zayıf, iradesiz erkekler, insani erdemleri terk edip hayvani yolları tercih etmektedirler. Dayak hayvana atılır ve kaba kuvveti de hayvanlar uygular. Ben bir büyüğümüze intikal eden kadın dövme hadisesiyle alakalı kendisinin "dövenin eli kurusun" dediğini bizzat duydum.

Bu konuda dile getirilen ayet-i kerime Nisâ Sûresi'nin 34. ayetidir ki mealen şöyledir: "... O halde iyi kadınlar, itaatli olan ve Allah kendi haklarını nasıl korudu ise kocalarının yokluğunda onların hukukunu koruyan kadınlardır. Dik başlılığından yıldıgınız ve (namusunuzu, hukukunuzu koruduğundan emin olmadığınız) kadınlara gelince onlara evvela nasihat edin, vazgeçmezlerse yatakta yalnız bırakın ve bunlarla da yola gelmezlerse onları hafifçe dövin. Unutmayın ki, üstünüzde çok yüce, çok büyük olan Allah vardır." Ayetin ilk ifadelerinden anlaşıldığı gibi, söz konusu emirler kocanın yokluğunda, evin ve kendisinin mahremiyetini korumayan, evlatlarına sahip çıkmayan, emanete ihanet eden, serkeş, dik başlı ve başına buyruk kadınlar içindir.

Bu kadınlara erkeklerin yapacağı ilk iş onlara nasihat etmektir. Kadınlar bizim dünya ahiret yoldaşlarımız, hayat arkadaşlarımızdır. Çocuklarımızın terbiyesi, evimizin idaresi onlara emanettir. Biz herhangi bir eksiklerini

gördüğümüzde, intikam almak, incitmek ya da rencide etmek kastıyla değil, problemi çözüp huzura kavuşmak niyetiyle bir mürşid gibi, nasihat etmeli ve irşadda bulunmalıyız.

Eğer bu olmazsa erkek, edep sınırını aşmadan ve yaptığından evin içindekileri veya başkalarını haberdar etmeden, meselenin mahremiyetini koruyarak, kadına karşı iradesinin hakkını vermeli ve onu yatakta yalnız bırakmalıdır. Yalnız çok hassas davranılması gereken bu noktada ifrat ve tefritten kaçınmak lâzımdır. Erkek kesinlikle odayı terk etmeyecek, kendine ayrı bir yatak yapmayacak, belki aynı yatakta sırtını kadına dönerek mesafeli duracaktır. Zaten iradesinin hakkını vermesi de o esnadaki dirayetiyle belli olacaktır.

Ancak hatırlatmak gerekir ki, âyette anlatılan hususlar belli bir tertip içinde anlatılmaktadır. Yani evvelâ nasihat gelmektedir. Eğer nasihatten hiçbir fayda elde edilemezse, o takdirde yatakta onu kendi hâline bırakma safhasına teşebbüs edilir. Bazen bütün bu yapılanlar da kâr etmez. Kadın huysuzluğunu sürdürür durur. İşte bu noktada, belli prensipler dâhilinde ve bir arızaya meydan vermemek şartıyla hafifçe dövmek üçüncü merhalede kabul edilen bir çaredir. Burada maksat kadını dövmek değil, bir problemi halletmektir. Eğer boşanma, çocukların annesiz ya da babasız kalması gibi problemler bu hafif dayakla çözülecekse, büyük beladansa küçük bela tercih edilmektedir.

İşte, bu üç merhale nazara alınarak meseleye öyle bakmak iktiza eder. Mutlak manada "dayak tavsiye ediliyor" demek, Kur'an'a da Rahmet Peygamberi'ne de saygısızlıktır. Medine devrinde hane-i saadetin odaları, kocalarından dayak yiyen şikâyetçi kadınlarla dolar. Ezvâc-ı Tahirât, durumu İki Cihan Serveri'ne bildirirler. Bunun üzerine Allah Resûlü, mescide gelerek sahabeyi toplar ve onlara "Duydum ki kadınları dövüyormuşsunuz. Bundan böyle kadınlar dövülmeyecektir." der ve meseleyi kesip atar. (Ebû Dâvûd, nikâh 41, 43; İbn Mâce, nikâh 51; Dârimî, nikâh 34.)

"Kadını dövmeme" hususunda Allah Resûlü'nden şerefsüdur olan birçok hadis-i şerif vardır. Âdetâ bu hadisler âyette mücmel bırakılan bazı hususları tafsil ve beyan etmiştir. Bilhassa, gündüz, kadını hayvan döver gibi dövüp,

gece de yanına gitmeyi sert bir lisanla kınamıştır. (Buhârî, tefsir (91) 1; Müslim, cennet 49; Tirmizî, tefsir (31) 1; İbn Mâce, nikâh 51.)

Ayette bahsedilen "dövmek" en son ve mecburî istikamet neticesi ruhsat verilen bir hareket tarzıdır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi birinci ve ikinci maddelerin fayda vermediği yerde kullanılır. Yani istisnâî bir durumdur. Şahsi bir kin, hırs ya da intikam hissiyle yapılırsa haramdır. İz bırakan dövmeler, yüze vurmalar sahibini Allah katında mesul hale getirir. Bu ruhsat, başka türlü yola gelmeyen ve fitratı ancak dövmekle yola gelmeye müsait olanlara tatbik edilmek üzere istisnai olarak verilmiştir ve şartları bellidir. Bunun dışına çıkmak haddi aşmaktır.

Yemeği güzel yapmadığı için ya da ev işlerinde eşinden yardım istediği için dünya ahiret arkadaşı eşini dövmenin hiçbir dinde, kitapta, sünnette yeri yoktur. Hele hele bunu çocukların gözü önünde yapmak, çirkin bir karaktersizlik örneğidir. İşyerinde, arkadaş ortamlarında ya da değişik zeminlerde törpülenmiş egosunu eşini döverek tatmin etmeye çalışan narsist tiplerin dinle, diyanetle ilgileri olamaz. Zulmün her çeşidi dinde reddedilir. Zalimler de ahirette bütün zulümlerinin hesabını milimi milimine vereceklerdir.

Metin 40: Şahin Apay, Zaman, 03 Mayıs 2011

Bilgi çağında kadınlar üstün

Türkiye'nin başındaki şiddet belasının korkunç bir yüzü de, erkeklerin kadınlara uyguladığı şiddet. Erkekler tarafından öldürülen kadınların sayısı ürkütücü bir şekilde artmakta. Tabii sadece Türkiye'de değil bütün dünyada yaşanan kadına karşı şiddet birçok şekilde açıklanıyor. Benim kendi gözlemlerime dayanarak ulaştığım açıklama, kadınlara üstün olduklarına inanmış, inandırılmış erkeklerin giderek bunun geçerli olmadığını ya da tersinin geçerli olduğunu fark etmeleri.

Genel olarak insanların farklı yetenek ve melekelerine sahip olmaları gerçeğinden ayrı olarak kadınlarla erkeklerin (ve eşcinsellerin) gerek yetenekleri gerekse melekeleri bakımından farklı oldukları muhakkak. Bunun içindir ki, değişen üretim tarzına bağlı olarak tarihte kadın-egemen (anaerkil) ve erkek-egemen (ataerkil) toplumlar ortaya çıktığını biliyoruz. Tarım toplumu gibi sanayi toplumunda da, çeşitli nedenlerle erkek-egemenliğin geçerli olduğunu da... Yakınlarda okuduğum bir yazısında Türk kökenli İsveçli yazar Thomas Gür, erkek-egemen toplumda erkeklerin bir tür "tüketim malı"(!) olduğunu, en büyük riskleri onların yüklendiğini, ilk kurtarılanların kadınlar ve çocuklar olduğunu hatırlatıyor (www.corren.se). Yine de ben, en büyük sömürünün kadınların erkekler tarafından sömürülmesi olduğu konusunda feministlerle hemfikirim. Onlarla hemfikir olmadığım husus, kadın-erkek eşitliğinin ancak haklarda, hukukta sağlanabileceği konusundaki liberal görüşe katılıyorum olmam. Evet, tarım toplumu gibi sanayi toplumu da erkek-egemen oldu. Ne var ki bilgi toplumunun (yani ana sermayenin toprak ya da para değil bilgi-kültür olduğu toplumun) gelişimiyle durum değişiyor olabilir. Kendi hesabıma, üniversitedeki öğrencilerim arasında derslerde başarı açısından kızların erkeklere birkaç tur bindirmeleri epeydir dikkatimi çeken bir eğilim. Bunu kızların, erkek egemen toplumla baş edebilmek için kendilerini bilgi sermayesiyle donatmaya çalışmalarına bağlıyordum. Ve tabii sosyolojinin yegâne kanununu, kadınları sosyo-ekonomik ve siyasal hayata katamayan toplumların geri kaldıklarını biliyordum. Yapılan araştırmalar, konunun giderek daha iyi anlaşılmasına yardımcı oluyor. Bulgular hemen her yerde kadınların erkeklere nazaran giderek daha üstün bir konuma gelmekte olduklarına işaret ediyor. ABD istatistikleri çarpıcı: Kızlar gerek lisede gerekse üniversitede erkek öğrencilere nazaran daha başarılı. Kızlar öğrenimlerinin bir kısmını başka ülkelerde yapma (dünyayı tanımada) ve (spor hariç) ders-dışı faaliyetlere katılımda erkeklerin çok önünde. Doktora yapan öğrenciler arasında kızlar çoğunlukta. Yirmi yaşlarındaki kadınlar erkeklerden ortalama yüzde 8 daha yüksek gelir sağlıyor. İşsizlik erkekler arasında daha yaygın. Peki, bilgi toplumunda erkekler niçin kadınların gerisinde kalmaya başladı?

Sosyologlara göre temel neden ekonomik ve teknolojik değişimler. 20. yüzyılın başlarında çamaşır, bulaşık makineleri ve sair "özümlendirici cihazlar" kadınların ev işlerinden kurtulmalarında çok büyük bir rol oynadı. 1960'lardan itibaren doğum kontrol hapları istenmeyen doğumlara son vererek kadınların yaşam ortamını değiştirdi. Hizmet sektöründe ve bilgi teknolojilerine dayalı işler, kadınların ekonomik hayata katılma imkânlarını

büyük ölçüde arttırdı. Bu eğilim sadece ABD'de değil Avrupa ve Asya ülkelerinde de gözlenmekte. İkinci neden tarım ve sanayi toplumu, fizik güç ve dayanıklılık gibi erkeklere özgü melekeleri öne çıkarırken, bilgi toplumunun kadınlarda çok daha yaygın görülen organizasyon ve planlama becerisi, estetik duygusu, işbirliği yapma yeteneği gibi "insani beceriler"e daha büyük gereksinim göstermesi. Üçüncü neden, kadınların ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarının ve aile normlarının değişmesinin, erkeklerin geleneksel rolünü ve başarılı olma motivasyonunu aşındırması. (Bkz. "What's happening to men?" www.cato-unbound.org)

2011-09-03

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

ADI VE SOYADI : Hakan Ada
DOĞUM YERİ VE TARİHİ : İzmir - 1980
MEDENİ HALİ : Bekar
E-MAIL : hakanada@gmail.com
ADRES (EV) : Ambarlı Mh. Aşık Veysel Sk No19
Avcılar / İstanbul
(EV/CEP) : +90 532 660 42 88

EĞİTİM DURUMU

2012 – 2015 İstanbul Arel Ü. Yüksek Lisans Medya ve Kültürel Çalışmalar
2006 – 2011 Beykent Üniversitesi GSF Sinem TV (ingilizce)
1998 – 2006 Anadolu Üniversitesi Kamu Yönetimi
1998 - 1991 Gündüzalp Koleji (İngilizce)

YABANCI DİL - İngilizce (profesyonel), İspanyolca, Arapça (günlük)